

# COI Focus

## IRAK

### Veiligheidssituatie

24 november 2021 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

#### DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen. De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vermeld worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben. Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden. Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

## Inhoudstafel

<b>Lijst van afkortingen .....</b>	<b>4</b>
<b>Inleiding.....</b>	<b>6</b>
<b>1. Korte geschiedenis .....</b>	<b>9</b>
<b>2. Huidige toestand van het conflict .....</b>	<b>9</b>
<b>3. Strijdende partijen .....</b>	<b>14</b>
<b>4. Typologie van het geweld.....</b>	<b>14</b>
4.1. ISIS .....	14
4.2. PMF .....	16
4.3. Andere conflicten .....	17
4.4. Explosieven (IED, VBIED, SVBIED, SVEST, landmijnen).....	18
4.5. Andere vormen van geweld door ISIS .....	18
4.6. Luchtaanvallen .....	19
4.7. Raketaanvallen en artilleriebeschietingen.....	19
4.8. Geweld tegen betogers en door betogers .....	20
<b>5. Doelwitten van het geweld.....</b>	<b>22</b>
5.1. Iraq Body Count (IBC).....	22
5.2. UNAMI.....	23
5.3. ACLED .....	23
5.4. Musings on Iraq.....	24
5.5. Vergelijking aantal dodelijke slachtoffers, IBC, Musings on Iraq, ACLED.....	27
<b>6. Geografische verdeling.....</b>	<b>29</b>
6.1. Anbar .....	33
6.1.1. Algemene situatie.....	33
6.1.2. Veiligheidsincidenten.....	35
6.2. Bagdad.....	39
6.2.1. Algemene situatie.....	39
6.2.2. Veiligheidsincidenten.....	41
6.3. Ninewa .....	50
6.3.1. Territoriale controle .....	50
6.3.2. Algemene situatie.....	52
6.3.3. Veiligheidsincidenten.....	54
6.4. Salah al-Din .....	59
6.4.1. Algemene situatie.....	59
6.4.2. Veiligheidsincidenten.....	60
6.5. KAR .....	64
6.5.1. Algemene situatie.....	64
6.5.2. Veiligheidsincidenten.....	68
6.6. Diyala .....	75
6.6.1. Algemene situatie.....	75
6.6.2. Veiligheidsincidenten .....	78
6.7. Kirkuk .....	86
6.7.1. Algemene situatie.....	86
6.7.2. Veiligheidsincidenten .....	88
6.8. Zuidelijke provincies .....	91
6.8.1. Algemene situatie.....	91
6.8.2. Protestbetogen .....	93
6.8.3. Veiligheidsincidenten.....	94
<b>7. Verplaatsingen van de bevolking.....</b>	<b>108</b>
7.1. Ontheemden (IDP's) en terugkeerders (returnees).....	108
7.2. Terugkeerratio .....	110

7.3. Obstakels bij terugkeer .....	112
7.4. Gedwongen terugkeer .....	116
7.5. Advies UNHCR .....	116
<b>Samenvatting .....</b>	<b>118</b>
<b>Bibliografie.....</b>	<b>120</b>

## Lijst van afkortingen

ACLED	Armed Conflict Location & Event Data
AP	Associated Press
AQI	Al-Qaeda in Iraq
BBC	British Broadcasting Company
CJTF-OIR	Combined Joint Task Force - Operation Inherent Resolve
CRS	Congressional Research Service
CSIS	Center for Strategic and International Studies
CTS	Counterterrorism Service
DIA	Defense Intelligence Agency
EPIC	Education for Peace in Iraq Center
ERW	Explosive Remains of War
HRW	Human Rights Watch
IBC	Iraq Body Count
IHCHR	Iraqi High Commission for Human Rights
IDP	Internally Displaced Person
IED	Improvised Explosive Device
IHF	Iraqi Humanitarian Fund
iMMAP	Information Management and Mine Action Programs
IOM	International Organization for Migration
ISF	Iraqi Security Forces
ISIL	Islamitische Staat van Irak en de Levant
ISIS	Islamitische Staat van Irak en Syrië
ISW	Institute for the Study of War
KAR	Koerdische Autonome Regio
KRG	Kurdish Regional Government
KRI	Kurdish Region of Iraq (= KAR)
KDP	Kurdish Democratic Party
NYT	New York Times
PMF	Popular Mobilization Forces (= PMU)
PMU	Popular Mobilization Units (= PMF)
PKK	Partiya Karkerê Kurdistanê, Koerdische Arbeiderspartij
PUK	Patriotic Union of Kurdistan
SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute

SVBIED	Suicide Vehicle-Borne Improvised Explosive Device
TMF	Tribal Mobilization Forces
UNAMI	United Nations Assistance Mission for Iraq
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
USDOS	United States Department of State
VBIED	Vehicle-Borne Improvised Explosive Device
YBS	Yekîneyên Berxwedana Şengal (Eenheden voor de Verdediging van Sinjar)

## Inleiding

Het doel van dit onderzoek is een stand van zaken op te maken over de veiligheidssituatie in Irak. Het gebied omvat heel het grondgebied met inbegrip van de Koerdische Autonome Regio (KAR), de provincies Duhok, Erbil en Sulaymania. Het onderzoek richt zich in het bijzonder op de periode van juli 2020 tot september 2021. Voor gegevens die het niveau van geweld meten, zoals statistieken van aanslagen, worden in sommige gevallen alleen de gegevens van het volledige jaar 2020 en een deel van 2021 geanalyseerd om verschillende bronnen met elkaar te kunnen vergelijken. Voor de kaarten met de geolocatie van incidenten en de lijsten met concrete voorbeelden van dodelijke geweldincidenten werden alleen de eerste negen maanden van 2021 gebruikt.

De analyse is een actualisering van het EASO-rapport over de veiligheidssituatie in Irak (*Iraq, Security Situation*) van oktober 2020.<sup>1</sup> Voor de voorgeschiedenis van het conflict tot juli 2020 wordt in de tekst verwezen naar de overeenkomstige hoofdstukken van dit rapport.

Na een beschrijving van de huidige toestand van het conflict wordt ingegaan op de typologie van het geweld, de doelwitten, de geografische verdeling en de verplaatsingen van de bevolking ten gevolge van het conflict.

Het rapport bevat geen exhaustief overzicht van de veiligheidsincidenten die zich voordoen. De vermelde incidenten dienen voornamelijk om de algemene trend in Irak te verduidelijken. De geografische verdeling van het geweld wordt voor de provincies Anbar, Bagdad, Diyala, Kirkuk, Ninewa en Salah al-Din in aparte hoofdstukken behandeld, terwijl de zuidelijke provincies Babil, Basra, Maysan, al-Muthanna, Qadisiya, Thi-Qar en Wasit samen in één hoofdstuk aan bod komen. De Koerdische Autonome Regio (KAR) van Noord-Irak wordt eveneens in een apart hoofdstuk behandeld.

In dit document maakt Cedoca voor plaats- en persoonsnamen, namen van gewapende groepen en politieke partijen gebruik van de meest courante schrijfwijze uit de Engelstalige bronnen die geraadpleegd werden voor deze COI Focus. Als de gangbare transliteratie in de Nederlandstalige pers hiervan afwijkt, volgt Cedoca deze transliteratie.

Voor de Islamitische Staat in Irak, de tak van al-Qaïda in Irak (AQI) die uitbreiding heeft gezocht in de bredere regio (Levant) en sinds april 2013 als ISIS (Islamitische Staat van Irak en Syrië) door het leven gaat<sup>2</sup>, wordt in dit document de afkorting ISIS gebruikt. In 2014 brak ISIS met al-Qaïda. Sinds 29 juni 2014 noemt de terreurbeweging zichzelf Islamitische Staat (IS).<sup>3</sup> Een andere vooral door Arabische bronnen veel gebruikte benaming is "Daesh", het acroniem voor de Arabische benaming van ISIS: "الدولة الإسلامية في العراق والشام".<sup>4</sup>

Voor dit document werd uitsluitend gebruik gemaakt van publieke bronnen, waaronder de VN-missie in Irak (UNAMI), de ngo's Education for Peace in Iraq Center (EPIC), Human Rights Watch (HRW), Amnesty International (AI) en Iraq Body Count. Verder wordt ook gebruik gemaakt van de informatie verstrekt door het Institute for the Study of War (ISW), de International Organization for Migration (IOM) in Irak, de International Crisis Group (ICG), het Washington Institute for Near East Policy, de blog Musings on Iraq, iMMAP, Iraqi News en de Iraqi High Commission for Human Rights. Er werd ook gebruik gemaakt van internationale media (bv. Reuters, Al-Jazeera, Al-Monitor, The Guardian, Agence France Presse, Radio Free Europe, New York Times, enz.).

Deze COI Focus maakt gebruik van cijfergegevens over veiligheidsincidenten uit de databank van het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een Amerikaans *non-profit* project dat

<sup>1</sup> EASO, 30/10/2020, [url](#)

<sup>2</sup> AIVD, 06/2014, [url](#)

<sup>3</sup> The Independent, 30/06/2014, [url](#)

<sup>4</sup> WVTF Radio, 16/11/2015, [url](#)

informatie over conflicten verzamelt, analyseert en in kaart brengt. Ervaren onderzoekers verzamelen de data door gebruik te maken van informatie afkomstig van een brede waaier van lokale, regionale en internationale nieuwsbronnen en organisaties.

Voor Irak zijn dat:

- Aid Worker Security Database
- Airwars
- Aksam
- Al Ahad TV
- Al Ghad Press
- AP
- Al Maloomah
- Al Masalah
- Al Mirbad
- Al Nabaa
- Al Sumaria TV
- Anadolu Agency
- Sotaliraq
- Iraq News Gazette
- Arab News
- Baghdad Today
- BBC News
- Liveuamap
- Twitter
- Musings on Iraq
- Rudaw
- TamTam
- Telegram
- Xinhua
- Al Iraqiya TV
- Al Jazeera
- Basnews
- Amaq
- Shafaaq News
- Intellinews
- Al Mawqif
- Al Mada
- NRT News
- NPR
- Yaqein
- Al Rafidain Tv
- National Iraqi News Agency
- All Iraq News Agency
- Cumhuriyet Sozcu
- Haber 7
- People's Defense Forces
- Takvim
- Yeni Safak
- ROJ News
- Sky News
- ANF News
- Kurdistan24
- Asharq AlAwsat
- Aydinlik
- Hurriyet Daily
- Ayn Al Iraq News
- Baghdad Post
- Patriotic Union of Kurdistan
- Beyaz Gazete
- Daily Sabah
- Facebook
- FARS News Agency (Iran)
- Front Line Defenders
- New Arab
- Gali Kurdistan TV
- Karar
- Haberturk
- HRW
- Human Rights Foundation of Turkey
- Ihlas News Agency
- Independent (United Kingdom)
- Al Arabiya
- Iraqi News
- Kurdish News Network
- Kuwait News Agency
- Nashir
- Reuters
- Saudi Press Agency
- Shar Press
- Spee Media
- VOA
- Watan (Iraq)
- Yemen News Agency SABA

De databank is publiek beschikbaar op de website van ACLED en wordt voortdurend aangevuld en bijgewerkt wanneer eventueel nog nieuwe informatie (al dan niet over een reeds ingevoerd incident) aan het licht komt.<sup>5</sup> De cijfers van ACLED die Cedoca in deze COI Focus gebruikt zijn opgevraagd op 30 september 2021. De inventaris van ACLED geeft het type van geweld, de actoren van geweld, een beschrijving van de incidenten, de locatie en het aantal dodelijke slachtoffers weer.<sup>6</sup> ACLED wijst erop dat de verzamelde gegevens in zekere mate de prioriteiten van de verslaggeving door media en organisaties weerspiegelen en dat een onderschatting van het geweld zodoende mogelijk is.<sup>7</sup>

In zijn *Codebook* licht ACLED de toegepaste methodologie voor de invoering en voortdurende controle van de data uitgebreid toe. Gelet op de methodologie, codering en invoering van gegevens kunnen de

<sup>5</sup> ACLED, Coding review Process, 10/04/2019, [url](#)

<sup>6</sup> ACLED, ACLED Codebook, 10/04/2019, [url](#)

<sup>7</sup> ACLED, ACLED User Guide for Media, 10/04/2019, [url](#)

cijfers van ACLED volgens Cedoca slechts beschouwd worden als een schatting en indicatie van de tendensen met betrekking tot geweld in een bepaalde periode.

Voor de kaarten met de geweldincidenten (zie infra) heeft CEDOCA beroep gedaan op de data en de geolocatie van ACLED. Deze kaarten zijn afbeeldingen van een interactieve kaart waarop ieder incident kan worden bekeken door op het overeenkomstige icoon te klikken. Indien twee of meer incidenten op dezelfde plaats werden gelokaliseerd door ACLED is slechts het icoon van een incident zichtbaar. De verschillende kaartlagen kunnen door de gebruiker in- en uitgeschakeld worden op Google Maps.<sup>8</sup>

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Irak voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen zouden voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan zal Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bijwerken.

---

<sup>8</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

## 1. Korte geschiedenis

Zie hoofdstuk 1.1 (*Overview of recent conflicts in Iraq*) van het EASO-veiligheidsrapport *Iraq, Security Situation* (oktober 2020).<sup>9</sup>

## 2. Huidige toestand van het conflict

Volgens het Rule of Law in Armed Conflict Project (RULAC) wordt Irak ook in 2021 geconfronteerd met meerdere elkaar overlappende niet-internationale gewapende conflicten.<sup>10</sup> De Verenigde Naties verklaarde dat Irak vanaf januari 2014 in een niet-internationaal gewapend conflict verkeert.<sup>11</sup> Volgens RULAC bevindt de Irakese overheid zich in een aanslepend, niet-internationaal conflict met de Islamitische Staat (IS, ISIS, Daesh) en daarmee geassocieerde groepen. De Iraakse regering en haar strijdkrachten worden ondersteund door meerdere gewapende actoren: de strijdkrachten van de Koerdische Autonome Regio (peshmerga), een reeks van paramilitaire milities, de zogenaamde Popular Mobilization Forces (PMF, ook Popular Mobilization Units, PMU, genoemd), andere gewapende milities, en een internationale coalitie onder de leiding van de Verenigde Staten van Amerika (VS).<sup>12</sup>

Volgens RULAC is Irak eveneens betrokken bij een internationaal gewapend conflict met Turkije<sup>13</sup>, omdat het land getroffen is door een Turks intern conflict tussen de Turkse overheid en de Koerdische Arbeiderspartij (PKK), dat zich uitstrekkt tot in het noorden van Irak. In juli 2015 is Turkije begonnen met luchtaanvallen op PKK-doelwitten in Noord-Irak.<sup>14</sup> RULAC oordeelt dat het gebruik van geweld door Turkije op Iraaks grondgebied zonder toestemming van de Iraakse regering een internationaal gewapend conflict vormt.<sup>15</sup>

De periode van september 2020 tot september 2021 wordt gekenmerkt door een voortzetting van de binnenlandse en internationale spanningen: de regering onder leiding van Mustafa al-Kadhimi, gevormd in mei 2020<sup>16</sup>, heeft het verbeteren van de openbare dienstverlening en het bestrijden van de alomtegenwoordige corruptie als hoofddoelen benoemd en ook parlementsverkiezingen aangekondigd om aan de eisen van de betogers van 2019-2020 tegemoet te komen. Deze moesten omwille van de pandemie worden uitgesteld en werden gehouden op 10 oktober 2021.<sup>17</sup> De kieswet is op enkele punten aangepast; er zijn nu onder andere meer kieskringen (83) in de plaats van de 18 provinciale kieskringen). De kieskringen zijn gebaseerd op het aantal zetels gereserveerd voor vrouwen.<sup>18</sup> De toplui van de partijen kunnen nu niet meer profiteren ten koste van lager op de lijst geplaatste kandidaten want de voorkeurstemmen in de veel kleinere kieskringen geven de doorslag welke kandidaat verkozen raakt.<sup>19</sup> Deze veranderingen hebben voor onrust gezorgd, de grote politieke spelers zoals de pro-Iraanse sjiiatische partijen en de Sadisten waren niet akkoord. Moqtada al-Sadr heeft er in eerste instantie mee gedreigd om de verkiezingen te boycotten, maar hij is einde augustus

---

<sup>9</sup> EASO, 30/10/2020, p. 14-20, [url](#)

<sup>10</sup> RULAC, 30/04/2021, [url](#); RULAC is een onlineportaal dat situaties van gewapende conflicten identificeert en classificeert op basis van een onafhankelijke beoordeling met behulp van open source informatie; het is gebaseerd op de Geneva Academy of International Humanitarian Law and Human Rights., zd, [url](#)

<sup>11</sup> UNAMI/OHCHR, 18/07/2014, [url](#), Summary

<sup>12</sup> RULAC, 30/04/2021, [url](#)

<sup>13</sup> RULAC, 30/05/2021, [url](#)

<sup>14</sup> RULAC, 30/04/2021, [url](#); RULAC, 30/05/2021, [url](#)

<sup>15</sup> RULAC, 30/05/2021, [url](#)

<sup>16</sup> ICG, 26/07/2021, [url](#)

<sup>17</sup> UNSC, 25/08/2021, [url](#)

<sup>18</sup> Al-Bayan Center for Planning and Studies, 25/10/2021, [url](#)

<sup>19</sup> AP, 05/11/2020, [url](#); Arab Weekly, 07/09/2021, [url](#)

2021 bijgedraaid en beloofde alsnog deel te nemen.<sup>20</sup> De regering Kadhim probeerde ervoor te zorgen dat deze verkiezingen eerlijk kunnen verlopen en heeft samen met de Verenigde Naties sterk ingezet op controle van de kiesverrichtingen en fraudebestrijding. Er zijn volgens de regering pogingen om te frauderter ontdekt en verijdeld voor de verkiezingen.<sup>21</sup> Ook de Iraakse pers publiceert over kiesfraude. Het gaat om invloedrijke personen die proberen kiezers te beïnvloeden door omkoping of dreigementen.<sup>22</sup>

De bevolking reageert volgens meerdere bronnen vooral sceptisch op deze verkiezingen en er wordt getwijfeld aan de grootte van de opkomst. De vorige parlementsverkiezingen van 2018 kenden al een lage opkomst, er werd gevreesd dat ze deze keer nog lager zou kunnen uitvallen.<sup>23</sup> Deze vrees was gerechtvaardigd, de opkomst lag volgens de Onafhankelijke Verkiezingscommissie op 41%.<sup>24</sup> De activisten van de zogenoemde Tishreen-beweging (Tishreen staat voor oktober, de betogingen begonnen in oktober 2019) hebben al tot een boycot van de verkiezingen opgeroepen omdat volgens hen de eigenlijke oorzaken van de corruptie niet worden aangepakt.<sup>25</sup>

De parlementsverkiezingen van 10 oktober zijn zonder grote geweldincidenten verlopen.<sup>26</sup> De opkomst was lager dan bij de vorige verkiezingen in 2018.<sup>27</sup> De eerste uitslagen brachten enkele verrassingen: de sjiiatische partijen die aanleunen bij de pro-Iraanse milities, de zogenaamde Fateh-alliantie, hebben zware verliezen geleden. De Sadisten hebben grote winst geboekt en de State of Law-coalitie van de vroegere eerste minister Nouri al-Maliki heeft een sterke comeback gemaakt. Onder de Koerdische partijen is de KDP de winnaar en Gorran de grootste verliezer.<sup>28</sup> De verliezende Fateh-alliantie heeft de nederlaag niet geaccepteerd en in niet mis te verstane bewoordingen met geweld gedreigd indien de uitslagen niet zouden worden bijgesteld.<sup>29</sup> De onafhankelijke verkiezingscommissie heeft hertellingen laten doorvoeren in een aantal kiesdistricten en er zijn wijzigingen gebeurd, maar de verliezende pro-Iraanse groepen blijven de uitslagen volledig afwijzen.<sup>30</sup> Uit analyses blijkt dat de pro-Iraanse partijen geen kiezers hebben verloren maar dat hun weinig efficiënte strategie ervoor heeft gezorgd dat zij weinig mandaten in de wacht wisten te slepen.<sup>31</sup> De verliezers hebben op verschillende plaatsen betogingen georganiseerd tegen de uitslag.<sup>32</sup> Deze betogingen verliepen niet altijd vreedzaam, het is tot schermutselingen met de ordemacht gekomen.<sup>33</sup> Vanuit het verliezende sjiiatische kamp zijn dreigingen uitgesproken tegen de missie van de Verenigde Naties in Iraq en de verkiezingscommissie.<sup>34</sup>

Analisten zoals Renad Mansour wijzen erop dat de echte macht binnen de ministeries niet bij de bevoegde minister ligt maar bij de grote politieke partijen die in onderlinge afspraak ambtenaren in de hoogste niveaus van de administratie laten benoemen waar deze ervoor zorgen dat lucratieve contracten aan de ondernemingen worden toegewezen die met deze partijen in verbinding staan. Dit netwerk van politieke partijen heeft mede door de paritaire verdeling van de macht onder de verschillende gemeenschappen (*muhasasa*) tot een grote ongelijkheid van de welvaartsverdeling in

---

<sup>20</sup> Middle East Eye, 25/08/2021, [url](#); Al-Jazeera, 27/08/2021, [url](#)

<sup>21</sup> Arab Weekly, 07/09/2021, [url](#); UNSC, 25/08/2021, [url](#); MEMO, 02/09/2021, [url](#); War on the Rocks, 20/09/2021, [url](#)

<sup>22</sup> Musings on Iraq, 28/09/2021, [url](#)

<sup>23</sup> Chatham House, Mansour, R., 02/09/2021, [url](#) ; Brookings, Alshamary, M., 24/06/2021, [url](#)

<sup>24</sup> France24, 11/10/2021, [url](#)

<sup>25</sup> Al-Monitor, 08/09/2021, [url](#) ; War on the Rocks, 20/09/2021, [url](#) ; Middle East Eye, 25/08/2021, [url](#)

<sup>26</sup> UNAMI, 22/10/2021, [url](#)

<sup>27</sup> Al-Jazeera, 11/10/2021, [url](#); Chatham House, Mansour, R., Stewart-Jolley, V., 22/10/2021, [url](#)

<sup>28</sup> Al-Monitor, 13/10/2021, [url](#)

<sup>29</sup> Washington Institute for Near East Policy, 19/10/2021, [url](#)

<sup>30</sup> Musings on Iraq, 14/10/2021, [url](#); Alaaldin, F., Twitter, 16/10/2021, [url](#)

<sup>31</sup> Chatham House, Mansour, R., Stewart-Jolley, V., 22/10/2021, [url](#)

<sup>32</sup> Musings on Iraq, 25/10/2021, [url](#)

<sup>33</sup> Al-Maydeen, 18/10/2021, [url](#)

<sup>34</sup> Washington Institute for Near East Policy, 19/10/2021, [url](#)

de bevolking geleid. Een kleine minderheid heeft zich kunnen verrijken, de grote meerderheid verkeert in een moeilijke tot zelfs precaire economische situatie.<sup>35</sup>

De protestbeweging van 2019-2020 werd niet alleen geconfronteerd met geweld door ordediensten en pro-Iraanse milities tijdens de betogingen, maar de leiders en activisten werden ook buiten de demonstraties geïntimideerd, gearresteerd, gekidnapt en sommigen zelfs vermoord.<sup>36</sup> Volgens een expert zijn de pro-Iraanse milities en ook de sadristische Saraya al-Salam sinds de betogingen veel actiever geworden in het opsporen en bedreigen van personen die kritische uitingen plaatsen op de sociale media.<sup>37</sup>

De grote betogingen eindigden in maart 2020. Naast de repressie door ordediensten en pro-Iraanse milities hebben de koerswijziging van Moqtada al-Sadr en vooral de pandemie voor een einde van de grootschalige manifestaties en bezettingen van pleinen in Bagdad en Zuid-Irak gezorgd.<sup>38</sup> Er vonden nog altijd demonstraties plaats in Zuid-Irak en ook in Bagdad, maar niet meer op dezelfde schaal. Deze betogingen verliepen soms ook gewelddadig.<sup>39</sup>

De pro-Iraanse PMF en de met hen verbonden politieke partijen staan tegenover de eerste minister Kadhimy die ze als een bondgenoot van de VS zien.<sup>40</sup> Het conflict tussen de pro-Iraanse milities zoals Kata'ib Hezbollah of Asa'ib ahl al-Haq (AAH) en de VS heeft tot een hele reeks aanslagen op militaire en andere instellingen van de VS in Irak geleid.<sup>41</sup> Bij de rechtstreekse aanvallen gaat het meestal om raketten of drones, maar de milities vallen ook in toenemende mate ondernemingen aan die logistieke diensten verlenen aan de VS. Deze *contractors* krijgen dan te maken met bermbommen waarmee hun voorbijrijdende vrachtwagens worden opgeblazen.<sup>42</sup>

De tegenstellingen tussen Kadhimy en de pro-Iraanse partijen heeft ook een invloed op de Iraqi Security Forces (ISF). Deze zijn samengesteld uit het Iraaks leger, de Counterterrorism Service (CTS), de eenheden van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de PMF. De enige component die volledig achter de regering staat is de CTS.<sup>43</sup> De PMF maken voor een groot stuk deel uit van het pro-Iraanse kamp en alhoewel zij formeel rechtstreeks onder de leiding van de eerste minister vallen onttrekken zij zich in feite in grote mate aan de autoriteit van de regering.<sup>44</sup> Volgens ISW geniet het leger niet meer het vertrouwen van de bevolking omdat het op veel plaatsen het terrein heeft overgelaten aan de PMF die zich hebben bezondigd aan criminale activiteiten zonder dat het leger daartegen is opgetreden.<sup>45</sup> Een andere factor die de reputatie van het leger heeft ondermijnd is het feit dat soms ook legereenheden werden ingezet om de betogingen in Bagdad en Zuid-Irak neer te slaan. Bovendien bleek dat het leger niet in staat was de betogers tegen de gewelddadige acties van de milities te beschermen.<sup>46</sup>

Het conflict tussen Kadhimy en de pro-Iraanse milities werd al in 2020 duidelijk toen de eerste minister in juni 2020 veertien hooggeplaatste Hezbollah-leden liet arresteren door de CTS op verdenking van het beramen van aanslagen tegen de VS-troepen op de internationale luchthaven van Bagdad.<sup>47</sup>

---

<sup>35</sup> Chatham House, Mansour, R., 02/09/2021, [url](#); ICG, 26/07/2021, [url](#)

<sup>36</sup> France24, 26/05/2021, [url](#); Al-Jazeera, 09/05/2021, [url](#); Brookings, Alshamary, M., 24/06/2021, [url](#)

<sup>37</sup> Expert voor de veilheidssituatie in Irak, EASO Joint Specialist Meeting of Iraq COI Specialist Network and Exclusion Network focusing on terrorism issues in Iraq, 27/05/2021

<sup>38</sup> ICG, 26/07/2021, [url](#)

<sup>39</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>40</sup> MEI, 30/06/2020, [url](#)

<sup>41</sup> ISW, 10/08/2021, [url](#); ISW, 06/05/2021, [url](#) ISW, 12/2020, [url](#)

<sup>42</sup> Musings on Iraq, 06/09/2021, [url](#); ISW, 10/08/2021, [url](#); ISW, 06/05/2021, [url](#)

<sup>43</sup> ISW, 12/2020, [url](#)

<sup>44</sup> ISW, 12/2020, [url](#)

<sup>45</sup> ISW, 12/2020, [url](#)

<sup>46</sup> ISW, 12/2020, [url](#)

<sup>47</sup> MEI, 30/06/2020, [url](#)

Daarnaast duurt het conflict tussen de overheid en de PMF aan de ene kant en ISIS aan de andere kant ook in de onderzoeksperiode van dit document nog voort. Nog steeds voert ISIS een *low-level-guerrillaoorlog* met als hoofdzakelijke doelwitten de Iraakse strijdkrachten en ordediensten, het elektriciteitsnet en plaatselijke mukhtars.<sup>48</sup> De terroristische organisatie is er echter in 2021 opnieuw in geslaagd om tot in Bagdad door te dringen en heeft dit jaar twee grote zelfmoordaanslagen met elk meer dan 30 slachtoffers gepleegd in de hoofdstad.<sup>49</sup>

Het is niet altijd duidelijk wie achter een aanslag zit. Volgens ISW hebben de pro-Iraanse militaries en ook ISIS meermalen geprobeerd om elkaar de verantwoordelijkheid voor aanslagen toe te schuiven. Het meest spraakmakende voorbeeld hiervoor is een valse opeisning door ISIS die in pro-Iraanse media werd verspreid naar aanleiding van de moord op de veiligheidsexpert en politieke adviseur van de regering Husham al-Hashimi in Bagdad op 6 juli 2020.<sup>50</sup>

De activiteiten van ISIS bleven in 2020 en 2021 op een vergelijkbaar peil met het jaar daarvoor. De terroristische organisatie probeerde vooral om in dunbevolkte, weinig toegankelijke en door de veiligheidsdiensten niet volledig onder controle gehouden gebieden vaste voet aan de grond te krijgen<sup>51</sup> met name in de volgende elf zones die door het Institute for the Study of War (ISW) reeds in juni 2019 werden geïdentificeerd<sup>52</sup>:

- Het Badushgebergte ten noordwesten van Mosul.
- Tal Kayf: volgens ISW worden in het IDP-kamp van Tal Kayf (ten noorden van Mosul) minstens 1.400 buitenlandse vrouwen van ISIS-strijders en hun kinderen gevangengehouden wat van het kamp in feite een "*support zone*" van ISIS maakt.
- De Tigrisvallei (ten zuiden van Mosul), van Hammam al-Alil over Qayara en Shirqat tot Tikrit en Al-Daur. Veel burgers van Mosul, Tal Afar en Hawija bevinden zich in IDP-kampen in dit gebied en een aantal gevangen ISIS-strijders zitten vast in deze streek. ISW gaat ervan uit dat ISIS de kampen heeft geïnfiltrererd.
- Het Makhmourgebergte ten zuidoosten van Mosul is een geschikt terrein voor ISIS, door de talrijke grotten en tunnelsystemen waar het eenvoudig is om wapen- en andere voorraden te verstoppen. Dit gebergte valt ook tussen de invloedssferen van ISF en de peshmerga. Volgens ISW een uitvalbasis voor acties richting KAR, Qayara en Hammam al-Alil maar ook langs de Tigris naar Salah al-Din.
- De Zaab-driehoek omvat Hawija, Shirqat en het noordelijke gedeelte van Salah al-Din. Deze zone strekt uit tot in het Makhoulgebergte, en de Jazeera-woestijn.
- De Jazeerawoestijn ligt in Ninewa en vormt het hele zuidwesten van de provincie tot aan de grens met Syrië en de provincie Anbar. ISIS gebruikt dit gebied als een voor henzelf relatief veilig gebied en voor infiltraties van en naar Syrië.
- De Anbarwoestijn sluit aan bij de Jazeera-woestijn. Dit uitgestrekte gebied dient als toevluchtsoord voor ISIS en laat de organisatie toe om van daaruit toegang te krijgen tot de omliggende bewoonde gebieden.
- Het Hamringebergte is de meest zuidwestelijke uitloper van het Zagrosgebergte. Deze streek is een gunstig terrein voor ISIS en vormt de verbinding tussen de provincies Salah al-Din, Diyala en Kirkuk. ISIS profiteert van een uitgebreid tunnelsysteem om wapens en hulpgoederen te verbergen. De streek dient ook als uitvalbasis voor aanvallen in het Tuz Khurmatu gebied.
- De vallei van de rivier Diyala: de provincie Diyala werd door de ISF en de PMF naar eigen zeggen in januari 2015 van ISIS bevrijd maar de groep heeft netwerken behouden in de vallei

<sup>48</sup> ISW, 26/05/2021, [url](#)

<sup>49</sup> EPIC, 28/01/2021, [url](#); UNSC, 21/07/2021, [url](#)

<sup>50</sup> ISW, 06/05/2021, [url](#)

<sup>51</sup> ICG, 11/10/2019, [url](#)

<sup>52</sup> ISW, 23/07/2019, pp. 19-21, [url](#)

en is erin geslaagd om terug een actieve guerrillastrijd op te zetten met de dichte vegetatie als bescherming.

- De noordelijke *Baghdad Belts* liggen in de districten Tarmiyah en Taji en deze zone is volgens ISW nooit helemaal ISIS-vrij geweest. Ze dient volgens ISW ook als verbinding tussen Anbar en Diyala.
- Het Zagrosgebergte loopt binnen Irak van het noordoosten van Diyala naar de KAR. Volgens ISW heeft ISIS in de KAR *support zones* waar zich een deel van de ISIS-militanten uit Noord-Irak zou teruggetrokken hebben.<sup>53</sup>

De laatste ISIS Sanctuary Map van ISW van 2 mei 2021 duidt deze gebieden aan als voornaamste actieterrein van ISIS.<sup>54</sup>

Na de dodelijke aanslag door de VS op 3 januari 2020 op de bevelhebber van de Iraanse Revolutionaire Garde, Qassem Soleimani, en het adjunct-hoofd van de Hashd al-Sha'abi, (Popular Mobilization Forces, PMF) Abu Mahdi al-Muhandis groeide de politieke druk op de VS om hun troepenmacht volledig uit Irak terug te trekken.<sup>55</sup> De VS hebben aangekondigd dat zij tegen het einde van 2021 alle gevechtseenheden zullen terugtrekken, maar dat zij het Iraakse leger nog altijd zullen bijstaan met opleidingen en advies.<sup>56</sup> Volgens zegslui van het Iraakse leger zijn de VS op 7 oktober 2021 begonnen met de terugtrekking van de gevechtseenheden en is het doel om de terugtrekking af te ronden tegen ten laatste 31 december 2021.<sup>57</sup>

---

<sup>53</sup> ISW, 23/07/2019, pp. 19-21, [url](#)

<sup>54</sup> ISW, 26/05/2021, [url](#)

<sup>55</sup> Washington Institute for Near East Policy, 05/01/2020, [url](#) ; Musings on Iraq, 04/01/2020, [url](#); The Guardian, 05/01/2020, [url](#); Reuters, 05/01/2020, [url](#)

<sup>56</sup> BBC, 27/07/2021, [url](#)

<sup>57</sup> Memo, 08/10/2021, [url](#); ANF News, 09/10/2021, [url](#)

### 3. Strijdende partijen

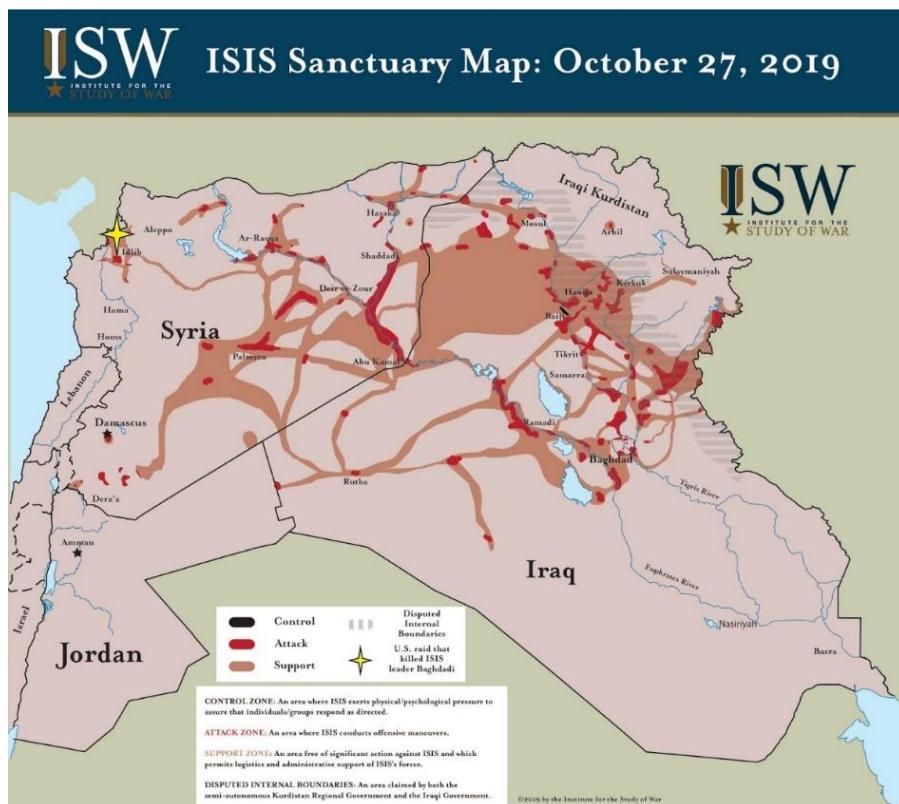
Zie hoofdstuk 1.2 (*Armed Actors*) van het EASO-veiligheidsrapport (*Iraq, Security Situation*) van oktober 2020.<sup>58</sup>

### 4. Typologie van het geweld

Dit hoofdstuk sluit aan bij het hoofdstuk 1.3 (*Recent security trends and armed confrontations*) van het EASO-rapport<sup>59</sup>. Hieronder worden de recente veiligheidstrends en gewapende confrontaties vanaf oktober 2020 in kaart gebracht.

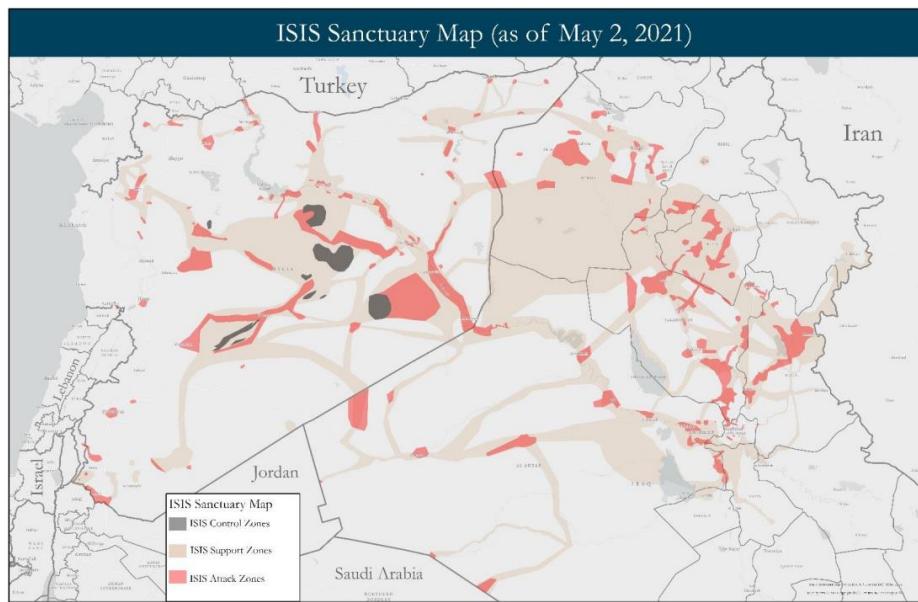
#### 4.1. ISIS

De gebieden waar ISIS in staat is om aanvalsoperaties uit te voeren in Irak worden door het Institute for the Study of War als *attack zones* beschreven. De laatste analyse van het actiegebied van ISIS in Irak dateert van 2 mei 2021. Deze zones zijn zo goed als dezelfde in vergelijking met oktober 2019. Er zijn slechts kleinere wijzigingen. Zo is de *Control Zone* noordwestelijk van Baiji (*Makhoul Mountains*) nu een *attack zone* en zijn er verschuivingen in de Eufraat- en de Tigrisvallei (zie kaarten infra).



<sup>58</sup> EASO, 30/10/2020, pp. 20-29, [url](#)

<sup>59</sup> EASO, 30/10/2020, pp. 30-37 [url](#)

ISIS Sanctuary Map: October 27, 2019<sup>60</sup>

 ISIS Sanctuary Map: May 2, 2021<sup>61</sup>

ISW identificeerde in juni 2019 elf gebieden binnen Irak die als zones voor toevlucht, ravitaillering en operationele uitvalbasissen dienen (zie hoofdstuk 2).<sup>62</sup>

De vaststellingen en analyses van het EASO-rapport over de veiligheidssituatie zijn nog grotendeels geldig: zowel de geografische regio's waar de organisatie actief is alsook haar modus operandi en de strategie van haar tegenstanders (ISF en PMF) zijn niet gewijzigd. De internationale coalitie onder leiding van de VS geeft alleen nog luchtsteun aan de strijd tegen ISIS en neemt niet meer rechtstreeks deel aan gevechtsoperaties op de grond.<sup>63</sup>

Er bestaat geen overeenstemming tussen de gezaghebbende bronnen wat de actuele operationele capaciteiten van ISIS betreft. Volgens ISW is men het er binnen de inlichtingendiensten van de VS over eens dat ISIS poogt om te herrijzen maar blijft er vooral onenigheid over de sterkte van de organisatie. Eveneens volgens ISW heeft de Amerikaanse Defense Intelligence Agency (DIA) in juli 2018 geschat dat ISIS in Irak en Syrië samen nog over 30.000 strijders zou hebben beschikt terwijl de Combined Joint Task Force - Operation Inherent Resolve (CJTF-OIR, eveneens van de VS) het in december 2017 over slechts 1.000 strijders had.<sup>64</sup>

In het laatste rapport van de inspecteur-generaal voor overzeese militaire operaties van de VS wordt de toestand waarin ISIS verkeert voor de periode van 1 juli tot 25 oktober 2019 geschat waarbij ook de afwijkingen in interpretatie tussen de verschillende inlichtingendiensten aan bod komen. Deze zijn het erover eens dat ISIS erin is geslaagd om tijdens het onderzochte kwartaal zijn commando- en controlestructuur in Irak solider te maken en ook uit te breiden en dat ISIS verder hergroept in woestijn- en berggebieden waar weinig of geen aanwezigheid is van de veiligheidsdiensten.<sup>65</sup>

<sup>60</sup> ISW, 08/11/2019, [url](#)

<sup>61</sup> ISW, 26/05/2021, [url](#)

<sup>62</sup> ISW, 23/07/2019, pp. 19-21, [url](#)

<sup>63</sup> USDOS, 10/08/2021, [url](#); USDOD, 05/08/2021, [url](#)

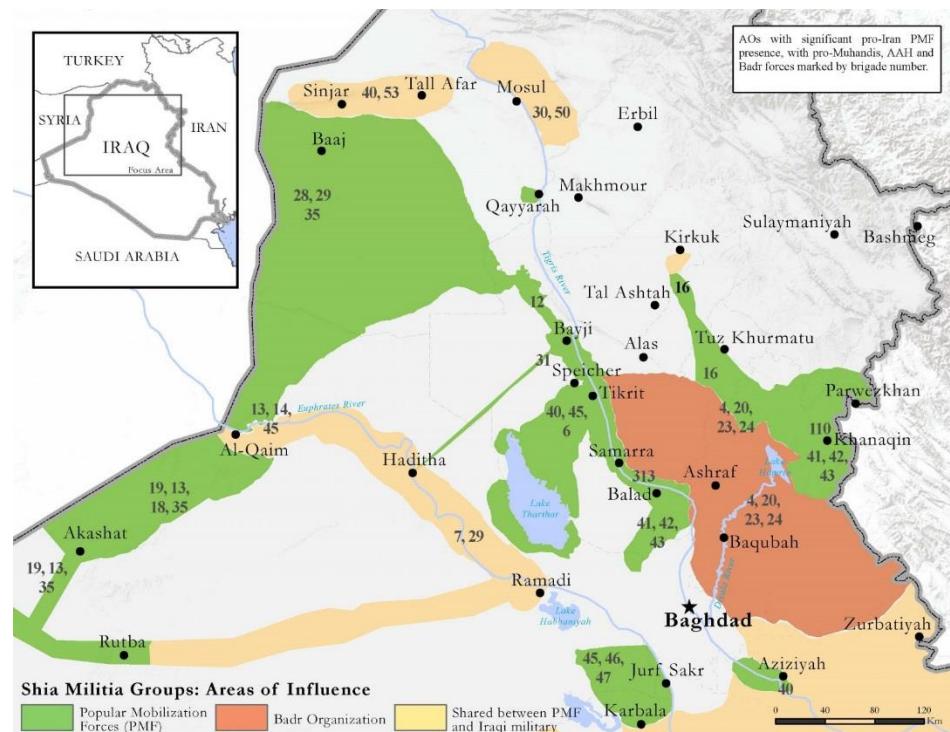
<sup>64</sup> ISW, 23/07/2019, pp. 19-21, [url](#)

<sup>65</sup> Lead Inspector General, 25/11/2019, pp. 46-48, [url](#)

In een eerder rapport van dezelfde inspecteur-generaal voor overzeese militaire operaties wordt erop gewezen dat de spanningen tussen de Koerdische Autoriteiten (Kurdish Regional Government, KRG) en Bagdad tot hiaten in de beveiliging van de omstreden gebieden hebben geleid, en dat ISIS dit wist uit te buiten om te hergroeperen en aanvallen in de regio te organiseren.<sup>66</sup>

## 4.2. PMF

De invloedssferen van de pro-Iraanse milities (de meerderheid van de PMF) in voormalig ISIS-territorium werd door Michael Knights in het tijdschrift *CTC Sentinel* in augustus 2019 als volgt in kaart gebracht:



Main areas of operation for Iran-backed militias in Iraq, annotated with PMF brigade numbers<sup>67</sup>

Het gaat over de volgende milities en bijhorende brigades<sup>68</sup>:

- Kata'ib Hezbollah (KH): ongeveer 7.500 strijders in Irak (en 2.500 in Syrië) met brigades 45, 56, 57;
- Asa'ib Ahl al-Haq (AAH): ongeveer 10.000 strijders met brigades 41, 42, 43;
- Kata'ib Al-Imam Ali: ongeveer 8.000 man sterk met brigade 40
- Kata'ib Jund al-Imam: ongeveer 5.000 geregistreerde strijders met brigade 6;
- Kata'ib Sayyid al-Shuhada: 3.000 man met brigade 14;
- Saraya Talia al-Kurasani: 3.000 man met brigade 18;
- Harakat Hezbollah al-Nujaba: 1.500 man met brigade 12;

Kleinere brigades, onder invloed van Kata'ib Hezbollah:

- Brigade 39 (Harakat al-Abdal)

<sup>66</sup> Lead Inspector General, 09/08/2019, p. 44, [url](#)

<sup>67</sup> CTC, 13/08/2019, [url](#)

<sup>68</sup> CTC, 13/08/2019, [url](#) (alle brigades)

- Brigade 17 (Saraya al-Jihad)
- Brigade 13 (Liwa al-Tafuf)
- Brigade 7 (Liwa al-Muntadher)
- Brigade 19 (Ansar Allah al-Tawfiya)
- Brigade 28 (Saraya Ansar al-Aqeeda)
- Brigade 29 (Kata'ib Ansar al-Hujja)
- Brigade 25 (Quwwat al-Shahid al-Sadr al-Awwal)
- Brigade 35 (Quwwat al-Shahid al-Sadr)
- Brigade 31 (Kata'ib al-Tayyar al-Risali)
- Brigade 53 (Liwa al-Hussein: sjiiatische Turkmenen)
- Brigade 36 (Lalish: jezidi's)
- Brigade 30 (Liwa al-Shabak/Quwat Sahl Nineveh (Shabak): volgens Michel Knights ook gelieerd met Badr)
- Brigade 50 (Babiliyun: christenen, volgens Michel Knights ook gelieerd met Badr)

Brigades van of onder invloed van Badr:

- Brigades 4, 9, 10, 20, 23, 24 (Badr: onder de leiding van Hadi al-Ameri)
- Brigade 16 (Quwwat al-Turkmen: Turkmenen met basis in Tuz en Kirkuk. Deze brigade is organisatorisch gelinkt met Badr, maar volgens Michael Knights leunt zij aan bij KH).<sup>69</sup>
- Brigade 110 (Fayli-Koerdisch, sjiiatisch).

De aantallen manschappen van de PMF worden door de Amerikaanse denktank Newlines Institute als volgt geschat: Totaal ledenaantal, zowel in gevechts- alsook in logistieke functies -164.000, sjiiatische PMF - 110.000, soennitische PMF - 45.000, minderheden-PMF - 10.000. Binnen de sjiiatische groepen hebben de pro-Iraanse PMF ongeveer 70.000 leden, en de milities die andere religieuze autoriteiten volgen ongeveer 40.000 (inbegrepen de Sadisten van Saraya al-Salam).<sup>70</sup>

In 2020 en 2021 hebben de PMF hun greep op het voormalige ISIS-territorium in Centraal-Irak verder versterkt. In een rapport van het Newlines Institute for Strategy and Policy wordt een economisch systeem getoond waarbij vooral de pro-Iraanse milities omvangrijke fondsen verwerven door allerlei winstgevende activiteiten: het innen van heffingen van het wegverkeer aan controleposten (zowel personen- als vrachtvervoer); het zich toe-eigenen van gronden, gebouwen, bedrijven en oliebronnen; het afdwingen van beschermgeld van restaurantuitbaters. Het rapport haalt ook voorbeelden aan van de inbeslagname van soennitische religieuze sites door sjiiatische organisaties die onder de bescherming van de PMF handelen, en zelfs van bewuste demografische beïnvloeding door gronden in bezit te nemen en deze toe te wijzen aan sjiiatische medestanders uit Zuid-Irak.<sup>71</sup>

#### 4.3. Andere conflicten

Naast het conflict met de restanten van de Islamitische Staat zijn er de andere conflicten:

- De centrale staat tegen de KAR over de controle van de omstreden gebieden.<sup>72</sup>
- Een deel van de sjiiatische bevolking in Bagdad en Zuid-Irak betoogde tegen de regering, de politici en Iran die ze verantwoordelijk acht voor de slechte economische toestand in het land (zie hoofdstuk 2).

<sup>69</sup> CTC, 13/08/2019, [url](#)

<sup>70</sup> Newlines Institute, 05/2021, [url](#), p.8

<sup>71</sup> Newlines Institute, 05/2021, [url](#)

<sup>72</sup> Lead Inspector General, 25/11/2019, p. 44, [url](#)

- Tussen Turkije en de PKK in het district Sinjar en in de KAR. Turkije heeft in de loop van de onderzochte periode luchtaanvallen uitgevoerd in Sinjar en de KAR (zie hoofdstukken 6.3. Ninewa en 6.5. KAR).
- Tussen verschillende etnische groepen in Centraal-Irak met name in de provincies Ninewa, Salah al-Din, Kirkuk en Diyala: Arabieren, Koerden, Turkmenen, Shabak, Kaka'i, christenen en Yezidi. Deze lokale conflicten zijn gekaderd binnen de conflicten tussen de grotere spelers. De gewapende milities van minderheden en lokale stammen zijn bijna altijd gelieerd met ofwel de pro-Iraanse milities, de PMF, of de peshmerga (zie hoofdstuk 6).

Een van de gevolgen van de escalatie van de spanningen tussen de VS en Iran (en bij uitbreiding ook Irak) is de afbouw en de tijdelijke opschorting van de samenwerkingsprojecten tussen het Iraakse leger en de coalitiestrijdkrachten. Verschillende landen die aan de coalitie deelnemen hebben hun activiteiten teruggeschroefd. Het gevaar bestaat dat ISIS van deze lacunes zou profiteren. De VS hebben het vertrek van alle gevechtstroepen uit Irak tegen het einde van 2021 aangekondigd. Zij zullen alleen nog voor opleidingen en advies zorgen voor het Iraakse leger.<sup>73</sup>

Deze conflicten hebben in 2020 en begin 2021 tot volgende vormen van geweld geleid:

#### 4.4. Explosieven (IED, VBIED, SVBIED, SVEST, landmijnen)

Deze aanslagen worden door ACLED permanent bijgehouden. Van 1 januari 2020 tot 30 september 2021 telde ACLED 1.068 incidenten onder de rubriek *remote explosive/landmine/IED*. Hiervan gebeurde 495 incidenten in 2020 en 573 in de eerste 9 maanden van 2021. Van al deze incidenten kon ACLED slechts 145 met zekerheid toewijzen aan ISIS (voor de hele periode). Bij de grote meerderheid (757) ging het om een niet geïdentificeerde gewapende groepering, de rest (167) werden uitgevoerd door verschillende gewapende groepen, waaronder de PKK, en verschillende milities met weinig bekende namen zoals Abu Al Fadl Al Abbas of Ashab al Kahf die het gemunt hebben op transporten voor de internationale coalitie. Andere groepen hebben zich gericht op winkels en opslagplaatsen van alcoholische dranken.<sup>74</sup> Het aantal dodelijke slachtoffers van deze vorm van geweld (zowel burgers als niet-burgers) bedroeg van januari tot september 2021 373 personen, eveneens volgens de gegevens van ACLED. In heel 2020 telde ACLED 271 doden bij deze vorm van geweld. Voor 2020 en 2021 samen zijn dat 644 dodelijke slachtoffers.<sup>75</sup>

Van deze doden werden 198 door ACLED toegeschreven aan de aanslagen van de Islamitische Staat (67 in 2020, 131 in 2021). De grote toename in 2021 is vooral te wijten aan twee aanslagen in Bagdad (respectievelijk in januari en juli 2021) die samen 69 dodelijke slachtoffers eisten.<sup>76</sup>

#### 4.5. Andere vormen van geweld door ISIS

Naast explosieven zet ISIS ook in op het vermoorden van gezagsdragers: bijvoorbeeld de *mukhtar* van een dorp of de commissaris van de lokale politie. Deze gerichte aanslagen tegen personen die de overheid vertegenwoordigen komen vooral voor in landelijke gebieden waar de veiligheidstroepen er niet in slagen om hun grondgebied permanent onder volledige controle te houden.<sup>77</sup>

Eenheden van leger, politie of PMF worden regelmatig aangevallen door ISIS-strijders, deze aanvallen gebeuren op controleposten of op verbindingswegen waar de patrouilles van de veiligheidsdiensten

<sup>73</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>74</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>75</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>76</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>77</sup> ICG, 11/10/2019, [url](#)

passeren. Ook deze aanslagen zijn frequenter in landelijke gebieden. In de grotere steden staat ISIS minder sterk door het ontbreken van lokale ondersteuning.<sup>78</sup>

ISIS valt ook regelmatig de infrastructuur van de elektriciteitsvoorziening aan. Naast het vernielen van hoogspanningsmasten of -cabines worden ook reparatieploegen slachtoffer van hun aanslagen.<sup>79</sup>

#### 4.6. Luchtaanvallen

Zowel de luchtmacht van Irak alsook de internationale coalitie voeren luchtaanvallen uit op ISIS-stellingen. ACLED telde in heel 2020 46 luchtaanvallen door de coalitie en 42 in 2021 (januari tot september). Volgens ACLED waren bijna al deze luchtaanvallen gericht tegen ISIS, slechts vier keer waren pro-Iraanse milities het doelwit en een keer werden burgers getroffen toen er werd gepoogd een neergestorte drone te vernietigen.<sup>80</sup>

Ook de Turkse luchtmacht is actief in Irak. Zij heeft in de loop van 2020 781 luchtaanvallen op stellingen van PKK en ook op de met de PKK gelieerde Yezidi-militie Yekîneyê Berxwedana Şengal (Eenheden voor de Verdediging van Sinjar, YBS) uitgevoerd. In de eerste negen maanden van 2021 ging het om 844 dergelijke aanvallen, bijna allemaal gericht tegen de PKK op Iraaks grondgebied. Bij deze aantallen dient wel een kanttekening gemaakt: indien de Turkse luchtmacht op dezelfde datum meerdere aanvallen op verschillende dorpen in dezelfde regio uitvoerde, werden deze als aparte incidenten geteld door ACLED.<sup>81</sup> Hoofddoelwit van de Turkse luchtmacht is het Qandil-gebergte waar de PKK haar basis heeft en andere gebieden van de KAR. Daarnaast waren er ook enkele *airstrikes* op het noordoosten van Ninewa dat zich onder de controle van de KAR bevindt, en op het district Sinjar.<sup>82</sup> Ook Turkse grondtroepen hebben zich in het conflict met de PKK gemengd: in 2020 vonden 43 gevechten plaats tussen hen en strijders van de PKK op Iraaks grondgebied. Van januari tot september 2021 werd dit aantal opgedreven naar 153 dergelijke *battles*.<sup>83</sup>

#### 4.7. Raketaanvallen en artilleriebeschietingen

Beschietingen door middel van raketten werden door volgende strijdende partijen uitgevoerd: Iran heeft vanuit eigen grondgebied raketten op basissen van de VS in Irak gelanceerd.<sup>84</sup> De pro-Iraanse PMF hebben eveneens raketten afgevuurd op militaire inrichtingen van de VS. Volgens Michael Knights werden van januari tot mei 2019 alleen al twaalf raketaanvallen gelanceerd door pro-Iraanse milities op militaire en commerciële doelwitten van de VS.<sup>85</sup> Dit werd later in het jaar voortgezet met de bekende escalatie vanaf 27 december 2019. Na de droneaanval op Soleimani en Muhandis werden door pro-Iraanse milities regelmatig raketten afgevuurd op Amerikaanse doelwitten in Irak.<sup>86</sup>

In 2020 en 2021 voerden vooral pro-Iraanse milities raketaanvallen uit op inrichtingen van het VS-leger en ook op de Green Zone in Bagdad. Daarnaast heeft Iran zowel in 2020 alsook in 2021 artillerieaanvallen uitgevoerd op dorpen in de KAR. Andere actoren van beschietingen vanop de grond waren ISIS, het Iraakse leger, de PMF en ook de peshmerga. Leger, PMF en peshmerga gebruikten

---

<sup>78</sup> ICG, 11/10/2019, [url](#); Musings on Iraq, 19/08/2019, [url](#)

<sup>79</sup> EPIC, 28/01/2021, [url](#)

<sup>80</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>81</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>82</sup> Middle East Eye, 10/06/2021, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

<sup>83</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>84</sup> Musings on Iraq, 08/01/2020, [url](#)

<sup>85</sup> Combating Terrorism Center, 13/08/2019, [url](#)

<sup>86</sup> ISW, 19/12/2019, [url](#) ; ISW, 06/01/2020, [url](#) ; ISW, 23/01/2020, [url](#) ; ISW, 10/01/2020, [url](#)

deze vorm van geweld tegen ISIS, aldus ACLED.<sup>87</sup> Dezelfde bron telde tien burgerslachtoffers door dergelijke wapens. Zeven ervan vielen toen op 28 september 2020 twee Katyusha-raketten hun doel (Baghdad Airport) misten en in een woonwijk neerkwamen.<sup>88</sup>

#### 4.8. Geweld tegen betogers en door betogers

De betogers die tussen oktober 2019 en maart 2020 in Bagdad en de meeste steden in Zuid-Irak protesteerden, werden geconfronteerd met verschillende soorten van geweld door de veiligheidsdiensten maar ook door niet duidelijk geïdentificeerde gewapende groepen.<sup>89</sup>

Duizenden betogers werden gearresteerd. Er werd melding gemaakt van mishandeling van arrestanten.<sup>90</sup> Gewonde betogers vermeden indien mogelijk om in ziekenhuizen te worden behandeld omdat zij daar gevaar liepen om te worden gearresteerd.<sup>91</sup> Volgens de VN-missie in Irak gebruikten de ordediensten al vanaf de eerste dag van de betogingen in Bagdad, en vanaf de tweede in Nasiriya, vuurwapens tegen de betogers. Talrijke betogers werden in het hoofd of in de borst getroffen. De rechtstreeks op de demonstranten afgevuurde traangasgranaten hebben ook verwondingen en zelfs dodelijke slachtoffers veroorzaakt. Volgens dezelfde bron heeft ook een minderheid van de betogers geweld gebruikt door de ordetroepen te lijf te gaan met molotovcocktails, messen en stokken. Er werden ook politievoertuigen en -gebouwen in brand gestoken.<sup>92</sup>

UNAMI en de onafhankelijke Iraakse mensenrechtencommissie IHCHR stelden vast dat talrijke arrestaties werden verricht.<sup>93</sup> De berichtgeving over de betogingen in de media kwam onder druk te staan: journalisten kregen het verbod om de betogingen te filmen en werden gearresteerd en/of geslagen. Anderen moesten hun opnames wissen of zagen hun uitrusting in beslag genomen of vernield worden door de ordediensten. Ook mediaredacties werden het slachtoffer van gerichte aanvallen door gemaskerde gewapende groepen. Tijdens politiecontroles werden de smartphones van jongeren gecontroleerd. Degenen bij wie beeldmateriaal werd ontdekt, riskeerden aangehouden te worden.<sup>94</sup>

De rapporten van UNAMI, en ook van andere organisaties zoals Human Rights Watch (HRW), de Iraakse mensenrechtencommissie of Euro-Mediterranean Human Rights Monitor, schetsen voor het verdere verloop van de betogingen vanaf 25 oktober 2019 een gelijkaardig beeld van voortdurend geweld tegen betogers maar ook van de betogers tegen de ordediensten en tegen gebouwen van instellingen die zij viseerden. De betogingen beperkten zich tot Bagdad en alle provincies van Zuid-Irak, met vooral Bagdad, Basra, Nasiriya, Karbala en Najaf als plaatsen waar het tot de meeste gewelddaden komt.<sup>95</sup>

De betogingen gingen ook in 2020 verder. Na de aanslag op Soleimani en Muhandis hebben de sjiiatische milities en de Sadisten van Moqtada al-Sadr een eigen betoging georganiseerd om het beëindigen van de Amerikaanse militaire aanwezigheid in het land te eisen. Deze is zonder noemenswaardige incidenten verlopen. De betogers droegen vooral de Iraakse vlag en geen banners van hun eigen milities. Dit is in tegenstelling tot de protestmars van de milities op 31 december 2019

---

<sup>87</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>88</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>89</sup> HRW, 10/10/2019, [url](#); UNAMI, 03/12/2019, [url](#); The Independent, 31/10/2019, [url](#); UNAMI, 22/10/2019, [url](#)

<sup>90</sup> UNAMI, 22/10/2019, [url](#); UNAMI, 05/11/2019, [url](#); UNAMI, 11/12/2019, [url](#)

<sup>91</sup> UNAMI, 22/10/2019, [url](#)

<sup>92</sup> UNAMI, 22/10/2019, p. 4-5, [url](#)

<sup>93</sup> UNAMI, 22/10/2019, p. 6, [url](#)

<sup>94</sup> UNAMI, 22/10/2019, p. 7, [url](#)

<sup>95</sup> Euro-Med Human Rights Monitor, 22/12/2019, [url](#); UNAMI, 05/11/2019, [url](#); UNAMI, 11/12/2019, [url](#); HRW, 31/01/2020, [url](#); HRW, 10/10/2019, [url](#); IHCHR, 02/01/2020, [url](#); IHCHR, 02/01/2020, [url](#); IHCHR, 31/12/2019, [url](#)

toen de VS-ambassade werd aangevallen door met vlaggen zwaaiende, en zo duidelijk herkenbare militieleden.<sup>96</sup> Er waren geen acties van ordetroepen of andere gewapende organisaties tegen deze betogingen van de milities maar na afloop van de betoging van 24 januari 2020 heeft Moqtada al-Sadr, de politieke leider van de milie Saraya al-Salam, zijn steun voor de anti-regeringsbetogers ingetrokken. De leden van zijn milie die een beperkte bescherming boden voor de betogers in Bagdad en Basra hebben zich teruggetrokken. Daarop werden de kampen van de betogers aangevallen en vielen in de hoofdstad en in Zuid-Irak op enkele dagen tijd 17 doden en 250 gewonden.<sup>97</sup>

De grootschalige betogingen zijn mede door het einde van de steun door de Sadristen en ook de pandemie gestopt na het eerste trimester van 2020, maar bij kleinere demonstraties in het zuiden kwam het nog steeds tot geweld tegen en ook door betogers. ACLED meldde ook in 2021 gewelddadige demonstraties in alle zuidelijke provincies. Ook in de andere provincies kwam het tot gewelddadige protesten, maar veel minder talrijk. Er vielen volgens ACLED in 2021 (1 januari tot 30 september) achttien dodelijke slachtoffers bij protesten in heel Irak. Acht van deze achttien vielen tijdens rellen in Nassiriya in februari 2021. Ter vergelijking: In heel 2020 telde ACLED nog 104 doden tijdens betogingen.<sup>98</sup> De betogingen hebben echter ook indirect burgerslachtoffers gemaakt: in de tweede helft van 2020 en ook in 2021 werden talrijke activisten en critici van de autoriteiten na de betogingen gedood, ontvoerd of slachtoffer van ander geweld.<sup>99</sup>

---

<sup>96</sup> ISW, 24/01/2020, [url](#)

<sup>97</sup> The National, 27/01/2020, [url](#); The Telegraph, 26/01/2020, [url](#); Reuters, 25/01/2020, [url](#)

<sup>98</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

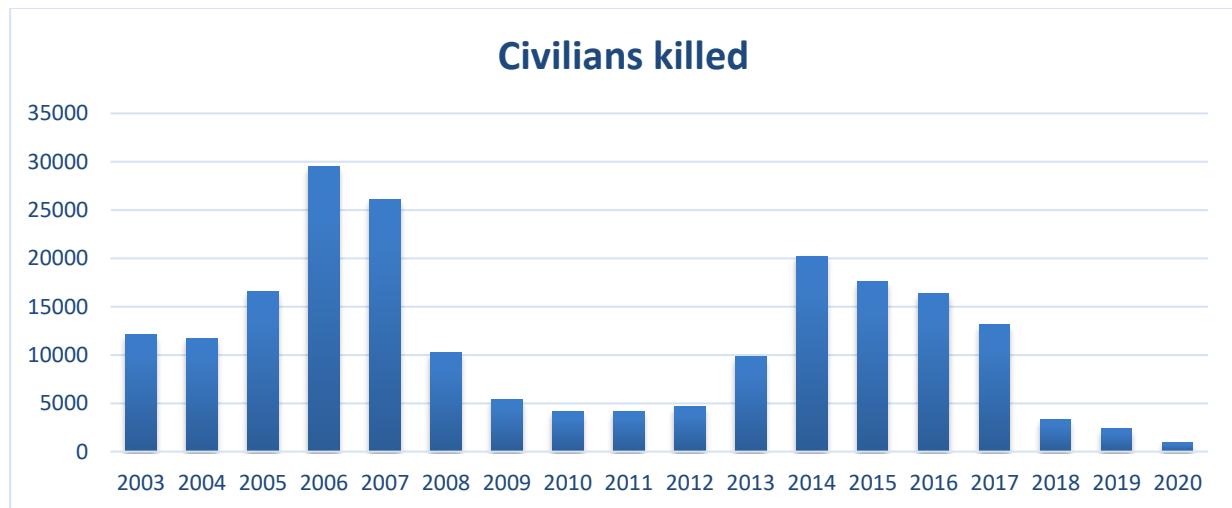
<sup>99</sup> EPIC, 30/09/2021, [url](#)

## 5. Doelwitten van het geweld

Dit hoofdstuk sluit aan op het hoofdstuk 1.5 (*Impact of the violence on the civilian population*) van het EASO-rapport over de veiligheidssituatie<sup>100</sup> en toont de meest actuele ontwikkelingen met betrekking tot de aantal (burger)slachtoffers, zoals beschreven in *EASO Country of Origin Information Iraq Security situation (supplement) – Iraq Body Count – civilian deaths 2012, 2017-2018* van februari 2019.<sup>101</sup>

### 5.1. Iraq Body Count (IBC)

IBC heeft na het bovengenoemde, voor EASO opgestelde document van februari 2019 geen omvattende analyse meer gepubliceerd. Op basis van de voorlopige gegevens tot eind december 2020 hebben zij een voorlopig aantal door IBC getelde burgerdoden in heel Irak voor het jaar 2020 bekendgemaakt: 902, volgens hen het laagste aantal sinds begin van hun tellingen in 2003.<sup>102</sup>



Iraq Body Count, Civilians killed, 2003-2020<sup>103</sup>

IBC heeft wel de vondsten van lichamen in massagraven mee opgenomen in de data van de periode waarin ze zijn gevonden, niet wanneer deze mensen zijn overleden. In 2019 werden volgens IBC 587 menselijke lichamen gevonden in massagraven.<sup>104</sup> Hoewel de bron dit niet explicet vermeldt, moet ervan worden uitgegaan dat de grote meerderheid van deze doden in de periode van 2014 tot 2017 is gevallen, de tijd van het conflict met ISIS.

<sup>100</sup> EASO, 30/10/2020, [url](#)

<sup>101</sup> EASO, 13/03/2019, [url](#)

<sup>102</sup> IBC, 31/12/2020, [url](#)

<sup>103</sup> IBC, 31/12/2020, [url](#)

<sup>104</sup> IBC, 31/12/2019, [url](#)

## 5.2. UNAMI

De missie van de Verenigde Naties in Irak is eind 2018 gestopt met de publicatie van het aantal slachtoffers (doden en gewonden).<sup>105</sup>

## 5.3. ACLED

Een andere bron die data over conflicten wereldwijd verstrekkt is Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). Deze bron heeft voor heel 2020 5.294 geweldincidenten geteld, die samen tot 2.752 dodelijke slachtoffers hebben geleid.<sup>106</sup> Per maand zijn dat gemiddeld 229 slachtoffers, burgers en strijders. Voor de periode van 1 januari tot 30 september 2021 telde ACLED 4.608 geweldincidenten met 2.132 dodelijke slachtoffers, een maandelijks gemiddelde van 237 slachtoffers.<sup>107</sup>

Kijken wij alleen naar de burgerslachtoffers voor 2020, komt ACLED op 545 doden door geweld:



ACLED, Dashboard Iraq, 01/01/2020 – 31/12/2020 <sup>108</sup>

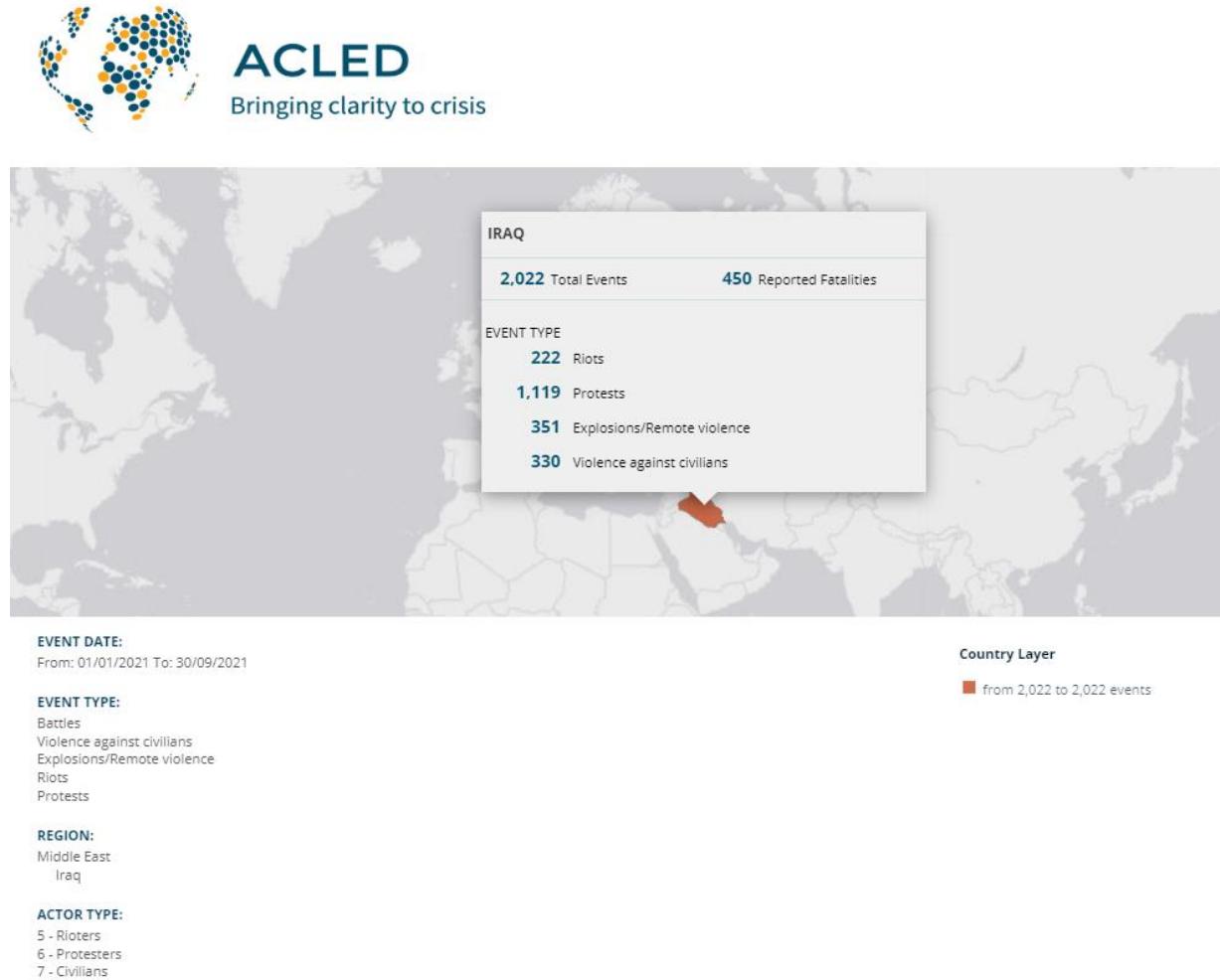
<sup>105</sup> UNIRAQ, zd, [url](#)

<sup>106</sup> ACLED, 31/12/2020, [url](#)

<sup>107</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>108</sup> ACLED, 31/12/2020, [url](#)

Het aantal burgerslachtoffers voor de eerste 9 maanden 2021 wordt door ACLED op 450 begroot:



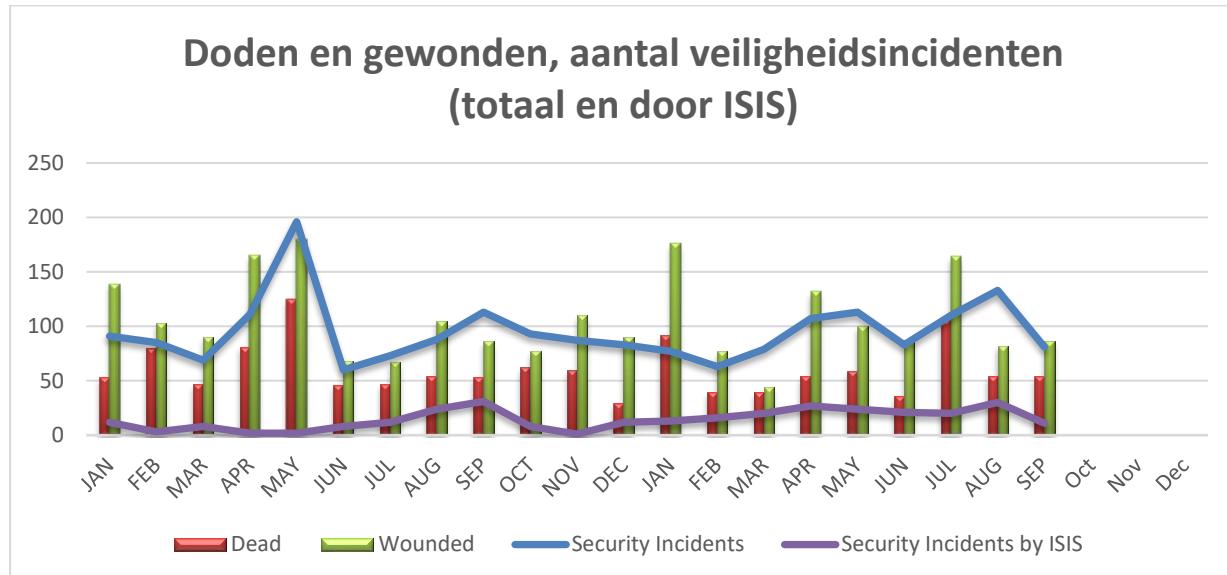
ACLED, Dashboard Iraq, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>109</sup>

## 5.4. Musings on Iraq

Joel Wing is de auteur van de blog *Musings on Iraq*. Hij houdt enerzijds het aantal veiligheidsincidenten per maand bij, zowel voor heel Irak alsook voor een deel van de provincies. Hij telt ook het aantal slachtoffers. In tegenstelling tot IBC, en vroeger UNAMI, telt Wing ook de gedode en gewonde soldaten en leden van de PMF mee. Joel Wing brengt vooral het geweld uitgaand van gewapende groepen in beeld, met een klemtoon op ISIS en de PMF. De conflicten in de KAR worden door deze bron veel

<sup>109</sup> ACLED, Dashboard, Civilian Casualties, 30/09/2021, [url](#)

minder gevuld.<sup>110</sup> De onderstaande grafiek toont alle doden door het conflict voor heel Irak voor iedere maand van 2020 en tot einde september 2021 (rood) en de gewonden. Joel Wing hanteert ook een verschil in de tabellen tussen de incidenten in totaal, en deze toegeschreven aan ISIS. De blauwe curve in de grafiek toont alle incidenten, in tegenstelling tot de door de blogger zelf gemaakte grafieken waarin hij alleen de door ISIS veroorzaakte incidenten opneemt (paarse curve, zie ook infra). Het aantal slachtoffers die zijn gevallen tijdens de betogingen heeft hij ook niet opgenomen in deze gegevens. <sup>111</sup>



Musings on Iraq, Security in Iraq, 2020-2021 (grafiek door Cedoca)<sup>112</sup>

Joel Wing geeft voor 2020 en 2021 (tot 30 september) een totaal van 1.995 veiligheidsincidenten aan, die tot 1.270 doden en 2.228 gewonden hebben geleid. Volgens deze bron werden 305 van deze incidenten door ISIS veroorzaakt. Wing specificeerde vanaf 2020 niet meer of de doden door ISIS gevallen waren of niet. Tot 2019 heeft hij dit onderscheid gemaakt.<sup>113</sup> De niet-burgerslachtoffers (leden van de PMF, Tribal Mobilization Forces (TMF) en het leger) zijn in deze tabel door Cedoca eruit gefilterd.

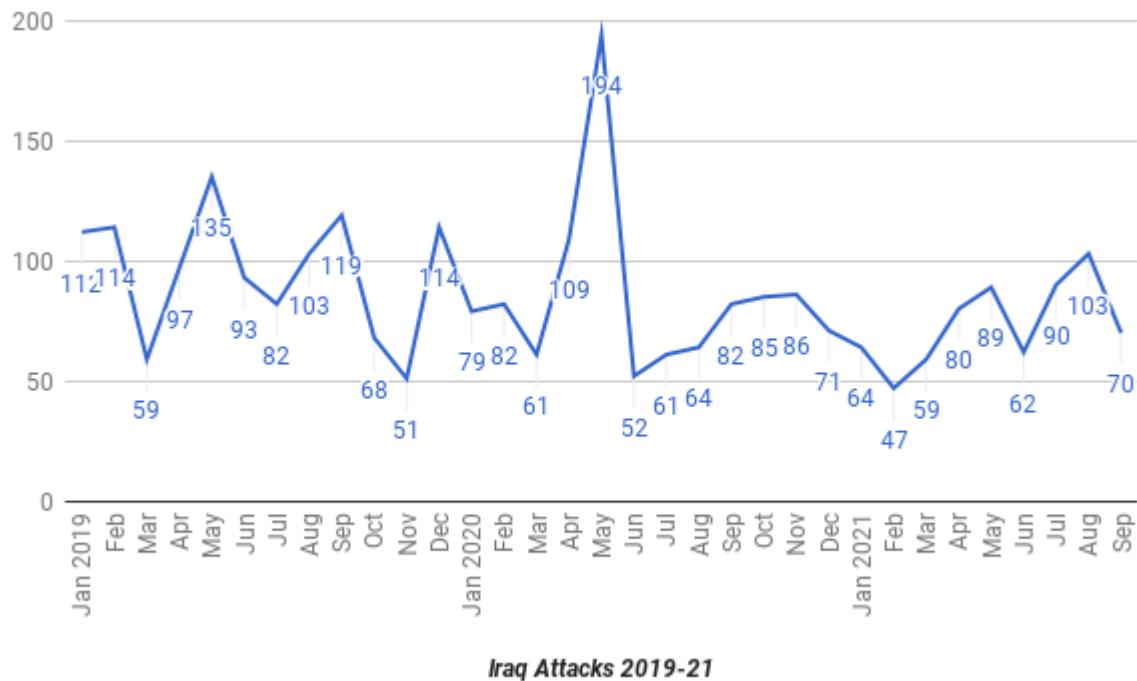
Het aantal incidenten, per maand, van januari 2021 tot september 2021 toont een op en af tussen de 50 en 135 geweldincidenten (ISIS en niet-ISIS), met een uitschieter in april 2020 naar 194:

<sup>110</sup> Musings on Iraq, blog, z.d., [url](#)

<sup>111</sup> Musings on Iraq, 04/01/2021, [url](#)

<sup>112</sup> Musings on Iraq, 04/01/2021, [url](#); Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#), grafiek door Cedoca

<sup>113</sup> Musings on Iraq, 06/01/2020, [url](#); Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)

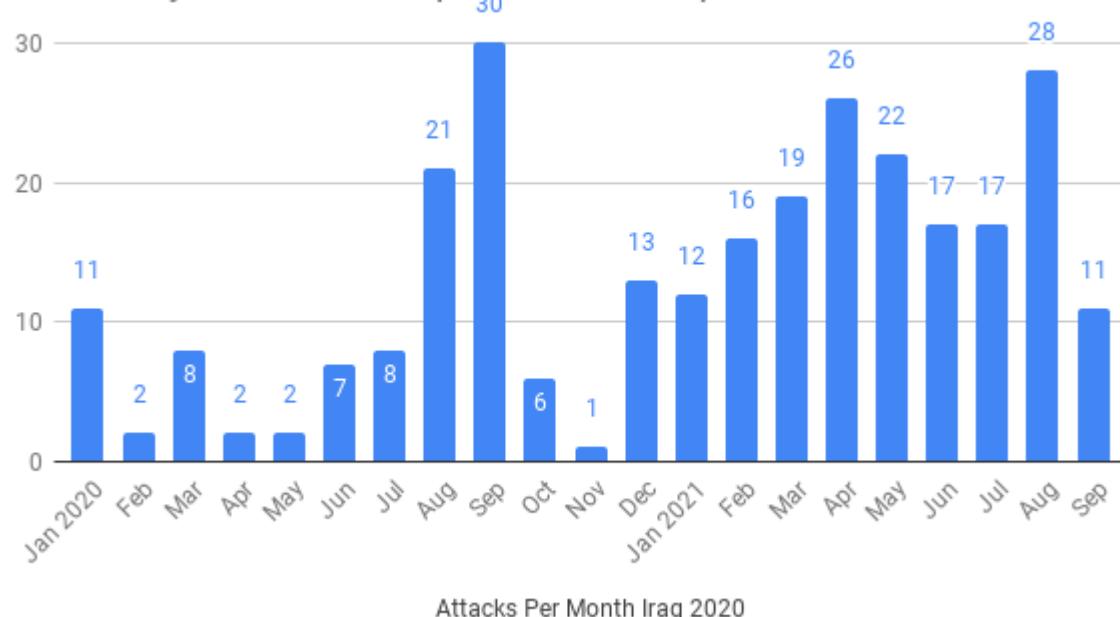


Musings on Iraq, Attacks Per Month, 2019-2021<sup>114</sup>

Joel Wing houdt vanaf januari 2020 ook de aanvallen van pro-Iraanse groepen op de VS-troepen en inrichtingen in Irak bij:

<sup>114</sup> Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)

## Attacks by Pro-Iran Groups vs US in Iraq 2020-21



Musings on Iraq, Attacks by Pro-Iran Groups vs US in Iraq, 2020-2021<sup>115</sup>

De grafiek toont dat deze vorm van geweld aanhoudt sinds begin 2020. Het verschil met de aanvallen door ISIS is wel dat er minder burgerslachtoffers vallen. Het gaat hierbij niet alleen om raketaanvallen, maar ook om droneaanvallen en IED's gericht tegen transporten in dienst van het Amerikaanse leger. De pro-Iraanse groepen mikken ook op het Turkse leger, Joel Wing neemt deze aanvallen op in zijn statistiek.<sup>116</sup>

## 5.5. Vergelijking aantal dodelijke slachtoffers, IBC, Musings on Iraq, ACLED

Om het aantal dodelijke slachtoffers van deze drie bronnen te vergelijken moeten we het jaar 2020 nemen als basis. De afwijkingen vallen meteen op:

Bron	Aantal slachtoffers 2020
IBC	902
Musings	737
ACLED	2.752 (totaal) 545 (burgers)

De redenen voor deze verschillen liggen in de gebruikte methodologie van de bronnen en de gebruikte criteria die van elkaar afwijken:

- IBC en Musings on Iraq richten zich exclusief op Irak, ACLED niet.

<sup>115</sup> Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)

<sup>116</sup> Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)

- Alle drie de bronnen maken gebruik van zowel de Iraakse alsook de internationale media.<sup>117</sup>
- IBC maakt daarenboven gebruik van andere bronnen. IBC geeft aan dat zij ook informatie van apolitieke ngo's in Irak, zoals de Rode Halve Maan, insluiten maar dat deze informatie, op enkele uitzonderingen na, ook in de media opduikt. Andere bronnen die IBC consulteert zijn cumulatieve cijfers van medisch-juridische instellingen (mortuaria) en het departement van volksgezondheid. Deze data worden slechts gebruikt wanneer ze binnenin tijd en ruimte kunnen worden gekaderd. IBC heeft ook procedures om dubbele tellingen te vermijden.<sup>118</sup>
- ACLED gebruikt eveneens bronnen buiten de traditionele media: rapporten van internationale instellingen en ngo's. Onder bepaalde voorwaarden wordt ook berichtgeving van conflictpartijen gebruikt. ACLED heeft ook lokale partners die informatie verschaffen, en maakt eveneens gebruik van nieuwe media zoals Twitter, Telegram of WhatsApp.<sup>119</sup>
- IBC telt uitsluitend burgerslachtoffers<sup>120</sup>, Musings on Iraq ook leden van de ISF, PMF, en van de politie (maar niet van ISIS). Voor dit document werden echter de niet-burgerslachtoffers door Cedoca eruit gefilterd.<sup>121</sup> ACLED telt alle slachtoffers, ongeacht of ze burgers, soldaten of ISIS-militanten zijn.<sup>122</sup> Indien alleen de burgerslachtoffers worden eruit gefilterd, ligt het aantal slachtoffers bij ACLED nog onder dat bij de andere bronnen (cf. supra)
- Musings on Iraq is in essentie de blog van één persoon, Joel Wing, die deze blog onderhoudt naast zijn werk als leraar geschiedenis.<sup>123</sup> Joel Wing concentreert zich bij de telling van de slachtoffers ook hoofdzakelijk op het conflict met ISIS. IBC en ACLED zijn organisaties met grotere mogelijkheden.

---

<sup>117</sup> IBC, 29/07/2013, [url](#); ACLED, 09/10/2019, [url](#); Musings on Iraq, 06/01/2020, [url](#)

<sup>118</sup> IBC, 11/09/2007, [url](#)

<sup>119</sup> ACLED, 09/10/2019, [url](#)

<sup>120</sup> IBC, 11/09/2007, [url](#)

<sup>121</sup> Musings on Iraq, 06/01/2020, [url](#)

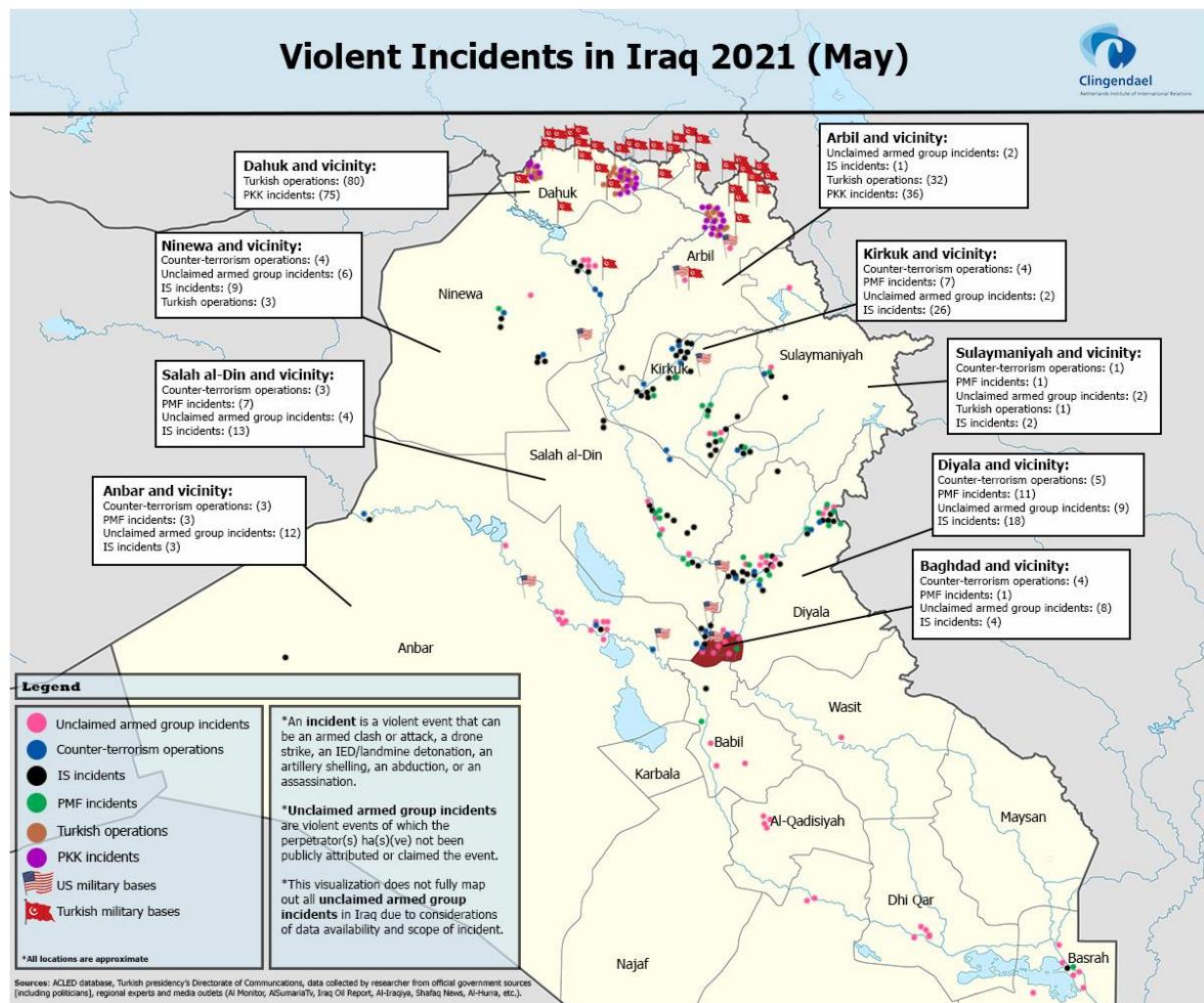
<sup>122</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/02/2020, [url](#)

<sup>123</sup> Joel Wing, zd, [url](#)

## 6. Geografische verdeling

Dit hoofdstuk sluit aan bij de hoofdstukken 2 (*Northwestern and central governorates: Anbar, Babil, Baghdad, Diyala, Kirkuk, Ninewa, Salah al-Din*), 3 (*Kurdistan Region of Iraq (Dohuk, Erbil, Sulaymaniyah)*) en 4 (*The southern governorates (Basrah, Kerbala, Missan, Muthanna, Najaf, Qadissiya, Thi-Qar, Wassit)*) van het EASO-rapport.<sup>124</sup>

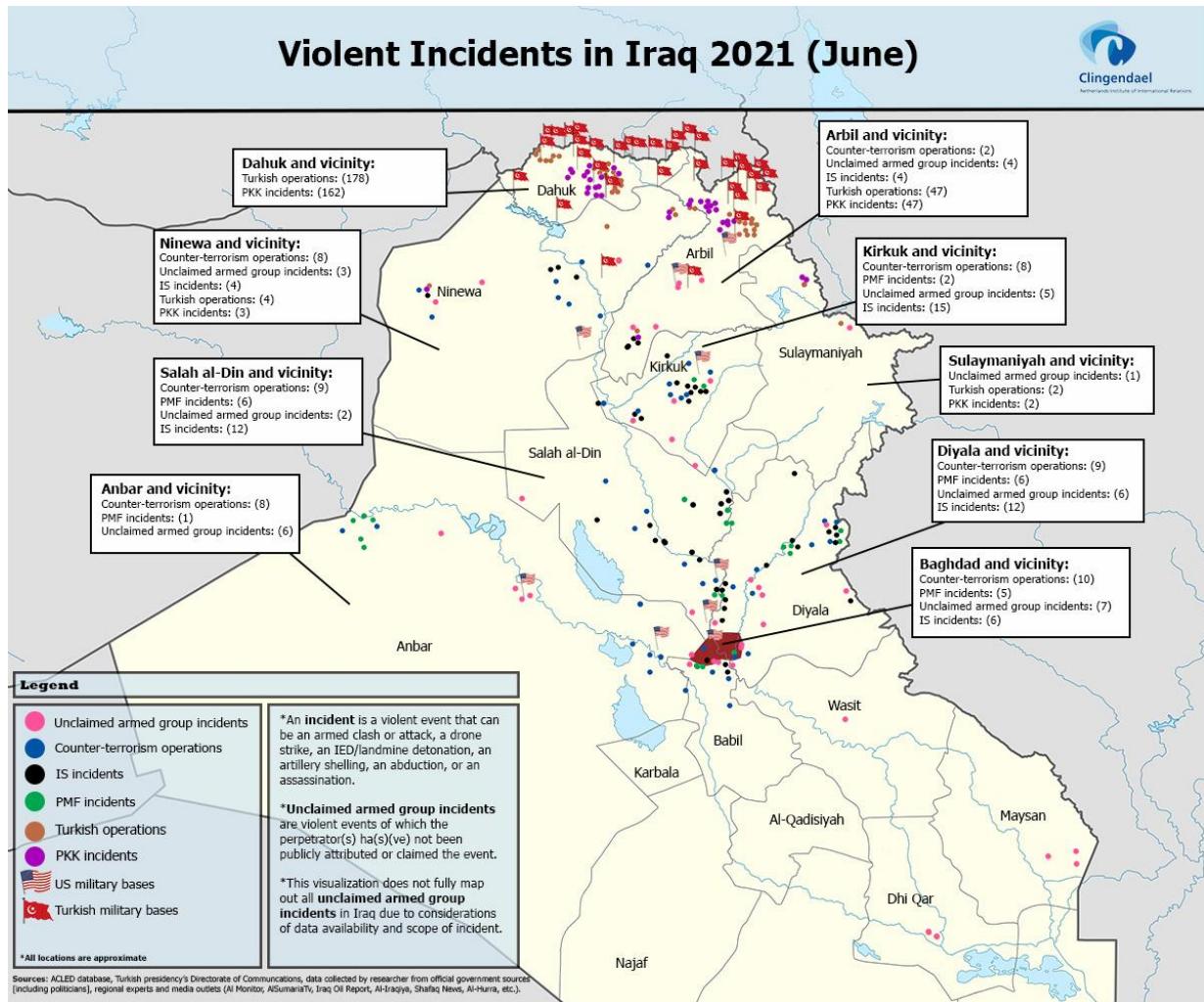
De geografische verdeling van de geweldincidenten over het grondgebied en de aard ervan in de maanden mei tot september 2021 wordt getoond in vijf kaarten van het Clingendael-Instituut die werden samengesteld aan de hand van verschillende bronnen, waaronder ook ACLED:



Clingendael, Violent Incidents in Iraq 2021 (May)<sup>125</sup>

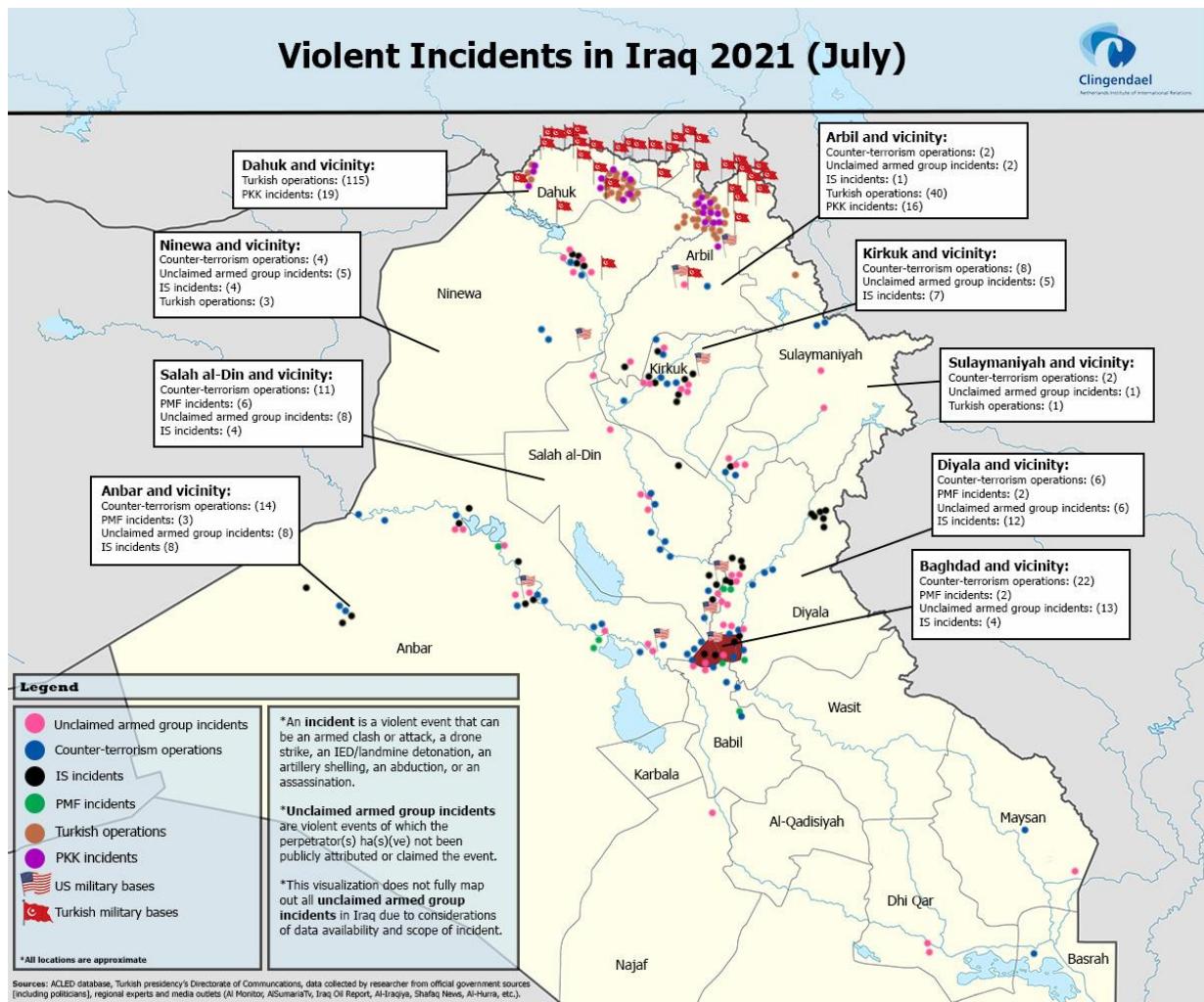
<sup>124</sup> EASO, 30/10/2020, pp. 44-245, [url](#)

<sup>125</sup> Clingendael, 15/09/2021, [url](#)



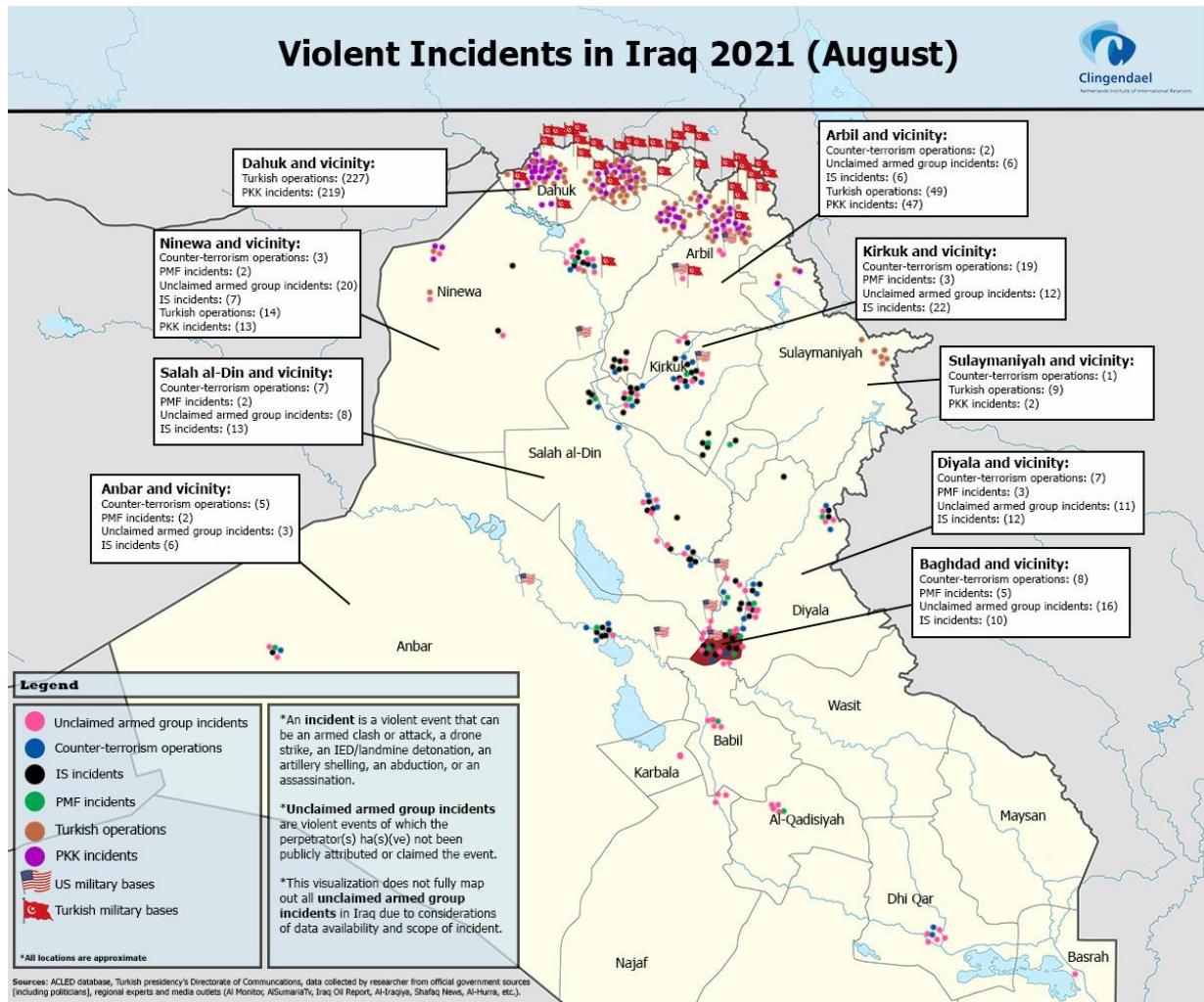
Clingendael, Violent Incidents in Iraq 2021 (June)<sup>126</sup>

<sup>126</sup> Clingendael, 29/07/2021, [url](#)



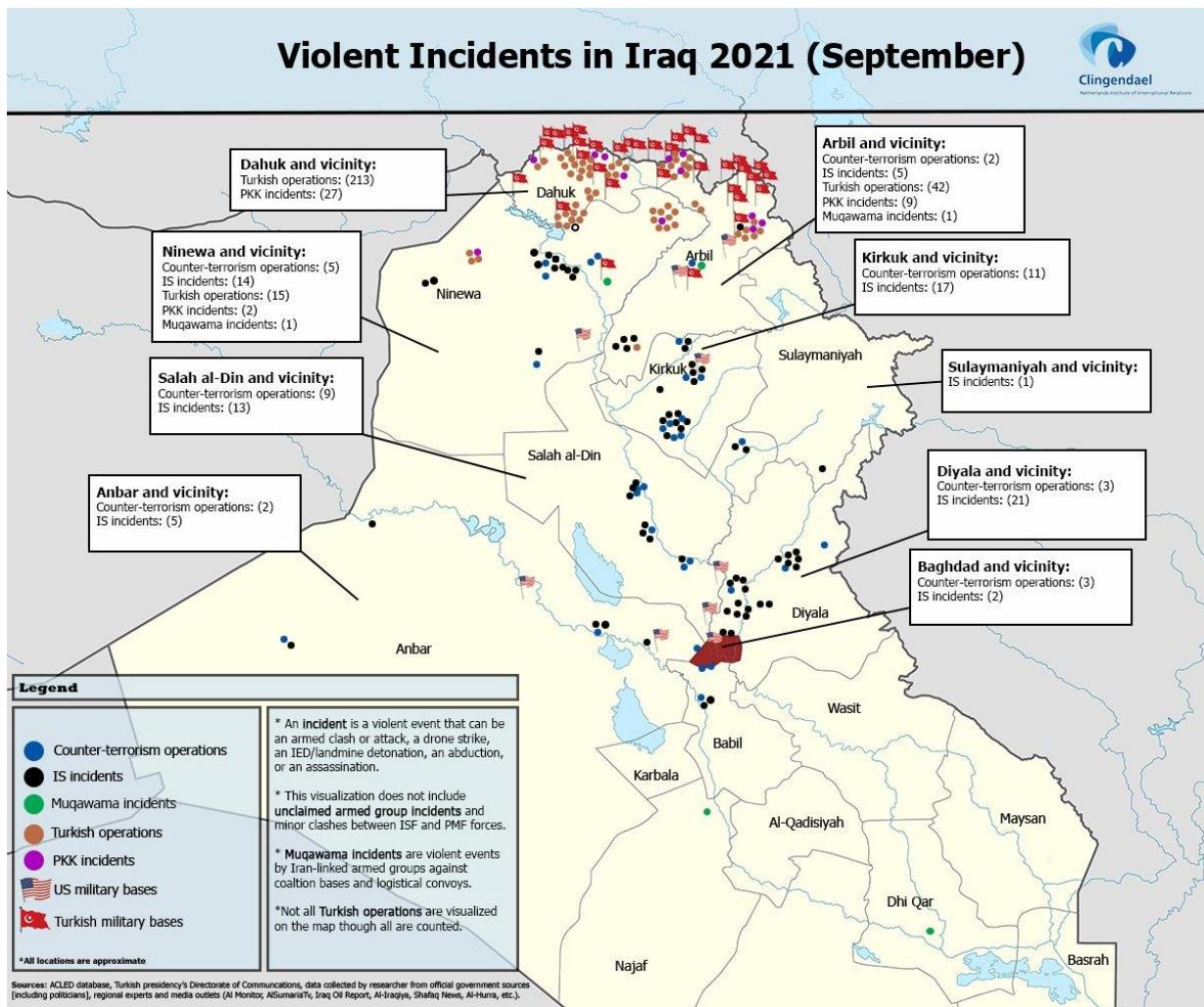
Clingendael, Violent Incidents in Iraq 2021 (July)<sup>127</sup>

<sup>127</sup> Clingendael, 24/08/2021, [url](#)



Clingendael, Violent Incidents in Iraq 2021 (August)<sup>128</sup>

<sup>128</sup> Clingendael, 15/09/2021, [url](#)



Clingendael, Violent Incidents in Iraq 2021 (September)<sup>129</sup>

## 6.1. Anbar

### 6.1.1. Algemene situatie

Na de volledige herovering van Anbar op ISIS in november 2017 kende de provincie een terugloop van de activiteit van ISIS in 2018.<sup>130</sup> Deze trend ging verder in 2019. Vooral vanaf juli 2019 bleef het maandelijkse aantal aanvallen volgens Musings on Iraq voortdurend onder de tien.<sup>131</sup> Een journaliste van Al-Monitor heeft Al-Qa'im in West-Anbar bezocht. Alle door haar geïnterviewde bewoners hebben de veiligheidssituatie als goed beoordeeld. Maar na de opening van de grensovergang met Syrië (voor de eerste keer sinds 2012<sup>132</sup>) werden door plaatselijke veiligheidsactoren (eveneens volgens Al-Monitor) verschillende voor de regio destabiliserende factoren vernoemd, zoals de zwakke overheid

<sup>129</sup> Clingendael, 14/10/2021, [url](#)

<sup>130</sup> CTC, 14/12/2018, pp. 3-4, [url](#)

<sup>131</sup> Musings on Iraq, 03/02/2020, [url](#)

<sup>132</sup> Al-Monitor, 31/10/2019, url

aan de Syrische kant van de grens, en de aanwezigheid van pro-Iraanse groepen aan beide kanten van de grens<sup>133</sup>, waarbij deze aan de Syrische kant Israëlische luchtaanvallen te verwerken kregen.<sup>134</sup> Volgens Al-Monitor zou een van de pro-Iraanse milities (Kata'ib Imam Ali) de streek rond Al-Qa'im in de loop van 2019 volledig hebben verlaten.<sup>135</sup> De druk op de IDP's afkomstig uit deze regio om terug te keren wordt door de bewoners als negatief voor de veiligheidssituatie beschouwd. Zij staan wantrouwig tegenover een mogelijke terugkeer van potentiële ISIS-sympathisanten (zie ook infra).<sup>136</sup>

Door deescalatie van het conflict tussen de VS en de pro-Iraanse milities groeide de bezorgdheid van de bewoners van Al-Qa'im om mee slachtoffer te worden van de wederzijdse aanvallen omdat beide partijen militair aanwezig zijn in de regio. De aanvallen op de VS-basis in Ain al-Asad op 4 december 2019<sup>137</sup>, op een Hezbollah-basis in het district al-Qa'im op 29 december 2019<sup>138</sup> en opnieuw op de bovengenoemde VS-basis (deze keer uitgevoerd door Iran) op 7 januari 2020<sup>139</sup> hebben deze vrees tot nu niet bewaarheid: alleen de militaire doelwitten werden getroffen. Deze vrees uitte zich ook in een tijdelijke onderbreking van de heropbouw in de door oorlogsschade getroffen streek.<sup>140</sup>

In tegenstelling tot de andere provincies van Centraal-Irak is Anbar bijna volledig bevolkt door soennitische Arabieren waardoor spanningen tussen verschillende etnische of religieuze groepen geen rol spelen.<sup>141</sup> De stammentraditie is in Anbar echter sterk aanwezig en het conflict met ISIS heeft tussen 2014 en 2017 een conflictpotentieel gecreëerd tussen groepen die partij hebben gekozen voor of tegen ISIS.<sup>142</sup> Deze kloof verdeelt stammen, clans en zelfs families. Volgens het hoofd van de tribale antiterreurraad in Nabar, Rafea al-Fahdawi (geciteerd door Al-Monitor) pogen de stammen in Anbar om de cirkel van stammenconflict, wraak en wederwraak te doorbreken die een grote maatschappelijke verdeeldheid tussen de voor- en tegenstanders van ISIS heeft veroorzaakt. Volgens Fahdawi gaat het over een ingewikkelde situatie waarbij leden van dezelfde familie elkaar hebben gedood. Dit zou gezien de tribale gebruiken tot een opeenvolging van vergeldingsacties kunnen leiden. Al in 2017 hebben de stammen in Anbar een document van een akkoord verspreid waarin zij geweld en vergelding afwijzen en zich ertoe engageren om problemen uit de ISIS-periode op te lossen. Dit akkoord verbiedt zowel fysieke als ook sociale vergelding op individuele en collectieve basis, zonder een tussenkomst van de gerechtelijke autoriteiten en de tribale wetten.<sup>143</sup>

De verzoeningspogingen gaan niet alleen uit van de stammen, ook de lokale politie, de soennitische liefdadigheidsinstelling Sunni Endowment en de Norwegian Center for Conflict Resolution (NOREF) zijn erbij betrokken. Er zijn ook kritische stemmen die vooral vrezen dat ISIS-leden en de hen gunstig gezinde stamhoofden zouden kunnen terugkeren. Een parlementslid voor de Sunni National Axis Alliance (al-Mehwar al-Watani) verklaarde aan Al-Monitor dat zijn partij de verzoening niet zal steunen zolang de politieke partijen niet een regeling op de agenda zouden plaatsen over de compensatie van de slachtoffers en het afleggen van verantwoording door de daders. Volgens dezelfde parlementariër is de problematiek van de ISIS-families de meest complexe in het verzoeningsdossier omdat veel Anbari's bang zijn voor hen en vrezen dat zij moorden en wraakacties zouden begaan in het geval van een terugkeer van de Islamitische Staat.<sup>144</sup>

---

<sup>133</sup> Al-Monitor, 27/01/2020, [url](#)

<sup>134</sup> The Guardian, 09/09/2019, [url](#)

<sup>135</sup> Al-Monitor, 31/10/2019, [url](#)

<sup>136</sup> Al-Monitor, 31/10/2019, [url](#)

<sup>137</sup> The New Arab, 04/12/2019, [url](#)

<sup>138</sup> Al-Monitor, 30/12/2019, [url](#)

<sup>139</sup> Musings on Iraq, 08/01/2020, [url](#)

<sup>140</sup> Al-Monitor, 27/01/2020, [url](#)

<sup>141</sup> EASO, 13/03/2019, p. 60, [url](#)

<sup>142</sup> Al-Monitor, 22/05/2019, [url](#)

<sup>143</sup> Al-Monitor, 22/05/2019, [url](#)

<sup>144</sup> Al-Monitor, 22/05/2019, [url](#)

Een bijkomend probleem in Anbar is de verdwijning van een aantal mannen en jongens tijdens het conflict met ISIS. Tijdens de militaire operaties in Anbar zijn honderden mannen en jongeren gearresteerd door PMF en een groot deel van deze vermisten zijn nog niet teruggevonden. Volgens de onderzoeksjournalist Jonathan Lee Krohn zijn honderden personen gearresteerd aan controleposten bemand door leden van Kata'ib Hezbollah toen zij probeerden uit het oorlogsgebied in Anbar te vluchten richting Bagdad.<sup>145</sup> Ook in Al-Qa'im worden nog steeds mannen vermist. Een stamleider schat dat ongeveer 4.000 mannen uit Al-Qa'im nog vermist zijn.<sup>146</sup>

Anbar heeft zware verwoestingen ondergaan tijdens het conflict met ISIS. Volgens een rapport van REACH Initiative van januari 2019 is veel schade in Falluja ondertussen hersteld, onder andere door toedoen van de VN, de Iraakse overheid en ngo's. Het dagelijkse leven in deze stad blijft negatief beïnvloed omdat veel basisvoorzieningen nog niet terug op het niveau zijn van voor het conflict. De meeste explosieven zijn volgens dit rapport opgeruimd. De verbeterde veiligheidssituatie werd door bijna alle terugkerende IDP's als hoofdmotief voor hun terugkeer aangegeven. Falluja werd in juni 2016 heroverd op ISIS.<sup>147</sup>

Anbar wordt in 2020 en 2021 door ISIS vooral gebruikt voor de transit tussen Syrië en Irak, als hub voor hun logistiek en om te smokkelen. Daardoor blijft het in die provincie relatief rustig in vergelijking met andere soennitische gebieden. In het najaar van 2020 tot januari 2021 was er een opstoot van aanvallen op verschillende doelwitten.<sup>148</sup> Pro-Iraanse groepen voeren ook aanvallen uit in Anbar. Deze zijn gericht tegen de VS en hun helpers. In april 2021 waren er volgens Joel Wing zeven aanvallen van pro-Iraanse groepen tegenover vier van ISIS.<sup>149</sup> Een van de hoofddoelwitten van de pro-Iraanse groepen is de Ain al-Asad luchtmachtbasis waar ook VS-troepen zijn gestationeerd.<sup>150</sup> ISIS heeft het vooral gemunt op grensovergangen<sup>151</sup> en andere instellingen van de Iraakse veiligheidsdiensten en de aanwezige PMF.<sup>152</sup>

### 6.1.2. Veiligheidsincidenten

In de hele provincie hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden. Een kaart van Anbar met daarop de geweldincidenten opgetekend door ACLED van 1 januari tot 30 september 2021 toont het volgende beeld:

---

<sup>145</sup> Musings on Iraq, 03/01/2020, [url](#)

<sup>146</sup> Al-Monitor, 31/10/2019, [url](#)

<sup>147</sup> REACH, 28/01/2019, [url](#)

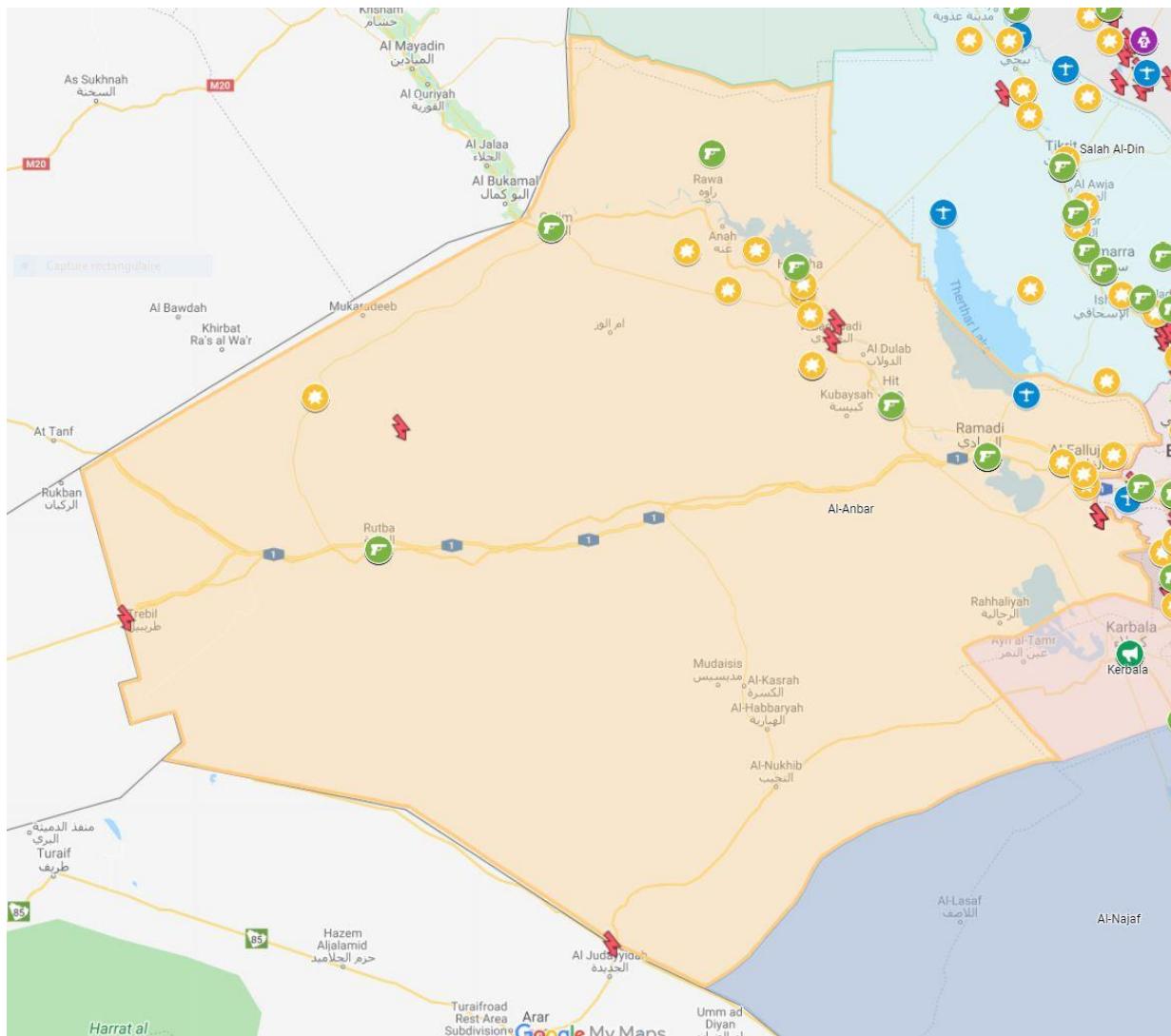
<sup>148</sup> Musings on Iraq, 04/02/2021, [url](#)

<sup>149</sup> Musings on Iraq, 03/05/2021, [url](#)

<sup>150</sup> Reuters, 08/07/2021, [url](#)

<sup>151</sup> Musings on Iraq, 06/09/2021, [url](#)

<sup>152</sup> Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)



ACLED, alle geweldincidenten, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>153</sup>

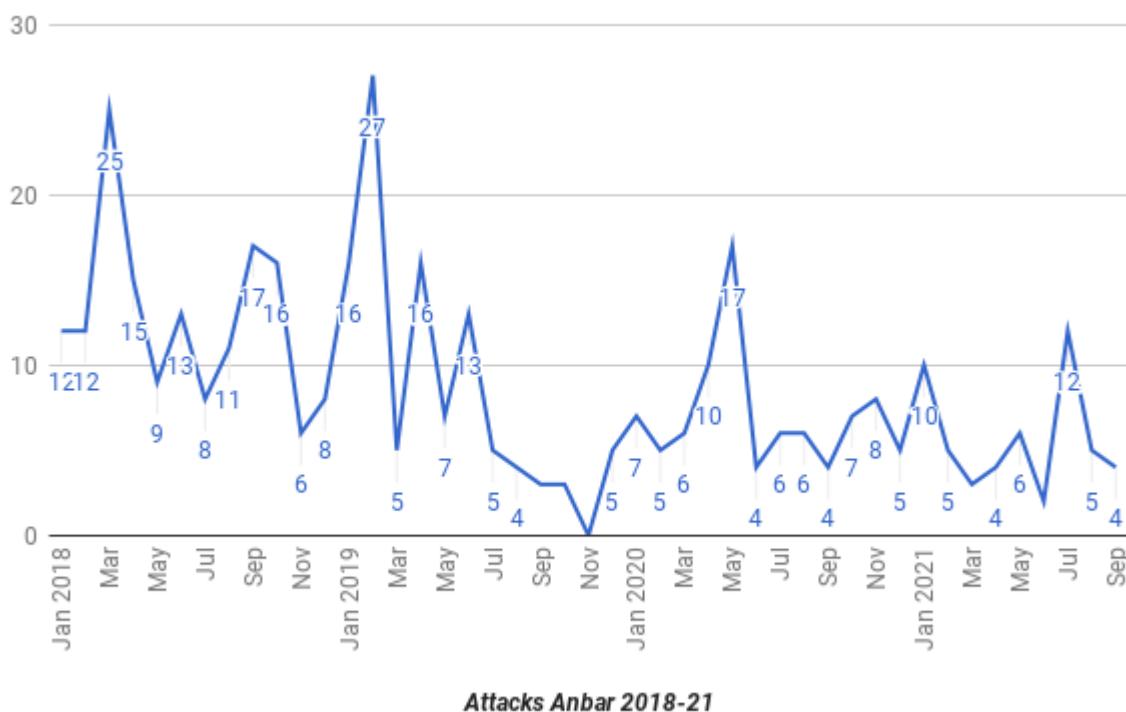
- Battle
- Air/Drone Strike
- Abduction/Disappearance
- Explosion/Remote Violence (zonder Air/Drone Strike)
- Suicide Bombing
- Riots, violent demonstrations
- Attack on Civilians

Alle bevolkte gebieden van de provincie hebben in de onderzochte periode af te rekenen gehad met veiligheidsincidenten. Opvallend is echter dat er in verhouding meer confrontaties tussen ISIS en de ISF en PMF zijn en relatief minder eenzijdige aanvallen op de burgerbevolking. Van de 38 door ACLED geregistreerde incidenten in Anbar in 2021 met dodelijke slachtoffers waren er 14 incidenten waarbij burgers om het leven zijn gekomen. ACLED telde voor deze periode 37 burgerdoden, tegenover 60 combattanten die om het leven kwamen (ISIS, ISF, PMF en grenswachten). Het zwaarste incident met burgerdoden gebeurde op 3 maart 2021 toen de VS-troepen op de Ain al-Asad luchtmachtbasis de beschietingen door een pro-Iraanse militie beantwoordden. Hierbij kwamen elf burgers om het leven.

<sup>153</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

Van juli tot december 2020 telde ACLED 67 geweldincidenten in Anbar, 16 met dodelijke afloop. Bij 6 van deze incidenten vielen burgerdoden, 9 in totaal.<sup>154</sup>

Het aantal incidenten veroorzaakt door ISIS per maand wordt ook bijgehouden door Joel Wing van Musings on Iraq. Anbar kent een schommelende frequentie van aanvallen met een marge van 4 tot 27 per maand:



Musings on Iraq, 04/10/2021<sup>155</sup>

### Overzicht van veiligheidsincidenten in Anbar van januari tot september 2021 met dodelijke burgerslachtoffers, door ACLED<sup>156</sup>

Date	District	Location	Source	Notes	Fat.
10/01/2021	Al Ramadi	Ramadi	Al Maloomah	On 10 January 2021, IS militants opened fire on a civilian vehicle travelling towards Ramadi on Ar Rutba highway and killed three of its passengers.	3
17/01/2021	Haditha	Qaryat Albu Hayat	NRT News; Ayn Al Iraq News	On 17 January 2021, an IS unexploded remnant of war detonated in Qaryat Albu Hayat	1

<sup>154</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

<sup>155</sup> Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)

<sup>156</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

				(Haditha, Anbar), killing 1 child and injuring another.	
17/01/2021	Haditha	Haditha	ReliefWeb	On 17 January 2021, IS militants detonated an IED in Haditha district, Anbar. The blast killed a civilian and injuring another.	1
2/02/2021	Haditha	Barwanah	Shafaaq News	On 2 February 2021, an IS mine detonated killing a minor and injuring another in Barwanah village, Anbar.	1
3/03/2021	Heet	Ain Assad Air Base	Al Mirbad; Al Sumaria TV	On 3 March 2021, unknown militants targeted US forces at the Ain Assad Air Base in Anbar province. The militants launched 10 Katyusha rockets targeting the air base from Al Baghdadi district, Anbar province. 4 rockets hit the base. One American civilian contractor died as a result of a heart attack during the attack. US forces responded with counterbattery fire at the Al Baghdadi district, killing 11 Iraqi civilians.	11
5/03/2021	Al Rutba	Ar Rutba	Baghdad Today; Shafaq News	On 5 March 2021, IS militants killed a female civilian farmer, abducted her husband, and injured another civilian in Tabaat village in Ar Rutba district of Anbar province.	1
11/04/2021	Falluja	Jisr Al Tafaha	Baghdad Today	On 11 April 2021, an IS explosive remnant of war (unspecified missile and launch platform) detonated killing two workers from Babylon province near Jisr Al Tafaha bridge in, Al Falluja, Anbar province.	2
8/05/2021	Al Rutba	Ar Rutba	Al Sumaria TV; Shafaq News	On 8 May 2021, IS militants executed 2 shepherds in the desert of Ar Rutba district of Anbar province. IS militants abducted a third shepherd and took him to an unknown location. No injuries occurred.	2
2/07/2021	Haditha	Haditha Dam	Al Sumaria TV	On 2 July 2021, IS militants attacked civilians near Lake Haditha in Anbar province. The attack killed 4 and injured 3. Coded as Haditha Dam.	4
3/07/2021	Ana	Qaryat Al Zarkah	Al Mirbad; National Iraqi News Agency; Baghdad Today	On 3 July 2021, IS militants attacked fishermen in Qaryat Al Zarkah in Anbar province. The attack resulted in 4 fatalities and 5 injuries among the civilians.	4
15/07/2021	Al Ramadi	Ramadi	Shafaq News	On 15 July 2021, an explosive remnant of war detonated killing a shepherd in the Al Jaghayfa district of Anbar province. Coded as provincial capital Ramadi city.	1
18/07/2021	Ana	Anah	Baghdad Today	On 18 July 2021, an IS explosive remnant of war detonated killing a shepherd in an unspecified village between Haditha and Anah in western Anbar province.	1

19/07/2021	Heet	Hit	Basnews	On 19 July 2021, IS militants attacked the Haji Lufti sand factory east of Hit district, Anbar. The attack killed 2 workers and injured 3.	2
31/07/2021	Heet	Hit	Shafaq News	On 31 July 2021, IS militants attacked a civilian residence, killing a man and two minors in the Al Akaba (Agbah) area east of Hit district, Anbar province.	3

## 6.2. Bagdad

### 6.2.1. Algemene situatie

In 2019 daalde het geweld door ISIS verder. Vooral het aantal en de impact van bomaanslagen met explosieven (al dan niet door zelfmoordterroristen) liep verder terug. De dreiging die uitgaat van ISIS is ook in de onderzochte periode verder afgangen. Het aantal aanslagen dat kan toegeschreven worden aan de terroristische organisatie van soennitische strekking ligt lager dan de vorige jaren. Deze mening wordt gedeeld door het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken en door Joel Wing van Musings on Iraq.<sup>157</sup> Volgens het Nederlandse Ambtsbericht van december 2019 is er een verdere afbouw van de controleposten. De controle gebeurt meer binnen de wijken (door de PMF). Soennitische wijken worden volgens het Ambtsbericht vooral door het leger gecontroleerd.<sup>158</sup> Door de betogeningen zijn er weer meer wegversperringen in het centrum.<sup>159</sup> De burgerbevolking ondervindt soms ook hinder door veiligheidsoperaties tegen schuilplaatsen en wapenopslagplaatsen van ISIS waarbij de bewoners van de zone waar de operatie plaatsvindt soms gedurende enkele dagen hun woning niet kunnen verlaten of er naartoe terugkeren. Volgens het Nederlandse Ambtsbericht worden deze operaties doorgaans niet aangekondigd maar worden de bewoners wel geïnformeerd over het einde ervan. Deze acties vinden vooral plaats in de rurale buitengebieden van de provincie. Eveneens volgens het Ambtsbericht zijn bij dergelijke acties ISIS-strijders gedood maar zijn er geen burgerslachtoffers te betreuren.<sup>160</sup>

Er zijn echter ook waarnemers die waarschuwen dat ISIS terug sterker zou kunnen worden in Bagdad door de verminderde aandacht van de veiligheidsdiensten omwille van de betogeningen in de hoofdstad uit te buiten. Deze mening wordt gedeeld door Ahmed al-Sharifi, een militaire analist, in Al-Monitor. In hetzelfde artikel wordt eveneens geponeerd dat ISIS geenszins van plan is om de betogeningen aan te vallen maar dat de terroristische organisatie tracht te profiteren van de publieke ontevredenheid en de commotie die de protesten in de hoofdstad met zich meebringen.<sup>161</sup>

In 2020 ging het geweld door ISIS in de hoofdstad verder achteruit. Het aantal aanvallen en ook de slachtoffers werden minder. Het leek alsof ISIS niet meer veel activiteit ontplooide in de hoofdstad en de provincie. De meeste slachtoffers vielen bij aanvallen op het leger, de politie en de PMF.<sup>162</sup> Het was dan ook een schok voor Bagdad toen op 21 januari 2021 twee terroristen hun zelfmoordvesten lieten ontploffen op het Tayaran-plein in Rusafa, in het centrum van de hoofdstad. Deze dubbele aanslag veroorzaakte 34 doden en 100 gewonden.<sup>163</sup> Na een tweede zelfmoordaanslag met een bomvoertuig

<sup>157</sup> Ministerie van Buitenlandse Zaken NL, 20/12/2019, [url](#) ; Musings on Iraq, 06/01/2020, [url](#)

<sup>158</sup> Ministerie van Buitenlandse Zaken NL, 20/12/2019, [url](#)

<sup>159</sup> Ministerie van Buitenlandse Zaken NL, 20/12/2019, [url](#); Live UA Map Iraq, 2020, [url](#)

<sup>160</sup> Ministerie van Buitenlandse Zaken NL, 20/12/2019, p. 14, [url](#)

<sup>161</sup> Al-Monitor, 21/12/2019, [url](#)

<sup>162</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>163</sup> IFRC, 04/07/2021, [url](#) ; ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

---

in Sadr City op 15 april 2021 (vijf doden en twintig gewonden)<sup>164</sup> kwam op 19 juli een derde zware aanslag, opnieuw in Sadr City, met 35 gedode burgers en ongeveer 57 gewonden. Het is niet duidelijk of deze aanslag door een IED of door een zelfmoordterrorist gebeurde.<sup>165</sup> Het aantal aanvallen van ISIS op de burgerbevolking in Bagdad blijft ook in 2021 laag.<sup>166</sup>

Een tweede belangrijke ontwikkeling zijn de demonstraties die het politieke leven in de hoofdstad (en Zuid-Irak) vanaf begin oktober 2019 hebben gedomineerd. Deze worden in de hoofdstukken 2 tot 5 van dit document al besproken (zie supra). De hoofdstad kende een groot aantal betogingen. Iets meer dan de helft van alle slachtoffers bij deze protesten zijn in Bagdad gevallen. De betogingen zijn vooral geconcentreerd in het centrum met het Tahrir-plein en de aanpalende straten als epicentrum van de protestbeweging. De betogingen gaan ook op andere plaatsen door: aan de bruggen over de Tigris die naar de Internationale Zone leiden, op de weg van de hoofdstad naar de luchthaven maar ook op verschillende andere plaatsen in het centrum, zoals het Teyran- en het Gilani-plein, in de wijken Karrada, Kadamiyah en Sadr City, en op andere plaatsen.<sup>167</sup> De grote demonstraties eindigden door de intrekking van de steun van de Sadristen en de pandemie. Er vinden nog altijd betogingen plaats, maar zonder grootschalige gewelduitbarstingen.<sup>168</sup>

Een derde ontwikkeling is de toename van de spanningen tussen Iran en Amerika die een rechtstreekse invloed hadden op de veiligheidssituatie in de Iraakse hoofdstad. Deescalatie van de vijandelijkheden tussen Iran en pro-Iraanse milities en de VS in Bagdad, begonnen met de aanval op de Amerikaanse ambassade in de Internationale Zone, kende een hoogtepunt met de drone-aanval op Soleimani en Muhandis en werden voortgezet met regelmatige beschietingen van militaire installaties van de VS en de internationale coalitie door eenheden van de PMF of door Iran. Bij deze beschietingen werden ook installaties en manschappen van het Iraakse leger getroffen op dezelfde plaatsen als die van de coalitie. Niet altijd is het duidelijk wie de projectielen heeft afgevuurd. In een geval was de raketaanval gericht op een mediabedrijf in het district Karrada. Bij deze aanval kwam een burger om het leven (zie infra).<sup>169</sup> Ook in 2020 hebben verschillende pro-Iraanse milities aanvallen uitgevoerd op de Green Zone, op de legerbasis van Taji (waar het VS-leger gestationeerd is) en op transporten voor het Amerikaanse leger. In 2021 is de modus operandi verschoven van raketaanvallen naar bermbommen tegen wegtransporten. Het is niet mogelijk om een exact aantal aanvallen te noemen omdat het niet altijd duidelijk is wie achter het incident zit.<sup>170</sup>

Het Institute for the Study of War merkte in mei 2021 op dat de door Iran gesteunde milities in toenemende mate andere Iraakse veiligheidstroepen verhinderen om de controle uit te oefenen over Bagdad en omliggende gebieden, waardoor ISIS de kans krijgt Bagdad te infiltreren, aldus ISW. Door Iran gesteunde milities oefenen ook controle uit over bevolkingsgroepen en doorgangsroutes rond Bagdad, in de hoop de VS-troepen te verdrijven en voorwaarden te scheppen om op lange termijn een demografische meerderheid te behouden. De activiteit van de milities zorgt ervoor dat andere Iraakse veiligheidstroepen hun aandacht moeten verdelen tussen het bestrijden van de milities en het bestrijden van ISIS, waardoor de doeltreffendheid van beide inspanningen afneemt. ISIS maakt van deze leemte gebruik om in de gordels van Bagdad duurzame ondersteuningszones op te bouwen van waaruit het spectaculaire aanvallen kan uitvoeren, meende ISW.<sup>171</sup>

---

<sup>164</sup> EPIC, 15/04/2021, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>165</sup> Reuters, 20/07/2021, [url](#) ; ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>166</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>167</sup> Live UA Map Iraq, 2020, [url](#); UNAMI, 22/10/2019, pp. 4-5, [url](#); UNAMI, 05/11/2019, p. 5, [url](#); UNAMI, 11/12/2019, p. 4, [url](#)

<sup>168</sup> EPIC, 30/09/2021, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>169</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/02/2020, [url](#)

<sup>170</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>171</sup> ISW, 06/05/2021, [url](#)

Een fenomeen dat door ACLED eveneens onder de aandacht wordt gebracht zijn de aanvallen op winkels die alcohol verkopen: in 2020 en 2021 telt ACLED 35 dergelijke aanvallen in de provincie Bagdad. Het gaat doorgaans om brandbommen.<sup>172</sup> Sommige aanslagen worden opgeëist, andere niet. De meeste drankwinkels worden door christenen of jezidi gerund. De groepen die dergelijke aanvallen opeisen zijn onder andere Ahl al-Qura en Rubu Allah die ook een massagesalon in het centrum hebben overvallen. De getroffen handelaars geven aan dat naast religieus extremisme ook conflicten rond de betaling van beschermgeld aan gewapende groepen aan de basis van de aanslagen liggen. Dezelfde handelaars vermoeden ook dat zonder licentie werkende concurrenten proberen om hen op deze manier uit de markt te duwen. Dezelfde gewapende groepen die aanslagen op drankhandels opeisen behoren ook tot de daders van aanvallen op inrichtingen van de VS.<sup>173</sup>

Er zijn in de loop van de onderzoeksperiode ook enkele gevechten in een tribale context gebeurd in de provincie.<sup>174</sup>

### 6.2.2. Veiligheidsincidenten

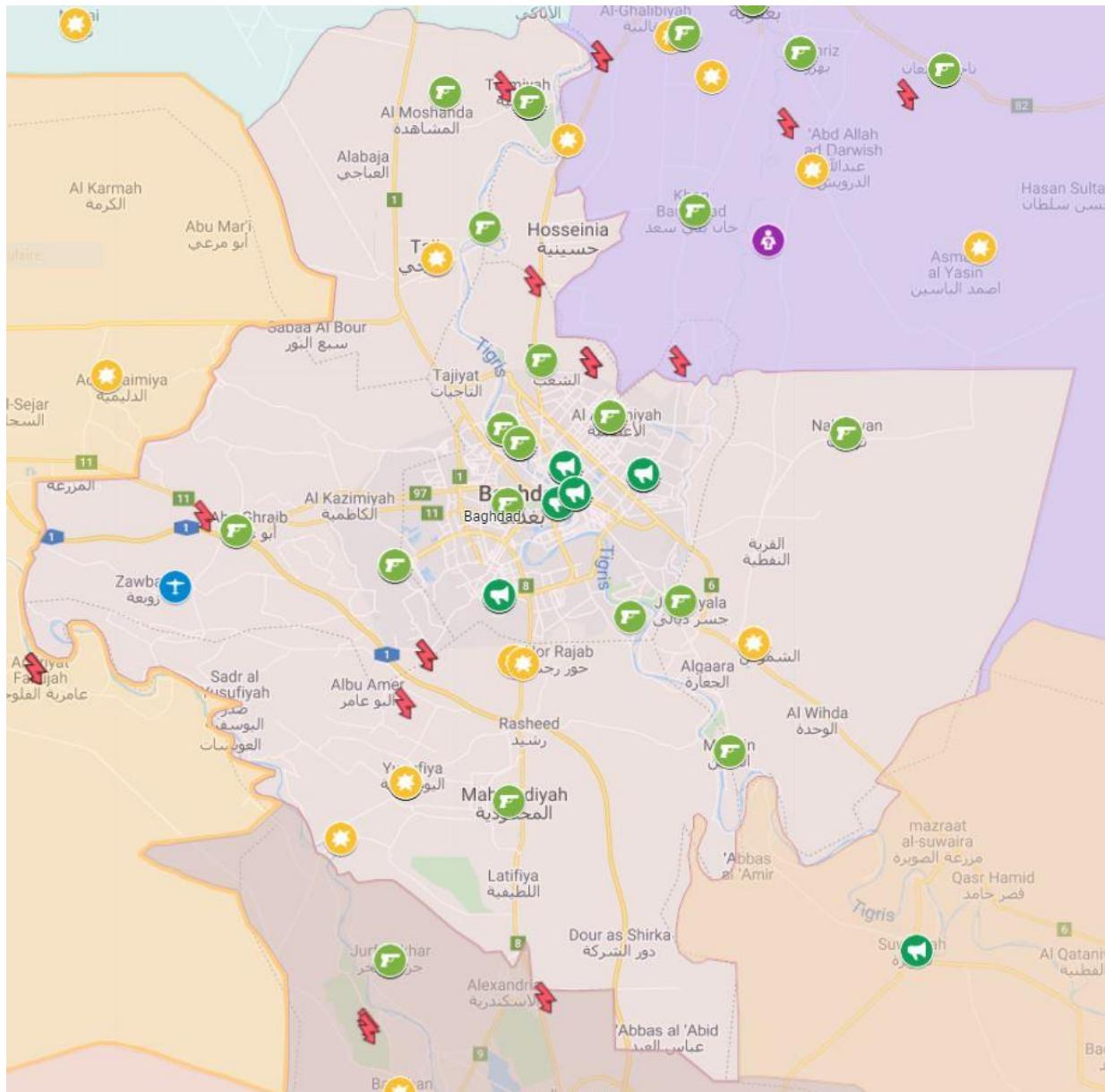
In de hele provincie hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden. Een kaart van Bagdad met daarop de geweldincidenten opgetekend door ACLED van 1 januari tot 30 september 2021 toont het volgende beeld:

---

<sup>172</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>173</sup> The Arab Weekly, 16/12/2020, [url](#)

<sup>174</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)



ACLED, alle geweldincidenten, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>175</sup>

- Battle
- Air/Drone Strike
- Abduction/Disappearance
- Explosion/Remote Violence (zonder Air/Drone Strike)
- Suicide Bombing
- Riots, violent demonstrations
- Attack on Civilians

ACLED telde in 2021 in Bagdad totaal 192 geweldincidenten waarvan 47 met dodelijke slachtoffers. Het totale aantal slachtoffers bedroeg 166. Bij 16 incidenten vielen burgerdoden, 94 in totaal. 69 ervan

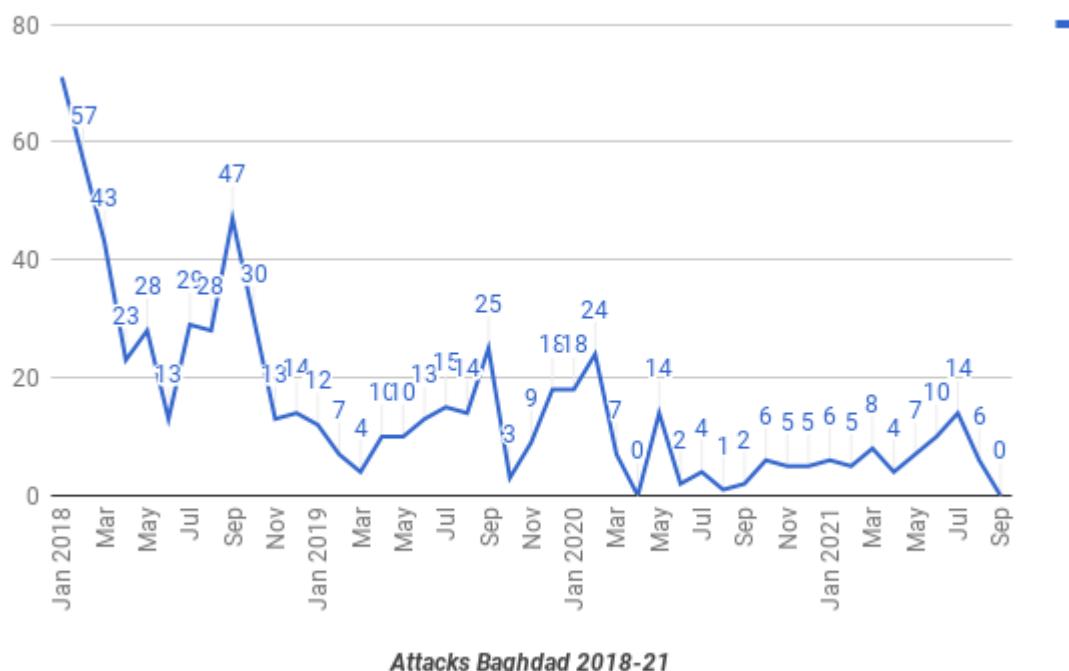
<sup>175</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

bij de twee aanslagen in januari en juli. De 72 gedode niet-burgers zijn leden van het leger, de politiediensten, de PMF, en ook ISIS-strijders.<sup>176</sup>

Van juli tot december 2020 telde ACLED 280 geweldincidenten in Bagdad, 46 met dodelijke afloop. Bij 25 van deze incidenten vielen burgerdoden, 35 in totaal.<sup>177</sup>

Het aantal zelfmoordaanslagen in de onderzochte periode is in vergelijking met de voorgaande periodes bijzonder laag. ACLED registreerde in 2021 slechts een zelfmoordaanslag door ISIS in de provincie Bagdad, bij twee andere was het niet duidelijk of het al dan niet om een zelfmoordaanslag ging. De dodentol van deze aanslagen ligt volgens ACLED op 35, 34 en 5 (zie opsomming aanslagen met burgerslachtoffers infra). Daarnaast werden door ACLED 86 andere aanvallen met explosieven geteld. Het ging hierbij om granaten, IED's, bermbommen en autobommen. Volgens ACLED vielen hierbij 24 doden, waarvan 14 burgers (zie opsomming aanslagen met burgerdoden infra). De resterende dodelijke slachtoffers van deze aanslagen zijn volgens ACLED leden van de ISF en de PMF.<sup>178</sup>

Het aantal incidenten veroorzaakt door ISIS per maand wordt ook bijgehouden door Joel Wing van Musings of Iraq. De provincie Bagdad heeft tijdens het hoogtepunt van de ISIS-campagne in 2013 tot 2015 veel zware aanslagen door de terroristische organisatie beleefd maar in 2020 en 2021 is dit teruggevallen tot minder dan een aanval door ISIS per dag voor de hele provincie, en nooit meer dan 24 per maand. Vanaf februari 2020 heeft ISIS niet meer vaker dan veertien keer per maand weten toe te slaan in Bagdad:



Musings on Iraq, 04/10/2021<sup>179</sup>

<sup>176</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>177</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>178</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>179</sup> Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)

Zowel voor de slachtoffers van het conflict met ISIS en van andere actoren van geweld, alsook voor die van de betogeningen wijken de cijfers van de verschillende geraadpleegde bronnen van elkaar af. Het is duidelijk dat het geweld in Bagdad in 2020 en 2021 op een lager niveau ligt dan in de voorafgaande jaren, toen aanvallen van ISIS veel frequenter waren. In de onderstaande opsomming door ACLED van alle incidenten met dodelijke burgerslachtoffers valt ook op dat de meeste aanvallen gericht zijn:

**Overzicht van veiligheidsincidenten in Bagdad van januari tot september 2021 met dodelijke burgerslachtoffers, door ACLED<sup>180</sup>**

Date	District	Location	Source	Notes	Fat.
12/01/2021	Al Thawra	Baghdad - Rusafa	Al Sumaria TV	On 12 January 2021, unknown militants detonated two improvised explosive devices (IED) targeting a liquor store and the owners vehicle in Baghdad - Rusafa. One civilian fatality and one civilian injury.	1
21/01/2021	Al Thawra	Baghdad - Rusafa	Al Mirbad; National Iraqi News Agency; Basnews; BBC News	On 21 January 2021, IS militants detonated two suicide bombers (SVESTs) in Bab al Sheikh and Bab Al-Sharji, Tayaran Square, Baghdad - Rusafa. 100 injuries and 34 fatalities composed of mostly Shiite civilians occurred. The first SVESTs claimed to be sick and gathered a crowd before detonating. The second SVESTs detonated during casualty evacuation. Fatality count of 34 includes the two SVESTs.	34
26/02/2021	Al Adhamiya	Baghdad - Adhamiya	Sotaliraq	On 26 February 2021, an unknown gunmen on a motorbike killed a civilian with a suppressed weapon in the Binouk neighborhood of Baghdad - Adhamiya.	1
8/03/2021	Al Kadhimiyah	Baghdad - Kadhimiyah	Al Maloomah; Al Mirbad; Al Sumaria TV	On 8 March 2021, likely IS militants targeted Shia pilgrims with a grenade that was placed in a dumpster on Al-A'yima Bridge in Baghdad - Kadhimiyah (Baghdad). One woman was killed and 10 or 30 civilians were wounded as a result	1
14/03/2021	Al Kadhimiyah	At Tarmiyah	Baghdad Today	On 14 March 2021, IS militants in disguise broke into the home of a Tribal Mobilization Forces militant killing him and his mother in At Tarmiyah district in Baghdad province.	2
24/03/2021	Al Adhamiya	Baghdad - Adhamiya	Al Sumaria TV	On 24 March 2021, unknown militants killed a civilian with suppressed weapons in the Shaab area of Baghdad - Adhamiya.	1
29/03/2021	Al Thawra	Baghdad - Rusafa	Al Sumaria TV	On 29 March 2021, unknown gunmen killed a civilian man and woman the Kilani area of Baghdad - Rusafa.	2

<sup>180</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

29/03/2021	Al Risafa	Baghdad - 9 Nissan	Al Sumaria TV	On 29 March 2021, unknown gunmen killed a civilian man on Palestine Street in Baghdad - 9 Nissan.	1
29/03/2021	Al Risafa	Baghdad - 9 Nissan	Al Sumaria TV	On 29 March 2021, unknown gunmen killed a civilian with silenced weapons in New Baghdad, Baghdad - 9 Nissan.	1
9/04/2021	Al Risafa	Baghdad - 9 Nissan	Baghdad Today	On 9 April 2021, unknown gunmen on a motorcycle targeted a civilian residence using small arms fire killing one person in the Baladiyat area of Baghdad - 9 Nissan.	1
10/04/2021	Al Madain	Bismayah	Al Mirbad	On 10 April 2021, unknown militants detonated a roadside explosive device injuring 1 civilian and killing another near the Bismayah residential complex in Baghdad province.	1
14/04/2021	Al Risafa	Baghdad - 9 Nissan	Al Sumaria TV	On 14 April 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian in New Baghdad, Baghdad - 9 Nissan.	1
15/04/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Al Mirbad; Baghdad Today; Shafaaq News	On 15 April 2021, IS militants detonated a suicide vehicle-borne improvised explosive device (SVIEB) in the predominantly Shiite Al Ataka Market in Habbibiya neighborhood of Baghdad - Sadr City. The attack killed five people including the attacker, injured 20, and destroyed five vehicles.	5
17/04/2021	Al Risafa	Baghdad - 9 Nissan	Al Sumaria TV	Around 17 April 2021 (as reported), unknown militants tortured and killed a man in the Al Shaab area of Baghdad - 9 Nissan. The body was discovered on 17 April 2021.	1
17/04/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Al Sumaria TV	On 17 April 2021, two unidentified tribal militias clashed with light and medium weapons in Baghdad - Sadr City. The clashes killed 1 person and injured 2 others. It is unclear if the casualties are civilian by-standers or tribal militants involved in the clash.	1
17/04/2021	Al Madain	Nahrawan	Al Sumaria TV	On 17 April 2021, unknown militants shot and killed a civilian in Nahrawan town, Baghdad.	1
18/04/2021	Al Kadhimiyah	Baghdad International Airport	Baghdad Today; Shafaaq News	On 18 April 2021, unknown militants killed two civilians with silenced weapons on the Baghdad International Airport road near Al Wafaa neighborhood of Baghdad. The militants attacked the civilians when their car was parked on the road.	2
19/04/2021	Al Karkh	Baghdad - Mansour	National Iraqi News Agency	On 19 April 2021, unknown militants killed a police officer with machineguns in the Jamia neighborhood of Baghdad - Mansour. The police officer was driving a civilian vehicle and worked in the Ministry of the Interior.	1
19/04/2021	Al Kadhimiyah	Baghdad - Kadhimiyah	ROJ News	On 19 April 2021, two unknown militants killed a police officer with small arms in	1

				the Shula neighborhood of Baghdad - Kadhimiyah.	
24/04/2021	Al Risafa	Baghdad - Karadah	Al Sumaria TV; ROJ News	On 24 April 2021, dozens of rioters blocked roads with burning tires in the Wahda neighborhood of Baghdad - Karadah. The rioters also clashed with police and threw stones, resulting in an unspecified number of injured rioters. A police vehicle also rammed into the rioters killing 1 and injuring 9. The rioters demanded improved services, especially the supply of electricity, in their area and demanded the killers of protesters be held accountable. [size=dozens]	1
27/04/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Al Sumaria TV	On 27 April 2021, unknown tribal militants shot a civilian in Baghdad - Sadr City. The civilian died of his injuries. Baghdad police is unsure if the motive as criminal or a tribal dispute.	1
30/04/2021	Al Adhamiya	Baghdad - Adhamiya	Al Sumaria TV	On 30 April 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian near Market 4000 in the Shaab area of Baghdad - Adhamiya.	1
2/05/2021	Al Thawra	Baghdad - Rusafa	Al Ahad TV; Al Sumaria TV	On 2 May 2021, hundreds of former Popular Mobilization Forces militants protested in front of the Ministry of Finance in Baghdad - Rusafa. The protesters had had their contracts terminated. The protesters demanded the renewal of the contracts. Iraqi security forces used live ammunition to discourage the protesters from attempting to storm the building. The live fire killed one protester and injured an unknown number. Security forces also detained an unknown number of protesters. Security forces evacuated the Minister of Finance and the ministry staff. [size=hundreds]	1
3/05/2021	Al Kadhiyah	At Tarmiyah	Al Sumaria TV	On 3 May 2021, unknown gunmen shot and killed a shepherd in At Tarmiyah district, Baghdad.	1
4/05/2021	Al Kadhiyah	At Tarmiyah	Baghdad Today	On 4 May 2021, unknown militants shot and killed a shepherd below the age of 18 in near Sheikh Hamdan village in the At Tarmiyah area of Baghdad province.	1
4/05/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Baghdad Today	Around 4 May 2021 (as reported), unknown gunmen shot and killed a civilian in Baghdad - Sadr City. The body was found in the Tariq neighborhood.	1
8/05/2021	Al Risafa	Baghdad - 9 Nissan	Baghdad Today	On 8 May 2021, two unknown tribal militias clashed in the Mashtal area of Baghdad - 9 Nissan. The clash killed 1 civilian by-stander and injured one tribal militant.	1
12/05/2021	Al Adhamiya	Baghdad - Adhamiya	Al Ahad TV; ROJ News	On 12 May 2021, unknown militants shot and killed an investor in the Diwaniya Poultry Project in the Tunis neighborhood of Baghdad - Adhamiyah.	1

20/05/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Baghdad Today	On 20 May 2021, unknown gunmen on a motorcycle shot and killed a fish merchant in Baghdad - Sadr city.	1
21/05/2021	Al Kadhimiyah	At Tarmiyah	Al Mirbad; Basnews	On 21 May 2021, IS militants shot and killed a prominent activist who heads the Tarmiyah Youth Association at his home in an unspecified village near At Tarmiyah district, Baghdad. He was also a candidate with the Azm Electoral Coalition.	1
21/05/2021	Al Kadhimiyah	At Tarmiyah	Al Sumaria TV	On 21 May 2021, unknown militants shot and killed 1 civilian on the Albu Latif road in At Tarmiyah district, Baghdad.	1
22/05/2021		Baghdad	Baghdad Today	On 22 May 2021, unknown militants shot and killed a member of the Azm Electoral Coalition in an unspecified location in Baghdad city.	1
23/05/2021	Al Adhamiya	Baghdad - Thaaliba	Al Sumaria TV	On 23 May 2021, unknown militants shot and killed a civilian in the Thaaliba area of Baghdad province.	1
24/05/2021	Al Adhamiya	Baghdad - Adhamiya	Ayn Al Iraq News	On 24 May 2021, two unknown militants shot and killed a civilian in the Shaab area of Baghdad - Adhamiya. Security forces arrested the attackers.	1
25/05/2021	Al Thawra	Baghdad - Rusafa	Al Mirbad; Shafaaq News; Sotaliraq; Baghdad Today; Rudaw	On 25 May 2021, Iraqi security forces used live ammunition to disperse thousands of protesters on Tahrir Square and adjacent streets in Baghdad - Rusafa. Security forces pushed the demonstrators from Tahrir Square to the Tayaran Square and Saadun Street using flash bangs and tear gas. Unidentified security police beat up the demonstrators and used live ammunition, tear gas, and snipers. Demonstrators set fire to police caravans and vehicles on the square. Security forces sustained an unspecified number of injuries. Protesters sustained 2 fatalities and 26 injuries. Security forces sustained 130 injuries and arrested 11 (4 of whom had sharp objects/weapons in their possession). Security forces set up road blocks and check points in the Nahda, Khilani, Firdaws, and Bab al Shorjah areas of Baghdad - Rusafa. The different groups of demonstrators attempted to cross the Jumhuriya bridge but were prevented by security forces. Security The demonstrators demanded the resignation of the Al Khadimi government and state action to detain individuals who target activists and demonstrators. [size=thousands]	2
29/05/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Ayn Al Iraq News	On 29 May 2021, two unidentified tribal militias clashed in Baghdad - Sadr City. The clash killed a civilian bystander and one of the tribal militants.	2

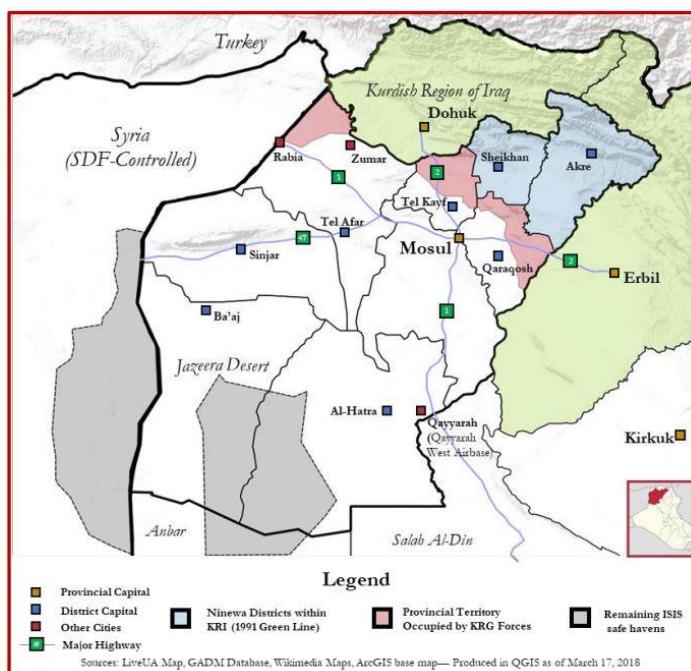
3/06/2021	Al Kadhimiyah	Baghdad - Kadhimiya	Al Sumaria TV; Al Mirbad	On 3 June 2021, IS militants detonated an explosive device based on a gas cylinder near the Zamzam restaurant in the Bab Al Murad area of Baghdad - Kadhimiya. The blast killed 4 civilians and injured 26. The Iraqi state initially stated the blast was caused by accidental explosion on the day and day after the attack. Iraqi security forces arrested 9 individuals in the IS cell responsible for the attack between 6 - 8 June 2021. Iraqi security forces stated one of the IS militants worked as a security guard in Kadhimiya and admitted to having mislead the public to gain an element of surprise during the arrests.	4
3/06/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Shafaaq News	On 3 June 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian in Baghdad - Sadr City.	1
10/06/2021	Al Kadhimiyah	Shaykh Hamad	Al Sumaria TV	On 10 June 2021, unknown militants shot and killed a farmer in the Shaykh Hamad area of Baghdad province.	1
13/06/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Al Sumaria TV	On 13 June 2021, unknown militants on a motor cycle shot and killed 1 civilian and injured another in Baghdad - Sadr City.	1
18/06/2021	Al Kadhimiyah	Baghdad - Kadhimiya	Al Sumaria TV	On 18 June 2021, unknown tribal militants shot and killed a civilian from a different tribe during a tribal raid in the Al Muntazer area of Baghdad - Kadhimiya. Local police arrested 1 individual suspected of participating in the attack.	1
18/06/2021	Al Thawra	Baghdad - Rusafa	Al Sumaria TV	On 18 June 2021, unknown militants shot and killed a civilian in the Kamaliyah area of Baghdad - Rusafa.	1
20/06/2021	Al Mahmoudiya	Qaryat Al Masafir	Al Mirbad	On 20 June 2021, unknown militants detonated an explosive device targeting a civilian residence and killing a farmer and his son in the Koresh area of Qaryat Al Masafir, Baghdad	2
20/06/2021	Al Karkh	Baghdad - Al Rashid	Al Sumaria TV	On 20 June 2021, unidentified gunmen shot and killed a civilian in the Al-Saydiyah of Baghdad - Al Rashid.	1
10/07/2021	Al Karkh	Baghdad - Al Rashid	Shafaaq News	Around 10 July 2021 (as reported), unknown militants abducted and killed an activist who was part of the 'October Revolution' in Baghdad - Al Rashid. The victim was abducted on 9 July 2021 and his body was discovered near the Al Walid Bridge on the Dora highway.	1
13/07/2021	Al Kadhimiyah	Tal Tasah	Al Sumaria TV; Shafaq News	On 13 July 2021, IS militants shot and killed two off-duty policemen in an orchard in Tal Tasah, Tarmiya district, Baghdad province.	2
19/07/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Al Mirbad; Al Sumaria TV; Twitter	On 19 July 2021, IS militants detonated an IED in the Wahilat market of Baghdad - Sadr City, killing 35 and injuring around 57 mainly Shiite civilians. Other	35

				sources reported that the attack was carried out by a suicide bomber.	
19/07/2021	Al Kadhimiyah	Baghdad - Kadhimiyah	Al Sumaria TV	On 19 July 2021, unknown tribal militants shot and killed a civilian and injured another in a Tribal Dekka (Tribal Justice) attack in the Shula district of Baghdad - Kadhimiyah. The victims father is a member of an Iraqi intelligence branch.	1
28/07/2021	Al Kadhimiyah	At Tarmiyah	Al Sumaria TV	On 28 July 2021, unknown militants stormed a residential building where they shot and killed a civilian in At Tarmiyah district, Baghdad province.	1
30/07/2021	Al Kadhimiyah	At Tarmiyah	Al Sumaria TV	On 30 July 2021, IS militants attacked and killed a farmer and his mother in the At Tarmiyah district of Baghdad province. Means of attack unspecified.	2
2/08/2021	Al Risafa	Baghdad - Karadah	Al Sumaria TV	On 2 August 2021, an explosive remnant of war detonated killing 2 scrap yard workers in the Al Wahda neighborhood of Baghdad - Karadah. The workers were attempting to access the copper in the explosive in order to sell the metal. The explosive detonated during the dismantling process.	2
10/08/2021	Al Mahmoudiya	Al Mahmudiyah	Al Ahad TV	On 10 August 2021, an unidentified armed group attacked a family under unclear circumstances, killed 6 of its members, including children and women and wounded 1 in Shureyfat area in Al Mahmudiyah city in Baghdad province. Total fatalities coded to 6.	6
17/08/2021		Baghdad	Ayn Al Iraq News; Shafaaq News	On 17 August 2021, unidentified armed individuals shot and killed a civilian in Al-Kamaliya area east of Baghdad city. Total fatalities coded to 1.	1
27/08/2021	Al Karkh	Baghdad - Al Rashid	Shafaaq News; National Iraqi News Agency; NRT News	On 27 August 2021, unidentified militants detonated an liquid gas cylinder based explosive killing 3 civilians and injuring 4 at a Shiite religious event in the Jihad neigborhood of Baghdad - Al Rashid.	3
13/09/2021	Al Thawra	Baghdad - Rusafa	Al Sumaria TV	On 13 September 2021, an unknown militant shot and killed a retired civilian in the Batween area of Baghdad - Rusafa. The assailant was arrested on 15 September 2021.	1
16/09/2021	Al Thawra	Baghdad - Sadr City	Baghdad Today; Al Sumaria TV	On 16 September 2021, unknown tribal militants fired at civilians from another tribe with automatic weapons in Baghdad - Sadr City. The attack injured 1 and killed another who was also a member of the Popular Mobilization Forces. The victims were cousins.	1

## 6.3. Ninewa

### 6.3.1. Territoriale controle

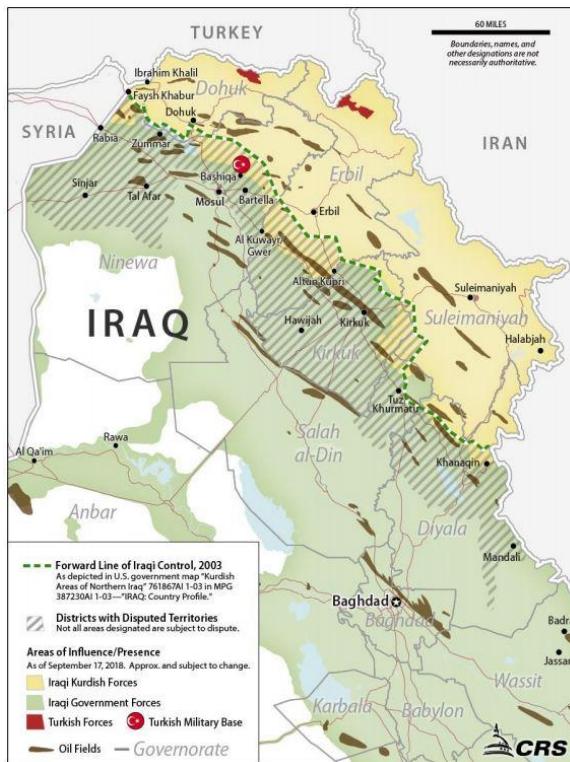
De controle over het grondgebied van de provincie Ninewa komt niet overeen met de officiële grenzen ervan. De districten Akre en Sheikhan maken dan wel officieel deel uit van de provincie maar staan al vanaf de invoering van de *Green Line*, die de door de VS afgedwongen wapenstilstand tussen het regime van Saddam Hoessein en de Koerden in 1991 afbakende, onafgebroken onder controle van de Koerdische Autonome Regio (KAR). De controle over het gebied grenzend aan de KAR blijft omstreden. Grote delen van de provincie worden door de Iraakse grondwet van 2005 formeel als *disputed territory* aangeduid.<sup>181</sup> Enkele van deze gebieden staan feitelijk onder Koerdische controle. Het gaat om delen van de districten Tal Afar, Tel Kayf en Hamdaniya (zie kaarten infra). De grenzen van deze invloedssfeer zijn niet duidelijk gedefinieerd. Kaarten van het gebied van verschillende bronnen tonen kleinere afwijkingen:



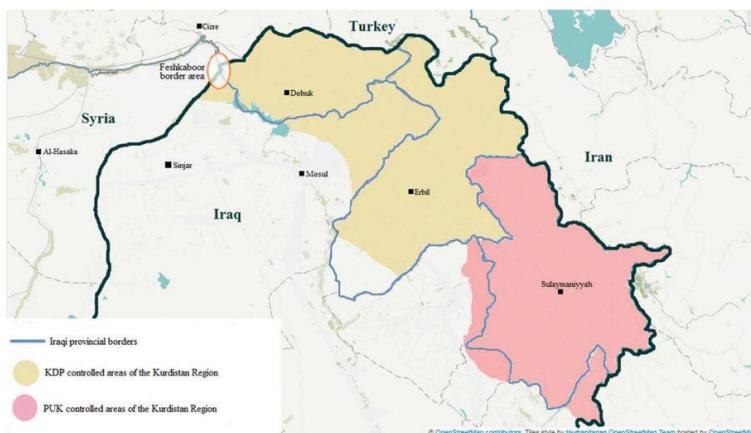
Ahn, J. et al., The Politics of Security in Ninewa: Preventing an ISIS Resurgence in Northern Iraq<sup>182</sup>

<sup>181</sup> Ahn, J. et al., 07/05/2018, p. 6, [url](#)

<sup>182</sup> Ahn, J. et al., 07/05/2018, p. 6, [url](#)



US CRS, Iraq: Issues in the 115th Congress, 4 October 2018, p. 12<sup>183</sup>



Clingendaal, In the eye of the storm? (In)stability in Western Iraqi Kurdistan, 07/2018, p. 6<sup>184</sup>

Deze verschillen zijn onder andere te wijten aan de onduidelijkheid over waar de nationale of lokale veiligheidsactoren in de genoemde regio's actief zijn. De situatie zoals beschreven in het EASO-rapport over de veiligheidssituatie van maart 2019 is nog steeds actueel. Tientallen verschillende gewapende groepen, al dan niet onder de officiële paraplu van de PMF of onder het gezag van de KAR, controleren vaak slechts kleinere delen van een gebied. De versplintering van de veiligheidsactoren bemoeilijkt

<sup>183</sup> US CRS, 04/10/2018, p. 12, [url](#)

<sup>184</sup> Clingendaal, 13/07/2018, [url](#); EASO, 13/03/2019, p. 6, [url](#)

ook de toegang van waarnemers en hulpverleners.<sup>185</sup> Volgens het VN-rapport van 22 november 2019 is de toegang voor humanitaire hulp beperkt in 93 % van de districten van de centrale en noordelijke provincies. Dit geldt in de eerste plaats voor Ninewa. De redenen voor deze beperkingen zijn de fragmentatie van de veiligheidsactoren en de ontbrekende coördinatie tussen hen, maar ook de talrijke en voortdurend veranderende administratieve en andere vereisten om toestemming te krijgen om in een bepaald gebied te mogen werken.<sup>186</sup>

In een rapport van de organisatie Humanitarian Outcomes over de toegang voor humanitaire hulp in Iraq worden politieke en bureaucratische belemmeringen van de hulporganisaties om de locaties te bereiken en hulpgoederen te vervoeren als grootste hinderpaal voor de humanitaire hulp benoemd. Omslachtige procedures om de nodige visa en vergunningen te verkrijgen zorgen voor grote vertragingen. Bovendien heeft de Iraakse regering het oude systeem voor het bekomen van vergunningen stopgezet zonder een nieuw in de plaats te stellen. De procedure voor het verkrijgen van visa voor hulpverleners werd in februari 2020 eveneens geschorst. Dit heeft samen met de reisbeperkingen door de pandemie tot ernstige vertragingen en problemen bij de hulpverlening geleid. Pas einde 2020 werd overeenstemming voor een nieuwe regeling bereikt. In de periode zonder nationaal systeem hebben *governorates* en milities eigen systemen opgezet. Het duurde dan enige tijd voordat het nieuwe nationale systeem werd aanvaard en er er zijn nog steeds enkele problemen met de aanvaarding op lokaal niveau. De toegang wordt ook bemoeilijkt door corruptie. Hulporganisaties krijgen regelmatig te maken met eisen van de autoriteiten van verschillende beleidsniveaus en van de milities om hulpgoederen af te leiden of onrechtmatig toe te wijzen. Dit gaat over het eisen van steekpenningen, het afleiden van goederen aan controleposten, en ook over eisen om de lijst van begunstigden over te maken, personen toe te voegen aan deze lijsten of mensen in dienst te nemen die connecties hebben met invloedrijke kringen. Worden deze eisen afgewezen door een hulporganisatie dreigt er in het beste geval vertraging, maar dit kan ook ertoe leiden dat de vergunning van een organisatie om in een bepaald gebied te werken wordt ingetrokken. In Ninewa werken de meeste hulporganisaties, waardoor deze provincie het meest getroffen wordt door de problemen, aldus Humanitarian Outcomes.<sup>187</sup> HRW meldde in 2019 dat hulpverleners in Ninewa lastiggevallen, bedreigd en zelfs gearresteerd werden, zogezegd omdat zij ISIS-leden en hun families zouden ondersteunen.<sup>188</sup>

### 6.3.2. Algemene situatie

De heropbouw van de vernietigde woningen en infrastructuur in Ninewa verloopt traag, vooral door het ontbreken van de nodige fondsen. Dit is voor een deel te wijten aan de zware corruptie die na protesten van de bevolking tot het ontslag van de provinciegouverneur en een arrestatiebevel tegen hem hebben geleid.<sup>189</sup>

De uitblijvende overheidssteun voor de heropbouw is het meest zichtbaar in het zwaar vernielde West-Mosul.<sup>190</sup> Ook andere plaatsen hebben te kampen met oorlogsschade die maar moeilijk hersteld raakt. Het district Sinjar heeft niet alleen te kampen met onduidelijke en weinig gecoördineerde veiligheidsactoren die de toegang tot de regio belemmeren, zoals in het rapport van de VN-secretaris-generaal van 5 augustus 2019 wordt vernoemd, maar ook met het ontbreken van een stabiele overheid die volgens dezelfde bron in overleg tussen de verschillende partijen moet worden opgebouwd.<sup>191</sup>

---

<sup>185</sup> UN Security Council, 22/11/2019, [url](#)

<sup>186</sup> UN Security Council, 22/11/2019, [url](#)

<sup>187</sup> Humanitarian Outcomes, Stoddard, A. e.a., 07/2021, [url](#)

<sup>188</sup> HRW, 25/02/2019, [url](#)

<sup>189</sup> The Guardian, 05/12/2019, [url](#)

<sup>190</sup> EASO, 13/03/2019, [url](#)

<sup>191</sup> UN Security Council, 05/08/2019, p. 12, [url](#)

De fragmentatie van de veiligheidsactoren en de ontoereikende controle over hen door de centrale overheid zorgt voor problemen. Het meest spraakmakende geval was dat van de 30<sup>ste</sup> PMF-brigade: op 11 september 2019 wordt de autokolonne van de adjunct-gouverneur en van een parlementslid aan een controlepost buiten Mosul gestopt door leden van de 30<sup>ste</sup> PMF-brigade (Liwa al-Shabak). Vier lijfwachten werden gewond en gearresteerd, dit was een van de meerdere incidenten met deze brigade die al in augustus 2018 en opnieuw in juli 2019 door de centrale autoriteiten het bevel had gekregen om Ninewa te verlaten. Deze Shabak-militie werd ervan beschuldigd christenen te verdrijven, eigendommen in beslag te nemen, de toegang te weigeren aan hulporganisaties, en geld af te persen aan de door hun bemande controleposten. Bovendien zouden zij zich ook schuldig hebben gemaakt aan ontvoering en verkrachting. In juli 2019 had dezelfde groep twee dagen lang geprotesteerd tegen haar verwijdering en daarbij de verbindingsweg tussen Mosul en Erbil geblokkeerd.<sup>192</sup> De 50<sup>ste</sup> brigade, (Kata'ib Babilyun, Babylon Brigade), een christelijke militie, kwam eveneens in opspraak voor gelijkaardige feiten. De leiders van beide milities hebben door de Amerikaanse regering sancties opgelegd gekregen.<sup>193</sup>

Volgens een rapport van IOM over de gevolgen van het conflict met ISIS op de economie in landelijke gemeenschappen in Sinjar en de Ninewa Plains stelden de terugkerende bewoners van deze gebieden vast dat een groot deel van hun bezittingen vernield of gestolen waren, ook hun veestapel is verdwenen. De landbouwers in deze regio's ondervinden moeilijkheden om hun bedrijven terug op het vooroorlogse peil te brengen. 85% van de nederzettingen in Sinjar hangen af van de landbouw.<sup>194</sup> De werkloosheid is hoog, zowel op het land als in de steden, veel gevvluchte bewoners zijn nog niet teruggekeerd. Volgens het IOM-rapport maken veel nederzettingen een verlaten indruk. In het noorden van het district zou de situatie beter zijn maar de stad Sinjar en de naburige dorpen zijn volgens dit rapport spooksteden.<sup>195</sup> Van alle door IOM onderzochte gebieden in Ninewa heeft Sinjar ook te kampen met de hoogste voedselonzekerheid.<sup>196</sup>

IOM geeft aan dat de vrees voor etnische en religieuze spanningen sterker is in stedelijke gebieden. Dit zou volgens de onderzoekers te wijten kunnen zijn aan het feit dat rurale nederzettingen een homogene bevolkingssamenstelling kennen. De spanningen treden daar eerder op tussen dorpen of onderdistricten.<sup>197</sup> Incidenten zoals wraakacties, etnisch-religieuze of tribale spanningen, en het ontbreken van verzoeningsinitiatieven, komen vooral in Sinjar veel voor. Vier van de vijf nederzettingen gaven blijk van een noodzaak voor verzoening tussen de gemeenschappen maar slechts één op de tien plaatsen gaf aan dat dergelijke initiatieven plaatsvinden.<sup>198</sup>

Een bijkomende factor voor spanningen tussen en ook binnen de gemeenschappen is de versnelde sluiting van kampen van ontheemden in Ninewa, die soms is gebeurd zonder voorafgaande afspraken met internationale humanitaire partners. Dit heeft volgens het rapport van de VN-secretaris-generaal aan de VN-Veiligheidsraad van 22 november 2019 geleid tot humanitaire tekorten. Volgens hetzelfde rapport werden de gemeenschappen waarnaar werd teruggekeerd, niet op voorhand op de hoogte gebracht, waardoor geen voorbereidingen konden worden getroffen om de spanningen tussen de groepen te verminderen.<sup>199</sup> Einde 2020 en begin 2021 zijn drie vluchtelingenkampen in Ninewa gesloten, een in Hammam al-Alil en twee in Qayarah-Jad'ah.<sup>200</sup>

---

<sup>192</sup> Musings on Iraq, 16/09/2019, [url](#); Kurdistan24, 19/07/2019, [url](#)

<sup>193</sup> Kurdistan24, 19/07/2019,[url](#)

<sup>194</sup> IOM Iraq, 28/11/2019, p. 23, [url](#)

<sup>195</sup> IOM Iraq, 28/11/2019, p. 20, [url](#)

<sup>196</sup> IOM Iraq, 28/11/2019, p. 24, [url](#)

<sup>197</sup> IOM Iraq, 28/11/2019, p. 25, [url](#)

<sup>198</sup> IOM Iraq, 28/11/2019, p. 25, [url](#); IOM Iraq, 18/04/2019, p. 11, 45, [url](#)

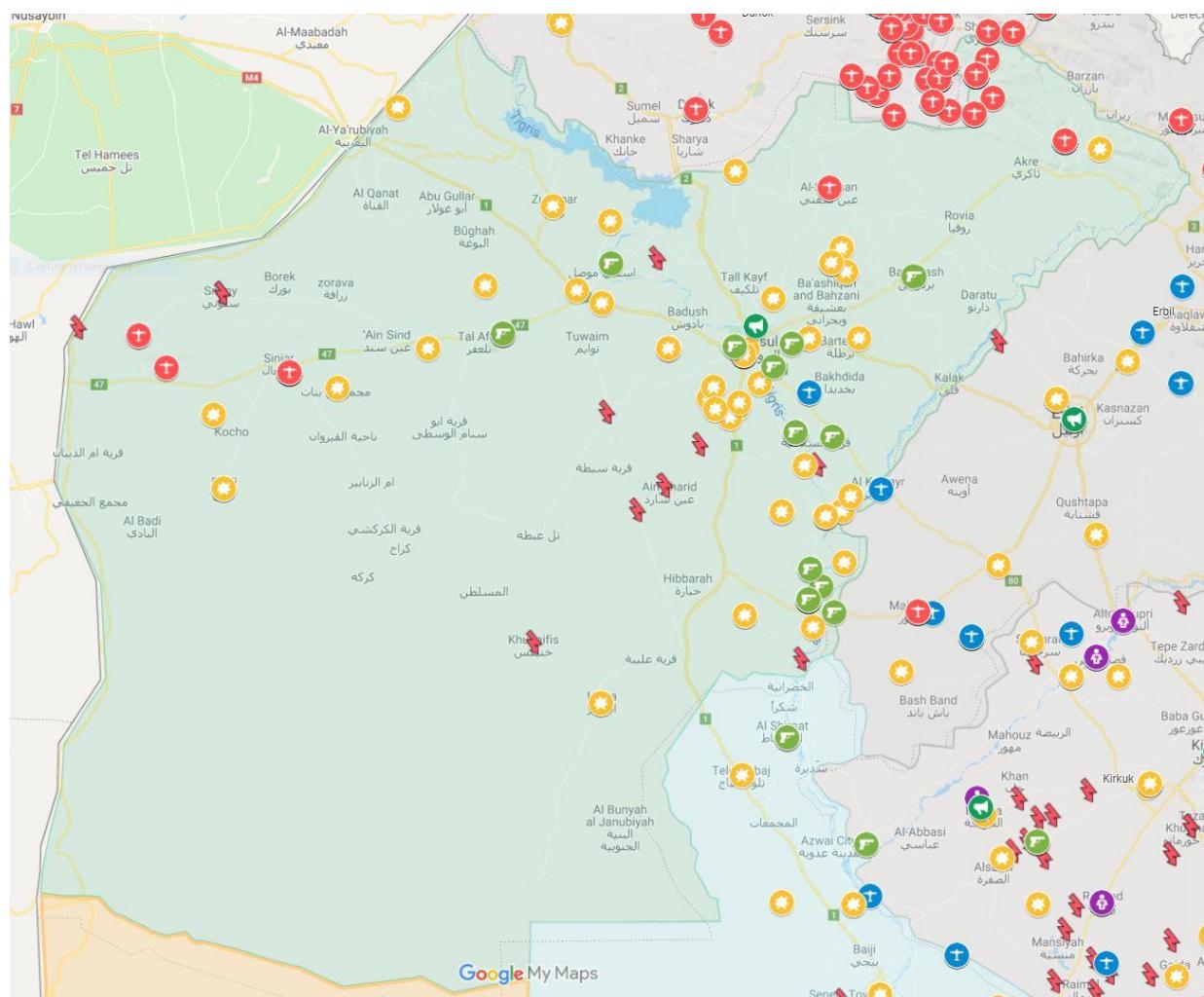
<sup>199</sup> UN Security Council, 22/11/2019, [url](#)

<sup>200</sup> OCHA, 17/01/2021, [url](#)

### 6.3.3. Veiligheidsincidenten

In de hele provincie hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden: naast luchtaanvallen door de Iraakse luchtmacht en de internationale coalitie op mogelijke schuilplaatsen van ISIS waren er militaire grondoperaties door de ISF en PMF tegen ISIS, maar ook aanvallen van de terroristische organisatie op de ISF, en ook op burgers. De Turkse luchtmacht heeft aanvallen tegen stellingen van de Koerdisch/Yezidische YBS gevlogen in Sinjar.<sup>201</sup>

Een kaart van Ninewa met daarop de geweldincidenten opgetekend door ACLED van 1 januari tot 30 september 2021 toont het volgende beeld:



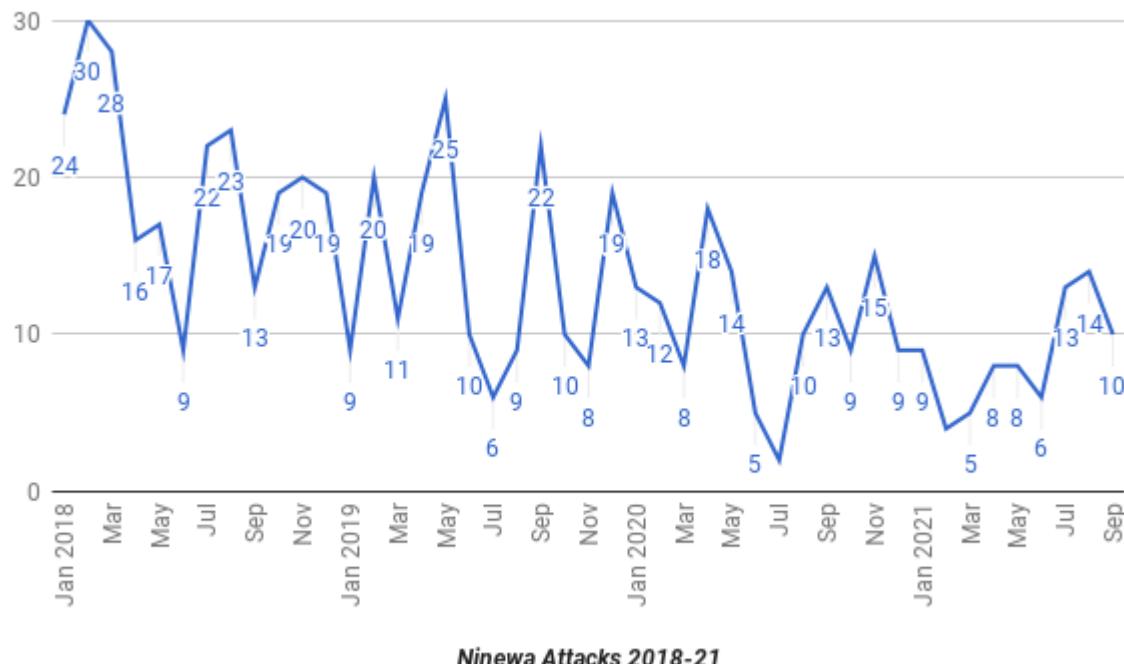
ACLED, alle geweldincidenten, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>202</sup>

- Battle
- Air/Drone Strike
- Turkish Air/Drone Strike
- Abduction/Disappearance
- Explosion/Remote Violence (onder Air/Drone Strike)
- Suicide Bombing
- Riots, violent demonstrations
- Attack on Civilians

<sup>201</sup> Zie lijst van incidenten infra

<sup>202</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

Het aantal incidenten per maand bijgehouden door Joel Wing van Musings of Iraq bleef in 2020 en 2021 binnen dezelfde marges, met een licht dalende tendens:



Ninewa Attacks 2018-21

Musings on Iraq, 04/10/2021<sup>203</sup>

Het aantal door ACLED vastgestelde burgerslachtoffers in Ninewa van januari tot september 2021 ligt bij 42 doden die in 32 incidenten te betreuren waren. In dezelfde periode kwamen 65 combattanten om het leven volgens dezelfde bron. De meeste burgers kwamen om bij gerichte moorden en bij ontploffingen van oude munitie of IED's.<sup>204</sup>

Van juli tot december 2020 telde ACLED 111 geweldincidenten in Ninewa, 34 met dodelijke afloop. Bij 18 van deze incidenten vielen burgerdoden, 21 in totaal.<sup>205</sup>

<sup>203</sup> Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)

<sup>204</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>205</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

**Overzicht van veiligheidsincidenten in Ninewa van januari tot september 2021 met dodelijke burgerslachtoffers, door ACLED<sup>206</sup>**

Date	District	Location	Source	Notes	Fat.
2/01/2021	Sinjar	Tall Banat	National Iraqi News Agency; Basnews	On 2 January 2021, an IS unexploded ordnance detonated killing 1 Yazidi child in the Tall Banat residential complex, Sinjar district, Ninewa.	1
5/01/2021	Al Mosul	Mosul - Al-Rabee	National Iraqi News Agency	Around 5 January 2021 (as reported), security forces located the body of a man who had been killed by IS militants in the Zinjali neighbourhood of Mosul - Al-Rabee.	1
7/01/2021	Telafar	Al Ayadhiyah	Kurdistan24; National Iraqi News Agency	On 7 January 2021, an IS explosive device (remnant) detonated killing an Iraqi national aid worker part of a British demining team affiliated with a humanitarian organization, and injuring three other workers in Qabak village near Al Ayadhiyah, Telafar district, Ninewa province.	1
17/01/2021	Telafar	Ash Shariah	NRT News; Basnews; ReliefWeb	On 17 January 2021, an IS militants detonated an IED in Ash Shariah town, Sinjar, Ninewa. The attack killed between 5 and 8 Iraqi soldiers from the Military Engineering Division and 1 civilian.	1
28/02/2021	Al Hatra	Hatra	Basnews	On 28 February 2021, an IED planted by an unidentified armed group detonated against a civilian vehicle near Sakurat village of Hatra district (Ninewa) killing three civilians.	3
11/03/2021	Al Mosul	Al Qayyarah	Ayn Al Iraq News	Around 11 March 2021 (as reported), unknown militants killed an IS supporter near Al Qayyarah district, Ninewa province. The man's body was found on 11 March 2021, but the date of the killing is unknown.	1
27/03/2021	Al Mosul	Mosul	Basnews	On 27 March 2021, unknown militants detonated an explosive device killing one civilian in Tawla village west of Mosul city.	1
3/04/2021	Al Hamdaniya	Hammam al Alil	Baghdad Today; Shafaaq News	On 3 April 2021, unknown militants detonated a roadside explosive device targeting a two farmers in Kenitra village within Hammam al Alil district, Ninewa province. The blast killed between 1 and 2 farmers and injured a third.	1
13/04/2021	Al Mosul	Mosul - Al-Rabee	National Iraqi News Agency	On 13 April 2021, unknown gunmen killed a man with small arms near his home in the Al-Zinjili area of Mosul - Al-Rabee.	1

<sup>206</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

14/04/2021	Al Mosul	Kudud	Rudaw; Karar; TRT Haber; Kurdistan24	On 14 April 2021, a rocket attack was carried out by an unidentified armed group targeting Turkish Army's Zilkan military base in Gudu (Kudud) village in Bashiqa sub-district of Ninewa. One of the rockets hit the base, killing one Turkish soldier whilst several others landed just outside in the village, injuring two civilians. One of the wounded civilians later died in the hospital, succumbing to her injuries. Total 2 fatalities coded.	1
27/04/2021	Al Mosul	Bakhira	National Iraqi News Agency; Shafaaq News	On 27 April 2021, an explosive remnant of war detonated killing 2 children and injuring 3 in on the outskirts of Bakhira village, Ninewa. The children were tending to their sheep when the blast occurred.	2
28/04/2021	Al Hamdaniya	Hammam al Alil	National Iraqi News Agency	On 28 April 2021, an IS explosive remnant of war detonated on the entrance of Hammam al Alil district, Ninewa. The blast killed 2 minors who grazing their livestock.	2
15/05/2021	Al Mosul	Al Houd	National Iraqi News Agency	Around 15 May 2021 (week of), unknown militants tortured, shot, and killed a civilian in the Al Houd village of Ninewa province.	1
30/05/2021	Sinjar	Sinjar	National Iraqi News Agency	Around 30 May 2021 (as reported), unknown militants shot and killed a civilian in the Sinjar district of Ninewa province.	1
9/06/2021	Al Mosul	Qaryat Khabatah	Basnews	On 9 June 2021, IS militants shot and killed two civilians in Qaryat Khabatah village, Ninewa.	2
14/06/2021	Al Hamdaniya	Tall Akub	National Iraqi News Agency	On 14 June 2021, unknown militants abducted and executed the director of Nineva Youth and Sports on a road near Tall Akub village, Ninewa.	1
17/06/2021	Aqra	Bardarash	NRT News	On 17 June 2021, unknown militants shot and killed an off-duty Peshmerga in the Gragajo village of Bardarash district, Ninewa.	1
27/06/2021	Sinjar	Sinjar	ROJ News	On 27 June 2021, an IS explosive remnant of war (landmine) that was planted by IS detonated killing a 12 year old shepherd in Talazir district, Sinjar, Ninewa.	1
14/07/2021	Al Mosul	Al Qayyarah	Shafaaq News	On 14 July 2021, three IS militants dressed in military uniforms shot and killed 1 civilian and injured another in Shiyala al Abli village, south of Al Qayyarah district, Nineva province. The victims were affiliated with the Iraqi Army.	1
23/07/2021	Al Hamdaniya	Hammam al Alil	National Iraqi News Agency	On 23 July 2021, unknown militants shot at two civilians during a drive-by shooting in Hammam al Alil district, Nineva. The attack occurred when the victims were leaving a mosque. 1 civilian fatality and 1 injury occurred.	1

1/08/2021	Al Baaj	Al Baaj	Baghdad Today	On 1 August 2021, unknown militants detonated a roadside explosive device targeting a civilian vehicle on the outskirts of Al Baaj district of Ninewa province. The blast killed 1 civilian and injured another.	1
11/08/2021	Al Mosul	Mahana	Basnews; National Iraqi News Agency	On 11 August 2021, an unidentified armed group shot and killed a civilian in Mahana village in Ninewa province. Total fatalities coded to 1.	1
17/08/2021	Al Baaj	As Sukayniyah	ANF News; Rudaw	On 17 August 2021, Turkish forces carried out airstrikes targeting a community health center in Sikeniyeh (As Sukayniyah) village in Al Baaj district of Ninewa. 4 YBS militants and 4 health workers were killed in the attack.	4
18/08/2021	Tilkaef	Wanah	Basnews	On 18 August 2021, unidentified armed individuals shot at a civilian in Wanah sub-district for unknown reasons, killing him and wounding several others. Total fatalities coded to 1.	1
21/08/2021	Sinjar	Sinjar	National Iraqi News Agency	Around 21 August 2021 (as reported), unknown militants shot and killed a civilian in Sinjar district, Ninewa province.	1
24/08/2021	Al Mosul	Al Qayyarah	NRT News	On 24 August 2021, a landmine detonated killing a shepherd in Al Qayyarah district, Ninewa province. It remains unknown if the landmine was newly planted by IS militants or an explosive remnant of war.	1
24/08/2021	Al Mosul	Qayyara Military Airport	Shafaaq News	On 24 August 2021, unknown militants detonated an explosive device injuring a Bedouin shepherd and killing another near the Qayyara Military Airport, Ninewa province.	1
30/08/2021	Telafar	Telafar	Basnews	On 30 August 2021, unknown militants fired at civilian killing and abducting the other in the Qadisiya area of Telafar district, Ninewa province.	1
13/09/2021	Telafar	Telafar	National Iraqi News Agency	On 13 September 2021, unknown militants shot and killed a civilian employee of the Nineva municipalities office in Telafar district, Nineva.	1
21/09/2021	Al Mosul	Mosul - Al-Salam	National Iraqi News Agency	On 21 September 2021, unknown militants stabbed and killed a woman and her 11-year old daughter in the Intissar area of Mosul - Al-Salam.	2
23/09/2021	Al Mosul	Munira	National Iraqi News Agency	On 23 September 2021, unknown militants detonated an explosive device in Munira village, Nineva province. The blast killed 2 civilians.	2
23/09/2021	Telafar	Ayn Tamr	Shafaq News	On 23 September 2021, a landmine detonated killing a civilian in Ayn Tamr village, Nineva.	1

## 6.4. Salah al-Din

### 6.4.1. Algemene situatie

De analyse van de situatie in de provincie Salah al-Din zoals ze is beschreven in hoofdstuk 2.7 (*Salah al-Din*) van het EASO-rapport over de veiligheidssituatie voor 2020 blijft ook in 2021 van kracht.<sup>207</sup>

ISIS is vooral actief in rurale gebieden in de provincie, zoals het Hamringeberge en volgens Musings on Iraq behoort de provincie tot de sleutelgebieden voor ISIS.<sup>208</sup> De meeste acties van ISIS in de provincie zijn van beperkte schaal (zie infra), maar de terroristische organisatie is wel in verschillende districten aanwezig, waaronder de vallei van de Tigris, in sterkere mate in het bovengenoemde Hamringeberge, en ook in het Makhoulgebergte. Vanuit deze bergachtige zones slaagt ISIS erin om aanvallen uit te voeren en er zich weer terug te trekken.<sup>209</sup> De confrontaties tussen de ISF en PMF tegen ISIS bestaan uit hinderlagen op eenheden van leger en militaries en uit luchtaanvallen op posities van de ISIS-strijders.<sup>210</sup>

Ook Salah al-Din heeft op zijn grondgebied omstreden gebieden (*disputed territories*), het gaat hierbij om het district Tuz Khurmatu.<sup>211</sup> In dit district is de bevolking gemengd, met vooral Koerden en sjiiatische Turkmenen die in concurrentie met elkaar staan. In oktober 2017 braken in Tuz Khurmatu gevechten uit tussen Koerdische peshmerga en de ISF, en het kwam ook tot plunderingen door de plaatselijke bevolking. Door de inval van de ISF die in de nasleep van het Koerdische referendum van 2017 en de verovering van Hawija binnenvielen in de provincie Kirkuk namen de ISF de controle van het omstreden district volledig over van de peshmerga.<sup>212</sup> Volgens een rapport van LSE Middle East Centre heeft Tuz Khurmatu in het verleden meer geweld gekend dan alle andere omstreden gebieden.<sup>213</sup> De Turkmenen zijn gelieerd met de sjiiatische PMF, daardoor is hun positie tegenover de Koerden versterkt.<sup>214</sup> Om de spanningen te doen dalen, werden al in 2017 eenheden van de Rapid Response Force (RRF) naar Tuz Khurmatu gestuurd, om de terugkeer van de gevlochthe Koerden mogelijk te maken. De Koerden voelden zich immers bedreigd door de sjiiatische PMF (vooral door de brigades van Badr en AAH). In de zomer van 2018 was de Iraakse regering echter gedwongen om delen van de RRF naar Basra te sturen om ze daar in te zetten bij betogingen. Ze werden vervangen door reguliere eenheden van het Iraakse leger, vooral sjiiatische Arabieren die meer affiniteit hebben met de sjiiatische Turkmenen dan met de soennitische Koerden en Arabieren.<sup>215</sup>

Sinds 2019 heeft Badr in feite de controle over Tuz Khurmatu in handen, ook de Koerdische bestuursleden zijn aan hen schatplichtig. Volgens een rapport van het LSE Middle East Centre is er een grote ontevredenheid bij de Koerden over de actuele stand van zaken en is er binnen de Koerdische gemeenschap grote bereidheid om over te gaan tot geweld zodra de gelegenheid zich voordoet.<sup>216</sup> Deze spanningen vertalen zich echter niet naar een verhoogd aantal geweldincidenten in en rond Tuz Khurmatu (zie infra).

---

<sup>207</sup> EASO, 30/10/2020, pp.138-153, [url](#)

<sup>208</sup> Musings on Iraq, 02/12/2019, [url](#)

<sup>209</sup> Reuters, 09/07/2019, [url](#)

<sup>210</sup> Military Times, 28/01/2020, [url](#); Xinhua, 09/09/2019, [url](#); Diyaruna, 28/03/2019, [url](#); INA, 19/12/2019, [url](#); Iran Press, 29/07/2019, 04/10/2019 [update], [url](#)

<sup>211</sup> EASO, 13/03/2019, pp. 37-38, [url](#)

<sup>212</sup> EASO, 13/03/2019, p. 134, [url](#)

<sup>213</sup> LSE Middle East Centre, Skelton, M., Zmkan, A.S., 25/02/2019, [url](#)

<sup>214</sup> LSE Middle East Centre, Skelton, M., Zmkan, A.S., 25/02/2019, [url](#)

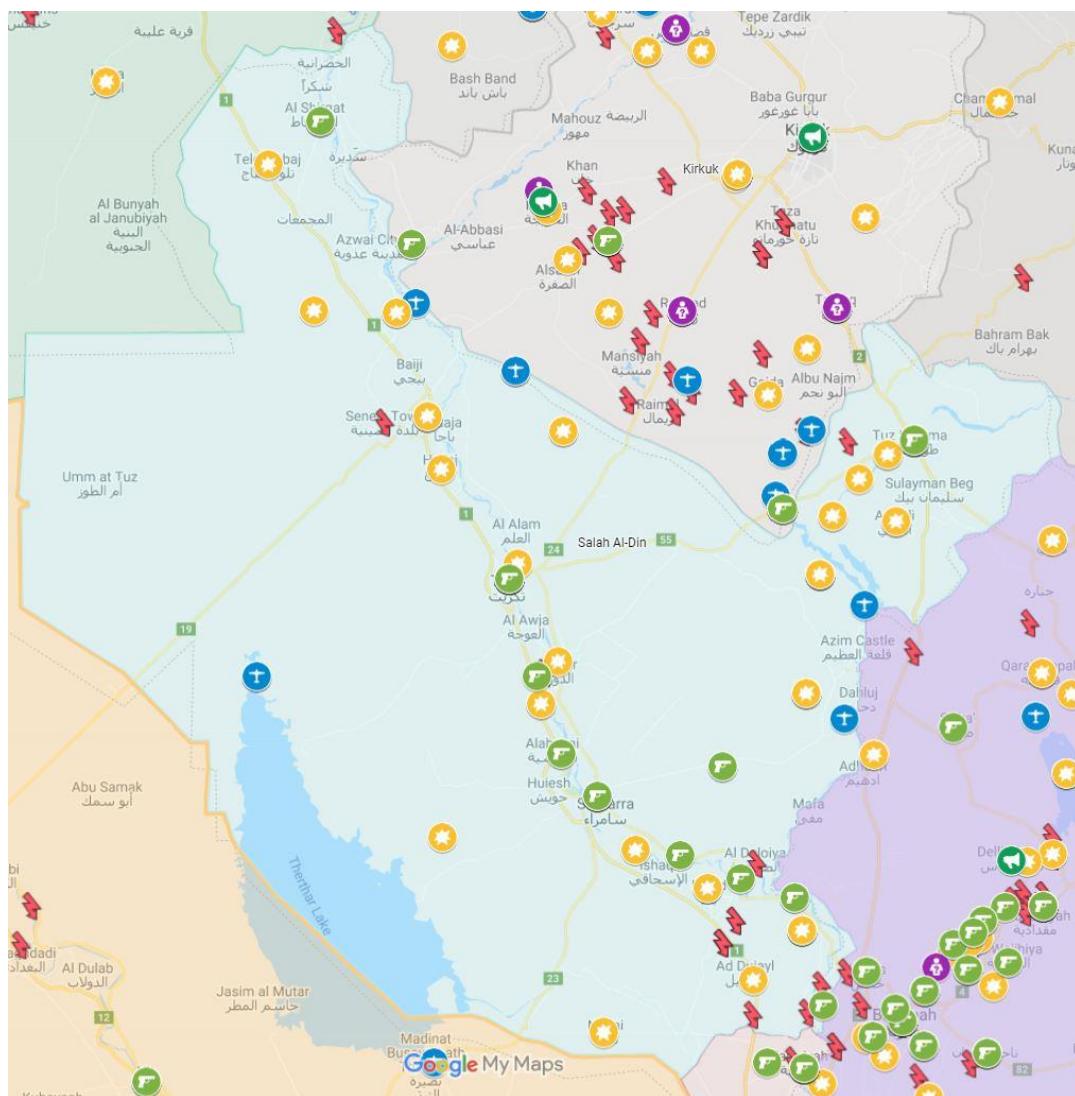
<sup>215</sup> LSE Middle East Centre, Skelton, M., Zmkan, A.S., 25/02/2019, [url](#)

<sup>216</sup> LSE Middle East Centre, Skelton, M., Zmkan, A.S., 25/02/2019, [url](#)

Ook in Salah al-Din hebben pro-Iraanse gewapende groepen aanvallen uitgevoerd op inrichtingen van het VS-leger, op Camp Speicher en op Balad Air Base.<sup>217</sup> Logistieke transporten voor het VS-leger werden eveneens aangevallen in de provincie.<sup>218</sup>

#### 6.4.2. Veiligheidsincidenten

In de hele provincie hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden. Een kaart van Salah al-Din met daarop de geweldincidenten opgetekend door ACLED van 1 januari tot 30 september 2021 toont het volgende beeld:



ACLED, alle geweldincidenten, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>219</sup>

<sup>217</sup> Musings on Iraq, 02/09/2020, [url](#)

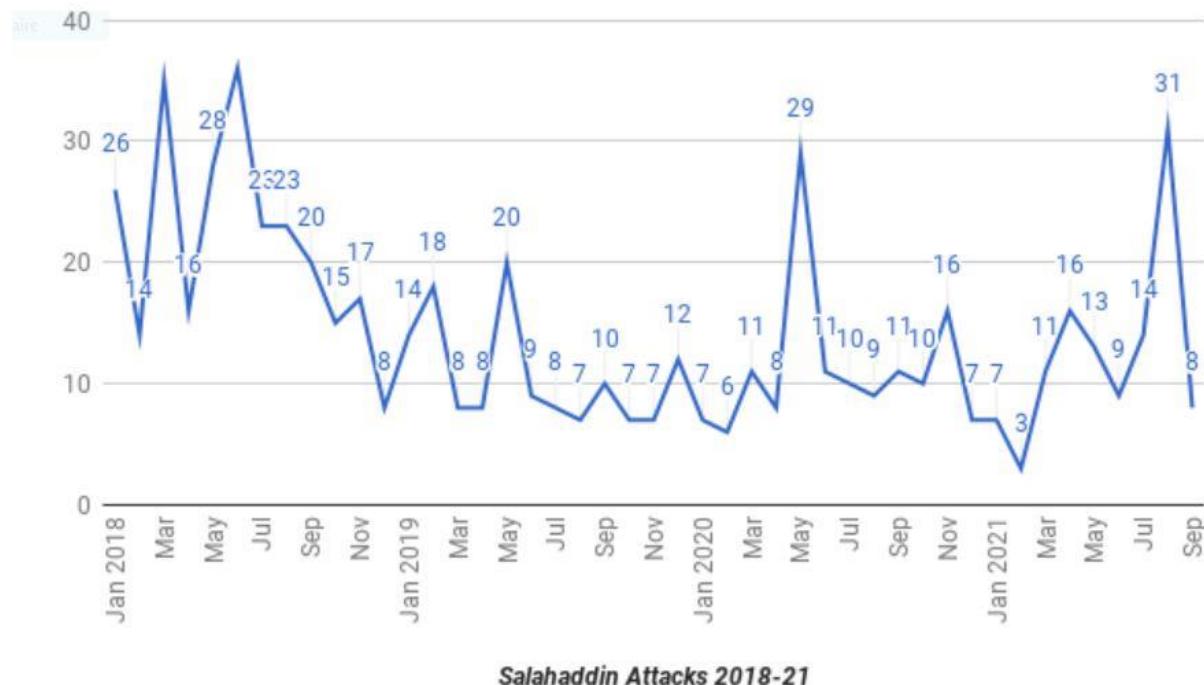
<sup>218</sup> Musings on Iraq, 05/11/2020, [url](#)

<sup>219</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

 Battle  Air/Drone Strike  Abduction/Disappearance  Explosion/Remote Violence (zonder Air/Drone Strike)  Suicide Bombing  Riots, violent demonstrations  Attack on Civilians

In de hele provincie hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden: naast beschietingen door het Iraakse leger van mogelijke schuilplaatsen van ISIS waren er ook aanvallen van de terroristische organisatie op de ISF en op burgers. De ISIS-aanvallen gebeurden door middel van IED's maar ook door hinderlagen tegen de ISF en de PMF en door beschietingen. In Salah al-Din zijn er relatief veel confrontaties tussen ISIS en het leger/de PMF: er vallen daarbij slachtoffers aan beide kanten.<sup>220</sup> Deze aanvallen zijn volgens Joel Wing het resultaat van de afmattingsstrategie van ISIS in Salah al-Din.<sup>221</sup> De meeste burgerdoden vallen door gerichte aanvallen van ISIS op burgers of gezagsdragers zoals burgemeesters, politiecommissarissen of lokale *mukhtars*. Vaak gebeuren de aanvallen op de woning van de slachtoffers en worden ook familieleden niet gespaard (zie lijst van incidenten infra).

Het aantal incidenten per maand wordt bijgehouden door Joel Wing van Musings of Iraq. Dit bleef voor Salah al-Din vanaf midden 2019 tot september 2021 bij rond de tien per maand, met twee uitschieters binnen deze periode (mei 2020 en augustus 2021):



Musings on Iraq, 04/10/2021<sup>222</sup>

<sup>220</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>221</sup> Musings on Iraq, 04/02/2021, [url](#)

<sup>222</sup> Musings on Iraq, 04/10/2021, [url](#)

ACLED telde van januari tot september 2021 220 gewelddadige incidenten in Salah al-Din. Bij 66 ervan vielen dodelijke slachtoffers, 169 in totaal. 50 van deze slachtoffers waren burgers. Deze burgerdoden vielen bij 26 incidenten. Er werden ook 119 soldaten, militieleden, strijders en politieagenten in functie gedood in dezelfde periode.<sup>223</sup>

Van juli tot december 2020 telde ACLED 154 geweldincidenten in Salah al-Din, 57 met dodelijke afloop. Bij 13 van deze incidenten vielen burgerdoden, 37 in totaal.<sup>224</sup>

#### **Overzicht van veiligheidsincidenten in Salah al-Din van januari tot september 2021 met dodelijke burgerslachtoffers, door ACLED<sup>225</sup>**

Date	District	Location	Source	Notes	Fat.
3/01/2021	Balad	Nahiyat Yathrib	Shafaaq News	On 3 January 2021, IS militants attacked the house of an Iraqi army officer and killed his civilian brother in Betar village 5 kilometers south of Nahiyat Yathrib district, Balad, Sala al-Din. The militant escaped. 1 fatality.	1
6/01/2021	Tooz Khurmato	Tuz Khurma	Basnews	On 6 January 2021, unidentified gunmen killed a Kurdish civilian in Tuz Khurmato, Tooz district, Sala al-Din province. The killed man was off duty, but worked as a guard of the Gorran Movement office in Tuz Khurma.	1
31/01/2021	Tooz Khurmato	Tuz Khurma	Al Sumaria TV; Patriotic Union of Kurdistan; Al Maloomah; Basnews	On 31 January 2021, a shepherd was killed and another wounded when an unexploded ordnance left behind by IS militants, detonated in the village of Abud, on the outskirts of Tuz Khurma (Sala al-Din).	1
12/03/2021	Samarra	Al Bo Dour	Al Sumaria TV; Basnews; Shafaq News	On 12 March 2021, IS militants disguised as Iraqi security killed 6 civilians from the same family, a lawyer, a policeman, and may have also killed a 9th unspecified civilian in a targeted attack with suppressed weapons in Al Bo Dour village, Tikrit district, Sala al-Din province. One of the IS militants was previously expelled from the local community due to his ties to violent Islamist organizations. The victims reportedly acted as informants for the Popular Mobilization Forces. Fatalities coded to 8.	8
20/03/2021	Balad	Nahiyat Yathrib	Baghdad Today	On 20 March 2021, unknown militants detonated a roadside IED targeting a Federal Police Commander in the Al Battar area on the outskirts of Nahiyat Yathrib in Sala al-Din province. The explosion injured two TMF militants and killed a civilian.	1
18/04/2021	Samarra	Aradi al Jallam	Baghdad Today	On 18 April 2021, unknown militants detonated an explosive device under the car of the Mayor of Aradi al Jallam in his district in Salah Al Din province, which led to the killing of the mayor.	1

<sup>223</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>224</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>225</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

18/04/2021	Samarra	Aradi al Jallam	Al Sumaria TV; Rudaw	On 18 April 2021, IS militants shot and killed the local mayor in Aradi al Jallam area, Samarra district, Salah Al Din. Three militants involved in the attack were arrested in Kirkuk on 21 June 2021.	1
19/04/2021	Tikrit	Tikrit	Al Sumaria TV	On 19 April 2021, IS militants shot and killed an Iraq intelligence officer in his home in an unspecified location in Sala Al Din province. Coded as provincial capital Tikrit city.	1
19/04/2021	Samarra	Al Mutassim	Shafaaq News	On 19 April 2021, IS militants dressed in Iraqi military uniforms executed an Iraqi police officer in his home in Al Mutassim sub-district, Salah Al Din province. The IS militants entered the house and executed the policeman in front of his family.	1
20/04/2021	Samarra	Samarra	ROJ News	On 20 April 2021, IS militants killed a civilian inside his home in an unspecified location north of Samarra, Salah Al Din	1
20/04/2021	Tikrit	Tikrit	Shafaaq News	On 20 April 2021, IS militants executed a former member of the Tribal Mobilization Forces of the Popular Mobilization Forces in his home in the Al Abbasi area north of Samarra, southeast of Tikrit city, Sala Al Din province.	1
21/04/2021	Tooz Khurmato	Amerli	Basnews	On 21 April 2021, an explosive remnant of war detonated killing a 15-year old farmer in Barawchili village in Amerli district, Salah Al Din.	1
16/05/2021	Beygee	Qaryat al Malihah	Baghdad Today; Al Mirbad	On 16 May 2021, a landmine detonated killing 3 children and injuring 2 or 3 more in Qaryat al Malihah, Salah al Din province. The landmine was an IS explosive remnant of war.	3
22/05/2021	Al Daur	Aradi al Ayth	Al Mawqif; Al Ahad TV; Basnews	On 22 May 2021, IS militants attacked the house of a prominent Sheikh in the Al Ubaid Tribe in the Aradi al Ayth area of Salah Al Din province. The attack resulted in a clash between the IS militants and the Sheikh's militants. A force from the 22nd Popular Mobilization Forces Brigade (Badr Organizations) intervened to support the tribal militia. The Sheikh was killed and IS sustained 1 fatality and 1 injury.	1
19/06/2021	Tooz Khurmato	Zanjaliyah	Ayn Al Iraq News	On 19 June 2021, IS militants detonated an explosive device killing two fishermen on Lake Shay in Zanjaliyah district, Salah Al Din province.	2
19/06/2021	Tooz Khurmato	Tuz Khurma	Basnews	On 19 June 2021, IS militants detonated an explosive device killing 2 farmers near their home near Tuz Khurma city, Salah Al Din.	2
2/07/2021	Tooz Khurmato	Zanjaliyah	Basnews; Shafaq News	On 2 July 2021, unknown militants detonated a roadside explosive device killing 1 civilian and injuring 4 others, including 3 minors, in Zanjaliyah village, Salah Al Din province. The victims were displaced civilians returning home.	1
8/07/2021	Samarra	Qaryat Al Abbasiyah	Shafaq News; Sotaliraq	On 8 July 2021, overnight IS militants attacked the house of the Mayor of Qaryat Al Abbasiyah village on the outskirts of Samarra district, Salah Al Din. IS killed 1 civilian and injured 2 others.	1

30/07/2021	Balad	Nahiyat Yathrib	Al Mirbad; Shafaaq News; Baghdad Today; Al Sumaria TV	On 30 July 2021, IS militants attacked a funeral in the Al Bu Jalli area of Nahiyat Yathrib district in Salah Al Din province. The attack resulted in 13 fatalities (3 security forces and 10 civilians and/or militiamen) and 18 injured. IS militants clashed with locals who formed an ad hoc armed militia and security forces.	13
1/08/2021	Balad	Dholuiya	Shafaaq News	On 1 August 2021, overnight IS militants attacked civilians on the outskirts of Dholuiya district, Salah Al Din province. Iraqi Security Forces responded to the attack and repelled the IS militants. The clash resulted in 2 fatalities and 5 injuries among civilians.	2
2/08/2021	Balad	Dholuiya	National Iraqi News Agency	On 2 August 2021, IS militants shot and killed 1 civilian in the Dholuiya district of Salah Al Din. 1 other civilian was injured.	1
7/08/2021	Al Shirqat	Shirqat	Shafaaq News	On 7 August 2021, IS militants attacked a gas station in Al Soura village in Shirqat District, Salah Al Din. As a result, 1 employee of the station was killed and another was wounded. Total fatalities coded to 1.	1
12/08/2021	Tikrit	Tikrit	Shafaaq News	On 12 August 2021, IS militants executed a civilian for collaborating with Iraqi security forces the headman of Nahiyat village in Salah Al Din province. Total fatalities coded to 1. Coded to provincial capital Tikrit.	1
12/08/2021	Tikrit	Tikrit	Shafaaq News	On 12 August 2021, an explosion of an unknown origin occurred in Jardaghli village in Salah Al Din province. As a result, 1 health worker was killed in his orchard. Total fatalities coded to 1. Coded to provincial capital Tikrit city.	1
13/08/2021	Al Shirqat	Shirqat	Shafaaq News	Around 13 August 2021 (as reported), IS militants shot and killed the mayor of Nahiyat village in Shirqat district, Salah al Din province. The mayor was affiliated with the Tribal Mobilization Forces.	1
25/08/2021	Tikrit	Tikrit	Al Sumaria TV	On 25 August 2021, IS militants detonated a roadside explosive device targeting a civilian vehicle in Jazeera Tikrit, Salah Al Din. The blast killed 1 civilian and injured another.	1

## 6.5. KAR

### 6.5.1. Algemene situatie

De Iraakse Grondwet van 2005 erkent de Kurdish Regional Government (KRG) als de officiële regering van het gebied dat voor de Amerikaanse militaire interventie van 2003 reeds onder het feitelijk bestuur van de KRG valt, met name de noordelijke provincies Dohuk, Erbil (Koerdisch: Hawlir) en Suleimaniya.<sup>226</sup> Na het einde van de Tweede Golfoorlog (1991) en de Koerdische opstand wordt een *no-fly zone* ingesteld. Deze vormt een de facto militaire demarcatielijn tussen Koerdische en Iraakse

<sup>226</sup> Art. 120, lid 5 van de permanente grondwet. Art. 117 kent de handhaving van de veiligheid toe aan de KRG The Republic of Iraq Ministry of Interior General Directorate for Nationality, s.d., [url](#)

posities en staat bekend onder de naam *Green Line*. De Iraakse Grondwet van 2005 beschouwt deze als officiële grens van de Koerdische Autonome Regio.<sup>227</sup> Ter herdenking van de chemische aanval door het Baath-regime roept de KRG Halabja in 2014 tot vierde provincie uit.<sup>228</sup> Administratief maakt Halabja nog deel uit van Suleimaniya.<sup>229</sup> Artikel 140 van de Iraakse Grondwet bepaalt een definitieve regeling voor de status van de zogeheten betwiste gebieden (waaronder Kirkuk), die door de KRG en de federale regering in Bagdad geclaimd worden.<sup>230</sup>

De twee grootste Koerdische politieke fracties, de Democratische Partij van Koerdistan (KDP) en de Patriottische Unie van Koerdistan (PUK), hebben sinds 1991 elk hun eigen lokale overheden, politie, leger (peshmerga), veiligheidsdiensten (Asayish) en inlichtingendiensten (Parastîn (KDP) en Zaniary (PUK)) uitgebouwd. Iraakse federale troepen noch sjiiatische militaries (Popular Mobilization Forces (PMF's)) zijn actief in de KAR.<sup>231</sup> De KDP voert de politieke en militaire controle over de provincies Erbil en Dohuk, de PUK over Suleimaniya en Halabja.<sup>232</sup> Ondanks de onopgeloste rivaliteit tussen de KDP en de PUK (die in de periode 1994-1998 een burgeroorlog uitvochten) werken beide partijen op politiek en bestuurlijk vlak samen. Tegelijk blijven bepaalde overheidsinstellingen, zoals het ministerie van Defensie en de veiligheidsdienst Asayish, sterk partijgebonden.<sup>233</sup> Sinds de parlementsverkiezingen van 2013 werpt de partij Gorran (Verandering), een afsplitsing van de PUK, zich op als een politieke opponent van de machtspartijen KDP en PUK.<sup>234</sup>

In augustus 2014 zet ISIS een offensief op in veertien districten gelegen in het grensgebied van de provincies Ninewa, Kirkuk, Salah al-Din en Diyala met de KAR. Hoewel deze gebieden onder de militaire controle van de peshmerga stonden, behoren ze niet tot de KAR maar tot de betwiste gebieden.<sup>235</sup> ISIS dringt door tot Gwer (subdistrict van het district Makhmur), ruwweg 50 km ten zuidwesten van de stad Erbil en slechts een paar kilometer van de grens met de KAR verwijderd.<sup>236</sup> Mede dankzij Amerikaans militair ingrijpen wordt voorkomen dat de strijdmachten van ISIS de *Green Line* overschrijden.<sup>237</sup> Met de militaire steun van guerrillastrijders van de Koerdische Arbeiderspartij (Koerdisch: Partiya Karkerên Kurdistanê, PKK) en haar Syrische tak, de Democratische Unie Partij (Koerdisch: Partiya Yekîtiya Demokrat, PYD) en diens People's Protection Units (Koerdisch: Yekîneyê Parastina Gel, YPG) alsook jezidi-milities verdrijven de KDP en PUK-peshmerga ISIS uit het grensgebied van de KAR met de provincies Ninewa, Kirkuk, Salah al-Din en Diyala.<sup>238</sup> Tegen eind 2015 verwerven de peshmerga de militaire controle over 95 % van de door hun geclaimde gebieden in de betwiste gebieden.<sup>239</sup>

Omdat de in artikel 140 van de grondwet vooropgestelde volkstelling en referendum stelselmatig uitgesteld worden,<sup>240</sup> houdt de KRG in september 2017 een onafhankelijkheidsreferendum waarbij 92,7 % van de kiezers zich voor onafhankelijkheid uitspreekt.<sup>241</sup> De Iraakse regering verklaart het

---

<sup>227</sup> Anderson L., s.d., [url](#); AI, 20/01/2016, [url](#); CSIS (Cordesman A.), 14/09/2015, [url](#); Special Inspector General for Iraqi Reconstruction (SIGIR), 30/4/2012, [url](#)

<sup>228</sup> Ekurd, 13/03/2014, [url](#)

<sup>229</sup> Rudaw, 26/06/2017, [url](#)

<sup>230</sup> The Washington Institute (Jeffrey J.F.), 5/8/2014, [url](#)

<sup>231</sup> Chatham House, 09/2019, [url](#); Noria (Quesay A. & Beaumont. R.), 14/06/2018, [url](#)

<sup>232</sup> FPRI (Helfont S.), 16/05/2017, [url](#)

<sup>233</sup> ICG, 16/01/2018, [url](#); FPRI (Hama H.), 08/01/2018, [url](#); Chatman House (Jude J.), 07/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Fumerton M., van Wilgenburg W.), 16/12/2015, [url](#)

<sup>234</sup> CRS (Katzman K.), 09/03/2016, [url](#)

<sup>235</sup> The Washington Institute (Jeffrey J.F.), 5/8/2014, [url](#)

<sup>236</sup> ISW, 08/2014, [url](#); Al-Monitor (Salih M.A.), 10/08/2014, [url](#)

<sup>237</sup> ECFR, 02/10/2015, [url](#); The Jamestown Foundation (van Wilgenburg W.), 19/12/2014, [url](#)

<sup>238</sup> Vice News (Beck J.), 22/8/2014, [url](#); Al-Monitor (Chomani K.), 22/8/2014, [url](#)

<sup>239</sup> The Jamestown Foundation (van Wilgenburg W.), 17/12/2015, [url](#)

<sup>240</sup> ICG, 28/3/2011, [url](#)

<sup>241</sup> ICG, 16/01/2018, [url](#); ICG, 17/10/2017, [url](#)

referendum ongrondwettelijk<sup>242</sup> en schorst de internationale vluchten van en naar de KAR.<sup>243</sup> De sluiting van de grensovergangen met de Koerdische gebieden door Iran en Turkije vervolmaakt het internationale isolement van de KAR.<sup>244</sup> Op 16 oktober starten het Iraakse leger en de sjiiitische PMF-milities een offensief waarbij deze de olievelden in Kirkuk, de stad Kirkuk en grote delen van andere betwiste gebieden die onder Koerdische controle stonden, innemen. Het betreft onder meer de gebieden Sinjar, Zummar, Rabia, Hasasham, Khazir, Dibis, Tuz Khurmatu, Daquq, Qara Tapa, Jalawla, Khanaqin, Mandali, Bashiqa, Makhmur, Gwer, de Mosuldam en Snune.<sup>245</sup> Ondanks een reeks gewapende confrontaties in de betwiste gebieden trekken de Koerdische troepen zich terug<sup>246</sup> en blijft een open oorlog uit.<sup>247</sup> Naast de spanningen met Bagdad doet het referendum ook de tweedracht tussen de Koerdische partijen toenemen.<sup>248</sup> De halvering van de Koerdische olie-export door het verlies van Kirkuk<sup>249</sup> en de verlaging van het Koerdische aandeel in het overheidsbudget<sup>250</sup> zet de overheidsfinanciën onder druk, waardoor onder meer de uitbetaling van de ambtenarenlonen verdere achterstand oploopt.<sup>251</sup> Vooral in de provincies Suleimaniya en Halabja neemt de armoede toe.<sup>252</sup> De onderhandelingen met Bagdad over de verdeling van het budget en olie-inkomsten lopen moeizaam, onder meer door de onderlinge verdeeldheid van de Koerdische partijen.<sup>253</sup>

Bij de parlementsverkiezingen van september 2018 behaalt de KDP 45 van de 111 zetels, gevolgd door de PUK met 21 zetels. Gorran bemachtigt slechts 12 zetels.<sup>254</sup> In het voorjaar van 2019 tekenen de KDP en de PUK een regeerakkoord.<sup>255</sup> KDP verwerft het presidentschap en het eerste ministerschap, PUK het voorzitterschap van het parlement. Nechirvan Barzani treedt aan als nieuwe president van de KAR, Masrour Barzani, de neef van de nieuwe president en zoon van voormalig president Barzani, wordt eerste minister. Op 10 juli 2019 wordt de nieuwe regering (KDP, PUK, Gorran) ingezworen.<sup>256</sup> Een dooi in de relaties tussen Bagdad en Erbil<sup>257</sup> resulteert in februari 2019 in de verwijdering van de controleposten in het grensgebied met Iraaks Koerdistan die de Iraakse regering als reactie op het onafhankelijkheidsreferendum oprichtte.<sup>258</sup> Ook de geldtransfers van de federale regering aan de KRG, noodzakelijk voor de betaling van de achterstallige ambtenarenlonen, worden in maart 2019 tijdelijk hervat.<sup>259</sup> In juli 2019 bereiken beide regeringen een akkoord over de veiligheidshandhaving in de betwiste gebieden. Het samenwerkingsakkoord bepaalt onder meer dat de federale politie, niet de peshmerga, in stedelijk gebied de controle blijft voeren.<sup>260</sup> In augustus 2020 komen de Koerdische en de Iraakse regering tot een nieuwe overeenkomst over de betaling van de ambtenarenlonen in de KAR.<sup>261</sup> Het uitblijven van een akkoord over de verdeling van de olie-inkomsten<sup>262</sup> en de onzekere

---

<sup>242</sup> Daily Sabah, 12/10/2017, [url](#)

<sup>243</sup> Ekurd, 28/09/2017, [url](#); Rudaw, 6/10/2017, [url](#)

<sup>244</sup> Shamsi P., 12/2020, p. 45, [url](#)

<sup>245</sup> ICG, 17/10/2017, [url](#); HRW, 20/10/2017, [url](#); ICG, 20/02/2018, [url](#)

<sup>246</sup> Jamestown Foundation (Sehmr A.), 10/11/2017, [url](#); ICG, 16/01/2018, [url](#); ICG, 17/10/2017, [url](#)

<sup>247</sup> HRW, 20/10/2017, [url](#)

<sup>248</sup> Al-Monitor, 09/06/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace, 07/08/2017, [url](#); Al-Monitor, 06/08/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace, 09/11/2017, [url](#); BBC, 30/10/2017, [url](#)

<sup>249</sup> Ekurd Daily, 21/12/2018, [url](#); ISW (Kassim O.), 25/01/2018, [url](#)

<sup>250</sup> ICG, 27/03/2019, p. 1, [url](#)

<sup>251</sup> FPRI (Hama H.), 08/01/2018, [url](#)

<sup>252</sup> FPRI (Hama H.), 08/01/2018, [url](#)

<sup>253</sup> ICG, 27/03/2019, p. 12, [url](#); ISW (Kassim O.), 25/01/2018, [url](#)

<sup>254</sup> Al-Jazeera, 04/03/2019, [url](#); EASO, 03/2019, [url](#)

<sup>255</sup> Al-Jazeera, 04/03/2019, [url](#); EPIC, 07/03/2019, [url](#)

<sup>256</sup> EPIC, 11/07/2019, [url](#); UNSC, 05/08/2019, [url](#)

<sup>257</sup> ICG, 27/03/2019, pp. 12-13, [url](#); UNSC, 05/08/2019, [url](#); OSAC, 01/03/2019, [url](#); EPIC, 11/07/2019, [url](#)

<sup>258</sup> EPIC, 21/02/2019, [url](#)

<sup>259</sup> UNSC, 02/05/2019, [url](#)

<sup>260</sup> EPIC, 11/07/2019, [url](#)

<sup>261</sup> EPIC, 20/08/2020, [url](#)

<sup>262</sup> EPIC, 07/01/2021, [url](#); UNSC, 05/08/2019, [url](#)

toekomst van de betwiste gebieden<sup>263</sup> zorgt regelmatig voor ruis op de lijn tussen Erbil en Bagdad.<sup>264</sup> Na lange onderhandelingen komen de Iraakse en de Koerdische regering in maart 2021 tot een begrotingsakkoord, dat onder meer de verdeling van de olie-inkomsten in 2021 bepaalt.<sup>265</sup>

De voorbije jaren flakkert in de Koerdische gebieden herhaaldelijk protest op over de tekortschietende basisvoorzieningen, de laattijdige uitbetaling van de lonen van het overheidspersoneel en de corrupte praktijken van de heersende partijen.<sup>266</sup> Hoewel deze protesten doorgaans vreedzaam verlopen<sup>267</sup>, ontstaan soms rellen<sup>268</sup> en treden de veiligheidsdiensten hardhandig op.<sup>269</sup> Bij protesten over het niet betaalde loon van overheidspersoneel in Suleimaniya in december 2020 openen de veiligheidsdiensten het vuur, met 9 doden en 85 gewonden tot gevolg.<sup>270</sup> Ondanks vooruitgang op het vlak van mensenrechten worden in Koerdistan nog steeds ernstige mensenrechtenschendingen gerapporteerd. Onder meer de VN en HRW rapporteren willekeurige arrestaties, illegale detentie (dikwijls op verdenking van terroristische activiteiten of lidmaatschap van islamitische groeperingen), mishandeling van gevangenen inclusief kinderen, de handhaving van de doodstraf, discriminatie van vrouwen en inperking van de persvrijheid en de vrije meningsuiting.<sup>271</sup>

Gedeelten van de KAR vormen sinds de jaren negentig<sup>272</sup> het doelwit van militaire acties van het Turkse leger, gericht tegen de aanwezige Koerdische rebellen behorend tot de PKK<sup>273</sup> die vanuit het grensgebied aanvallen op Turks grondgebied opzetten.<sup>274</sup> De Turkse offensieven bestaan voornamelijk uit gerichte luchtaanvallen op PKK-basisen in bergachtig en dunbevolkt gebied dat grotendeels buiten de controle van de KRG valt,<sup>275</sup> hoofdzakelijk gelegen in het Qandil-gebergte.<sup>276</sup> Regelmatig veroorzaken deze militaire aanvallen slachtoffers onder PKK-strijders maar ook burgerdoden worden gerapporteerd, net zoals infrastructurele schade.<sup>277</sup> Volgens lokale bronnen geciteerd in Bas News zijn honderden dorpen in Koerdisch grensgebied verlaten omwille van de Turkse luchtaanvallen.<sup>278</sup> Volgens Arthur Quesnay, analist Midden-Oosten verbonden aan het onafhankelijk onderzoeksnetwerk Noria, vestigen een aanzienlijk aantal ontheemde dorpelingen uit PKK-gebied zich in de zuidelijke districten rond Erbil, waar ze de achterdocht van de KDP wekken.<sup>279</sup> Vanwege de versterkte geopolitieke positie van de PKK in Irak,<sup>280</sup> onder meer het gevolg van de deelname van de PKK aan de strijd tegen ISIS, voert het Turkse leger de voorbije jaren meer luchtaanvallen<sup>281</sup> (onder meer met drones)<sup>282</sup> uit. Ook

---

<sup>263</sup> ICG, 28/3/2011, [url](#)

<sup>264</sup> CRS, 26/03/2019, [url](#)

<sup>265</sup> UNSC, 04/05/2021, p. 2, [url](#)

<sup>266</sup> OSAC, 13/02/2017, [url](#)

<sup>267</sup> OSAC, 05/12/2020, [url](#) ; OSAC, 01/03/2019, [url](#)

<sup>268</sup> UNSC, 08/02/2021, pp. 3-4, [url](#) ; UNSC, 10/11/2020, p. 3, [url](#) ; EPIC, 27/08/2020, [url](#) ; UNSC, 02/05/2019, [url](#) ; UNHCR, 05/2019, [url](#)

<sup>269</sup> Bas News, 19/12/2017, [url](#); Al-Jazeera 20/12/2017, [url](#)

<sup>270</sup> UNSC, 08/02/2021, p. 10, [url](#) ; EPIC, 10/12/2020, [url](#)

<sup>271</sup> UNSC, 04/05/2021, p. 10, [url](#) ; AI, 04/2021, p. 43, [url](#) ; USDOS, 30/03/2021, [url](#) ; HRW, 13/01/2021, [url](#) ; HRW, 19/05/2020, [url](#) ; HRW, 08/01/2019, [url](#); UNSC, 02/05/2019, [url](#); USDOS, 03/2019, [url](#)

<sup>272</sup> AI-Monitor, 07/07/2020, [url](#)

<sup>273</sup> BBC News, 04/11/2016, [url](#)

<sup>274</sup> Musings on Iraq, 03/12/2018, [url](#) ; Musings on Iraq, 06/10/2018, [url](#) ; Musings on Iraq, 02/08/2018, [url](#) ; Musings on Iraq, 03/03/2018, [url](#)

<sup>275</sup> War is boring (Saadullah V.), 05/08/2015, [url](#)

<sup>276</sup> AI-Monitor, 14/09/2020, [url](#)

<sup>277</sup> The Guardian, 04/04/2021, [url](#) ; UNSC, 10/11/2020, p. 11, [url](#) ; UNHCR, 05/2019, [url](#)

<sup>278</sup> Bas News, 03/07/2017, [url](#); Bas News, 29/06/2017, [url](#); Kurdistan24 (Nawzad K.), 15/11/2018, [url](#)

<sup>279</sup> Quesnay A., 10/12/2018 in EASO, 03/2019, [url](#)

<sup>280</sup> 1001 Iraqi thoughts, 09/09/2019, [url](#)

<sup>281</sup> UNSC, 04/05/2021, p. 11, [url](#) ; UNSC, 08/02/2021, p. 5, [url](#) ; UNSC, 10/11/2020, p. 6, [url](#) ; AI-Monitor, 15/06/2020, [url](#) ; UNSC, 22/11/2019, [url](#) ; UNSC, 05/08/2019, [url](#) ; Al Jazeera, 26/06/2020, [url](#) ; UN Security Council, 02/05/2019, [url](#) ; Clingendael Institute (Al-Shadeedi H.), 13/02/2019, [url](#) ; ACLED, 02/05/2018, [url](#) ; EPIC, 25/07/2019, [url](#)

<sup>282</sup> ISW, 12/2020, p. 29, [url](#)

lanceert het Turkse leger een aantal grondoffensieven,<sup>283</sup> met ontheemding van de lokale bevolking tot gevolg.<sup>284</sup> In Dohuk, Erbil, Sulaymaniyah en Zakho zet het Turkse leger verschillende militaire bases op.<sup>285</sup>

Sinds de Kurdistan Democratic Party of Iran (KDPI), waarvan het hoofdkwartier zich in de KAR bevindt,<sup>286</sup> in 2015 na twintig jaar haar gewapende activiteiten hernam, vinden opnieuw Iraanse aanvallen plaats op de Noord-Iraakse grensregio in de strijd tegen Koerdische rebellen.<sup>287</sup> In de getroffen regio's veroorzaken deze Iraanse artilleriebombardementen ontheemding.<sup>288</sup> Daarnaast volgen de Iraanse inlichtingendiensten de activiteiten van Iraanse Koerden in de KAR op en vormen de leden van Iraans-Koerdische partijen het doelwit van een *low-level* moordcampagne.<sup>289</sup> In september 2021 kondigt de stafchef van het Iraanse leger harder optreden aan tegen Iraans-Koerdische oppositiebewegingen die zich in Irak ophouden.<sup>290</sup>

Volgens de Displacement Tracking Matrix van IOM verblijven in de provincies Dohuk, Erbil en Suleimaniya in de zomer van 2021 nog steeds zo'n 600.000 IDP's.<sup>291</sup> De Koerdische autoriteiten staan Arabische IDP's uit bepaalde betwiste gebieden niet toe om naar hun regio van herkomst terug te keren.<sup>292</sup> De bewegingsvrijheid van vermeende aanhangers of sympathisanten van IS die in Koerdische IDP-kampen verblijven wordt ingeperkt.<sup>293</sup>

Het aantal ontvangen COVID-19 vaccins in Iraaks Koerdistan bedraagt in april 2021 55.820.<sup>294</sup> Naarmate de vaccinleveringen opgedreven worden, richt de Koerdische overheid meer vaccinatiecentra op. In september 2021 rapporteert de Koerdische minister van Volksgezondheid een vaccinatiegraad van 20 procent bij de volwassen bevolking.<sup>295</sup> Om de epidemie in te dammen zijn, onder meer, universiteiten en scholen tijdelijk gesloten,<sup>296</sup> is periodiek een avondklok ingesteld,<sup>297</sup> dienen reizigers drie dagen voor inreis een PCR-test te ondergaan,<sup>298</sup> gelden binnenlandse reisbeperkingen<sup>299</sup> en is het dragen van een mondmasker in bepaalde omstandigheden verplicht.<sup>300</sup>

## 6.5.2. Veiligheidsincidenten

In de hele KAR hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden. Een kaart van de KAR met daarop de geweldincidenten opgetekend door ACLED van 1 januari tot 30 september 2021 toont het volgende beeld:

---

<sup>283</sup> UNSC, 04/05/2021, p.5, [url](#) ; Rudaw, 11/02/2021, [url](#) ; AA, 15/06/2020, [url](#) ; TRT World, 16/06/2020, [url](#) ; Ahval, 22/07/2020, [url](#)

<sup>284</sup> Kurdistan 24, 23/08/2019, [url](#) ; Rudaw, 10/07/2020, [url](#) ; AP, 22/06/2020, [url](#) ; Kurdistan 24, 01/07/2020, [url](#)

<sup>285</sup> Rudaw, 04/11/2020, [url](#) ; Rudaw, 07/07/2020, [url](#) ; Shafaqaq, 12/09/2019, [url](#) ; Clingendaal Institute (Al-Shadeedi H.), 13/02/2019, [url](#) ; HRW, 19/09/2018, [url](#) ; HRW, 17/01/2019, [url](#)

<sup>286</sup> Ekurd, 03/07/2016, [url](#)

<sup>287</sup> Rudaw, 26/06/2016, [url](#); Middle East Monitor, 27/06/2016, [url](#)

<sup>288</sup> The Washington Institute, 11/09/2018, [url](#) ; Asharq al-Awsat (Abdullah D.), 27/06/2016, [url](#); Ekurd, 26/06/2016, [url](#) ; CPT (Brown J.), 25/09/2017, [url](#)

<sup>289</sup> DIS, 07/02/2020, pp. 28-30, [url](#) ; EPIC, 12/08/2021, [url](#) ; Musings on Iraq, 14/04/2018, [url](#)

<sup>290</sup> EPIC, 23/09/2021, [url](#)

<sup>291</sup> IOM, laatste update 31/07/2021, [url](#)

<sup>292</sup> AI, 07/04/2021, [url](#) ; HRW, 19/07/2020, [url](#)

<sup>293</sup> AI, 11/2020, pp. 20-21, [url](#)

<sup>294</sup> EPIC, 22/04/2021, [url](#)

<sup>295</sup> Basnews, 23/09/2021, [url](#)

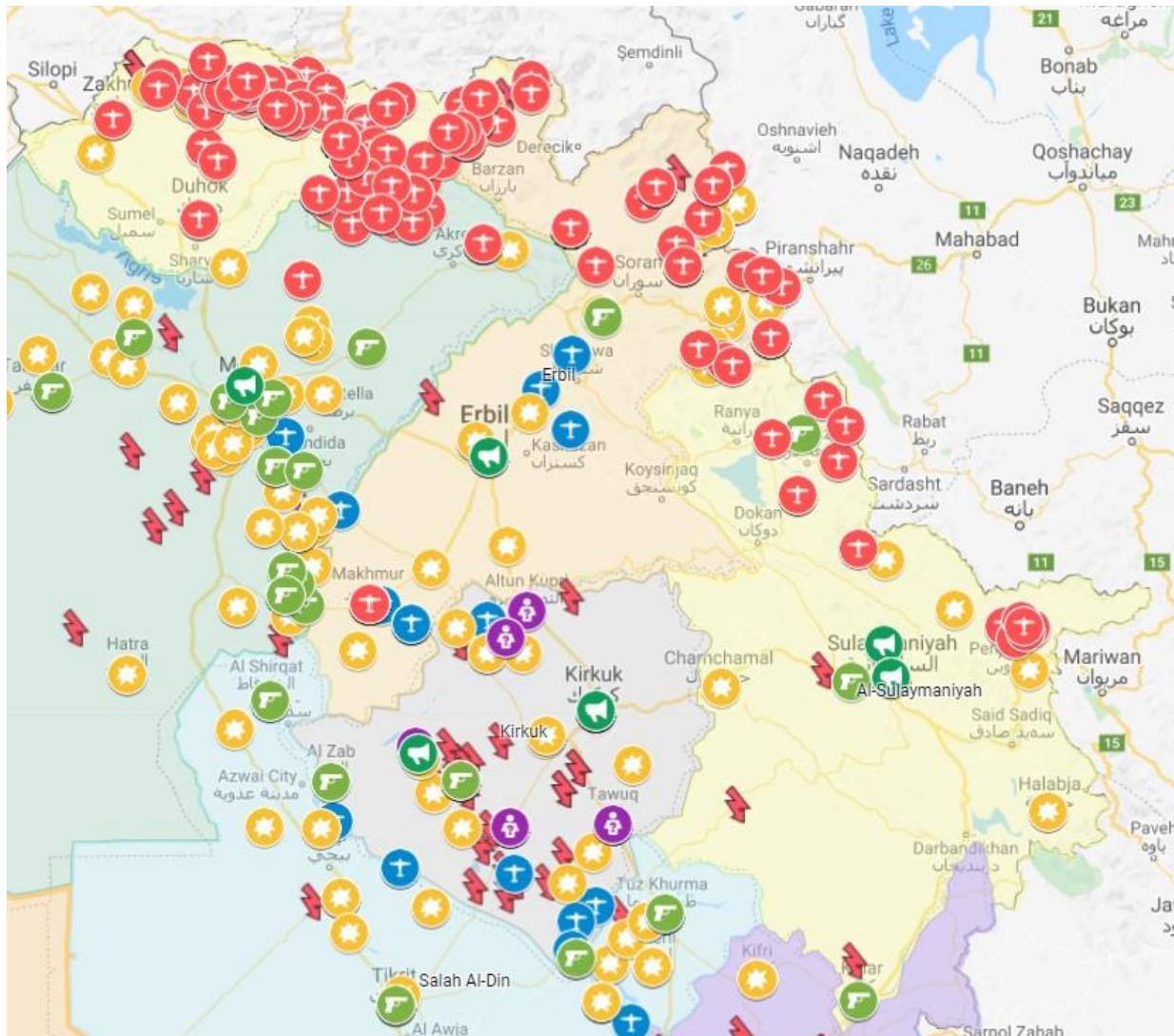
<sup>296</sup> EPIC, 01/04/2021, [url](#)

<sup>297</sup> EPIC, 25/03/2021, [url](#)

<sup>298</sup> EPIC, 11/03/2021, [url](#)

<sup>299</sup> EPIC, 05/03/2021, [url](#)

<sup>300</sup> Rudaw, 30/03/2021, [url](#)



ACLED, alle geweldincidenten, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>301</sup>

- Battle
- Air/Drone Strike
- Turkish Air/Drone Strike
- Abduction/Disappearance
- Explosion/Remote Violence (zonder Air/Drone Strike)
- Suicide Bombing
- Riots, violent demonstrations
- Attack on Civilians

De veiligheidssituatie in de Koerdische gebieden is stabiever dan in Centraal- en Zuid-Irak.<sup>302</sup> Terreurdaden door ISIS vinden in de regio nagenoeg niet plaats. Enkel in het district Makhmour, gelegen in de betwiste gebieden ten zuidwesten van Erbil, manifesteert ISIS zich.<sup>303</sup> Het vertrek van de peshmerga-troepen uit het district Makhmour in oktober 2017 creëert een veiligheidsvacuüm dat ISIS toestaat om in de regio actief te zijn.<sup>304</sup> Gebruikmakend van het onherbergzame karakter van de regio manifesteert ISIS zich vooral 's nachts en zet de plattelandsbevolking onder druk door middel

<sup>301</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

<sup>302</sup> The Economist, 13/04/2021, [url](#); DFAT, 17/08/2020, p. 19, [url](#); IOM, 10/2017, pp. 13, 37, 55, [url](#)

<sup>303</sup> ISW, 23/07/2019, p. 39, [url](#)

<sup>304</sup> Kirkuk Now, 19/01/2021, [url](#)

van afpersingspraktijken en ontvoeringen.<sup>305</sup> De vernieling van infrastructuur en landbouwgebied en moordaanslagen op plaatselijke notabelen zijn andere tactieken die ISIS hanteert om het staatsgezag in de regio te ondermijnen.<sup>306</sup> De terreurdaden van ISIS leiden tot de ontruiming van verschillende dorpen in de regio.<sup>307</sup> In maart 2021 zetten de ISF in het gebergte van Makhmour een grondoffensief op tegen ISIS. De internationale coalitie voert hierbij tal van luchtbombardementen uit.<sup>308</sup> Coalitietroepen nemen ook deel aan verschillende grondoperaties tegen ISIS door peshmerga-troepen in Suleimaniya en in het gebergte van Makhmour. Op basis van de tijdens deze militaire operaties vergaarde informatie vinden verschillende luchtbombardementen plaats.<sup>309</sup> In mei 2021 richten de ISF en peshmerga-troepen in Makhmour een gezamenlijk coördinatiecentrum op om de militaire operaties tegen ISIS in de regio op elkaar af te stemmen.<sup>310</sup>

De voornaamste inbreuk op de veiligheid van burgers in de KAR vormen de Turkse (lucht)aanvallen op PKK-doelen in het noordelijk grensgebied.<sup>311</sup> Airwars, een Britse non-profitorganisatie die burgerslachtoffers bij militaire operaties in conflictzones opvolgt, rapporteert dat in 2020 bij 21 militaire operaties van het Turkse leger in de KAR burgerslachtoffers vallen, meer bepaald tussen 27 en 33 burgerdoden en 23 gewonden.<sup>312</sup> In juni 2020 neemt het Turkse leger bij het grond- en luchtoffensief Claw-Tiger 155 vermeende PKK-posities in het vizier. Bij deze militaire operatie vallen zes burgerdoden. In augustus 2020 kosten militaire operaties van het Turkse leger 15 burgers het leven. In het najaar van 2020<sup>313</sup> en het voorjaar van 2021 neemt het aantal incidenten met burgerdoden weer af.<sup>314</sup> In februari 2021 lanceert het Turkse leger de militaire operatie Claw-Tiger 2 in de regio Gara. Volgens het Turkse leger brengt de PKK tijdens dit offensief 13 Turkse gevangenen, die in een schuilplek van de PKK vastgehouden worden, om het leven. De PKK claimt dat deze gevangen genomen Turkse soldaten en politiemannen bij een Turks luchtbombardement omkomen.<sup>315</sup>

Datum	regio	aantal burgerdoden en -gewonden (bron)
1 augustus 2020	Bakira (Dohuk)	2 burgerdoden ( <sup>316</sup> )
3 augustus 2020	Nohadra (Dohuk)	2 burgerdoden ( <sup>317</sup> )
11 augustus 2020	Bradost (Erbil)	5 burgerdoden ( <sup>318</sup> )
19 augustus 2020	Kani Masi (Dohuk)	1 burgerdode ( <sup>319</sup> )
7 december 2020	Deraluk (Dohuk)	3 burgerdoden ( <sup>320</sup> )

<sup>305</sup> The Defense Post, 18/11/2019, [url](#)

<sup>306</sup> Al-Hashimi H., 05/05/2020, [url](#) ; EASO, 13/03/2019, p. 32, [url](#)

<sup>307</sup> Kirkuk Now, 19/01/2021, [url](#)

<sup>308</sup> USDOD, 04/05/2021, p. 10, [url](#)

<sup>309</sup> USDOD, 04/05/2021, p. 37, [url](#)

<sup>310</sup> Rudaw, 25/05/2021, [url](#)

<sup>311</sup> Netherlands Ministry of Foreign Affairs, 20/12/2019, p. 23, [url](#)

<sup>312</sup> Airwars, 03/2021, p. 14, [url](#)

<sup>313</sup> Airwars, 03/2021, p. 15, [url](#)

<sup>314</sup> Airwars, s.d., [url](#)

<sup>315</sup> Al Jazeera, 14/02/2021, [url](#) ; The New York Times, 15/02/2021, [url](#)

<sup>316</sup> Airwars, s.d., [url](#)

<sup>317</sup> Airwars, s.d., [url](#)

<sup>318</sup> Airwars, s.d., [url](#)

<sup>319</sup> Airwars, s.d., [url](#)

<sup>320</sup> Airwars, s.d., [url](#)

April 2021	Amedi (Dohuk)	3 burgerdoden ( <sup>321</sup> )
5 juni 2021	Makhmour (Erbil, betwiste gebieden)	3 burgerdoden ( <sup>322</sup> )
14 juni 2021	Halso (Suleimaniya)	4 burgerdoden ( <sup>323</sup> )
30 juli 2021	Sinksar (Suleimaniya)	2 burgerdoden ( <sup>324</sup> )
22 augustus 2021	Zakho (Dohuk)	2 burgerdoden ( <sup>325</sup> )
7 september 2021	Sinamoka (Suleimaniya)	2 burgerdoden ( <sup>326</sup> )

De militaire operaties van het Turkse leger verdrijven de PKK uit het grensgebied met Turkije en verplichten militanten zuidwaarts in Koerdisch gebied toevlucht te zoeken. Om de bevoorrading en de bewegingsvrijheid van de PKK te beknotten neemt de Koerdische overheid veiligheidsmaatregelen, waaronder de oprichting van bijkomende controleposten en toegangsbeperkingen in bepaalde regio's.<sup>327</sup> Uitzonderlijk leiden de spanningen tussen de KDP en de PKK in Dohuk tot gewapende confrontaties, met slachtoffers in beide kampen.<sup>328</sup>

In de loop van 2020 en 2021 vormen bases van Amerikaanse troepen in de KAR verschillende keren het doelwit van raketaanvallen of luchtaanvallen waarbij drones ingezet worden. Deze aanvallen worden aan sjiiitische milities toegeschreven en zijn een gevolg van de oplopende spanningen tussen de Verenigde Staten en Iran.<sup>329</sup> Hoewel doorgaans geen slachtoffers vallen, komt op 15 februari 2021 een werknemer van de Amerikaanse troepen om bij een raketaanval op de Amerikaanse legerbasis nabij de luchthaven van Erbil.<sup>330</sup>

DFAT omschrijft criminale geweld, zoals ontvoeringen, moorden en overvallen, als frequent in de Koerdische gebieden.<sup>331</sup>

Het aantal door ACLED vastgestelde burgerslachtoffers in de KAR van januari tot september 2021 ligt bij 47 doden die in 25 incidenten te betreuren waren. In dezelfde periode kwamen 751 combattanten om het leven volgens dezelfde bron.<sup>332</sup>

Van juli tot december 2020 telde ACLED 870 geweldincidenten in de KAR, 183 met dodelijke afloop. Bij 13 van deze incidenten vielen burgerdoden, 22 in totaal. Het aantal gedode combattanten in deze periode bedroeg 547. ACLED telde 1657 geweldincidenten, waarvan 277 dodelijke.<sup>333</sup>

<sup>321</sup> The Guardian, 04/04/2021, [url](#)

<sup>322</sup> Airwars, s.d., [url](#) ; Al-Monitor, 07/06/2021, [url](#)

<sup>323</sup> Press TV, 14/06/2021, [url](#)

<sup>324</sup> Airwars, s.d., [url](#)

<sup>325</sup> EPIC, 26/08/2021, [url](#)

<sup>326</sup> Airwars, s.d., [url](#)

<sup>327</sup> Al-Monitor, 16/11/2020, [url](#)

<sup>328</sup> Rudaw, 05/06/2021, [url](#) ; Al-Monitor, 04/11/2020, [url](#) ; EPIC, 05/11/2020, [url](#) ; EPIC, 16/09/2021, [url](#)

<sup>329</sup> The New York Times, 28/06/2021, [url](#) ; Reuters, 14/04/2021, [url](#) ; DW, 01/10/2020, [url](#)

<sup>330</sup> Al Jazeera, 15/02/2021, [url](#)

<sup>331</sup> DFAT, 17/08/2020, p. 19, [url](#)

<sup>332</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>333</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

**Overzicht van veiligheidsincidenten in de KAR van januari tot september 2021 met dodelijke burgerslachtoffers, door ACLED<sup>334</sup>**

Date	Govern.	District	Location	Source	Notes	Fat.
6/01/2021	Al Sulaymaniyah	Chamchamal	Chamchamal	Baghdad Post	Explosive remnants of war: On 6 January 2021, an explosive remnant of war from 1980 detonated killing one civilian and injuring another in the Bani Magan Heights, Chamchamal district, Sulaymaniyah. It is unclear what military forces left behind the explosive.	1
10/02/2021	Duhok	Al Amadiya	Siyan	Karar; People's Defense Forces; Haber 7; Kurdistan 24; TRT Haber; Rudaw	On 10 February 2021, PKK militants reportedly killed 13 civilians they held hostage inside a cave/shelter used as a prison camp in Siyan area in Gara mountain (Chiya-e Gara) region of Dahuk. Turkish sources reported that the bodies of 13 hostages (including 12 Turkish nationals consisting of Army, Gendarmerie, Police and Intelligence personnel abducted in previous years and 1 Iraqi civilian abducted by PKK last year) were found inside the raided cave on February 13. According to the statements of the PKK militants captured alive, all 13 hostages were executed by PKK militants with firearms in the morning of 10 February, shortly after the beginning of the Claw-Tiger-2 operation in the area. HPG (PKK), however, claimed the 13 people were killed in Turkey's heavy bombing campaign and later claimed Turkish forces used chemical gas to raid the shelter in question, which have killed everyone inside caves. Turkey dismissed these claims, reporting that it only used tear gas to conduct the raid.	13
15/02/2021	Erbil	Erbil	Erbil International Airport	Al Jazeera; New York Times; Al Mirbad; Baghdad Today	On 15 February 2021, Awliya Al Dam launched 24 missiles targeting a US and Global Coalition base stationed at the Erbil International Airport. 14 Katyusha rockets hit the Erbil International Airport (Erbil), killed one international civilian contractor and wounded 5 civilians including one US soldier.	1

<sup>334</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

9/05/2021	Erbil	Rawanduz	Choman	Basnews	On 9 May 2021, a landmine planted by unknown armed group detonated killing a kurdish farmer in the mountains of Choman district, Erbil.	1
30/05/2021	Al Sulaym aniyah	Chamcham al	Chamcham al	NRT News	On 30 May 2021, unknown militants conducted a grenade attack in the Shorsh sub-district of Chamchamal district, Sulaymaniyah province. The attack killed 1 woman and injured another.	1
9/06/2021	Erbil	Makhmour	Makhmur	Basnews	On 9 June 2021, an explosive remnant of war (IED made by IS) detonated killing a 11 year-old child and injuring 2 civilians near Makhmur city, Erbil	1
13/06/2021	Al Sulaym aniyah	Panjwin	Kani Manga	Al Sumaria TV	On 13 June 2021, unknown militants blew up a car killing 4 civilians in Kani Manga village of Sulaymaniyah. The cause of the explosion is unknown.	4
14/06/2021	Al Sulaym aniyah	Halabcha	Halabja	Basnews	On 14 June 2021, a hand grenade exploded killing a man in the Sharawani park in Halabja city, Sulaymaniyah. It is unknown if the fatality is the victim or the perpetrator.	1
17/06/2021	Duhok	Zakho	Zakho	NRT News	Around 17 June 2021 (week of), unknown militants abducted and executed a man in Zakho district, Duhok.	1
24/06/2021	Al Sulaym aniyah	Sharbazhe r	Mawat	NRT News; Basnews; Ayn Al Iraq News	On 24 June 2021, a likely explosive remnant of war (landmine) detonated killing a civilian affiliated with the Peshmerga outside Gabaraw village in Mawat district, Sulaymaniyah. The blast sparked a 10 hectare fire but did not damage agricultural crops. Firefighters responded to the fire.	1
30/06/2021	Al Sulaym aniyah	Al Sulaymani yah	Sulaymani yah	Sotaliraq	On 30 June 2021, unknown militants shot and killed a civilian who is a petrol station owner at a petrol station near the Shoresh Hospital on the outskirts of Sulaymaniyah city.	1
15/07/2021	Al Sulaym aniyah	Al Sulaymani yah	Sulaymani yah	NRT News	On 15 July 2021, unknown gunmen shot and killed an Iranian- Kurdish political refugee on the Arbat - Sulaymaniyah city road.	1
7/08/2021	Erbil	Makhmour	Makhmur	Patriotic Union of Kurdistan	On 7 August 2021, IS militants beheaded a civilian in Ghazir village in Makhmur District, Erbil. Total fatalities coded to 1.	1
7/08/2021	Erbil	Erbil	Erbil	National Iraqi News Agency;	Around 7 August 2021 (as reported), the body of a leader in the Iranian branch of the	1

				Ayn Al Iraq News; Basnews; Shafaaq News	Kurdistan Democratic Party was found with torture marks in a hotel room in Erbil city. Reports indicate that the victim had been abducted on 5 August 2021. 1 fatality.	
13/08/2021	Duhok	Al Amadiya	Darsish	Mezopota mya Agency; Rudaw	Around 13 August 2021 (as reported), one villager was killed in the Turkish army airstrikes in Desise (Darsish) village in Al Amadiya district of Duhok.	1
13/08/2021	Duhok	Al Amadiya	Kani Masi	Kurdistan2 4; Basnews	On 13 August 2021, clashes erupted between Turkish forces and the PKK in Kani Masi town in Duhok province. As a result, 1 civilian was killed.	1
13/08/2021	Duhok	Al Amadiya	Darsish	Rudaw; People's Defense Forces; Mezopota mya Agency	On 13 August 2021, one villager was killed in the Turkish army airstrikes in Desise (Darsish) village in Al Amadiya district of Duhok.	1
15/08/2021	Erbil	Rawanduz	Julimrik	ROJ News	On 15 August 2021, Iranian border guards shot and killed an Iraqi civilian who got too close to the borders near Julimrik town in Erbil province. Total fatalities coded to 1.	1
20/08/2021	Duhok	Zakho	Banik as Sufla	Rudaw; ANF News	On 20 August 2021, 2 tourists from Mosul province were killed in a Turkish artillery shelling that hit their vehicle near Banke (Banik as Sufla) village in Zakho district of Duhok.	2
30/08/2021	Duhok	Sumail	Qadiya IDP Camp	Basnews	On 30 August 2021, overnight suspected Kurdistan Workers Party (PKK) militants detonated an explosive device targeting the home of a security official in the Qadiya IDP Camp , Duhok. The blast killed the grandchildren of the security official and injured 3 others. The PKK had previously sent death threats to the security official in question.	2
30/08/2021	Duhok	Sumail	Qadiya	Kurdistan2 4	On 30 August 2021, an explosive device allegedly planted by PKK detonated in Qadya (Qadiya) refugee camp in Sumail, Duhok. 2 children residents of the camp were killed in the attack, which occurred near the house of an Asayish personnel, and intended to target him supposedly.	2
11/09/2021	Erbil	Makhmour	Qaraj	Shafaq News; National Iraqi News Agency	On 11 September 2021, at dawn IS militants attacked Khattab village in Qaraj district, Erbil. The IS attack killed 1 Tribal Mobilization Forces fighter, 1 Army officer, 1 policeman, and 1 civilian, and injured 4 or 5 Tribal	4

					Mobilization Forces fighters. 4 fatalities.	
17/09/2021	Al Sulaymaniyah	Al Sulaymaniyah	Sulaymaniyah	National Iraqi News Agency	On 17 September 2021, unknown militants shot and killed a leader in the Kurdistan Workers Party on the streets of Jawar Jara in Sulaymaniyah city.	1
21/09/2021	Al Sulaymaniyah	Kalar	Kalar	Shafaaq News; Baghdad Today; Kurdistan24	On 21 September 2021, IS militants set up a fake checkpoint and ambushed Kurdish civilians on the Kifri - Serqala road in Kalar district, Sulaymaniyah province. The ambush killed a civilian and an Asayish policeman, and injured 2 or 3 other civilians.	2
23/09/2021	Erbil	Makhmour	Makhmur	Al Sumaria TV	On 23 September 2021, unknown militants detonated an explosive device in the Khalidiya village of Makhmur district, Erbil. The blast killed a shepherd.	1

## 6.6. Diyala

### 6.6.1. Algemene situatie

Vanwege de verscheidenheid aan bevolkingsgroepen en geloofsovertuigingen in de provincie wordt Diyala als een microkosmos van Irak omschreven, inclusief de etnische en religieuze verdeeldheid waarmee het land kampt.<sup>335</sup> De geografische ligging van de provincie, grenzend aan Iran, de Koerdische gebieden en Bagdad, maakt van Diyala een strijdperk in het etno-sektarische conflict in Irak.<sup>336</sup> Sedert 2003-2004 manifesteren de salafistisch-jihadistische voorlopers van ISIS zich in de provincie.<sup>337</sup> Bij de opmars van ISIS in de provincie in 2014 veroverde de terreurorganisatie, onder meer dankzij de steun van lokale stammen,<sup>338</sup> de controle over aanzienlijke territoria in het noorden van Diyala,<sup>339</sup> waaronder de rurale gebieden rondom de steden Kifri, Khanaqin, Muqadhiya en Khalis.<sup>340</sup> Na de bevrijding van deze gebieden in het najaar van 2014 en januari 2015<sup>341</sup> versterken de sjiiitische milities van de Popular Mobilization Forces, in het bijzonder Badr,<sup>342</sup> hun greep op de provincie.<sup>343</sup> Mensenrechtenorganisaties rapporteren in deze periode mensenrechtenschendingen ten aanzien van de soennitische bevolking van Diyala, met talrijke burgerslachtoffers en ontheemding tot gevolg.<sup>344</sup> Het bestuurlijk falen,<sup>345</sup> de povere openbare dienstverlening, het tekort aan werkgelegenheid en de aanhoudende etno-sektarische spanningen vormen een voedingsbodem voor de wederopstanding van ISIS in Diyala.<sup>346</sup> Buiten de stedelijke gebieden raakt het staatsgezag in de

<sup>335</sup> CTC, 09/2018, p. 36, [url](#)

<sup>336</sup> Local Area Development Programme in Iraq (LADP), 02/2018, p. 22, [url](#)

<sup>337</sup> Niqash, 27/04/2017, [url](#); Knights M., 10/2016, p. 1, [url](#)

<sup>338</sup> BBC News, 15/12/2014, [url](#); Knights, M., 10/2016, p.4, [url](#)

<sup>339</sup> NCCI, 01/2016, pp. 3-4, [url](#)

<sup>340</sup> Sanad for Peacebuilding and Social Inquiry, 14/06/2018, p. 22, [url](#)

<sup>341</sup> Flood D., 09/2018, p. 32, [url](#); NCCI, 01/2016, p. 4, [url](#)

<sup>342</sup> Saleem Z.A., 24/02/2021, [url](#)

<sup>343</sup> Sanad for Peacebuilding and Social Inquiry, 14/06/2018, [url](#)

<sup>344</sup> ISW, 12/2020, p. 27, [url](#); GICJ, 17/02/2016, [url](#); Landinfo, 24/04/2015, pp. 15-17, [url](#)

<sup>345</sup> IISS, 06/11/2019, [url](#); ICG, 11/10/2019, p. 18, [url](#)

<sup>346</sup> Sanad for Peacebuilding and Social Inquiry, 14/06/2018, p. 24, [url](#)

provincie Diyala niet volledig hersteld.<sup>347</sup> Vooral in de plattelands- en de woestijngebieden waar de Iraakse veiligheidsdiensten beperkt aanwezig zijn en waar ISIS eerder territoriale controle uitoefende, behoudt ISIS handelingsvrijheid<sup>348</sup> en benut het onherbergzame terrein om zich te verschuilen en aanvallen en hinderlagen op te zetten.<sup>349</sup> In het bijzonder 's nachts manifesteert de terreuroorganisatie zich, onder meer door middel van moordaanslagen en ontvoeringen van plaatselijke voormannen en aanslagen met IED's op militaire en burgerdoelwitten.<sup>350</sup>

ISIS heeft zich volgens het Stockholm International Peace Research Institute teruggeplooid op zogeheten *ungoverned spaces* zoals het gebergte van Hamrin, dat zich vanuit Iran over de provincie Diyala tot de provincies Kirkuk en Salah al-Din uitstrekkt. In dergelijke niet bestuurde gebieden bouwt ISIS een netwerk uit en ondermijnt tegelijk het beperkte staatsgezag in de regio door moordaanslagen op overheidsgezinde dorpsburgemeesters en stammenleiders en door aanslagen op de controleposten van de ISF in de directe omgeving. Haar werking financiert ISIS door middel van ontvoeringen, afpersing, carjackings en overvallen. Zo ontwikkelt zich een negatieve spiraal waarbij de plaatselijke bevolking geïsoleerd raakt en zich van de Iraakse overheid afkeert.<sup>351</sup> International Review bericht dat het Iraakse leger en politie te onderbemand en onvoorbereid zijn om ISIS definitief terug te slaan in Diyala. Ook de Popular Mobilization Forces worden door de plaatselijke bevolking gewantrouwd. Vandaar dat in de provincie tal van plaatselijke milities opgericht worden. Volgens sommige bronnen die International Review contacteerde zou de terugkeer van de peshmerga-troepen naar Diyala de veiligheidssituatie in de regio verbeteren.<sup>352</sup>

Gebruikmakend van het Hamringebergte als *safe haven*<sup>353</sup> pleegt ISIS in landelijk gebied in de wijde omgeving van dit gebergte aanslagen met IED's en scherpschutters. Ook worden er valse controleposten opgezet om ontvoeringen te plegen.<sup>354</sup> Naast de ISF en de PMF vormen ook *mukhtars*, burgerlijke gezagsdragers en vooraanstaande stamleden mogelijke doelwitten van ISIS.<sup>355</sup> De aanhoudende dreiging van ISIS brengt in Diyala een veelheid aan veiligheidsactoren op de been, waaronder het Iraakse leger, Popular Mobilization Forces, Tribal Mobilization Forces (Hashd al-Asha'iri) en peshmerga-troepen.<sup>356</sup> Ook luchtaanvallen op doelwitten in en rondom het Hamringebergte door internationale coalitietroepen en/of de Iraakse luchtmacht vinden regelmatig plaats.<sup>357</sup> Ondanks deze anti-terreuroperaties is Diyala sinds 2019 de provincie waar ISIS zich het nadrukkelijkst manifesteert,<sup>358</sup> met ontheemding in de dorpen rondom Mukhisa, Abu Saida, Muqdadiah, Khanaqin en Mutabijah tot gevolg.<sup>359</sup>

Volgende kaart, gepubliceerd door The Economist, geeft de ligging van het Hamringebergte weer:

---

<sup>347</sup> UNHCR, 12/11/2019, [url](#), p. 113

<sup>348</sup> UNHCR, 12/11/2019, [url](#), pp. 16-17

<sup>349</sup> Zelin A.Y., 25/03/2020, [url](#)

<sup>350</sup> USDOD, 31/07/2020, p. 23, [url](#) ; UNHCR, 12/11/2019, [url](#), pp. 16-17

<sup>351</sup> Stockholm International Peace Research Institute, 12/04/2019, [url](#)

<sup>352</sup> International Review, 22/03/2019, [url](#)

<sup>353</sup> CTC, 10/09/2018, [url](#)

<sup>354</sup> Reuters, 24/07/2018, [url](#)

<sup>355</sup> OXFAM, 03/2020, p.14, [url](#)

<sup>356</sup> EASO 10/2020, pp. 87-89, [url](#)

<sup>357</sup> EPIC, 04/03/2021, [url](#) ; EPIC, 02/07/2020, [url](#) ; Kurdistan 24, 21/12/2019, [url](#) ; Iraqi News, 09/10/2019, [url](#)

<sup>358</sup> Musings on Iraq, 03/12/2020, [url](#) ; Knights M., 05/2020, p. 12, p. 15, [url](#) ; Rudaw, 25/06/2020, [url](#)

<sup>359</sup> Knights M., Almeida A., 05/2020, p. 21, [url](#)



The Economist, Iraq and the Kurds: the other Jerusalem, 04/04/2007<sup>360</sup>

### **Khanaqin**

Sinds 2003 voeren de Koerdische autoriteiten de facto het gezag in het olierijke district Khanaqin en een deel van het district Kifri, de betwiste gebieden van de provincie Diyala.<sup>361</sup> Vooral ten noorden van het district Khanaqin en in sommige delen van het district Kifri is de bevolking van deze gebieden grotendeels Koerdisch.<sup>362</sup> Verschillende keren leidt het optreden van het Iraakse leger in Khanaqin nagenoeg tot een gewapende confrontatie met de peshmerga-troepen.<sup>363</sup> Ook het optreden van de PMF in de regio sinds het najaar van 2014 creëert spanningen.<sup>364</sup> In oktober 2017 kondigt het Iraakse leger aan dat het als reactie op het Koerdische onafhankelijkheidsreferendum de controle over het district Khanaqin<sup>365</sup> en het grotendeels door Arabieren bevolkte<sup>366</sup> sub-district Jalawla overneemt.<sup>367</sup> In de stad Khanaqin verloopt deze machtsovername dankzij voorafgaand overleg tussen de PUK en het Iraakse leger geweldloos.<sup>368</sup> Samen met de Iraakse veiligheidsdiensten nemen de Popular Mobilization Forces (hoofdzakelijk Badr en AAH) de ordehandhaving over.<sup>369</sup>

De onderbemanning van de Popular Mobilization Forces en het Iraakse leger in het district<sup>370</sup> in combinatie met de aanhoudende spanningen tussen de Iraakse en de Koerdische overheid omtrent de toekomst van de betwiste gebieden creëert een veiligheidsvacuüm dat ISIS de mogelijkheid biedt om

<sup>360</sup> The Economist, 04/04/2007, [url](#)

<sup>361</sup> Landinfo, 24/04/2015, p. 5, [url](#)

<sup>362</sup> Landinfo, 24/04/2015, p. 13, [url](#)

<sup>363</sup> Landinfo, 24/04/2015, p. 5, [url](#)

<sup>364</sup> Landinfo, 24/04/2015, p. 6, 13, [url](#)

<sup>365</sup> Saleem A. Z., Skelton M. en van den Toorn C., 06/12/2018, [url](#)

<sup>366</sup> Landinfo, 24/04/2015, p. 8, [url](#)

<sup>367</sup> BBC, 18/10/2017, [url](#)

<sup>368</sup> ICG, 14/12/2018, p. 15, [url](#)

<sup>369</sup> Skelton M., Saleem Z.A., 14/02/2019, pp. 12-13, [url](#)

<sup>370</sup> Saleem A. Z., Skelton M. en van den Toorn C., 06/12/2018, [url](#) ; The Intercept, 16/09/2018, [url](#)

zich te manifesteren.<sup>371</sup> Terwijl de veiligheidssituatie in de stad Khanaqin relatief stabiel is en de levensvoorzieningen afdoende beschikbaar zijn,<sup>372</sup> vormen de landelijke gebieden tussen Khanaqin en Jalawla een actieterrein voor ISIS-celleneen.<sup>373</sup> De aanvallen door ISIS op dorpsgemeenschappen in deze regio's leiden tot ontheemding.<sup>374</sup> ISIS dwingt de bewoners van dergelijke afgelegen dorpen ook om geld af te dragen. Tegelijk creëert de leegloop van tientallen dorpen in de regio van Khanaqin en het naburige district Muqdadiya een *safe haven* waar leden van de terreuroorganisatie zich zonder bemoeienis van de plaatselijke bevolking kunnen terugtrekken.<sup>375</sup> De versterkingen en de barrières die de PMF rondom de steden in de regio opricht leiden hooguit tot een verplaatsing van de *hit and run* aanvallen die ISIS opzet.<sup>376</sup> Om tegen te gaan dat ISIS verder gebruikmaakt van de ontstane bufferzones tussen Iraakse en peshmerga-troepen in de betwiste gebieden, plannen de Iraakse en de Koerdische strijdmachten in de provincies Ninawa, Salah al-Din, Kirkuk en Diyala gezamenlijke commandocentra. Onder meer over de militaire operaties tegen ISIS en de oprichting van controleposten in de regio wordt coördinatie nagestreefd. Een eerste dergelijk commandocentrum wordt in mei 2021 ten noorden van Khanaqin opgericht.<sup>377</sup>

De Kak'ai-minderheid in Khanaqin vormt het doelwit van aanvallen door ISIS, met ontheemding tot gevolg.<sup>378</sup> In september 2020 leiden aanvallen van ISIS tot de evacuatie van een dertigtal overwegend Koerdische dorpen in Khanaqin, meldt een bron behorende tot de peshmerga-troepen. De plaatselijke Koerdische bevolking behoort grotendeels tot de Kahor-stam, bestaande uit sjiiitische moslims en aanhangers van het Kak'ai-geloof.<sup>379</sup> In de lente worden in de rurale gebieden van Diyala, in het bijzonder in het district Khanaqin, door ISIS aangestoken akkerbranden gerapporteerd de voorbije jaren.<sup>380</sup> Ook de PMF worden soms genoemd als de mogelijke daders van dergelijke brandstichtingen, als represaillemaatregel tegen vermeende medestanders van ISIS.<sup>381</sup>

Het Iraakse leger en andere veiligheidsdiensten zetten in het district Khanaqin in oktober 2020 verschillende grootschalige campagnes op om op te treden tegen smokkelnetwerken die in de grensregio met Iran actief zijn.<sup>382</sup>

In de zomer van 2021 kampt de stad Khanaqin en omgeving met droogte. De oprichting van rivierdammen in Iran doet het waterpeil van de rivieren Sirwan en Alwand de afgelopen jaren aanzienlijk dalen.<sup>383</sup>

## 6.6.2. Veiligheidsincidenten

In de hele provincie hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden. Een kaart van Diyala met daarop de geweldincidenten opgetekend door ACLED van 1 januari tot 30 september 2021 toont het volgende beeld:

---

<sup>371</sup> Musings on Iraq, 27/11/2018, [url](#) ; ICG, 11/10/2019, [url](#), pp. 6 -7 ; UNHCR, 12/11/2019, [url](#), pp. 16-17

<sup>372</sup> IOM, 04/2019, p. 5, [url](#)

<sup>373</sup> International Review, 22/03/2019, [url](#)

<sup>374</sup> Rudaw, 03/05/2021, [url](#)

<sup>375</sup> Musings on Iraq, 05/11/2020, [url](#)

<sup>376</sup> Musings on Iraq, 03/12/2020, [url](#)

<sup>377</sup> AI-Monitor, 26/05/2021, [url](#) ; EPIC, 20/5/2021, [url](#)

<sup>378</sup> USDOS, 12/05/2021, [url](#)

<sup>379</sup> EPIC, 01/10/2020, [url](#)

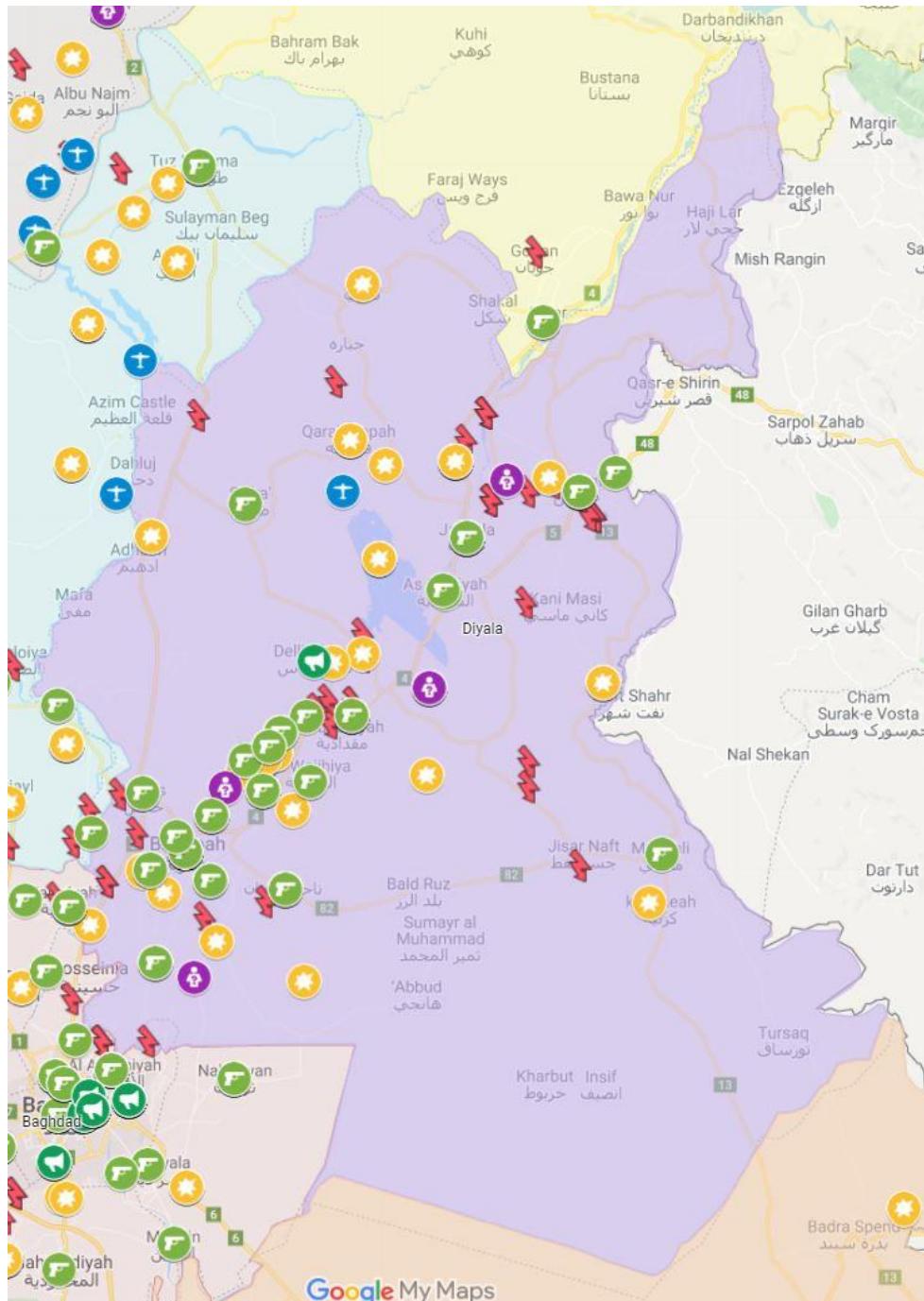
<sup>380</sup> Basnews, 05/06/2021, [url](#) ; EPIC, 28/05/2020, [url](#) ; Reuters, 20/6/2019, [url](#) ; Bellingcat, 03/06/2019, [url](#)

<sup>381</sup> Reuters, 20/6/2019, [url](#)

<sup>382</sup> EPIC, 22/10/2020, [url](#)

<sup>382</sup> EPIC, 04/02/2021, [url](#)

<sup>383</sup> Washington Kurdish Institute, 27/05/2021, [url](#)



ACLED, alle geweldincidenten, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>384</sup>

- ➡ Battle
- +/- Air/Drone Strike
- 👤 Abduction/Disappearance
- ⚠ Explosion/Remote Violence (zonder Air/Drone Strike)
- 💀 Suicide Bombing
- 📢 Riots, violent demonstrations
- 📍 Attack on Civilians

<sup>384</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

Anno 2020 en 2021 leidt de aanhoudende bedrijvigheid van ISIS in Diyala nog steeds tot anti-terreuroperaties door de Iraakse veiligheidsdiensten in de provincie.<sup>385</sup> Vanuit onherbergzame rurale gebieden in de regio zet ISIS hinderlagen op en pleegt aanslagen met IED's tegen de ISF, de PMF en peshmerga-troepen.<sup>386</sup> Hoofdzakelijk toeslaand door middel van kleinschalige aanslagen in overwegend soennitische regio's viseert ISIS ook leden van de Tribal Mobilization Forces, stamleiders, vermeende spionnen van de Iraakse autoriteiten en sjiieten.<sup>387</sup> Ook in de zomer<sup>388</sup> en het najaar van 2020 blijft Diyala de provincie waar ISIS zich het actiefst toont.<sup>389</sup> Vooral de districten Khanaqin en Muqdadiya gelden als de gebieden waar ISIS regelmatig toeslaat.<sup>390</sup> Tegelijk blijkt het offensief dat ISIS tijdens de ramadan van 2021 (12 april 2021 - 12 mei 2021) inzet, kleinschaliger dan gelijkaardige terreurmilities in voorgaande jaren, inclusief in Diyala.<sup>391</sup> Volgens ISW viseert ISIS bij dit ramadan-offensief de strijdmachten in Diyala om de bestuurscapaciteit en de legitimiteit van de Iraakse autoriteiten te ondermijnen.<sup>392</sup>

Soennitische parlementsleden uit Diyala geven te kennen dat het intimiderende optreden van de PMF en verwante milities anno 2020 nog steeds ontheemding veroorzaakt onder de soennitische bevolking in Diyala, onder meer in de grensregio met Iran.<sup>393</sup>

De blog Musings on Iraq rapporteert dat Diyala ook in het najaar van 2020 en het voorjaar van 2021 de Iraakse provincie blijft waar zich de meeste veiligheidsincidenten voordoen.<sup>394</sup> Het aantal veiligheidsincidenten in de periode 2020-2021 is echter lager dan in de periode 2018-2019:

---

<sup>385</sup> UNSC, 04/05/2021, p. 4, [url](#) ; UNSC, 08/02/2021, p. 4, [url](#) ; UNSC, 10/11/2020, p. 5, [url](#) ; USDOD, 30/10/2020, p. 25, [url](#)

<sup>386</sup> USDOD, 04/05/2021, p. 19, [url](#)

<sup>387</sup> USDOD, 05/02/2021, pp.13-14, [url](#)

<sup>388</sup> USDOD, 30/10/2020, p. 4, p. 19, [url](#)

<sup>389</sup> USDOD, 05/02/2021, p. 20, [url](#)

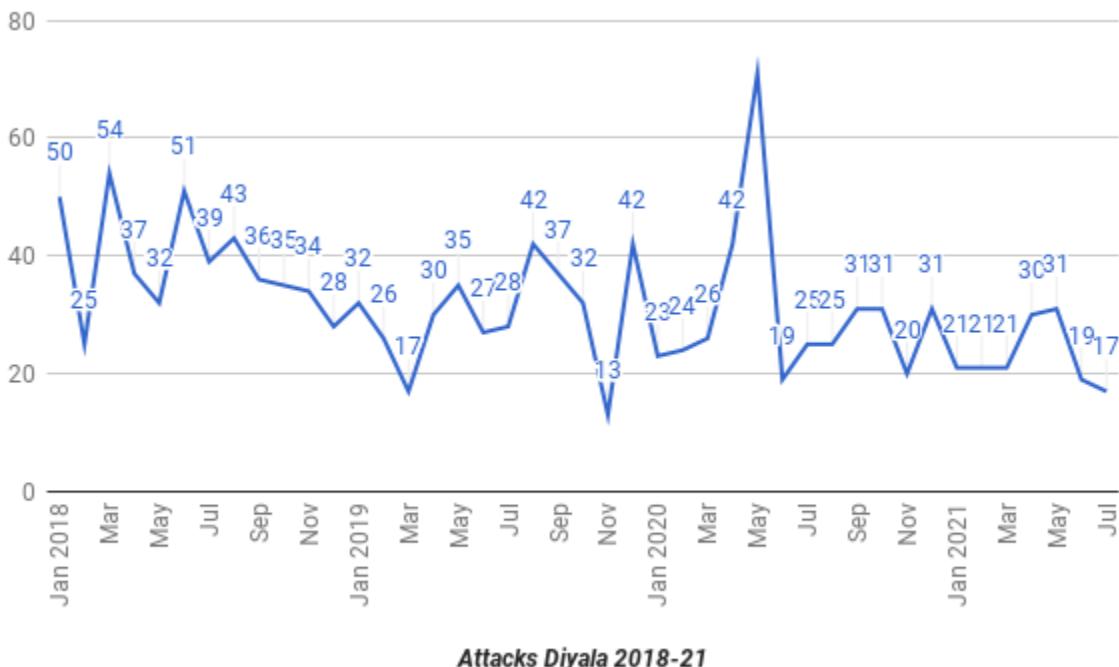
<sup>390</sup> Musings on Iraq, 27/09/2021, [url](#) ; Musings on Iraq, 07/06/2021, [url](#) ; Musings on Iraq, 05/04/2021, [url](#) ; Musings on Iraq, 04/02/2021, [url](#) ; Musings on Iraq, 10/11/2020, [url](#) ; Musings on Iraq, 05/11/2020, [url](#) ; Musings on Iraq, 04/08/2020, [url](#)

<sup>391</sup> Musings on Iraq, 16/06/2021, [url](#)

<sup>392</sup> ISW, 26/05/2021, [url](#)

<sup>393</sup> USDOS, 12/05/2021, [url](#)

<sup>394</sup> Musings on Iraq, 07/06/2021, [url](#)



Musings on Iraq, Violence picks up again in Iraq in July 2021, 02/08/2021<sup>395</sup>

Het aantal door ACLED vastgestelde burgerslachtoffers in Diyala van januari tot september 2021 ligt bij 61 doden die in 42 incidenten te betreuren waren. In dezelfde periode kwamen 167 combattanten om het leven volgens dezelfde bron.<sup>396</sup>

Van juli tot december 2020 telde ACLED 224 geweldincidenten in Diyala, 85 met dodelijke afloop. Bij 31 van deze incidenten vielen burgerdoden, 53 in totaal.<sup>397</sup>

#### Overzicht van veiligheidsincidenten in Diyala van januari tot september 2021 met dodelijke burgerslachtoffers, door ACLED<sup>398</sup>

Date	District	Location	Source	Notes	Fat.
4/01/2021	Baladruz	Mandali	Baghdad Post; National Iraqi News Agency	Explosive remnants of war: On 4 January 2021, a shepherd was killed when a landmine left over from the 1980's Iraq-Iran war detonated outside Qalaous village, near Mandali, Balad Ruz district, Diyala. It is unclear which military the landmine was planted by.	1
10/01/2021	Al Khalis	As Safrah	Baghdad Today;	On 10 January 2021, a shepherd was abducted by IS militants in the outskirts of As Safrah, Kirfi district, Diyala	1

<sup>395</sup> Musings on Iraq, 02/08/2021, [url](#)

<sup>396</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>397</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>398</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

			National Iraqi News Agency	allegedly for being part of the PMF's Saraya al-Difa' al-Sha'abi brigade. On 11 January, the shepherd's body was found in the area. 1 fatality.	
12/01/2021	Kifri	Kifri	Sotaliraq	On 12 January 2021, White Flags militants detonated an improvised explosive device (IED) targeting Kurdish civilians in Balag village, Kifri district, Diyala province. One civilian fatality and one civilian injury.	1
15/01/2021	Khanaqin	Jalawla	Baghdad Today; Al Maloomah; Al Sumaria TV	On 15 January 2021, IS militants killed a policeman and injured three others including a civilian during an attack on the outskirts of Jalawla subdistrict, Khanaqin district, Diyala province.	1
15/01/2021	Khanaqin	Jalawla	Baghdad Today	On 15 January 2021, IS militants attacked the vehicle of a poultryman in the outskirts of Jalawla, Khanaqin district (Diyala) and later killed him.	1
26/01/2021	Baquba	Khan Saad	Baghdad Post; Al Maloomah; Basnews; Baghdad Today	On 26 January 2021, unidentified gunmen killed two civilians near Al Maradiya village on the Khan Bani Saad - Baqubah road district, Diyala province. One of the victims was a campaign manager working for standing Iraqi MP Raad Al Dahlaki. The other victim was his brother.	2
29/01/2021	Khanaqin	Jalawla	Basnews; Baghdad Post	Explosive remnants of war: On 29 January 2021, an IS explosive remnant of war (mortar shell) detonated killing a minor and injuring four other minors in the Wehda neighborhood of Jalawla, Diyala province.	1
2/02/2021	Baquba	Al Katun	National Iraqi News Agency; Baghdad Today	On 2 February 2021, an unknown gunman killed a food store owner in the Al Katun area of Diyala province. Iraqi police is investigating the incident.	1
3/02/2021	Al Muqdadaya	Abu Saida	Baghdad Today; National Iraqi News Agency	On 3 February 2021, an unknown gunmen killed a civilian and wounded his brother in a drive by shooting in Dhahab village, Abu Saida, Diyala province. Police is investigating the motive.	1
17/02/2021	Al Muqdadaya	Al-Muqdadaya	Al Maloomah	On 17 February 2021, unknown gunmen killed a farmer in Al-Jazeera village in Al-Muqdadaya district, Diyala.	1
28/02/2021	Baquba	Nahiyat Kanan	Al Maloomah	On 28 February 2021, unidentified militants attacked and killed two shepherds and kidnapped a third in Bani Zeid village of Nahiyat Kanan (Diyala). No further information available on the type of attack.	2
15/03/2021	Al Muqdadaya	Abu Saida	Sotaliraq	On 15 March 2021, unknown tribal militants killed a civilian due to a tribal dispute in a village within Abu Saida district, Diyala province. No injuries occurred.	1

20/03/2021	Al Khalis	Ad Dawaib	Al Maloomah	On 20 March 2021, IS militants detonated an IED killing a farmer on the farms outside of Ad Dawaib village in Diyala province.	1
24/03/2021	Baquba	Al Abbarah	National Iraqi News Agency	On 24 March 2021, unknown gunmen stormed a shop and killed the owner in Al Abbarah subdistrict, Diyala.	1
22/04/2021	Al Muqdadiya	Abu Saida	Al Mirbad	On 22 April 2021, IS militants conducted a double-tap road side explosive attack targeting Iraqi Police at the Al Jizani intersection on the Abu Saida road, Diyala province. The first blast killed a civilian. The second blast killed 2 policemen and 1 civilian. 4 unspecified persons were injured in either the first or second blast.	4
23/04/2021	Al Muqdadiya	Qaryat Jayzani	Al Sumaria TV	On 23 April 2021, IS militants conducted a double-tap explosive attack targeting civilian vehicles passing Qaryat Jayzani in Diyala province. The two blasts targeted two separate civilian vehicles. IS snipers targeted the civilians after the second blast. The attack killed 3 civilians.	3
23/04/2021	Al Khalis	Qaryat al Hashimiyah	Baghdad Today	On 23 April 2021, unknown militants attacked a security point near Qaryat al Hashimiyah, Diyala. The attack killed 1 civilian and injured 1 policeman.	1
25/04/2021	Al Khalis	Al-Khalis	Shafaaq News; National Iraqi News Agency	On 25 April 2021, unknown militants attacked a civilians injuring a man and killing his 3 or 4 year-old child in the Alibat area on the outskirts of Al-Khalis district, Diyala province. The man was going to his relatives house. Means of attack unspecified but likely involved small arms.	1
26/04/2021	Khanaqin	Khanaqin	National Iraqi News Agency; Kurdistan24	On 26 April 2021, unknown militants shot and killed the Mayor of Al Qaya village in Khanaqin district, Diyala province. Two other civilians were also injured. Coded as district capital Khanaqin city.	1
4/05/2021	Al Khalis	Qaryat Barwanat as Saghirah	Baghdad Today	On 4 May 2021, unknown militants shot and killed a guard at a Factory Qaryat near Barwana village, on the outskirts of Muqdadiya city, Diyala province. Coded as Qaryat Barwanat as Saghirah, Diyala province.	1
12/05/2021	Al Muqdadiya	Al-Muqdadiya	National Iraqi News Agency	On 12 May 2021, unknown militants shot and killed a civilian near a security checkpoint on the outskirts of Al-Muqdadiya district, Diyala province.	1
25/05/2021	Al Khalis	Qaryat al Abbarah	National Iraqi News Agency	On 25 May 2021, unknown militants abducted and killed a 16 year old civilian on the outskirts of Qaryat al Abbarah, Diyala province. The victim was kidnapped in Baquba city and his body was discovered in Abbarah. Iraqi security forces arrested 3 suspects.	1

31/05/2021	Al Muqdadiya	Al-Muqdadiya	Ayn Al Iraq News	On 31 May 2021, unknown militants shot and killed a teacher near his home in the Al Blur area of Al-Muqdadiya district, Diyala.	1
31/05/2021	Al Muqdadiya	Al-Muqdadiya	Baghdad Today	On 31 May 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian near his home in Al Quds neighborhood of Al-Muqdadiya city, Diyala.	1
31/05/2021	Khanaqin	Khanaqin	Baghdad Today	On 31 May 2021, unknown militants detonated an explosive device in the Naudoman area of Khanaqin district, Diyala province. The blast injured 1 child and killed another. The children were shepherding livestock when the blast occurred.	1
20/06/2021	Al Khalis	Al Azim	Baghdad Today; Al Sumaria TV	On 20 June 2021, unidentified snipers attacked a Tribal Mobilization Forces security point on in the Albu Bakr village on the outskirts of Al Azim district, Diyala. The attack killed 3 civilians and injured 2 civilians and 2 TMF militants.	3
22/06/2021	Al Muqdadiya	Al-Muqdadiya	Shafaaq News	On 22 June 2021, IS militants kidnapped and executed a farmer and his son near al Aytha village north of Al-Muqdadiya district, Diyala. The farmers were kidnapped from Shawk al Rim village because the refused to allow IS militants to hide on their property.	2
4/07/2021	Al Khalis	Saif Saad	Basnews	On 4 July 2021, overnight IS militants attacked Saif Saad and Qalla village in Diyala province. IS abducted and executed 2 Arabs and 3 Kurds and injured 1 civilian. A 6th abductee has not been located and is dead or alive. IS also burned at least two vehicles during the attack.	5
24/07/2021	Khanaqin	As Saadiyah	National Iraqi News Agency; Al Ahad TV	On 24 July 2021, IS militants attacked civilians in the Al Rabi neighborhood of As Saadiyah district, Diyala. The attack resulted in 1 civilian fatality and 1 injury. The militants also abducted 2 civilians.	1
27/07/2021	Al Muqdadiya	Qaryat Zuhayrat az	Shafaaq News; National Iraqi News Agency	On 27 July 2021, unknown militants shot and killed a civilian construction worker in Qaryat az Zuhayrat village, Diyala province.	1
28/07/2021	Al Muqdadiya	Qaryat Mukhaysah al	Baghdad Today; National Iraqi News Agency	On 28 July 2021, IS militants shot and killed 2 civilians on the outskirts of Qaryat al Mukhaysah village in Abu Saida district, Diyala province.	2
30/07/2021	Khanaqin	Jalawla	Shafaaq News	On 30 July 2021, overnight IS militants attacked an Iraqi Army position between the districts of Jalawla and Khanaqin in Diyala province. Iraqi army sustained 3 fatalities and 5 injuries. Unknown persons, likely civilian rescue workers, sustained 1 fatality and 4 injuries. IS damaged	4

				hospital vehicles during the attack. Neaby power transmission towers sustained damage during the clash.	
6/08/2021	Al Khalis	Dabab	National Iraqi News Agency	Around 6 August 2021 (as reported), unknown militants shot and killed a civilian in Dabab village, Diyala province. The body was discovered in the village orchards on 6 August 2021.	1
18/08/2021	Al Muqdadiya	Al-Muqdadiya	National Iraqi News Agency	On 18 August 2021, an unidentified armed group assassinated a civilian in Palestine area in Al-Muqdadiya town in Diyala province. Total fatalities coded to 1.	1
23/08/2021	Baladruz	Imam Zadah Hajj Yusuf	Baghdad Today	On 23 August 2021, an explosive remnant of war detonated killing a 10-year-old in the Imam Zadah Hajj Yusuf area of Diyala province.	1
25/08/2021	Baquba	Khan Saad	Bani National Iraqi News Agency	On 25 August 2021, unknown militants detonated an explosive device killing a minor working as a shepherd in the Poultry Projects area of Khan Bani Saad district, Diyala province.	1
9/09/2021	Al Khalis	Al-Khalis	NRT News	On 9 September 2021, IS militants abducted and killed a sheikh from an unspecified tribe on the Baquba - Al-Khalis road near Aswad village in Diyala.	1
10/09/2021	Al Khalis	Jadidat Al Shatt	National Iraqi News Agency	On 10 September 2021, unknown militants detonated an explosive device on a road near Arab Barqash village in Jadidat Al Shatt district, Diyala province. The blast killed two civilians.	2
10/09/2021	Baquba	Baquba	National Iraqi News Agency	Around 10 September 2021 (as reported), unknown militants shot and killed a civilian near the Sayed Shehab shrine on the outskirts of Aswad village, north of Baquba city, Diyala.	1
14/09/2021	Al Muqdadiya	Nahiyat al Wajhiyah	National Iraqi News Agency	On 14 September 2021, unknown militants shot and killed a truck driver near Nahiyat al Wajhiyah district on the Baquba - Muqdadiya road, Diyala province.	1
17/09/2021	Al Muqdadiya	Qaryat Zuhayrat az	Baghdad Today	On 17 September 2021, unknown militants shot and killed a civilian near his home in Qaryat az Zuhayrat village, Diyala.	1
24/09/2021	Baquba	Baquba	National Iraqi News Agency	On 24 September 2021, unknown militants mortared the Hamreen residential complex northeast of Baquba city. The mortars killed 1 minor and injured another.	1

## 6.7. Kirkuk

### 6.7.1. Algemene situatie

De olierijke en etnisch-religieus diverse provincie Kirkuk raakt verdeeld bij de opmars van ISIS in juni 2014.<sup>399</sup> Terwijl ISIS de regio rondom Hawija, ten zuidwesten van Kirkuk, tot oktober 2017 in handen houdt, nemen Koerdische peshmerga's de controle over het noordoosten van de provincie, inclusief Kirkuk City, van de Iraakse overheid over.<sup>400</sup> Als reactie op het Koerdische onafhankelijkheidsreferendum neemt het Iraakse leger, samenwerkend met Popular Mobilization Forces, in oktober 2017 de controle van de stad Kirkuk en de andere betwiste gebieden van de provincie Kirkuk over.<sup>401</sup> De Iraakse overheid claimt de controle over het volledige territorium van de provincie,<sup>402</sup> inclusief het district Dibis, het subdistrict Multaqa en de Khabbaz en Bai Hassan olievelden.<sup>403</sup>

De volgende kaart, gepubliceerd door de BBC, geeft weer welke gebieden de Iraakse overheid in oktober 2017 inneemt.<sup>404</sup>



BBC, Iraq takes disputed territories as 'Kurds withdraw to 2014 lines', 18/10/2017<sup>405</sup>

Naast het leger en verschillende Popular Mobilization Forces nemen ook de CTS en de federale politie de ordehandhaving in Kirkuk over. Het gebrek aan samenwerking en de onduidelijke taakverdeling tussen deze veiligheidsactoren bedreigt de stabiliteit<sup>406</sup> en leidt tot spanningen tussen de verschillende

<sup>399</sup> ICG, 15/06/2020, p. 2, pp. 6-7, [url](#)

<sup>400</sup> ICG, 14/12/2018, [url](#), p. 8 ; Knights M., 12/2018, p. 6, [url](#)

<sup>401</sup> ICG, 14/12/2018, [url](#), pp. 9 - 10

<sup>402</sup> BBC, 20/10/2017, [url](#) ; Al Jazeera, 21/10/2017, [url](#)

<sup>403</sup> BBC, 18/10/2017, [url](#)

<sup>404</sup> BBC, 18/10/2017, [url](#)

<sup>405</sup> BBC, 18/10/2017, [url](#)

<sup>406</sup> ICG, 15/06/2020, pp. 11-14, [url](#)

bevolkingsgroepen in de provincie.<sup>407</sup> Etnische en religieuze minderheidsgroepen in de provincie maken gewag van discriminatie en occasioneel geweld van de kant van de PMF en Iraakse veiligheidstroepen, met ontheemding tot gevolg.<sup>408</sup> De uitsluiting van de Koerdische peshmerga en de veiligheidsdienst Asayesh uit het commandocentrum voor ordehandhaving in de provincie, de Joint Forward Command- Kirkuk (JFC-K), veroorzaakt misnoegen en een gevoel van benadeling onder de Koerdische bevolking.<sup>409</sup>

Volgens een rapport van de onafhankelijke denktank Clingendael raakt de bestuurlijke controle over de betwiste gebieden in Kirkuk sinds oktober 2017 gefragmenteerd omdat de veiligheidstaken door een kluwen van lokale milities, Popular Mobilization Forces en Iraakse legereenheden overgenomen worden.<sup>410</sup> Vooral ten oosten van de provincie Kirkuk blijven de Koerdische peshmerga's ook na oktober 2017 present.<sup>411</sup> UNHCR stipt aan dat de mate waarin de Iraakse overheid de controle uitoefent in de betwiste gebieden die in 2017 heroverd werden varieert. Bepaalde gebieden blijven de facto onder de controle van de Koerdische peshmerga's.<sup>412</sup> De Franse krant Les Echos rapporteert dat de Iraakse veiligheidsdiensten in de afgelegen plattelandsgebieden van Kirkuk de steun van de Koerdische peshmerga's nodig hebben bij anti-terreuroperaties.<sup>413</sup> De gebrekkige coördinatie tussen de Iraakse en de Koerdische overheid om trent de ordehandhaving in de betwiste gebieden biedt ISIS de mogelijkheid om in deze regio's actief te zijn.<sup>414</sup> In januari 2021 nemen peshmerga's van de KDP posities in nabij de dorpen Sarbsakh en Darband in het sub-district Sargaran. Hierop volgend versterkt het Iraakse leger haar posities op de weg van Kirkuk naar Erbil.<sup>415</sup> In mei 2021 wordt in Kirkuk een gezamenlijk commandocentrum van de ISF en de peshmerga's, bedoeld om in de betwiste gebieden samen op te treden tegen ISIS, opgezet.<sup>416</sup> De nieuwssite Kirkuk Now rapporteert de detacheren van een beperkt aantal peshmerga-officieren naar de militaire basis K1, ten noorden van de stad Kirkuk.<sup>417</sup>

ICG merkt op dat ISIS het sinds 2017 moeilijker heeft om in de Iraakse steden door te dringen. Het beperkte aantal aanslagen dat in de stad Kirkuk plaatsvindt, wordt niet door ISIS opgeëist. Plaatselijke bronnen schrijven deze aanslagen eerder toe aan politieke spanningen of afpersingspraktijken door criminale organisaties.<sup>418</sup> ICG haalt de landelijke gebieden rondom Hawija aan als een regio waar de Iraakse veiligheidsdiensten de aanhoudende bijstand van de internationale coalitie nodig hebben om de wederopstanding van ISIS af te blokken.<sup>419</sup> Al pleegt ISIS de voorbije jaren nauwelijks aanvallen in stedelijk gebied in Kirkuk, blijft de terreurorganisatie actief in de landelijke gebieden rondom Hawija, hoofdzakelijk in de regio van de districten Dibis en Daquq.<sup>420</sup> Op korte termijn is territoriale controle niet het oogmerk van ISIS in de provincie Kirkuk. Wel poogt deze terreurorganisatie het staatsgezag in de provincie door middel van *hit and run* aanvallen te ondermijnen.<sup>421</sup> Daartoe hanteert ISIS guerrilla-technieken, zoals onder meer aanslagen met IED's, moordaanslagen op vooraanstaande

---

<sup>407</sup> ICG, 15/06/2020, p. i, p. 3, [url](#)

<sup>408</sup> DFAT 17/08/2020, p. 20, [url](#)

<sup>409</sup> ICG, 15/06/2020, pp. 9-10, [url](#)

<sup>410</sup> Clingendael Institute, 03/07/2018, p. 9, [url](#)

<sup>411</sup> Clingendael Institute, 03/07/2018, p. 10, [url](#)

<sup>412</sup> UNHCR, 12/11/2019, [url](#), pp. 11-12

<sup>413</sup> Les Echos, 05/06/2019, [url](#)

<sup>414</sup> ICG, 11/10/2019, [url](#), pp. 6 -7 ; Carnegie Endowment for International Peace, 11/01/2019, [url](#) ;

Rudaw, 21/05/2019, [url](#) ; UNHCR, 12/11/2019, [url](#), pp. 16-17

<sup>415</sup> EPIC, 04/02/2021, [url](#)

<sup>416</sup> EPIC, 20/05/2021, [url](#)

<sup>417</sup> Kirkuk Now, 24/05/2021, [url](#)

<sup>418</sup> ICG, 11/10/2019, p. 7, [url](#)

<sup>419</sup> ICG, 11/10/2019, p. 14, [url](#)

<sup>420</sup> ICG, 15/06/2020, p. 15, [url](#)

<sup>421</sup> Reuters, 07/05/2019, [url](#) ; CIVIC, 19/12/2019, p. 2, [url](#)

leden van de gemeenschap, ontvoeringen en afpersing van de plaatselijke bevolking.<sup>422</sup> Ook viseert ISIS vermeende collaborateurs met de Iraakse autoriteiten, stammenleiders en *mukhtars*.<sup>423</sup>

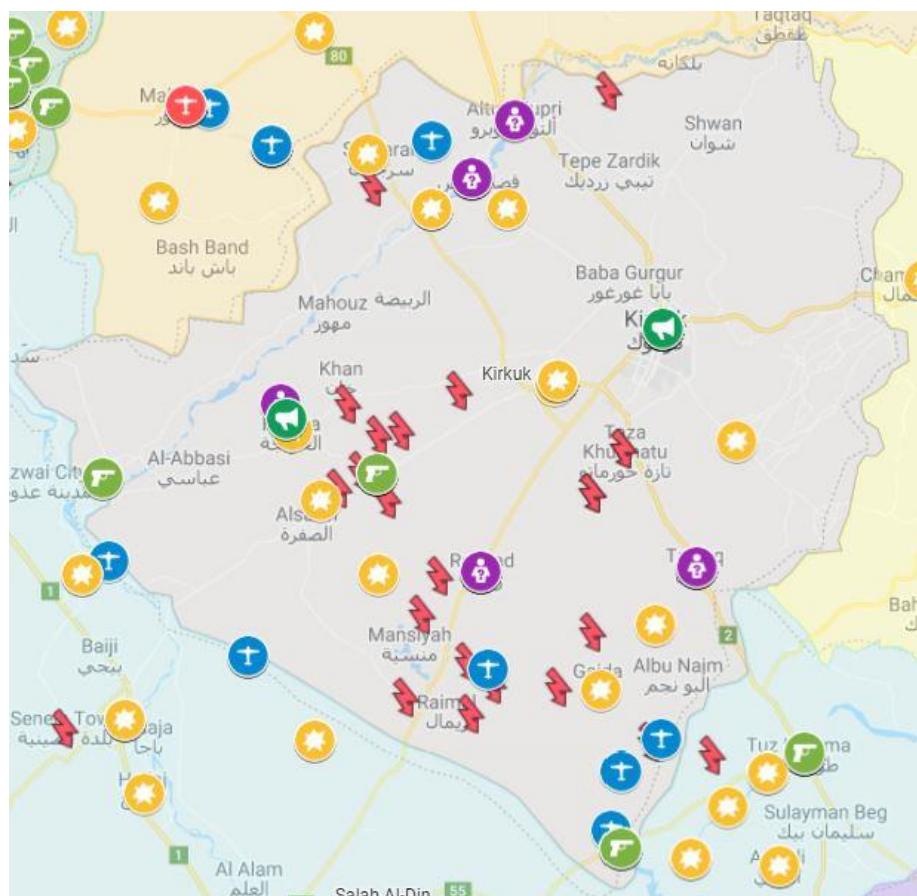
Ten gevolge van de onderlinge competitie en het gebrek aan coördinatie tussen de veiligheidsactoren in Kirkuk is het voor de burgerbevolking soms onduidelijk wie voor bepaalde veiligheidstaken instaat. Dit verschaft sommige veiligheidsactoren de gelegenheid om criminale activiteiten op te zetten, zoals oliesmokkel, de afpersing van lokale handelaars en van passanten aan controleposten.<sup>424</sup>

Soennitische Arabieren uit Hawija ondervinden discriminatie vanwege vermeende betrokkenheid bij en/of ondersteuning van ISIS.<sup>425</sup>

Ook akkerbranden in Koerdische gebieden, zij het aangestoken door ISIS of door paramilitaire groepen zoals de PMF, leiden tot etnische spanningen in de provincie.<sup>426</sup>

### 6.7.2. Veiligheidsincidenten

In de hele provincie hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden. Een kaart van Kirkuk met daarop de geweldincidenten opgetekend door ACLED van 1 januari tot 30 september 2021 toont het volgende beeld:



<sup>422</sup> Knights M. en Almeida A. , 05/2020, [url](#) ; Reuters, 24/07/2018, [url](#)

<sup>423</sup> CIVIC, 19/12/2019, p. 2, [url](#)

<sup>424</sup> ICG, 15/06/2020, pp. 12-14, [url](#)

<sup>425</sup> CIVIC, 19/12/2019, p. 2, [url](#)

<sup>426</sup> Kurdistan 24, 14/05/2020, [url](#) ; Saeed, Y., 31/05/2019, [url](#)

ACLED, alle geweldincidenten, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>427</sup>

Battle Air/Drone Strike Turkish Air/Drone Strike Abduction/Disappearance Explosion/Remote Violence (zonder Air/Drone Strike) Suicide Bombing Riots, violent demonstrations Attack on Civilians

In respons op de asymmetrische aanvallen van ISIS in Kirkuk zet het Iraakse leger anti-terreuroperaties op in de provincie, onder meer in de omgeving van Hawija.<sup>428</sup> Luchtbombardementen door de internationale coalitie en de Iraakse luchtmacht op de toevluchtsoorden van ISIS in de provincie vinden eveneens plaats.<sup>429</sup> De gebrekkige coördinatie tussen de verschillende veiligheidsactoren staat een coherent optreden tegen ISIS in Kirkuk in de weg en verschaft deze terreurorganisatie de mogelijkheid om actief te blijven,<sup>430</sup> hoofdzakelijk rondom Hawija en in de betwiste gebieden.<sup>431</sup> Ten zuidwesten van de provincie Kirkuk geldt de bergketen van de Hamrin als *safe haven* voor ISIS.<sup>432</sup> Ondanks de militaire operaties die er opgezet worden,<sup>433</sup> blijft het staatsgezag in deze regio beperkt en houdt ISIS er een ondergronds netwerk in stand. Vooral 's nachts manifesteert ISIS zich en ondergaat de plaatselijke bevolking ontvoeringen, afpersing en overvallen.<sup>434</sup> Deze terreuracties zijn hoofdzakelijk gesitueerd in de rurale gebieden rondom Hawija, in het bijzonder in de gebieden die aan de districten Daquq en Dibis grenzen,<sup>435</sup> zoals Abassi en Zab.<sup>436</sup> Bij anti-terreuroperaties in Kirkuk krijgen het Iraakse leger, de CTS en de PMF de steun van de internationale coalitietroepen en van peshmerga-troepen.<sup>437</sup> De overwegend Arabisch sjiiatische samenstelling van het Iraakse leger en de PMF leidt tot wantrouwen bij de Koerdische en de soennitische bevolking,<sup>438</sup> onder meer in Hawija.<sup>439</sup> In afgelegen landelijke gebieden zit de plaatselijke soennitische bevolking geprangd tussen de terreur van ISIS en het wantrouwen van de Iraakse veiligheidsdiensten.<sup>440</sup> Lokale politici geven aan dat tal van aanhoudingen van vermeende ISIS-aanhangers in de regio ontrecht zijn.<sup>441</sup> In 2020 leiden aanvallen van ISIS tot ontheemding in vijf door de Kaka'i-minderheid bewoonde dorpen in het district Daquq.<sup>442</sup> In juni 2021 leiden de terreurpraktijken van ISIS tot de evacuatie van zes dorpen ten zuidwesten van Daquq.<sup>443</sup>

Musings on Iraq rapporteert dat het aantal veiligheidsincidenten in Kirkuk in de tweede jaarhelft van 2020 fel afneemt om in het voorjaar van 2021 weer te stijgen, weliswaar niet tot op het niveau van 2018. Het ramadan-offensief van ISIS in de periode april-meい 2021 leidt tot een toenemend aantal veiligheidsincidenten in Kirkuk maar is kleinschaliger dan in 2020.<sup>444</sup>

<sup>427</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

<sup>428</sup> UNSC, 04/05/2021, p. 4, [url](#); UNSC, 11/08/2020, pp. 4-5, [url](#); USDOD, 13/05/2020, p. 27, [url](#); UNSC 06/05/2020, p. 4, [url](#)

<sup>429</sup> EPIC, 25/02/2021, [url](#); EPIC, 11/02/2021, [url](#); EPIC, 28/01/2021, [url](#); EPIC, 14/01/2021, [url](#); EPIC, 03/12/2020, [url](#); EPIC, 18/09/2020, [url](#)

<sup>430</sup> ICG, 15/06/2020, p. 3, [url](#)

<sup>431</sup> ICG, 11/10/2019, pp. 6-7, [url](#)

<sup>432</sup> CTC, 10/09/2018, [url](#)

<sup>433</sup> EPIC, 04/03/2021, [url](#); Rudaw, 11/04/2019, [url](#)

<sup>434</sup> Stockholm International Peace Research Institute, 12/04/2019, [url](#)

<sup>435</sup> ICG, 15/06/2020, pp. 15-16, [url](#)

<sup>436</sup> Halawa H., 16/03/2020, [url](#)

<sup>437</sup> Jamestown Foundation, 17/06/2020, [url](#)

<sup>438</sup> ICG, 15/06/2020, p. 13, [url](#)

<sup>439</sup> Building Peaceful Futures, 2019, p. 29, [url](#)

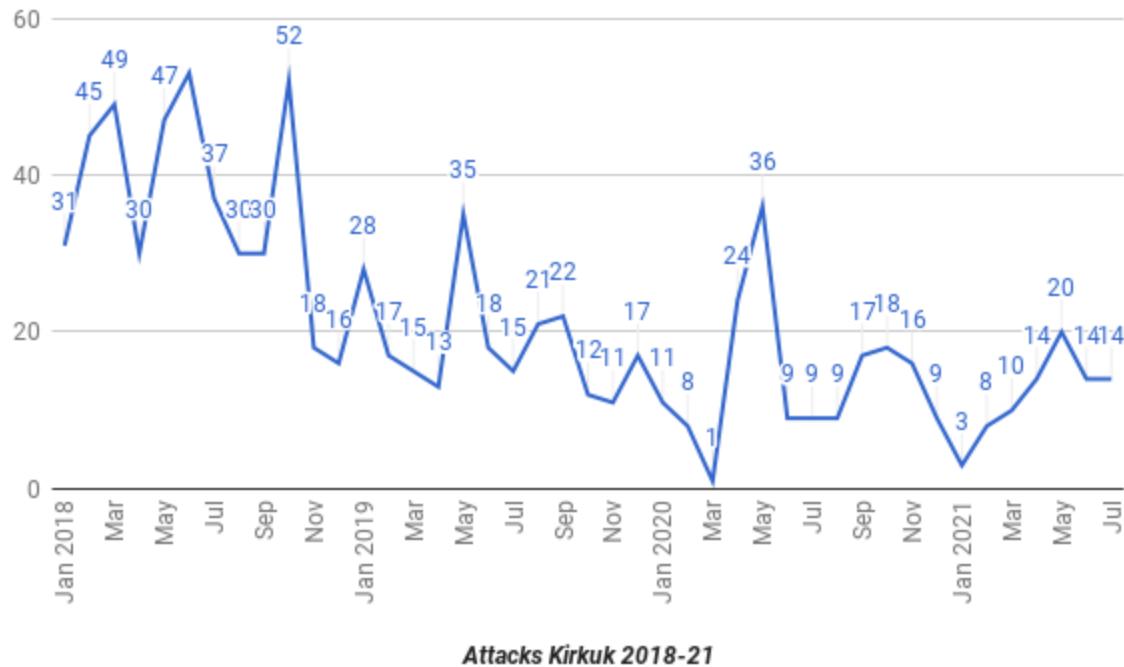
<sup>440</sup> The Guardian, 11/07/2021, [url](#)

<sup>441</sup> Al-Monitor, 09/10/2020, [url](#)

<sup>442</sup> USDOS, 12/05/2021, [url](#)

<sup>443</sup> Kirkuk Now, 19/06/2021, [url](#)

<sup>444</sup> Musings on Iraq, 07/06/2021, [url](#)



Musings on Iraq, Violence picks up again in Iraq in July 2021, 02/08/2021<sup>445</sup>

Het aantal door ACLED vastgestelde burgerslachtoffers in Kirkuk van januari tot september 2021 ligt bij 10 doden die in 8 incidenten te betreuren waren. In dezelfde periode kwamen 266 combattanten om het leven volgens dezelfde bron.<sup>446</sup>

Van juli tot december 2020 telde ACLED 138 geweldincidenten in Kirkuk, 60 met dodelijke afloop. Bij 13 van deze incidenten vielen burgerdoden, 22 in totaal.<sup>447</sup>

#### Overzicht van veiligheidsincidenten in Kirkuk van januari tot september 2021 met dodelijke burgerslachtoffers, door ACLED<sup>448</sup>

Date	District	Location	Source	Notes	Fat.
3/04/2021	Daquq	Zerga	National Iraqi News Agency; Shafaaq News	On 3 April 2021, IS militants executed 2 fishermen and released 2 others. IS accused the civilians of cooperating with security force and kidnapped them earlier the same day from Lake Zerga. No other reported fatalities or injuries.	2
21/04/2021	Dibis	Qarah Darah	Baghdad Today	On 21 April 2021, an IS remnant of war detonated killing a child in Qarah Darah village, Kirkuk.	1

<sup>445</sup> Musings on Iraq, 02/08/2021, [url](#)

<sup>446</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>447</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>448</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

13/05/2021	Kirkuk	Kirkuk	Shafaaq News	On 13 May 2021, unknown militants fired at civilians killing 1 and injuring 1 near the Al Bukhari Mosque in Kirkuk city.	1
9/06/2021	Al Hawiga	Nahiyat ar Riyad	National Iraqi News Agency	On 9 June 2021, suspected IS militants shot and killed a civilian and injured his son in their house in the Al Noor complex in Nahiyat ar Riyad area, Al Hawiga, Kirkuk.	1
30/06/2021	Kirkuk	Kirkuk	National Iraqi News Agency	On 30 June 2021, unidentified tribal militants shot and killed a civilian at a petrol station in the Iskan neighborhood of Kirkuk city. The attack was motivated by a tribal dispute.	1
28/07/2021	Kirkuk	Kirkuk	NRT News	On 28 July 2021, unknown militants shot at the home of a body builder killing his Kurdish wife and daughter in Kirkuk city.	2
9/08/2021	Al Hawiga	Nahiyat az Zab	National Iraqi News Agency; Shafaaq News; Basnews; Ayn Al Iraq News; ROJ News	On 9 August 2021, IS militants stormed an agricultural field in which a worker was drilling a well and executed him after accusing him of collaborating with Iraqi security services in Nahiyat az Zab in Kirkuk province. The militants burned 5 generators and released the remaining workers. Total fatalities coded to 1.	1
30/08/2021	Daquq	Shay Valley	National Iraqi News Agency	On 30 August 2021, unknown militants detonated an explosive device near an unspecified unfinished bridge construction site in Shay Valley, Kirkuk province. The blast killed 1 civilian and injured 7 civilians and 3 policemen.	1
30/08/2021	Daquq	Daquq	Basnews	On 30 August 2021, IS militants detonated an improvised explosive device targeting an Iraqi federal police checkpoint near a construction site in Daquq suburbs, Diyala province. Three workers were injured and 1 died.	1
15/09/2021	Kirkuk	Laylan	NRT News	On 15 September 2021, an explosive remnant of war (mortar) from the era of Saddam Hussein detonated killing a 13-year old shepherd in Qairawan village, Laylan sub-district, Kirkuk province.	1

## 6.8. Zuidelijke provincies

### 6.8.1. Algemene situatie

Het Iraakse zuiden omvat de provincies Babil, Basra, Dhi Qar, Karbala, Maysan, Muthanna, Najaf, Qadisiyah en Wasit.<sup>449</sup> Op het noorden van de provincie Babil na ontsnapt deze overwegend sjiiitische regio aan open gevechten bij de opmars van ISIS in de zomer van 2014.<sup>450</sup> Wel pleegt ISIS terreuraanslagen in Zuid-Iraak<sup>451</sup> en rekruteren de Popular Mobilization Forces in de regio tal van jongeren om ISIS in de Centraal-Iraakse provincies terug te dringen.<sup>452</sup> De troepenverplaatsingen naar het front ondergraven de ordehandhaving in het Iraakse zuiden, met tribaal, crimineel en politiek

<sup>449</sup> EASO, 13/03/2019, [url](#), p. 159

<sup>450</sup> EASO, 13/03/2019, [url](#), pp. 163- 164 ; The New York Times, 08/09/2018, [url](#)

<sup>451</sup> EASO, 13/03/2019, [url](#), pp. 166- 170

<sup>452</sup> Financial Times, 31/07/2018, [url](#) ; The New York Times, 08/09/2018, [url](#) ; Cigar N., 06/2015, pp. 5-6, [url](#)

geweld tot gevolg.<sup>453</sup> Ook na de militaire overwinning op ISIS blijven de PMF in het Iraakse zuiden nadrukkelijk aanwezig.<sup>454</sup>

De olierijkdommen in de regio komen de bevolking van Zuid-Irak nauwelijks ten goede. Ook al is de Iraakse olieproductie hoofdzakelijk in het zuiden gesitueerd, zijn de armoedecijfers in deze regio hoger dan in de rest van het land.<sup>455</sup> De gunsten van de internationale oliebedrijven worden hoofdzakelijk door politieke partijen, stammeleiders en plaatselijke milities opgeëist.<sup>456</sup> Naast wijdverspreide corruptie kampt het Iraakse zuiden met hoge werkloosheidscijfers, armoede, povere openbare dienstverlening, regelmatige stroompannes en gebrekkige watervoorziening.<sup>457</sup> Het maatschappelijke ongenoegen hieromtrent vertaalt zich sinds 2011 regelmatig in protestdemonstraties.<sup>458</sup>

Anno 2021 blijft Jurf al Sakhr, de stad ten noorden van de provincie Babil die in 2014 door sjiiatische milities ingenomen wordt, in de handen van de Popular Mobilization Forces.<sup>459</sup> De militie Kataeb Hezbollah bouwt in de regio haar voornaamste militaire basis uit en richt er een onwettig gevangeniscomplex op. De oorspronkelijke soennitische bevolking wordt niet toegestaan om terug te keren.<sup>460</sup> De heilige steden Najaf en Kerbala, gesitueerd in de gelijknamige provincies, vormen spirituele centra voor de wereldwijde sjiiatische geloofsgemeenschap. Ondanks de corona-epidemie bezoeken tal van sjiiatische pelgrims de heiligdommen in deze steden ter gelegenheid van de heilige maand Muharram in augustus 2020.<sup>461</sup> In oktober 2020 lokt de Arbaeen-pelgrimstocht tal van pelgrims naar Kerbala, buitenlandse bezoekers worden slechts beperkt toegelaten.<sup>462</sup> De bemoeienis van de federale overheid, lokale politieke spanningen en de invloed van milities en stammen houden de historische achterstelling van de provincie Basra in stand.<sup>463</sup> Een recente bevraging wijst uit dat de bevolking van Basra corruptie ervaart als het grootste probleem waarmee de provincie kampt. Ook de kwalijke rol van milities, tribale inmenging, drugsproblemen en de milieuvervuiling worden aangekaart.<sup>464</sup> Het verbranden van het gas dat bij de olieproductie in Basra vrijkomt, leidt niet alleen tot luchtverontreiniging, het maakt de provincie ook afhankelijk van Iraanse gasimport om de elektriciteitsvoorziening te verzekeren.<sup>465</sup> Drugsmokkel, hoofdzakelijk uit Iran, richt in Basra en andere zuidelijke provincies een ravage aan onder de jeugd. Vooral aan *crystal meth* raken vele jongeren verslaafd.<sup>466</sup> De waterschaarste is een van de oorzaken van het tribale geweld in het Iraakse zuiden.<sup>467</sup> De toenemende droogte in het Iraakse zuiden bedreigt het voortbestaan van de draslanden, de zogeheten Mesopotamian Marshes, in het zuidoosten.<sup>468</sup> Ook de nomadische herders in de woestijnen van de provincie Muthanna zien het voortbestaan van hun levenswijze door de historische droogte in de regio bedreigd.<sup>469</sup>

<sup>453</sup> Reuters, 11/09/2017, [url](#)

<sup>454</sup> Knights M., Malik H. en Al-Tamimi J., 03/2020, pp. 128-129, [url](#) ; Knights M., 13/08/2019, p. 5, [url](#)

<sup>455</sup> Brookings, 27/10/2020, [url](#)

<sup>456</sup> The Guardian, 27/08/2018, [url](#)

<sup>457</sup> Foreign Policy, 09/11/2018, [url](#) ; CNN, 07/09/2018, [url](#) ; Norwegian Refugee Council, 09/09/2018, [url](#)

<sup>458</sup> Hasan H., 04/10/2019, [url](#) ; The Swedish Institute of International Affairs, 01/07/2019, [url](#), pp. 18-23

<sup>459</sup> Al-Monitor, 14/04/2021, [url](#) ; Foreign Policy, 11/05/2020, [url](#) ; CTC, 13/08/2019, [url](#)

<sup>460</sup> Knights M., 10/2020, p. 13, [url](#) ; Al-Monitor, 14/04/2021, [url](#) ; Foreign Policy, 11/05/2020, [url](#) ; CTC, 13/08/2019, [url](#)

<sup>461</sup> Middle East Eye, 21/08/2020, [url](#)

<sup>462</sup> Alarabiya News, 05/10/2020, [url](#) ; The Economist, 03/10/2020, [url](#)

<sup>463</sup> Al Jaffal O. en Khalaf S., 05/2021, pp. 9-20, [url](#)

<sup>464</sup> Al Jaffal O. en Khalaf S., 05/2021, p. 20, [url](#)

<sup>465</sup> The New York Times, 16/06/2020, [url](#)

<sup>466</sup> Al-Monitor, 04/11/2020, [url](#) ; CNN, 07/04/2021, [url](#) ; The New York Times, 14/09/2019, [url](#)

<sup>467</sup> Al-Monitor, 15/02/2018, [url](#)

<sup>468</sup> The New York Times, 12/04/2021, [url](#)

<sup>469</sup> Al Jazeera, 28/04/2021, [url](#)

## 6.8.2. Protestbetogenen

In oktober 2019 breken in het Iraakse zuiden en in Bagdad grootschalige protesten uit.<sup>470</sup> In het bijzonder in Bagdad, Nasiriyah, Najaf en Amarah gebruiken de veiligheidsdiensten excessief geweld om deze grotendeels vreedzame demonstraties op te breken.<sup>471</sup> Gedurende de hierop volgende maanden blijft de protestbeweging actief, ondanks het oplopende dodental, de veelvuldige aanhoudingen, de hierop volgende mishandeling en de verdwijningen die de demonstranten ondergaan.<sup>472</sup> Vermaarde activisten, organisatoren, overheidscritici en journalisten vormen uitgesproken doelwitten van intimidatie en gerichte aanslagen.<sup>473</sup> Randa Slim, een senior fellow bij het Middle East Institute, geeft aan dat potentiële leiders van de protestbeweging doelbewust uitgeschakeld worden.<sup>474</sup> Vaak worden dergelijke intimidatie en geweld aan de PMF toegeschreven.<sup>475</sup> Volgens Irak-expert Michael Knight treden vooral militieleden van Badr rechtstreeks tegen demonstranten op. De elektronische surveillance en de moordaanslagen op protestleiders gaan eerder uit van Kataeb Hezbollah.<sup>476</sup> Ondanks herhaalde beloften van eerste minister Mustafa Al-Kadhimi om op te treden tegen de plegers van disproportioneel geweld tegen demonstranten en moordaanslagen op activisten, zijn de resultaten van de opgezette onderzoeken gering en blijft de gerechtelijke vervolging van de daders uitzonderlijk.<sup>477</sup>

Het uitbreken van de covid-epidemie in maart 2020 onderbreekt de protesten tijdelijk,<sup>478</sup> alvorens in mei 2020 op kleinere schaal te hervatten.<sup>479</sup> In augustus 2020 escaleren de protesten in Basra en Thi Qar nadat activisten in deze provincies het doelwit worden van geweld, inclusief moordaanslagen.<sup>480</sup> Op 19 september 2020 belagen onbekende gewapende mannen in de stad Nasiriyah een voertuig waarin verschillende activisten plaatsnamen. Eén van hen raakt ernstig gewond. Een andere activist, die eerder vanwege zijn rol in de protestbetogenen bedreigd werd, wordt gekidnapt.<sup>481</sup> Op 6 november 2020 openen de veiligheidsdiensten het vuur bij protesten in Basra, met één dode en verschillende gewonden tot gevolg.<sup>482</sup> Eind november 2020 vuren de veiligheidsdiensten waarschuwingsschoten af wanneer een betoging in Nasiriyah uit de hand dreigt te lopen.<sup>483</sup> Op 27 en 28 november 2020 brengen gewapende mannen vijf demonstranten om het leven en verwonden 90 anderen op Haboubi Square in Nasiriyah.<sup>484</sup> Eind 2020 vinden verschillende aanslagen met IED's plaats op de woningen van activisten in Nasiriyah en Basra, met materiële schade tot gevolg.<sup>485</sup> Op 28 november 2020 komt het in Kut (Wassit) tot een confrontatie tussen betogers en de ordediensten. Een demonstrant steekt zichzelf in brand en komt om.<sup>486</sup> De moorden op twee activisten leiden op 14 januari 2021 tot protesten in Nasiriyah. Hierbij raken de demonstranten en de veiligheidsdiensten slaags.<sup>487</sup> Tijdens protesten voor het ontslag van de provinciegouverneur in februari 2020 in Nasiriyah openen de veiligheidsdiensten het vuur, met zes doden en 130 gewonden tot gevolg.<sup>488</sup> Begin maart 2021 wordt

<sup>470</sup> UNSC, 06/05/2020, para. 15, [url](#)

<sup>471</sup> UNAMI, 08/2020, p. 18, [url](#)

<sup>472</sup> UNAMI, 05/2021, p. 8, [url](#) ; EASO, 10/2020, pp. 30-33, [url](#) ; ICG, 26/07/2021, pp. 15-17, [url](#)

<sup>473</sup> EASO, 10/2020, p. 33, [url](#) ; UNAMI, 08/2020, pp. 33-35, [url](#)

<sup>474</sup> The New York Times, 25/05/2021, [url](#)

<sup>475</sup> Al Jazeera, 28/08/2020, [url](#) ; ICG, 01/01/2020, p. 1, [url](#) ; ICG, 26/07/2021, pp. 11-12, [url](#)

<sup>476</sup> Knights M., 10/2020, p. 16, [url](#)

<sup>477</sup> UNAMI, 05/2021, pp. 9-14, [url](#) ; HRW; 24/02/2021, [url](#)

<sup>478</sup> Ashraq al-Awsat, 22/03/2020, [url](#)

<sup>479</sup> UNSC, 11/08/2020, p. 3, [url](#) ; Al-Monitor, 20/05/2020, [url](#)

<sup>480</sup> UNSC, 10/10/2020, p. 3, [url](#)

<sup>481</sup> UNSC, 10/10/2020, p. 10, [url](#)

<sup>482</sup> Associated Press, 06/11/2020, [url](#)

<sup>483</sup> UNSC 08/02/2021, p. 3, [url](#)

<sup>484</sup> UNSC, 08/02/2021, p. 10, [url](#)

<sup>485</sup> UNSC, 08/02/2021, p. 10, [url](#)

<sup>486</sup> UNSC, 08/02/2021, p. 3, [url](#)

<sup>487</sup> The Arab Weekly, 14/01/2021, [url](#)

<sup>488</sup> UNSC 4/05/2021, pp. 3, 10, [url](#)

in Muthanna voor het ontslag van de provinciegouverneur betoogd.<sup>489</sup> Op 10 maart 2021 doden ongeïdentificeerde gewapende mannen in Amarra een vader die de verdwijning van zijn zoon in oktober 2019 aan de kaak stelde.<sup>490</sup> Op 13 en 14 maart 2021 vallen gewonden bij confrontaties tussen demonstranten en ordediensten in Najaf. De betogers eisen het ontslag van de provinciegouverneur.<sup>491</sup> Op 10 mei 2021 wordt in Karbala activist Ehab al-Ouazni om het leven gebracht. In Diwaniya overleeft journalist Ahmed Hassan een moordaanslag.<sup>492</sup> Hierop volgend belagen betogers het Iraanse consulaat in Kerbala. Bij de buitenmuur van het gebouw stichten ze brand.<sup>493</sup> Op 9 mei 2021 ontstaan protesten in Kerbala nadat onbekende daders er Ihab Jawad Al-Wazni, een lokale voorman van de protestbeweging, om het leven brengen. Ook in Nasiriyah vinden demonstraties plaats.<sup>494</sup> In juli 2021 leiden elektriciteitstekorten in Basra tot protesten.<sup>495</sup> Op 3 juli 2021 wordt een jongeman doodgeschoten bij protesten over elektriciteitstekorten in Amara.<sup>496</sup> Op 13 juli 2021 komen minstens 93 personen om het leven bij een brand in de covid-afdeling van een hospitaal in Nasiriyah. Hierop volgend vindt voor het hospitaal een protestactie van de familieleden van de slachtoffers plaats.<sup>497</sup> In de periode van 16 tot 20 juli 2021 vormen de woningen van verschillende activisten in Nasiriyah het doelwit van aanslagen met IED's.<sup>498</sup> Begin augustus leidt de arrestatie van activist Falah al-Zayadi gedurende meerdere dagen tot protesten op Haboubi Square in Nasiriyah. Ook tegen andere activisten treden de veiligheidsdiensten op.<sup>499</sup>

### 6.8.3. Veiligheidsincidenten

In heel Zuid-Irak hebben in de onderzochte periode veiligheidsincidenten plaatsgevonden. Een kaart van de regio met daarop de geweldincidenten opgetekend door ACLED van 1 januari tot 30 september 2021 toont het volgende beeld:

---

<sup>489</sup> Middle East Monitor, 09/03/2021, [url](#)

<sup>490</sup> UNAMI, 05/2021, p. 15, [url](#)

<sup>491</sup> Rudaw, 14/03/2021, [url](#)

<sup>492</sup> Le Monde, 20/05/2021, [url](#) ; Le Quotidien Numérique, 10/05/2021, [url](#)

<sup>493</sup> Islam Times, 09/05/2021, [url](#)

<sup>494</sup> Al Jazeera, 09/05/2021, [url](#)

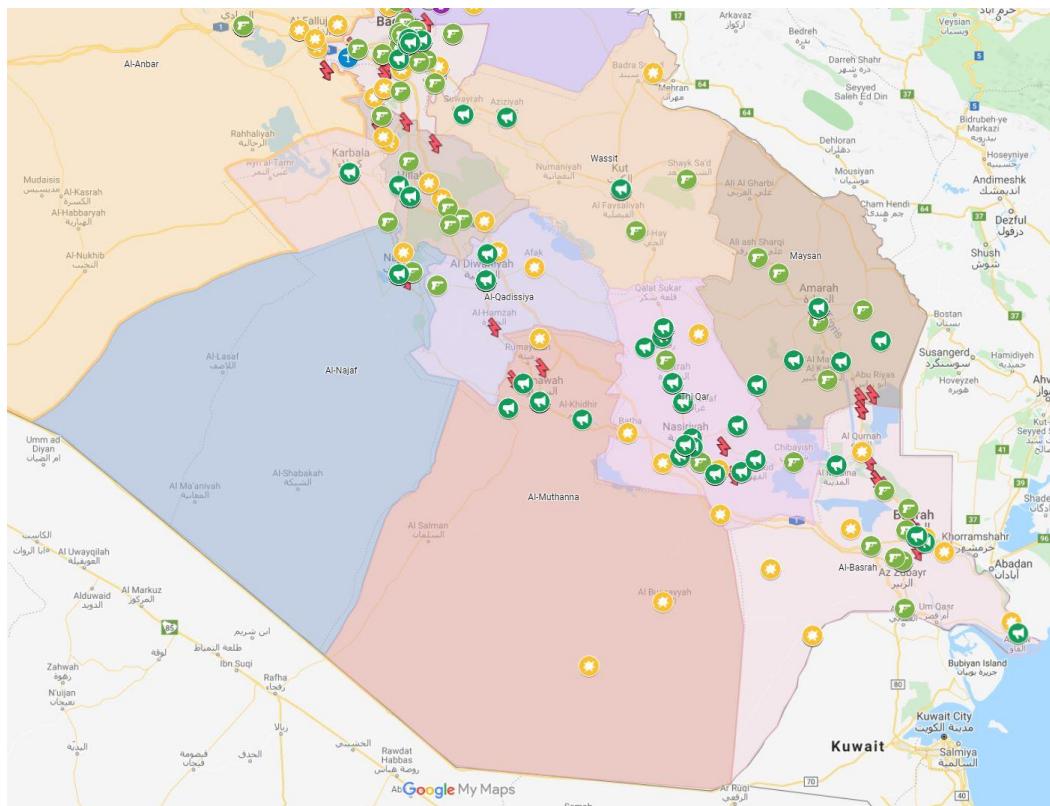
<sup>495</sup> BBC, 04/07/2021, [url](#)

<sup>496</sup> National Iraqi News Agency, 03/07/2021, [url](#)

<sup>497</sup> BBC, 14/07/2021, [url](#)

<sup>498</sup> EPIC, 22/07/2021, [url](#)

<sup>499</sup> EPIC, 12/08/2021, [url](#)



ACLED, alle geweldincidenten, 01/01/2021 – 30/09/2021<sup>500</sup>

- Battle
- Air/Drone Strike
- Abduction/Disappearance
- Explosion/Remote Violence (zonder Air/Drone Strike)
- Suicide Bombing
- Riots, violent demonstrations
- Attack on Civilians

In het zuiden is het geweld voornamelijk tribaal en/of crimineel gerelateerd. Het kan daarbij gaan om inter- of intratribale geschillen, crimineel geweld (waaronder drugshandel) en eergerelateerd geweld.<sup>501</sup> De Zweedse onderzoeksdiens Migrationsverket omschrijft de veilheidssituatie in het Iraakse zuiden als relatief goed. Al ondervinden de autoriteiten moeilijkheden om het tribale en militiegeweld in de regio in te dijken, is het aantal burgerdoden beperkt.<sup>502</sup> Benedict Robin D'Cruz, een PhD-student aan de University of Edinburgh gespecialiseerd in de politieke- en veiligheidssituatie in het Iraakse zuiden, verklaart dat vooral tribale dispueten in Zuid-Irak in straatgeweld kunnen uitmonden, met burgerslachtoffers als gevolg. Het geweld van de kant van de sjiiitische milities die in het Iraakse zuiden actief zijn, is meer gericht.<sup>503</sup> Middle East Eye rapporteert dat geweldfeiten in het Iraakse zuiden soms verkeerdelijk als tribaal of crimineel geweld afgedaan worden omdat de bevoegde autoriteiten het niet aandurven om de mogelijke betrokkenheid van milities te onderzoeken.<sup>504</sup>

Slechts een beperkt aantal veiligheidsincidenten in Zuid-Irak in de onderzochte periode wordt aan ISIS toegeschreven. Deze feiten vinden plaats rondom Jurf al-Sakhr en hebben leden van de PMF en de

<sup>500</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021, [url](#)

<sup>501</sup> Netherlands Ministry of Foreign Affairs, 20/12/2019 p. 21, [url](#)

<sup>502</sup> Migrationsverket, 17/12/2019, p. 17, [url](#)

<sup>503</sup> EPIC, 25/01/2019, [url](#)

<sup>504</sup> Middle East Eye, 01/04/2021, [url](#)

Iraakse veiligheidsdiensten als doelwit.<sup>505</sup> Musings on Iraq rapporteert in de periode van juli 2020 tot juli 2021 36 dergelijke veiligheidsincidenten in de provincie Babil.<sup>506</sup>

Er vinden in het Iraakse zuiden ook regelmatig aanslagen plaats op konvooien van de internationale coalitie. Doorgaans blijven bij deze aanvallen, die een gevolg zijn van de geopolitieke spanningen tussen de Verenigde Staten en Iran, doden en gewonden uit.<sup>507</sup>

Het aantal door ACLED vastgestelde burgerslachtoffers in de zuidelijke provincies van januari tot september 2021 ligt bij 120 doden die in 96 incidenten te betreuren waren. In dezelfde periode kwamen 82 combattanten om het leven volgens dezelfde bron.<sup>508</sup>

Van juli tot december 2020 telde ACLED 1263 geweldincidenten in Zuid-Irak, 77 met dodelijke afloop. Bij 55 van deze incidenten vielen burgerdoden, 66 in totaal.<sup>509</sup>

#### **Overzicht van veiligheidsincidenten in Zuid-Irak van januari tot september 2021 met dodelijke burgerslachtoffers, door ACLED<sup>510</sup>**

Date	Govern.	District	Location	Source	Notes	Fat.
2/01/2021	Maysan	Al Amara	At Tib	National Iraqi News Agency; Al Sumaria TV	Explosive remnants of war: On 2 January 2021, a mine left behind from the Iraq-Iran war detonated killing 2 and wounding 1 civilian in the Tayyib border area of Missan province. On 7 January, the wounded civilian succumbed to his wounds. It is unclear what military left behind the explosive. 3 fatalities coded. Coded at provincial capital, Amara.	3
8/01/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Watan (Iraq)	On 8 January 2021, unknown gunmen shot and killed a lawyer in Nassriya, Diwaniya province. A reason for the attack was not provided.	1
8/01/2021	Al Basrah	Al Basrah	Basrah	Al Mirbad	On 8 January 2021, unknown assailants stabbed an Iraqi army Lt. Col. to death in his house in the Al Misraq area of Basrah City. A reason for the attack was not provided.	1
10/01/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Al Mirbad; Al Ahad TV; Baghdad Today	On 10 January 2021, hundreds of anti-government demonstrators blocked Al-Haboubi square of Nassriya city (Thi-Qar) and other roads with burning tyres, demanding the release of arrested activists. Security forces used live ammunition against demonstrators, who in turn hurled rocks at security forces. A police fatality (gunfire) and 107 injuries amongst security	1

<sup>505</sup> EPIC, 16/09/2021, [url](#) ; EPIC, 09/09/2021, [url](#) , EPIC, 13/05/2021, [url](#) ; EPIC, 24/12/2020, [url](#) ; EPIC, 19/11/2020, [url](#) ; EPIC, 16/09/2021, [url](#)

<sup>506</sup> Musings on Iraq, 02/08/2021, [url](#)

<sup>507</sup> Knights M., 10/2020, p. 8, [url](#) ; Garda World, 25/02/2021, [url](#) ; EPIC, 12/08/2021, [url](#)

<sup>508</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>509</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

<sup>510</sup> ACLED, via export tool geraadpleegde update: 01/01/2020-30/09/2021, [url](#)

					forces. 3 demonstrators were also wounded. Demonstrators then retreated to the Nile street. At night, clashes erupted again between demonstrators and security forces as demonstrators made their way back to the Al-Haboubi square. Demonstrators from the "joker" group were also present. Emergency police and the military were also deployed in the area and took part in the clashes that occurred. [size=hundreds]	
11/01/2021	Maysan	Al Kahla	Al-Tabr	Al Mirbad	On 11 January 2021, unidentified armed individuals shot and killed three civilians, one of whom is a health directorate employee in Al-Tabr (Missan). A reason for the attack was not reported.	3
16/01/2021	Thi Qar	Al Rifai	An-Nasr	Al Mirbad	On 16 January 2021, unknown individuals stabbed a civilian and killed him in An-Nasr (Thi Qar), no further details were reported.	1
17/01/2021	Al Basrah	Al Zubair	Safwan	Basnews	Explosive remnants of war: On 17 January 2021, an unidentified explosive device detonated against a group of children in the Nijmi locality of the Safwan area (Basrah), killing a child and wounding 3 of his siblings. The explosive device is believed to be a remnant of a previous war.	1
19/01/2021	Al Muthanna	Al Samawa	As Samawah	Al Mirbad	Explosive remnants of war: On 19 January 2021, an unidentified explosive device left behind from an unspecified previous conflict detonated killing a 15 year old boy in the Bu Khwaima area of Muthanna province. One civilian fatality. Coded at provincial capital, As Samawah.	1
27/01/2021	Al Najaf	Al Najaf	Najaf	Al Maloomah; Baghdad Today; National Iraqi News Agency	Explosive remnants of war: On 27 January 2021, an IS unexploded remnant of war located in a landfill detonated killing a child and wounding three other civilians in the Al Hawali area, Najaf province. The injured were transported to Al Hakeem Hospital in Najaf city. Coded at provincial capital, Najaf.	1
8/02/2021	Al Muthanna	Al Salman	Khadir Al Ma	Al Mirbad	On 8 February 2021, a landmine that was planted by an unknown actor detonated against a kid in Khadir Al Ma area (Basrah) and killed him.	1
9/02/2021	Wassit	Al Kut	Kut	Shafaaq News; Al Mirbad; Al Maloomah; Baghdad Today; National	On 9 February 2021, hundreds of rioters cut off the Al Najeed street and the Governorate Office building with burning tires in Kut City. The rioters demanded the dismissal of the local government and the governor and called for	1

				Iraqi News Agency	accountability for those who killed demonstrators in Kut City. The rioters clashed with Police using Molotov cocktails, stones, small arms, and knives leading to 150 injuries, including from gun shots and stabbings, among the police, security guards, and municipal employees. A bullet from a rioter's weapon reportedly killed at least one rioter. Wasit Police Directorate arrested the shooter and claims the shooter was an infiltrator who intended to target the police. Dozens of rioters were also injured. An unspecified number of rioters were also arrested.	
14/02/2021	Al Basrah	Al Qurna	Qaryat ash Shafi	Al Mirbad	On 14 February 2021, two unidentified tribal militias engaged each other in armed clashes in Qaryat ash Shafi (Basrah), resulting in one killed and one injured bystander. Rapid reaction forces detained 41 tribesmen on the background of the clashes	1
17/02/2021	Al Basrah	Al Zubair	Al Jirayshan	Al Mirbad; Al Sumaria TV	On 17 February 2021, a landmine detonated killing a civilian and injuring another while they were collecting truffles in the Al Jirayshan area of Al-Zubair district (Basrah province). At least one of the civilians injured and killed was a shepherd.	1
18/02/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Al Mirbad	On 18 February 2021, unknown gunmen assassinated a police officer as he was at his home in Amara city, Missan province. 1 fatality and no injuries.	1
20/02/2021	Al Muthanna	Al Salman	Al Bussayyah	Al Mirbad	On 20 February 2021, an unexploded ordnance detonated against three civilians while they were searching for truffles in Al Bussayyah area (Muthanna). Two of them were killed and one was wounded.	2
22/02/2021	Al Basrah	Al Basrah	Karmat Ali	Al Mirbad	On 22 February 2021, two unidentified tribal militias engaged in clashes in Karmat Ali (Basrah). One individual was killed as a result with no information on the individual's background.	1
22/02/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Al Mirbad	On 22 February 2021, hundreds of rioters demonstrated during a funeral for a 16 years old demonstrator that was killed with small arms fire from an unknown armed group in Nassriya (Thi-Qar) during the riots 6 rioters and 12 members of the Police forces were injured during the clashes between the police and the rioters.]	1

22/02/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Al Mirbad	On 22 February 2021, anti-government rioters blocked a road near Hadarat bridge in central Nassriya City (Thi-Qar) using burning tires. Security forces were deployed to the area to disperse the crowd, where the rioters threw stones at the police forces. Demonstrators call for the resignation of the local governor and for justice for demonstrators killed in the 2019 anti-government demonstrations. Between 22 - 26 February the riots resulted in 130 injuries and 8 fatalities. Fatalities split over the events between 22-26 1 fatality on the 22nd and the 23rd. [size=no report]	1
23/02/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Baghdad Today; Al Mirbad; Shafaaq News	On 23 February 2021, dozens of anti-government rioters and security forces clashed in front of the governmental building and on the al Nasr and al Zaitoun Bridges in Nassriya city. Demonstrators call for the resignation of the local governor and for justice for demonstrators killed in the 2019 anti-government demonstrations. Security forces used live ammunition while the rioters threw stones and used knives. Between 22 - 26 February the riots resulted in 130 injuries and 8 fatalities. The rioters demand the resignation of the Thi-Qar local government. Fatalities split over the events between 22-26 1 fatality on the 22nd and the 23rd. [size=dozens ]	1
26/02/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Shafaq News	On 26 February 2021, anti-government rioters and police clashed in Nassriya city. Demonstrators call for the resignation of the local governor and for justice for demonstrators killed in the 2019 anti-government demonstrations. Between 22 - 26 February the riots resulted in 130 injuries and 8 fatalities. 6 demonstrators were killed on 26 February. Remaining 2 fatalities are split and coded on February 22 and 23. [size=no report]	6
26/02/2021	Al Basrah	Al Basrah	Al-Hartha	Al Mirbad	On 26 February 2021, two unidentified tribes continued to clash in the Al-Hartha, Basrah. A stray bullet killed a civilian minor. No other fatalities or casualties occurred.	1
28/02/2021	Thi Qar	Al Shatra	Shatra	Shafaq News	On 28 February 2021, unidentified tribal militiamen opened fire on a tribesman using small arms in Shatra district (Thi Qar) and killed him.	1

10/03/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Al Mirbad	On 10 March 2021, an unnamed gunman killed a civilian in the industrial district of Amara city. The targeted civilian is the father of an activist/lawyer who was kidnapped in October 2019 in Missan province. The motive of the killing is disputed and potential motives include a personal quarrel, criminal activity, paid assassination, and tribal dispute.	1
10/03/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Front Line Defenders	On 10 March 2021, unknown militants on a motorcycle shot and killed a prominent activist in Amara city.	1
11/03/2021	Al Muthanna	Al Rumaita	Al Najmi	Al Mirbad; Shafaaq News	On 11 March 2021, an Iraqi Explosives Directorate engineer died when failing to safely defuse a roadside IED near Al Najmi town in Muthanna province on the Diwaniya - Baghdad international road. The explosion injured another engineer. A Global Coalition convoy was reportedly the intended target of the IED.	1
12/03/2021	Maysan	Qalat Saleh	Qalat Salih	Al Mirbad	On 12 March 2021, two unidentified armed groups clashes in Qalat Salih, Missan. Stray bullets from the clash resulted in the injury of 4 and the death of 1 civilian.	1
12/03/2021	Thi Qar	Al Chibayish	Chibayish	Baghdad Today	On 12 March 2021, a stray bullet form an armed clashed between two unidentified tribal militias resulted in the injury of one 13-year old in Chibayish town, Thi-Qar. No fatalities occurred.	1
14/03/2021	Maysan	Al Mejar Al Kabir	Mejar Al-Kabi	Al Mirbad	On 14 March 2021, an unknown tribal gunman killed a man from the same or a different clan inside Football Stadium Five in Mejar Al-Kabi, Missan province.	1
16/03/2021	Al Basrah	Al Basrah	Al-Hartha	Al Mirbad	On 16 March 2021, unknown gunmen killed a civilian who was driving his vehicle in the Al Karma area within the Al-Hartha district of Basrah province. No injuries occurred.	1
18/03/2021	Thi Qar	Suq Al Shoyokh	Suq Al-Shoyokh	Al Mirbad; Baghdad Today	On 18 March 2021, overnight two tribal militias clashed with each other in the Al Akeidat sub-district of Suq Al-Shoyokh district in Thi-Qar province. Both sides used medium and heavy weapons including rockets. The clash resulted in a fire injuring a woman, and damaging 6 houses, an apartment, a grocery shop, and a warehouse. A rocket fell on the house of a member of parliament. A child died of burn wounds sustained during the fire. A horse died from rocket shrapnel.	1

					The tribal dispute is over agricultural land.	
19/03/2021	Al Basrah	Al Zubair	Ash Shuaybah	Al Mirbad	On 19 March 2021, unknown gunmen killed a civilian in a drive-by shooting in the Ash Shuaybah area of Basrah province.	1
23/03/2021	Al Basrah	Al Basrah	Jisr Tuba	Al Mirbad	Around 23 March 2021 (as reported), unknown gunmen killed a civilian near Jisr Tuba in Basrah province.	1
28/03/2021	Al Basrah	Al Qurna	Nahiyat ad Dayr	Al Mirbad; Shafaaq News	On 28 March 2021, unknown gunmen shot a civilian near the paper mill in Al Zowain village within Nahiyat ad Dayr district, Basrah province. The victim died of his injuries at the hospital.	1
30/03/2021	Al Najaf	Al Najaf	Najaf	Shafaq News	On 30 March 2021, unidentified tribal militants killed a civilian with small arms due to a tribal dispute in Al Hurriya, Najaf. Coded as provincial capital Najaf city.	1
30/03/2021	Al Najaf	Al Najaf	Najaf	Shafaq News	On 30 March 2021, unidentified gunmen killed a warehouse guard at an unspecified warehouse in Najaf province. Coded as provincial capital Najaf city.	1
1/04/2021	Maysan	Al Maimouna	Nahiyat Al Salam	National Iraqi News Agency; Al Mirbad	Around 1 April 2021 (as reported), two unidentified tribal militias clashed in Nahiyat Al Salam, Missan. The clash killed a civilian bystander. Missan police later arrested two militants involved in the clash in the Maimouna district.	1
5/04/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Al Sumaria TV; Shafaq News	On 5 April 2021, unknown tribal gunmen killed the head of the Sadrist Tribal Office in an unspecified location in Thi-Qar province. Coded as provincial capital Nassriya city.	1
8/04/2021	Al Basrah	Al Faw	Al Maamir	Al Mirbad	On 8 April 2021, landmine detonated killing a civilian in the Al Maamir area of Al-Faw district in Basrah province. The landmine was an explosive remnant of war.	1
11/04/2021	Al Basrah	Al Zubair	Safwan	Al Mirbad	On 11 April 2021, unknown tribal militants shot and killed a civilian with a hunting rifle in Safwan district, Basrah province. The attack was part of a tribal dispute.	1
11/04/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Al Mirbad	On 11 April 2021, unknown tribal militants shot and killed a civilian in the residential area of Amara city. The attack was part of a tribal vendetta.	1
14/04/2021	Thi Qar	Al Rifai	Rifai	Al Mirbad	On 14 April 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian in front of his house in Rifai district, Thi Qar.	1

15/04/2021	Al Basrah	Al Basrah	Karmat Ali	National Iraqi News Agency	On 15 April 2021, unknown tribal militants chased a tribesman due to a tribal dispute and tried to kill him with small arms in the Karma Market in Karmat Ali in Al Basrah province. The tribal militants accidentally killed a civilian shopkeeper with a stray bullet.	1
15/04/2021	Al Basrah	Al Zubair	Al-Zubair	Al Mirbad	On 15 April 2021, an explosive remnant of war detonated killing a farmer and injuring another in the Khiranj area within Al-Zubair district of Basrah province.	1
16/04/2021	Al Basrah	Abu Al Khaseeb	Abu al-Khaseeb	Al Sumaria TV	On 16 April 2021, two unidentified tribal militias clashed in Abu al-Khaseeb district in Basrah province. The clash killed one civilian bystander. Abu al-Khaseeb police arrested 3 tribal militants involved in the clash.	1
17/04/2021	Al Basrah	Abu Al Khaseeb	Abu al-Khaseeb	Al Mirbad	On 17 April 2021, unidentified tribal militants clashed in the Abu al-Khaseeb area of Basrah province. The clash killed 1 civilian by-stander and injured two others. Police intervened to arrest 3 of the tribal militants involved in the clash.	1
20/04/2021	Thi Qar	Al Shatra	Al Gharraf	Al Mirbad	On 20 April 2021, two unidentified tribal militias clashed in an unspecified village in Al Gharraf district of Thi Qar province. The clash killed 1 and injured 3 civilians and/or tribal militants. Local police intervened and arrested 6 tribal militants.	1
27/04/2021	Al Basrah	Al Zubair	Safwan	Al Mirbad	On 27 April 2021, an explosive remnant of war detonated killing 2 children and injuring 3 in Safwan district, Basrah.	2
4/05/2021	Maysan	Ali Gharbi	Ali Sharqi	Al Mirbad; Al Sumaria TV; Shafaq News	On 4 May 2021, unknown militants shot and killed an off-duty officer in the Rapid Reaction Force and injured his bodyguard near a gas station on the Amara-Baghdad road within Ali Al-Sharqi district, Maysan province.	1
8/05/2021	Kerbala	Kerbela	Kerbala	Al Mirbad	On 8 May 2021, unknown gunmen shot and killed a prominent activist in Kerbala city.	1
8/05/2021	Al Najaf	Al Kufa	Kufa	Shafaq News	On 8 May 2021, unknown militants shot and killed an off-duty body guard in Kufa district, Najaf. The victim was the body guard of an Iraqi Judge.	1
10/05/2021	Wassit	Al Kut	Shaykh Saad	Al Mirbad	On 10 May 2021, unknown tribal militants shot and killed a farmer as part of a tribal dispute in countryside of Shaykh Saad district, Wassit.	1

11/05/2021	Thi Qar	Suq Al Shoyokh	Suq Al-Shoyokh	Al Mirbad	On 11 May 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian in Suq Al-Shoyokh district, Thi Qar.	1
12/05/2021	Thi Qar	Suq Al Shoyokh	Nahiyat al Fudaylah	Al Mirbad	Around 12 May 2021 (as reported), unknown tribal militants shot and killed a civilian from another tribe in the Nahiyat al Fudaylah district of Thi Qar province.	1
21/05/2021	Al Basrah	Al Basrah	Basrah	National Iraqi News Agency; Al Mirbad	On 21 May 2021, unknown tribal militants shot and killed 1 civilian and injured another in the Jenniyah (Junainah) area of Basra province. The attack was motivated by a tribal dispute. Coded as provincial capital Basrah city.	1
21/05/2021	Al Basrah	Al Basrah	Basrah	Sotaliraq; Baghdad Today	On 21 May 2021, unknown militants shot and killed a civilian and injured another in the Jeniniyah area of Basrah province. Code as provincial capital Basrah city.	1
23/05/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Shafaaq News	On 23 May 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian in the Al Sharqiya area of downtown Nassriya city. The exact motive of the attack is unknown.	1
27/05/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Shafaaq News	On 27 May 2021, unknown militants shot and killed a civilian and injured three others in the Hawi al Abbas area north of Nassriya city.	1
27/05/2021	Thi Qar	Al Shatra	Shatra	Al Sumaria TV	On 27 May 2021, unknown gunmen shot and killed 1 civilian and injured 2 others in the Shatra district of Thi Qar province. The attackers fled.	1
28/05/2021	Al Najaf	Al Najaf	Nahiyat al Haydariyah	Shafaaq News	On 28 May 2021, unknown gunmen attacked a house in Nahiyat al Haydariyah district and killed a woman in the Al Sadr area of the district, Najaf province.	1
28/05/2021	Maysan	Al Mejar Al Kabir	Mejar Al-Kabi	Al Mirbad	On 28 May 2021, two unidentified tribal militias clashed in the Mejar Al-Kabi district, Maysan. The clash resulted in the burning of 3 houses belonging to one of the tribes. Police intervened to break up the clash but was unable to do so at first. The local police chief stated his force only consists of 30 officers and is too small to address the tribal conflict. Local police raided the homes of tribal militants and arrested an unspecified number of them and seized their weapons, after the fighting had stopped. The clash killed a child and injured 2 others.	1
29/05/2021	Maysan	Al Mejar Al Kabir	Mejar Al-Kabi	Baghdad Today; Kurdistan24	On 29 May 2021, the Fraijat and Suwaidin tribal militias clashed in Mejar Al-Kabi district, Maysan province. The clash killed a child, injured 2 unspecified persons, and resulted in the burning of 3 houses	1

					and the destruction of a generator. The clash was reportedly motivated by a dispute over 1,000 Iraqi Dinars.	
30/05/2021	Al Basrah	Al Basrah	Karmat Ali	Al Mirbad; Baghdad Today	On 30 May 2021, unknown tribal militant shot and killed a civilian from the Hamadna clan as part of a tribal dispute in the Karmat Ali area of Basrah. Local police arrested 4 persons suspected of the attack.	1
30/05/2021	Thi Qar	Al Rifai	Rifai	Al Mirbad	On 30 May 2021, unknown gunmen shot and killed a 17 year old in Rifai district, Thi Qar.	1
8/06/2021	Al Basrah	Al Zubair	Al-Zubair	Al Mirbad	On 8 June 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian in a drive-by shooting in Al-Zubair district, Basrah.	1
8/06/2021	Al Basrah	Al Basrah	Basrah	Al Mirbad	On 8 June 2021, two unidentified tribal militias clashed in the Jubaila area of Basrah city. A stray bullet from the clash killed a civilian bystander. On 9 June 2021, Iraqi police arrested 6 of the tribal militants.	1
10/06/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Al Mirbad	On 10 June 2021, an unknown militant killed a police man by hitting him on the head with a brick in the Industrial Housing area of Nassriya city. The militant was arrested later in the day.	1
14/06/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Al Mirbad	On 14 June 2021, unknown gunmen shot and killed a civilian in a drive-by shooting in the al Muallin area of Amara city. The victim was a former sports referee and a well-known member of the community.	1
15/06/2021	Thi Qar	Al Rifai	Tel Al Lahm	Al Mirbad	On 15 June 2021, an explosive remnant of war (landmine) planted by an unknown armed group detonated killing three civilians in the Tel Al Lahm area of Thi Qar.	3
15/06/2021	Al Muthanna	Al Samawa	As Samawah	Al Sumaria TV	On 15 June 2021, a landmine planted by an unknown armed Group killed 3 civilians in the Al Shukra area of the Samawah desert in Muthanna. Coded as provincial capital As Samawah city.	3
15/06/2021	Thi Qar	Al Shatra	Shatra	Shafaq News	On 15 June 2021, unknown tribal militants shot and killed a man as part of a tribal dispute in the Shatra district of Thi Qar.	1
15/06/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Shafaq News	On 15 June 2021, unknown militants shot and killed a senior Sheikh of the Bani Malik tribe in the Umm Ghorba area of Amara city.	1
16/06/2021	Wassit	Al Hai	Al Muwaffaqiyah	Al Mirbad	On 16 June 2021, an unidentified gunman shot and killed 6 civilians in the Sayed area of Al Muwaffaqiyah district of Wassit province. The	7

					gunman committed suicide after the attack. The motive was reportedly not terrorism-related.	
16/06/2021	Kerbala	Kerbela	Kerbala	Al Sumaria TV	On 16 June 2021, an explosive remnant of war killed 1 civilian and injured another near a cement factory near the Kerbala - Anbar provincial border in Kerbala province. The explosive detonated when the civilians were looking through scrap.	1
18/06/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Al Mirbad	On 18 June 2021, unknown gunmen assassinated a captain in the Investigations Bureau in the Nahawand area of Amara city.	1
22/06/2021	Thi Qar	Al Chibayish	Chibayish	Al Mirbad	On 22 June 2021, an unknown gunmen shot and killed a 22 year old female due to an unspecified dispute in Al Chibayish district, Thi Qar.	1
22/06/2021	Al Basrah	Shat Al Arab	Al Shalamijah	Al Mirbad	On 22 June 2021, an explosive remnant of war (landmine) from the Iraq-Iran war detonated killing a civilian and injuring two others in the Al Shalamijah area of Basrah. The blast occurred when the civilians were collecting scrap.	1
25/06/2021	Al Basrah	Al Zubair	Al-Zubair	Shafaaq News; Al Mirbad	On 25 June 2021, unknown gunmen in three vehicles shot and killed a civilian and injured another near a car dealership in the Maared area of Al-Zubair district, Basrah.	1
1/07/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Al Mirbad	Around 1 July 2021 (as reported), unknown militants abducted and killed a civilian in Amara city. The body of the civilian was found tied up in the Sinbad Park of Amara street.	1
3/07/2021	Maysan	Qalat Saleh	Qalat Salih	Al Mirbad	On 3 July 2021, Iraqi security forces used live ammunition to disperse a protest in Qalat Salih district, Maysan province. The protesters demanded better provision of electricity. Security forces shot and injured one protester in the head. The injured died of the wound at the hospital. [size=no report]	1
10/07/2021	Al Basrah	Al Basrah	Basrah	Al Mirbad	On 10 July 2021, unknown militants shot and killed a lawyer in an unspecified location in Basrah city.	1
11/07/2021	Babil	Al Mahaweeel	Mahawil	National Iraqi News Agency	On 11 July 2021, unknown militants shot and killed the assistant director of the Al Rafidai Bank in Mahawil district, Babil province.	1
12/07/2021	Maysan	Al Kahla	Al Musharrah	Al Mirbad	On 12 July 2021, unknown militants shot and killed the son of a Bani Kab tirbal sheikh in a drive-by shooting on the Al Musharrah - Amara city road.	1

13/07/2021	Maysan	Al Amara	Kumait	Al Mirbad	On 13 July 2021, unidentified militants shot a civilian in the head, killing him, on the Kumait - Amara city road.	1
17/07/2021	Thi Qar	Al Rifai	Rifai	Al Mirbad	On 17 July 2021, unknown tribal militants shot and killed two civilians in a tribally motivated incident in Rifai district, Thi Qar province.	2
21/07/2021	Maysan	Al Mejari Al Kabir	Mejari Al-Kabi	Al Mirbad	On 21 July 2021, an intra-tribal conflict erupted due to a land dispute in the Mejari Al-Kabi area of Maysan province. The clash resulted in 1 fatality and 3 injuries among civilians.	1
24/07/2021	Al Basrah	Al Zubair	Al-Zubair	Al Mirbad; Shafaq News	On 24 July 2021, unknown militants abducted and executed the son of a human rights activist and head of the Al Firdaws Association in Al-Zubair district, Basrah province. His body was discovered the following day near the Poultry Projects in Zubair district.	1
2/08/2021	Thi Qar	Al Nasiriya	Nassriya	Al Mirbad	On 2 August 2021, unknown militants on a motorcycle shot and killed a member of the 'residential' police in the Shuhada neighborhood of Nassriya city.	1
2/08/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	National Iraqi News Agency	On 2 August 2021, two unknown female militants shot and killed a civilian in the Awasha area of Amara city.	1
3/08/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Al Mirbad	On 3 August 2021, unknown militants shot and killed a civilian riding a car on the Hawally road on the outskirts of Amara city.	1
6/08/2021	Thi Qar	Al Shatra	Shatra	Al Mirbad	On 6 August 2021, unknown militants shot and killed a security guard at a shopping center in Shatra district, Thi Qar province.	1
7/08/2021	Wassit	Al Kut	Kut	National Iraqi News Agency; Al Mirbad; Shafaq News; Basnews	On 7 August 2021, unidentified armed individuals on a motorcycle shot and wounded an activist in Kut city in Wassit province. Later, he succumbed to his wounds. Total fatalities coded to 1.	1
10/08/2021	Kerbala	Kerbela	Kerbala	Basnews; Watan (Iraq); National Iraqi News Agency; Shafaq News	On 10 August 2021, an unidentified armed individual shot and killed the head of the municipality of Kerbala city in Kerbala province. The perpetrator was later arrested along with 2 of his sons by security forces. Total fatalities coded to 1.	1
12/08/2021	Maysan	Al Kahla	Amara	Shafaq News	On 12 August 2021, clashes took place between two unidentified armed groups in Maysan province. As a result, a child was killed and another was wounded. Total fatalities coded to 1. Unknown	1

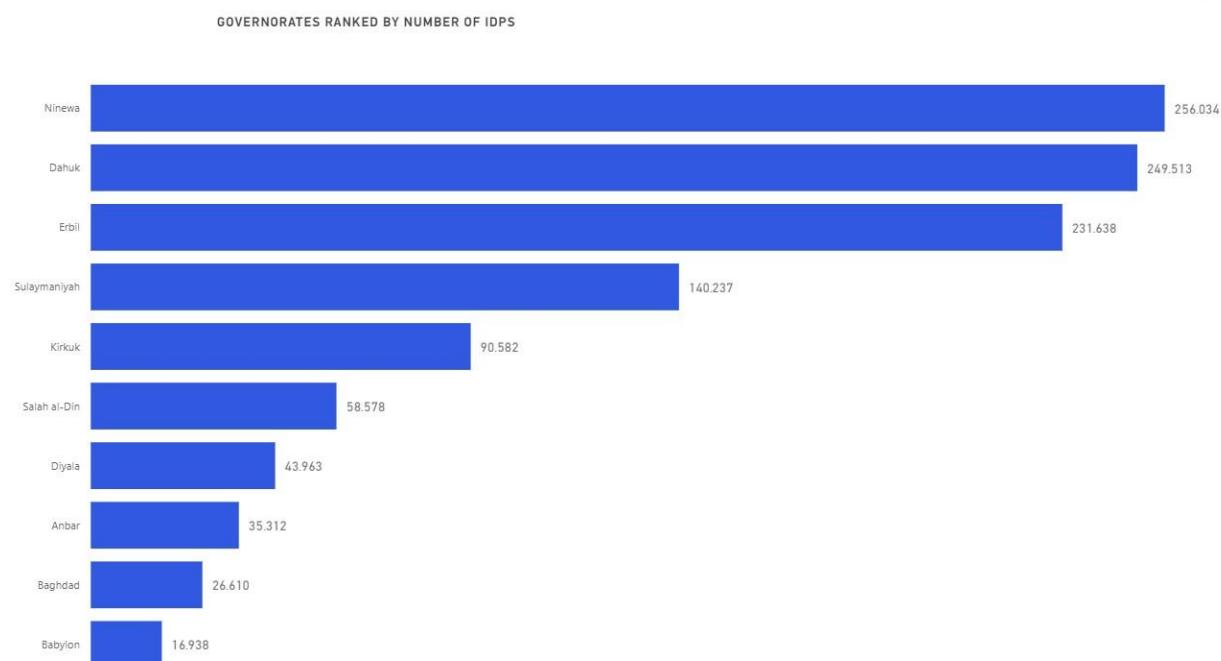
					location coded to provincial capital Amara city.	
19/08/2021	Babil	Al Mussyab	Jurf Al Nasr	Yaqein	Around 19 August 2021, Asaib Ahl Al Haq militants abducted, tortured, and executed a civilian in the Hamiya village of Jurf Al Nasr, Babil	1
15/09/2021	Thi Qar	Al Shatra	Shatra	Al Mirbad; National Iraqi News Agency	On 15 September 2021, overnight the Al Dabat and Hilaliya tribal militias clashed with small arms and unspecified artillery platforms in Shatra district, Thi Qar province. The clash killed 1 unspecified person and 2 civilians. The clash also damaged a school, the Al Bidah Industrial Water Project, and a health center. An armored Iraqi unit deployed to the scene to stop the fighting.	3
24/09/2021	Al Najaf	Al Najaf	Najaf	Shafaaq News	On 24 September 2021, an explosive remnant of war (cluster munition) exploded killing a child in the Wadi Al Salam cemetery in Najaf city.	1

## 7. Verplaatsingen van de bevolking

### 7.1. Ontheemden (IDP's) en terugkeerders (returnees)

IOM rapporteert over de evolutie van de aantallen *internally displaced persons* (IDP's)<sup>511</sup> en *returnees*<sup>512</sup> in Irak door middel van een Displacement Tracking Matrix (DTM), die regelmatig geüpdateert wordt via volgende internetpagina: <http://iraqdtm.iom.int>

IOM rapporteert dat Irak op 30 september 2021 1.189.581 IDP's telt. Ook meldt IOM dat 4.939.074 van de Iraakse burgers die sinds januari 2014 ontheemd raakten inmiddels naar hun herkomstregio terugkeerden.<sup>513</sup> Uit het laatste rapport van IOM blijkt dat Ninewa ook in 2021 de provincie is waar het hoogste aantal IDP's verblijft (256.034). Ook in de Koerdische provincies Dohuk en Erbil verblijven aanzienlijke aantallen IDP's, respectievelijk 249.513 en 231.638:



IOM, Displacement overview, 30/09/2021<sup>514</sup>

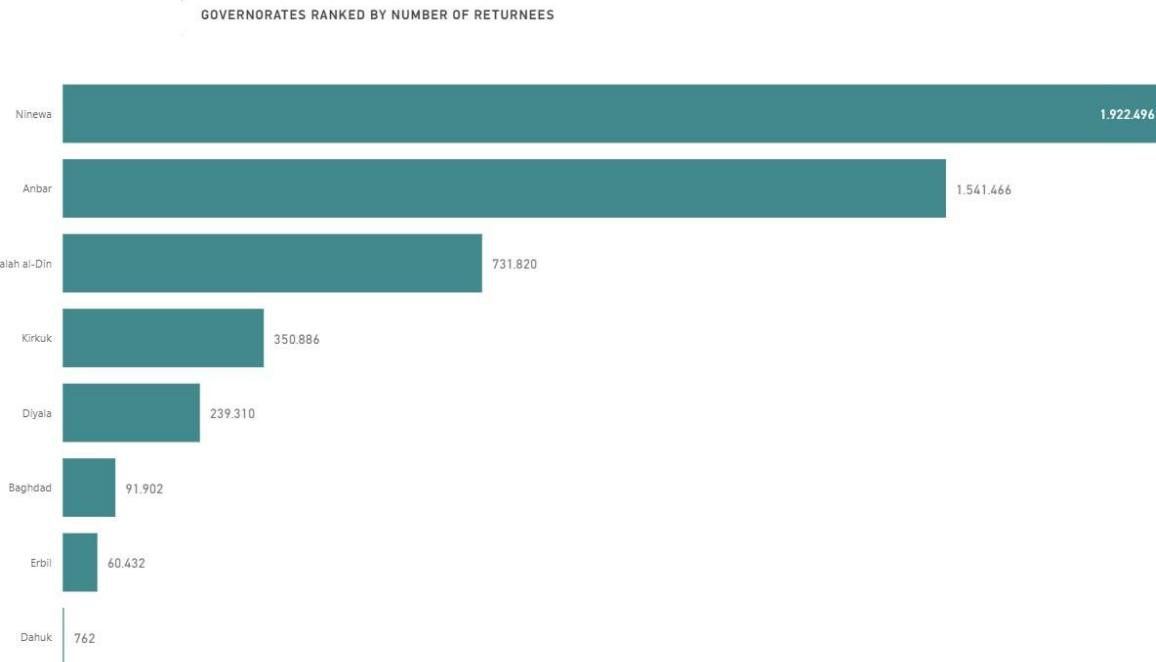
De regelmatig geüpdateete DTM Return Dashboards wijzen uit dat de provincie Ninewa de provincie is waar de meeste terugkeer geregistreerd wordt: 1.922.496 *returnees*, waarvan 1.065.012 naar Mosul. Naar de provincie Anbar zijn op 31 december 2019 1.541.466 ontheemden teruggekeerd, waarvan 601.326 naar Ramadi en 570.600 naar Fallujah:

<sup>511</sup> In de DTM wordt een IDP gedefinieerd als een Iraaks staatsburger die ontheemd raakte na 1 januari 2014 en die binnen de landsgrenzen toevlucht zocht.

<sup>512</sup> Een *returnee* wordt in de DTM gedefinieerd als een IDP die terugkeerde naar de regio of het subdistrict waar deze verbleef alvorens ontheemd te raken, ongeacht of deze naar zijn/haar oorspronkelijke thuisadres terugkeerde

<sup>513</sup> IOM, 24/10/2021, [url](#)

<sup>514</sup> IOM, Displacement Overview, 30/09/2021 [laatst geraadpleegd op 25/10/2021], [url](#)



IOM, Return overview, 30/09/2021<sup>515</sup>

In de rapporten over de leefomstandigheden van IDP's en terugkeerders van maart 2021 merkt IOM op dat de leefomstandigheden in ongeveer de helft van de verblijfplaatsen van IDP's als voldoende kunnen worden geacht, maar dat dit slechts voor 28 procent van de terugkeerlocaties geldt. Er is volgens IOM een grote discrepantie tussen de leefomstandigheden in stedelijke of voorstedelijke gebieden waar de dienstverlening op de meeste plaatsen voldoende vorhanden is, en landelijke gebieden waar het vaak aan de meest elementaire voorzieningen ontbreekt. In 32 van de 94 districten waar IDP's leven worden deze met kritieke omstandigheden geconfronteerd. In niet minder dan 480 terugkeerlocaties (14% van het totaal van de terugkeerders, ongeveer 660.000 personen) hebben de *returnees* te maken met kritieke omstandigheden, aldus IOM in maart 2021.<sup>516</sup>

In de nieuwste bevindingen van IOM over terugkeer van oktober 2021 worden deze cijfers licht aangepast: Van de 2.157 beoordeelde terugkeerlocaties is in 453 gevallen sprake van ernstige omstandigheden, deze locaties vertegenwoordigen 12% van de *returnees*, of 592.932 personen. IOM stelde een stijging van het aantal terugkeerders vast die in slechte of zeer slechte omstandigheden leven. In absolute cijfers gaat het om meer dan 80.000 personen meer. De grootste verslechtering werden in Anbar en Salah al-Din vastgesteld, vooral in de districten Falluja en Heet in Anbar en al-Shirqat in Salah al-Din.<sup>517</sup> In Falluja ging het vooral om een locatie in het subdistrict van Al-Garma waar grootschalige schade aan woningen, bezorgdheid over intimidaties aan controleposten en beperkingen van de bewegingsvrijheid voor een slechtere beoordeling van de leefsituatie zorgden. De verslechtering in het district Al-Shirqat werd veroorzaakt door een toename van veiligheidsactoren in het gebied, geblokkeerde terugkeer, illegale bezetting van privewoningen en ook omwille van bezorgdheid door intimidaties aan controleposten.<sup>518</sup> IOM stelt vast dat de hoogste absolute cijfers

<sup>515</sup> IOM, Displacement Overview, 30/09/2021 [laatst geraadpleegd op 25/10/2021], [url](#)

<sup>516</sup> IOM, *An Overview of Displacement in Iraq, DTM Integrated Location Assessment V, 2020, 03/2021*, [url](#); IOM, *An Overview of Return Movements in Iraq, DTM Integrated Location Assessment V, 2020, 03/2021*, [url](#)

<sup>517</sup> IOM, 10/2021, [url](#)

<sup>518</sup> IOM, 10/2021, [url](#)

van terugkeerders in moeilijke leefomstandigheden in Ninewa en Salah al-Din voorkomen. De locaties met de slechtste leefomstandigheden liggen vooral in de districten Tuz Khurmatu en Baiji in Salah al-Din en in het district Tal Afar in Ninewa.<sup>519</sup>

Naast de talrijke IDP's keerden ook Iraakse vluchtelingen vanuit Syrië en Turkije naar hun regio van herkomst terug. Ook uit België, Nederland en Duitsland keerden Iraakse burgers naar hun afkomstregio terug.<sup>520</sup> IOM ondersteunt en faciliteert de terugkeer van Iraakse staatsburgers naar Irak. De hulp kan bestaan uit het ophalen van iemand van de luchthaven, trainingen voor onder meer integratie en terugkeer op de arbeidsmarkt en financiële of materiële ondersteuning.<sup>521</sup>

## 7.2. Terugkeerratio

Volgens IOM varieert de terugkeerratio per provincie aanzienlijk. Zo keerde inmiddels ongeveer 92 % van de IDP's uit de provincie Anbar naar hun regio van herkomst terug, terwijl de terugkeerratio naar de provincie Salah al- Din 84 % bedraagt en die naar de provincie Nineveh 74 %<sup>522</sup>:

RETURN RATE BY GOVERNORATE OF ORIGIN

Governorate of Origin	Total Displaced Population	Still Displaced	Returnees	Return Rate(%)
Dahuk	762	0	762	100
Anbar	1.676.152	134.686	1.541.466	92
Erbil	69.458	9.026	60.432	87
Salah al-Din	871.878	140.058	731.820	84
Kirkuk	426.808	75.922	350.886	82
Diyala	311.282	71.972	239.310	77
Ninewa	2.591.629	669.133	1.922.496	74
Baghdad	137.226	45.324	91.902	67
Babylon	43.460	43.460	0	0
<b>Totaal</b>	<b>6.128.655</b>	<b>1.189.581</b>	<b>4.939.074</b>	<b>81</b>

IOM, Return by Governorate of Origin, 30/09/2021<sup>523</sup>

Ook geeft IOM aan dat naar bepaalde regio's geen terugkeer vastgesteld wordt. Naar de districten Al-Musayab, Hilla en Al-Mahawil (Babil), Al-Resafa, Karkh en Mada'in (Bagdad), Baladrooz en Baquba (Diyala) en Al-Thetar (Salah al- Din) registreerde IOM in de periode van januari 2014 tot september 2021 geen terugkeer.<sup>524</sup>

<sup>519</sup> IOM, 10/2021, [url](#)

<sup>520</sup> IOM, 03/02/2020, pp. 49, 51, [url](#)

<sup>521</sup> IOM, 03/02/2020, ongedateerd, [url](#)

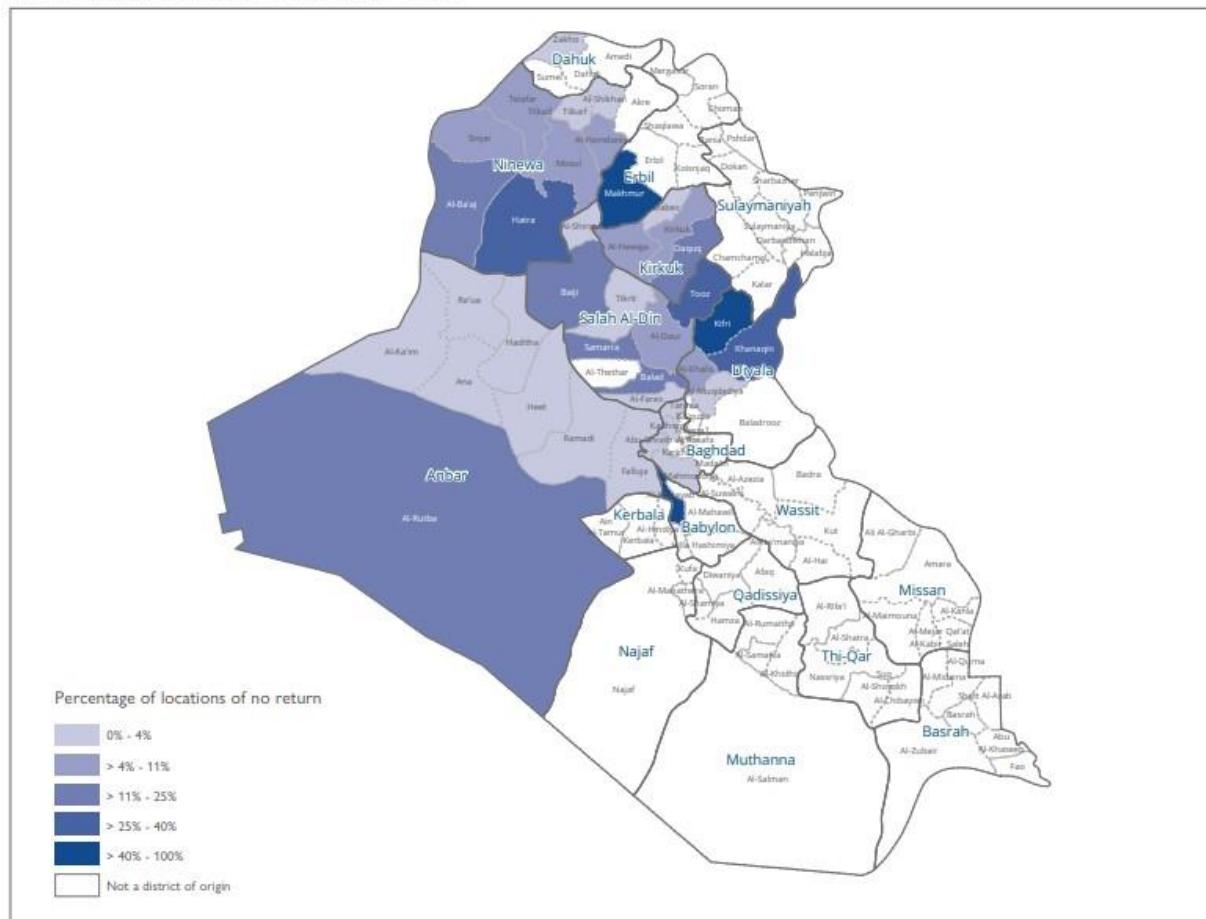
<sup>522</sup> IOM, Return Overview, 30/09/2021 [laatst geraadpleegd op 25/10/2021], [url](#)

<sup>523</sup> IOM, Return Overview, 30/09/2021 [laatst geraadpleegd op 25/10/2021], [url](#)

<sup>524</sup> IOM, Return Overview, 30/09/2021 [laatst geraadpleegd op 25/10/2021], [url](#)

Einde 2019 waren er volgens IOM 261 plaatsen in heel Irak waar geen terugkeer had plaatsgevonden. In de loop van 2020 konden 62 locaties geschrapt worden van deze lijst. IOM stelde echter vast dat in 2020 88 plaatsen waren waar geen terugkeer plaatsvond. 48% van deze plaatsen bevonden zich in Ninawa, 26% in Erbil en 22% in Diyala. IOM concludeerde daaruit dat einde december 2020 in heel Irak 287 plaatsen geen terugkeer kenden in het laatste jaar.<sup>525</sup> De verdeling van deze plaatsen op het grondgebied ziet er zo uit:

Map 2. Percentage of locations of no return per district



IOM, 07/2021<sup>526</sup>

De etno-religieuze profielen van de terugkeerders zien er per provincie als volgt uit, volgens het cijfermateriaal van IOM uit 2019 (er zijn geen recentere bronnen beschikbaar voor dit onderdeel):

525 IOM, 07/2021, url

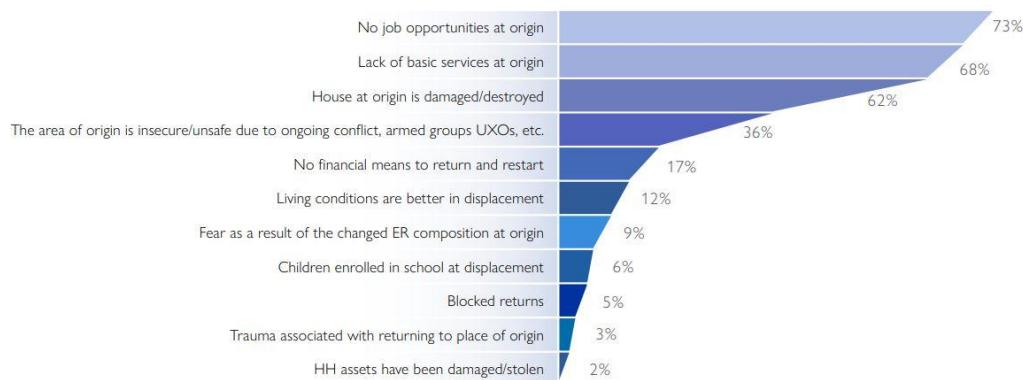
526 TOM, 07/2021, url

GOVERNORATE	ETHNO-RELIGIOUS COMPOSITION							Total
	Arab Sunni Muslims	Kurd Muslims (Sunni and Shia)	Yazidis	Turkmen Muslims (Sunni and Shia)	Minorities (Christians, Kakais, Shabak Shia)	Arab Shia Muslims		
Anbar	98%	0%	0%	0%	0%	2%	100%	
Baghdad	89%	0%	0%	0%	0%	11%	100%	
Dahuk	0%	0%	0%	0%	100%	0%	100%	
Diyala	90%	4%	0%	3%	0%	3%	100%	
Erbil	50%	50%	0%	0%	0%	0%	100%	
Kirkuk	49%	49%	0%	1%	0%	0%	100%	
Ninawa	64%	3%	5%	12%	16%	0%	100%	
Salah al-Din	93%	4%	0%	1%	0%	1%	100%	
Total	79%	6%	2%	5%	6%	1%	100%	

IOM, Ethno-religious composition (% of returnees), 2020<sup>527</sup>

### 7.3. Obstakels bij terugkeer

Onderzoek door IOM naar de diverse redenen waarom IDP's vooralsnog niet naar hun regio van herkomst terugkeerden wijst uit dat het gebrek aan werkgelegenheid, basisvoorzieningen en woongelegenheid het vaakst aangehaald worden als hindernissen bij terugkeer. Ook de onzekere veiligheidssituatie in de regio van herkomst wordt regelmatig aangehaald als een reden om niet terug te keren, zij het minder frequent dan bij gelijkaardige onderzoeken in voorgaande jaren.<sup>528</sup> 9 % van de IDP's geeft te kennen dat ze niet terugkeren omdat de etno-religieuze bevolkingssamenstelling in hun herkomstregio gewijzigd is:



IOM, Obstacles to return, 2020<sup>529</sup>

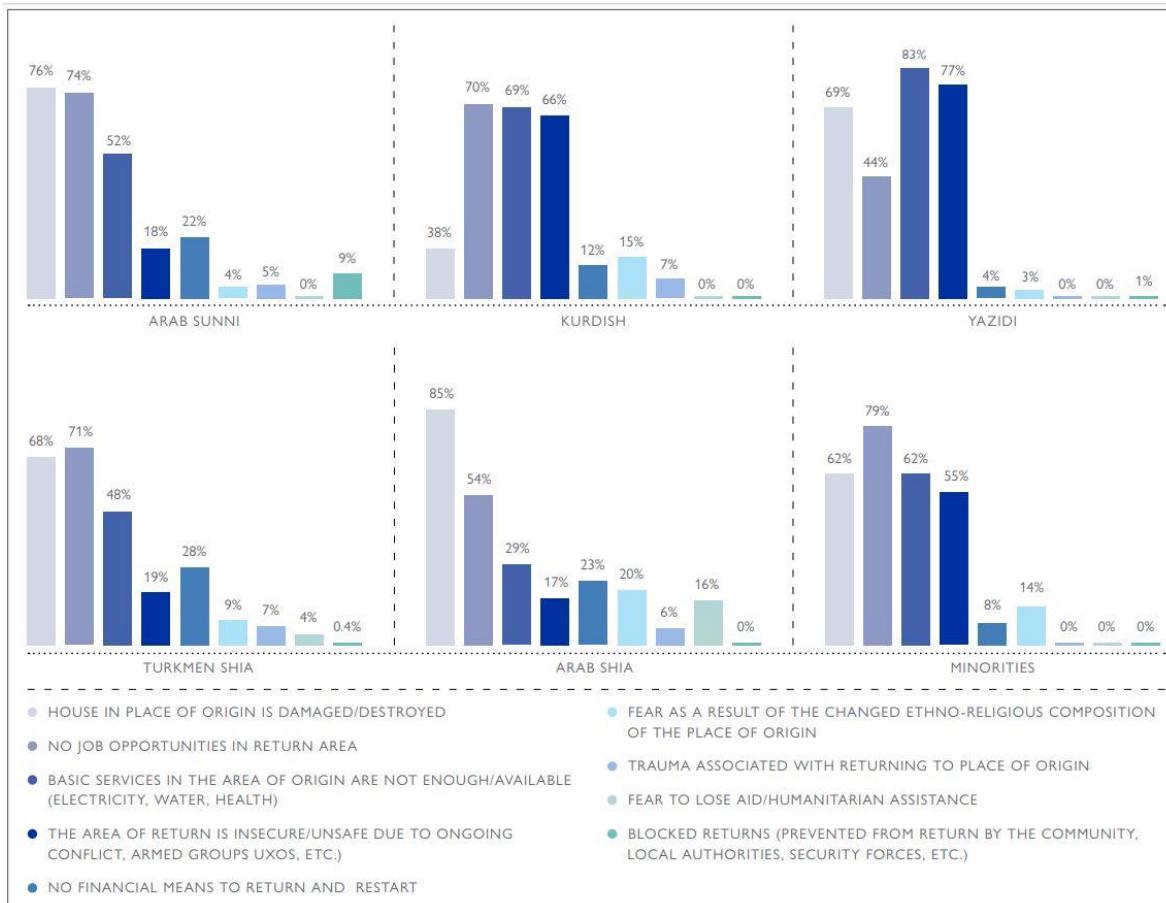
Al naargelang het etno-sektarische profiel van de IDP's variëren de redenen om niet naar de herkomstregio terug te keren. Zo halen soennitisch-Arabische IDP's vooral het tekort aan woongelegenheid, tewerkstelling en basisvoorzieningen aan als reden om niet terug te keren. Daarenboven geeft 9 % van hen aan dat ze niet terugkeren omdat de lokale gemeenschap, plaatselijke autoriteiten en/of veiligheidsactoren zulks afblokt. Andere etno-sektarische groepen IDP's halen dit motief nauwelijks nog aan. Koerdische IDP's maken minder gewag van schade aan hun woning als reden om niet terug te keren. Veel vaker dan soennitische Arabieren roepen ze de onveiligheid in hun regio van herkomst in als reden om niet terug te keren. De voornaamste redenen voor jezidi's om niet

<sup>527</sup> IOM, 03/02/2020, p. 62, [url](#)

<sup>528</sup> IOM, 03/02/2020, p. 22, [url](#); IOM, 02/01/2019, p. 24, [url](#)

<sup>529</sup> IOM, 03/02/2020, p. 21, [url](#)

terug te keren zijn dan weer het gebrek aan basisvoorzieningen en de onzekere veiligheidssituatie in hun regio van herkomst. Het voornaamste motief voor Turkmeense sjiieten om niet terug te keren is het gebrek aan werkgelegenheid, terwijl Arabische sjiieten vooral de beschadiging of de vernieling van hun thuisadres inroepen. Ook andere minderheden halen vooral het gebrek aan werkgelegenheid aan als reden om niet terug te keren. Ook de schade aan hun voormalige thuisadres, het gebrek aan basisvoorzieningen en de onzekere veiligheidssituatie worden vaak genoemd als reden om niet naar de herkomstregio terug te keren:



IOM, Obstacles to return by ethno-religious group (% of location), 2020<sup>530</sup>

In het rapport *Reasons to remain: an in-depth analysis of the main districts of origin*, gepubliceerd door IOM in april 2019, lijst IOM de ingeroepen obstakels voor terugkeer op naargelang het district waarvan IDP's afkomstig zijn. Uit deze tabellen blijkt bijvoorbeeld dat er 14.316 IDP's uit Ramadi geregistreerd zijn, waarvan er slechts 471 in vluchtelingenkampen verblijven. De overgrote meerderheid van de IDP's uit Ramadi keert niet terug wegens de vernieling van hun woning. Ongeveer een derde keerde niet terug naar Ramadi uit onvermogen om in zijn/haar levensonderhoud te voorzien. Nagenoeg 20 % keerde niet naar Ramadi terug omdat de veiligheidsdiensten er onvoldoende present zijn.<sup>531</sup> Voorts becijfert IOM dat 49.213 IDP's uit Sinjar vooralsnog niet terugkeerden. 28.804 van hen worden in een vluchtelingenkamp opgevangen. De vernieling van hun woning, het onvermogen om in zijn/haar levensonderhoud te voorzien en de beperkte aanwezigheid van veiligheidsdiensten in de regio zijn de voornaamste motieven om niet terug te keren van de IDP's uit

<sup>530</sup> IOM 03/02/2020, p. 45, [url](#)

<sup>531</sup> IOM, 18/04/2019, pp. 13-14, [url](#)

dit district.<sup>532</sup> Ook voor andere districten waarvan IDP's afkomstig zijn wordt in dit rapport opgeliist wat de voornaamste obstakels bij terugkeer zijn.

In februari 2019 rapporteert Global Public Policy Institute (GPPI), een in Berlijn gebaseerde, onafhankelijke denktank, dat terugkeer belemmerd kan worden door de talrijke *local, hybrid and sub-state security forces* (LHSF) die in Irak actief zijn. Dergelijke lokale, niet rechtstreeks door de Iraakse overheid aangestuurde veiligheidsactoren zijn niet alleen verantwoordelijk voor mensenrechtenschendingen die de bewoners van bepaalde regio's op de vlucht joegen, ze belemmeren in sommige gevallen ook de terugkeer van IDP's.<sup>533</sup>

Zo gebruikten de PMF geweld tegen soennitische IDP's en ontzegden hen terugkeer naar hun regio van herkomst:

"Whether because of their sectarian tendencies and reputation or simply as a result of their greater capacity to inflict harm, as these Shi'a PMF groups entered Sunni-majority areas during the liberation or stabilization campaigns, allegations of abuse, discrimination against Sunni communities, and extreme violence followed them. This included frequent instances of mistreatment of IDPs, forced displacement and blocked returns. The biggest share of the allegations concerned AAH and the Hezbollah Brigades, although there were also reports of abuse involving the Badr Organization, the Khorasani Brigades, or other Shi'a PMF units".<sup>534</sup>

Onder meer in Tal Afar, Shirqat, Baiji, Tikrit, Dour en Tuz Khurmatu waren er berichten van misbruiken door Popular Mobilization Forces, inclusief de versperde terugkeer van IDP's. Tegelijk geeft GPPI aan dat de meerderheid van dergelijke misbruiken gesitueerd zijn in de periode meteen na de herovering van de betreffende gebieden. Zo vonden in Tikrit en Dour ernstige mensenrechtenschendingen plaats na de bevrijding maar naderhand namen berichten over dergelijke misbruiken af en kwam de terugkeer naar deze regio's op gang. Tegelijk bleef de aanwezigheid van de PMF in en om Tikrit voor sommige IDP's een reden om niet terug te keren.<sup>535</sup> Ook in andere regio's vormde de aanwezigheid van de PMF een belemmering voor terugkeer. In Baiji district (Salah al- Din) richtten de PMF aanzienlijke schade aan. Daarenboven waren er berichten dat IDP's en *returnees* vastgehouden en mishandeld werden bij controleposten.<sup>536</sup> Ook in Jurf al-Sakhr, gelegen in Babil, en een aantal gebieden in Diyala verboden de PMF de terugkeer van soennitische IDP's.<sup>537</sup> Tegelijk werd de aanwezigheid van de PMF in tal van andere regio's teruggeschroefd en werd de ordehandhaving aan reguliere strijdkrachten overgedragen. Dit had een positieve impact op de terugkeer van IDP's.<sup>538</sup>

GPPI rapporteert verder dat in de Centraal-Iraakse provincies ook tal van lokale, kleinere milities opgericht werden die opgenomen werden in de PMF of ermee samenwerken. In theorie houdt de terreinkennis van deze lokale veiligheidsactoren in dat de plaatselijke bevolking beter beschermd kan worden maar dit blijkt niet altijd het geval:

"(...) In practice, these local roots came with local ambitions, interests and grudges. Many of these local forces were mobilized along sectarian, ethnic or political lines in mixed or divided communities. Instead of protecting the local population, many of these groups used their positions of authority to exact revenge or disadvantage rival individuals or groups. IDPs or

---

<sup>532</sup> IOM, 18/04/2019, p. 13, [url](#)

<sup>533</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

<sup>534</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

<sup>535</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

<sup>536</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

<sup>537</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

<sup>538</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

returnees, who were frequently in a vulnerable position, often bore the brunt of such retaliation.”<sup>539</sup>

Onder meer in Tuz, Kirkuk, Tikrit, Shirqat, Qaraqosh, Sinjar en andere locaties op de vlakte van Nineveh vormt de aanwezigheid van lokale milities een belemmering voor de terugkeer van IDP's. In Amerli, gelegen in Tuz, Salah al-Din, keerden sjiiatische, Turkmeense families snel na de bevrijding van de regio terug. Tegelijk voorkwam de aanwezigheid van een sjiiatische, Turkmeense PMF-militie de terugkeer van soennitische Turkmenen en Arabieren. In Bashir, gelegen in Kirkuk, wordt hetzelfde waargenomen: een plaatselijke sjiiatische, Turkmeense PMF-militie verbood soennitische Arabieren terug te komen. In het zuiden van de Nineveh-vlakte weerhoudt een lokale Shabak PMF-militie christenen en soennitische Arabieren van terugkeer. Naar de christelijke stad Qaraqosh vindt nauwelijks terugkeer plaats onder meer uit wantrouwen tegenover Shabak-milities in de regio.<sup>540</sup>

Daarenboven wordt de terugkeer van IDP's gemonitord door tal van veiligheidsactoren, die niet alleen een eigen screening doorvoeren maar daarenboven aanzienlijke willekeur aan de dag leggen:

“(...) Many of these security actors maintained their own databases of suspected ISIL affiliates and each family member had to receive clearance from all databases. Not only was this process lengthy, but the databases often contradicted each other and the process by which an individual might be blacklisted was unclear. (...) In addition to adding to the overall cacophony of overlapping vetting lists and databases, LHSFs made the application of vetting even more irregular at the point of return. Many LHSFs were in control of checkpoints, which is where the final decision on whether permission to return or to pass through a transit point en route to return would be permitted. Although in theory all LHSFs manning checkpoints would have had the same lists of who was authorized to return, and regular procedures for permitting return, in practice, the ways that these rules were implemented was as numerous as the LHSFs themselves. This was partly to do with multiple lists of vetted individuals as well as the fact that they were poorly updated. But it is also because many LHSF forces at checkpoints applied their own rules and scrutiny.”<sup>541</sup>

Al de bovengenoemde factoren zijn ook in 2021 nog geldig. In juli 2021 stelde IOM voor de onderzoeksperiode december 2019 tot december 2020 vast dat er in drie *hotspots*<sup>542</sup> in Anbar een aanzienlijke verslechtering van de veiligheidssituatie werd geregistreerd, vooral door toenemende bezorgdheid over geweldpotentieel, berichten over geblokkeerde terugkeer en gewelddadig optreden aan controleposten door *non-state actors*. In Diyala werden geen grote veranderingen vastgesteld in de *hotspots* en in Ninawa verbeterde de veiligheid in de meeste *hotspots*, met name in Markaz Sinjar en Qaeyrrawan (district Sinjar). In Salah al-Din zijn de *hotspots* in het district Tuz Khurmatu diegenen met de slechtste veiligheidsscores.<sup>543</sup>

Een bijkomende factor die de terugkeer voor IDP's moeilijker of zelfs onmogelijk kan maken is volgens HRW het systeem van *security clearance* dat in veel gebieden wordt gehanteerd waar ISIS vroeger aanwezig was. Volgens dit systeem moeten alle inwoners een goedkeuring van de veiligheidsdiensten in hun gebied hebben voor zij een aanvraag voor ontbrekende persoonlijke documenten kunnen indienen. Dit geldt voor de meeste gezinnen die voor langere tijd onder de controle van ISIS hebben geleefd. De veiligheidsdiensten weigeren de goedkeuring indien een gezinslid door hen of door de plaatselijke gemeenschap ervan wordt verdacht een lid van ISIS te zijn of sympathieën voor de

---

<sup>539</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

<sup>540</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

<sup>541</sup> GPPI, 18/02/2019, [url](#)

<sup>542</sup> “The return index classifies a subdistrict as a ‘hotspots’ if it scores highly in terms of severity on at least one of the two return index scales. A sub-district can also be considered a ‘hotspot’ if the area is scored as medium severity in one or both scales, but also hosts a relatively large number of returnees”, IOM, 07/2021, [url](#)

<sup>543</sup> IOM, 07/2021, [url](#)

terreurgroep te koesteren. Het volstaat dat de naam op een lijst van gezochte personen staat. In sommige gebieden wordt van de gezinnen geëist dat zij een klacht indienen tegen dit familielid om de goedkeuring te krijgen, aldus HRW.<sup>544</sup>

#### 7.4. Gedwongen terugkeer

In augustus en september 2019 worden 300 families die in de provincie Nineveh toevlucht vonden, gedwongen bepaalde vluchtelingenkampen in de provincie te verlaten. De betrokkenen worden ondanks de uitgesproken vrees voor hun persoonlijke veiligheid naar Anbar, Kirkuk en Salah al-Din teruggebracht. Een aantal families doorstaat de veiligheidsscreening van de autoriteiten in Anbar niet en raakt opnieuw ontheemd. IDP's die naar Kirkuk teruggeleid worden, maken gewag van dreigtelefoons en de confiscatie van identiteitsdocumenten. Na de aankomst van een aantal IDP's in een vluchtelingenkamp in Salah al-Din ontploffen er drie handgranaten. Ook worden op sociale media dreigementen geuit.<sup>545</sup>

In 2020 werd de sluiting van vluchtelingenkampen door de pandemie tijdelijk on hold gezet. In oktober 2020 hebben de autoriteiten de sluitingen hervat. Tegen einde 2020 werden elf kampen gesloten en vier werden nieuw als informele sites geklassificeerd.<sup>546</sup>

In 2021 werden de sluitingen van vluchtelingenkampen voortgezet. In maart 2021 heeft de Iraakse regering een nationaal actieplan gelanceerd om de kampen te sluiten en de IDP te helpen met hun terugkeer. Dit plan en de aanhoudende sluiting van kampen door de overheid heeft kritiek uitgelokt van HRW. HRW wijst in juni 2021 erop dat in de zeven maanden daarvoor zestien kampen werden gesloten waardoor minstens 34.801 IDP's in een situatie zijn terechtgekomen waardoor zij niet veilig naar huis kunnen terugkeren of een ander veilig onderkomen kunnen krijgen en ook geen toegang tot voor hen betaalbare diensten kunnen krijgen. Volgens HRW blijven slechts twee kampen open in de gebieden onder controle van Bagdad, een in Ninewa en een in Anbar. Ook deze zouden volgens HRW binnenkort gesloten worden.<sup>547</sup>

#### 7.5. Advies UNHCR

In mei 2019 publiceert UNHCR het rapport *International Protection Considerations with Regard to People Fleeing the Republic of Iraq*. Hun positie over terugkeer naar gebieden die door ISIS gecontroleerd werden en/of gebieden waar ISIS present blijft, luidt als volgt:

"In light of widespread destruction and damage to homes, basic infrastructure and agricultural lands, limited access to livelihoods and basic services, the contamination of homes and lands with ERW ongoing community tensions, including reprisal acts against civilians perceived to be supporting ISIS, as well as localized insecurity, UNHCR urges States to refrain from forcibly returning persons who originate from areas previously controlled by ISIS or areas with a continued ISIS presence to their areas of origin. UNHCR also advises against the forcible return of these persons to other parts of Iraq if there is a risk that they may not be able to access to and/or reside in these areas, or that they will otherwise end up in a situation where they have no choice but to return to their area of origin."<sup>548</sup>

In januari 2021 publiceert UNHCR *Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Iraq*. In dit rapport licht UNHCR toe onder welke voorwaarden

<sup>544</sup> HRW, 03/06/2021, [url](#)

<sup>545</sup> UN OCHA, 02/09/2019, [url](#)

<sup>546</sup> CCM Cluster, REACH, 02/03/2021, [url](#)

<sup>547</sup> HRW, 03/06/2021, [url](#)

<sup>548</sup> UNHCR, 12/11/2019, p. 128, [url](#)

personen die uit voormalig ISIS-gebied afkomstig zijn toegang en verblijf kunnen bekomen buiten hun oorspronkelijke herkomstregio. Zo hebben voormalige inwoners van ISIS-gebied, in het bijzonder soennitische Arabieren, geen sponsor nodig om toegang te krijgen tot de Babil, Bagdad, Basra, Thi-Qar, Diyala, Kerbala, Kirkuk-stad, Missan, Muthanna, Najaf, Qadissiya en Wasit. Deze regeling geldt ook voor personen die uit een ander land terugkeren. Voor de KAR geldt dat niet uit de KAR afkomstige Iraakse Arabieren en Turkmenen (met inbegrip van personen afkomstig uit vroegere ISIS-gebied) geen sponsor nodig hebben om de KAR te betreden. Bij binnenkomst krijgen deze personen na een veiligheidscontrole door de *assayish* over het algemeen een tijdelijke inreisvergunning die 30 dagen geldig is.<sup>549</sup>

Om zich elders in Irak te vestigen ondergaan voormalige inwoners van ISIS-gebied steevast een veiligheidsscreening. Afhankelijk van de plek van hervestiging is een sponsor en/of een aanbeveling van de *mukhtar* en/of het plaatselijke bestuur vereist. De voorwaarden worden door UNHCR in hoofdstuk 3. Residency Requirements van het bovengenoemde document opgesomd.<sup>550</sup>

In hetzelfde document schrijft UNHCR in hoofdstuk 5 over de druk om terug te keren naar de voormalige woongebieden:

"Governmental authorities have repeatedly emphasized their priority to resolve the "displacement file" by 2021 through the return of internally displaced persons (IDPs) to their areas of origin and the closure of IDP camps and informal sites. In numerous areas across Iraq, particularly central and southern Iraq, persons displaced from formerly ISIS-held or conflict-affected areas are increasingly pressured or coerced by central and local authorities and other actors to return to their home areas. Reported means of pressure employed include, *inter alia*, camp closures, notifications with deadlines to leave, denial of or restrictions to the access to public health services and livelihood opportunities, harassment (mostly verbal and in some cases sexual), as well as arbitrary arrest. In some instances, authorities have reportedly either resorted to eviction threats or ignored private actors' eviction threats against IDPs residing in informal settlements. Following several camp closures at the end of 2019, between October 2020 to December 2020 the authorities engaged in a further round of large-scale closure of IDP camps and informal sites across Federal Iraq, leaving those affected often with very little time to make plans for their future. Decisions to close camps were taken without consultation with affected populations and despite serious safety and humanitarian concerns. While some IDPs have been able to return to their areas of origin after the closure of camps, significant numbers have been unable to return and face renewed displacement, including to informal settlements or other, often inadequate conditions."<sup>551</sup>

---

<sup>549</sup> UNHCR, 11/01/2021, [url](#)

<sup>550</sup> UNHCR, 11/01/2021, [url](#)

<sup>551</sup> UNHCR, 11/01/2021, [url](#)

## Samenvatting

Tijdens de voor dit document onderzochte periode bleef het geweld door de restanten van de voormalige Islamitische Staat (ISIS), die al sinds november 2017 geen grondgebied in Irak onder vaste controle houden, op hetzelfde niveau als in 2019 en begin 2020. ISIS is ook in 2021 vooral een ruraal fenomeen en houdt zich schuil in ontoegankelijke gebieden in Centraal-Irak, van waaruit het aanvallen op de veiligheidstroepen en ook op burgers uitvoert. Sinds het verlies van het laatste grondgebied in Irak voert ISIS een guerrillastrategie met in de eerste plaats gerichte aanvallen op posities van het Iraakse leger, de politie en de PMF in de provincies van Centraal-Irak en de landelijke buitengebieden van de provincie Bagdad. ISIS viseert ook personen die een of andere veiligheidsfunctie uitoefenen, zoals politiepersoneel of *mukhtars*, die over het reilen en zeilen in hun dorp of wijk goed op de hoogte zijn. Deze personen en hun families vormen het doelwit van gerichte executies. Grootschalige aanslagen, al dan niet met zelfmoordterroristen, zijn uitzonderlijk geworden, actueel vallen meer slachtoffers onder de combattanten van beide kanten dan onder de burgerbevolking.

Het lagere niveau van geweld door ISIS is over het hele land gezien duidelijk: in Bagdad zijn de aanslagen zeer sterk verminderd, al waren in de eerste negen maanden van het jaar drie met een groter aantal slachtoffers, en in heel Zuid-Irak is de terroristische organisatie zo goed als volledig afwezig. Lokaal zijn er soms wel opflakkeringen, met name in de gebieden van het vroegere kalifaat. In Diyala, Kirkuk en Salah al-Din is de frequentie van aanvallen door ISIS nog altijd relatief hoog maar nergens is ze nog vergelijkbaar met de periode van 2013 tot 2016. Het (totaal) aantal aanvallen en slachtoffers liggen vele malen lager dan in die periode.

De grote betogeningen tussen oktober 2019 en februari 2020 met grootschalig geweld en talrijke dodelijke slachtoffers behoren tot het verleden, maar betogeningen van burgers tegen corruptie en dysfuncionele infrastructuur zijn een steeds terugkerend fenomeen in Irak, en de eisen van de veelal jonge betogers zijn niet veranderd: zij eisen het aftreden van de hele politieke klasse en nieuwe bestuurders die niet geworteld zijn in het systeem van machtsdeling tussen de etnische en religieuze machtsblokken (*Muhasasa*). In de nasleep van de betogeningen werden activisten bedreigd, aangevallen, ontvoerd en ook vermoord door gewapende groepen. Bij deze vorm van geweld zijn de daders doorgaans onbekend maar wordt door waarnemers ervan uitgegaan dat ze uit de hoek van de pro-Iraanse milities komen.

In Zuid-Irak komt het vaak tot gewelddadige confrontaties tussen stammen. Bij deze vuurgevechten komen ook burgers om het leven of worden ze gewond.

Iran speelt een heel actieve rol in Irak, en de toenemende escalatie van het conflict tussen de VS en Iran heeft een sterke politieke invloed in Irak. De VS en Iran hebben beiden een militaire aanwezigheid in het land, en ook in 2020 en 2021 kwam het tot vijandelijkheden tussen de VS enerzijds en pro-Iraanse milities anderzijds. De VS heeft een verdere terugtrekking van haar grondtroepen in Irak ingezet. Deze aftocht zou volgens de planning tegen einde 2021 afgesloten moeten worden, maar betekent niet het volledige einde van de Amerikaanse aanwezigheid, er blijft altijd nog een beperkte capaciteit vorhanden.

De sjiiatische milities van de Popular Mobilization Forces (PMF) zijn niet alleen een component van de Iraakse strijdkrachten maar vormen bijzonder machtige politiek-militair-economische blokken die op alle beslissingsniveaus grote invloed uitoefenen. Bij de jongste parlementaire verkiezingen heeft het sadristische blok een overwinning geboekt en de pro-Iraanse Fateh-alliantie een zware nederlaag geleden. Dit leidt tot politieke spanningen die in de eerste twee weken na de verkiezingsdag nog tot geen grootschalig geweld hebben geleid.

In de Koerdische Autonome Regio (KAR) zijn de Turkse luchtmacht en ook Turkse grondtroepen actief, die tegen de Koerdische PKK vechten die al lange tijd haar basis heeft in de ontoegankelijke bergregio's

van de KAR. Bij de luchtaanvallen en grondgevechten komen ook regelmatig burgers om het leven. De PKK valt af en toe ook patrouilles van de KDP-peshmerga aan. Een uitloper van dit conflict zorgt dan weer voor Turkse luchtaanvallen in het district Sinjar, waar Turkije de met de PKK gelieerde YBS aanvalt.

In de omstreden gebieden concurreren de Koerden en Bagdad om de macht. Na het verlies van een deel van de omstreden gebieden in de nasleep van het referendum van september 2017 is er op sommige plaatsen en machtsvacuüm ontstaan: de centrale overheid bleek niet in staat om in landelijke gebieden de burgers de nodige veiligheid en bescherming te bieden tegen de resterende ISIS-militanten. ISIS maakte dan ook dankbaar gebruik van deze situatie. Ondanks hun concurrentie zijn de Koerden en Bagdad nu gedwongen om op veiligheidsgebied terug samen te werken om de extremistische militanten in deze zones efficiënt te bestrijden.

De terugkeer van de IDP's is vertraagd. Nog altijd zijn meer dan een miljoen ontheemden niet teruggekeerd naar hun oorspronkelijke woonplaats. De redenen daarvoor zijn veelvuldig: oorlogsschade, veiligheidsproblemen door actuele conflicten of door contaminatie met explosieven, en ook slechte economische perspectieven maken dat veel gevvluchte burgers aarzelen om terug te keren. De gemeenschappen in de voormalig door ISIS bezette gebieden zijn zwaar getekend door de gebeurtenissen en vaak verscheurd langs etnische, religieuze en tribale lijnen. De eisen om bestraffing en wraak drijven samen met de vrees voor een terugkeer van de Islamitische Staat het verzet op tegen een terugkeer van families of clans die met ISIS geassocieerd worden maar de overheid oefent druk uit op de gemeenschappen om deze terugkeer te versnellen. Er zijn enkele gebieden waar weinig of zelfs bijna geen terugkeer gebeurt.

## Bibliografie

### Rechtstreekse contacten

Expert voor de veiligheidssituatie in Irak, [conferentie volgens Chatham House regels], videogesprek, 27/05/2021, identiteit niet meegedeeld om veiligheidsredenen

### Geschreven en audiovisuele bronnen

1001 Iraqi thoughts, *The PKK in Iraq: a geo-political reading*, 09/09/2019,

<https://1001iraqithoughts.com/2019/09/09/the-pkk-in-iraq-a-geopolitical-reading/> [geraadpleegd op 04/06/2021]

Ahval, *Turkish offensive in north Iraq extends beyond usual anti-PKK campaign – analysis*, 22/07/2020,  
<https://ahvalnews.com/operation-claw-tiger/turkish-offensive-north-iraq-extends-beyond-usual-anti-pkk-campaign-analysts> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Airwars, *Annual rapport 2020*, 03/2021, <https://airwars.org/wp-content/uploads/2021/03/Airwars-Annual-report-2020-fin-1.pdf> [geraadpleegd op 16/07/2021]

Airwars, *Turkish Military in Iraq & Syria*, s.d., <https://airwars.org/civilian-casualties/page/3/?country=iraq&belligerent=turkish-military> [geraadpleegd op 18/11/2021]

Al Jaffal O. en Khalaf S., *Basra governorate: a locality in crisis*, 05/2021,  
[http://eprints.lse.ac.uk/110478/2/Al\\_Jaffal\\_basra\\_locality\\_in\\_crisis\\_published\\_english.pdf](http://eprints.lse.ac.uk/110478/2/Al_Jaffal_basra_locality_in_crisis_published_english.pdf) [geraadpleegd op 07/07/2021]

Al Jazeera, 'There's no rain': Climate change threatens Iraq's Bedouins, 28/04/2021,  
<https://www.aljazeera.com/news/2021/4/28/no-rain-iraqs-bedouin-tribes-affected-by-climate-change> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Al Jazeera, Activist's killing triggers protest in Iraq's Karbala, 09/05/2021,  
<https://www.aljazeera.com/news/2021/5/9/activists-killing-triggers-protests-in-iraqs-karbala> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Al Jazeera, Gov't formation in Iraq Kurdish region closer after KDP-PUK deal, 04/03/2019,  
<https://www.aljazeera.com/news/2019/03/govt-formation-iraq-kurdish-region-closer-kdp-puk-deal-190304153837465.html> [geraadpleegd op 11/09/2019]

Al Jazeera, Iraq forces in full control of Kirkuk province, 21/10/2017,  
<https://www.aljazeera.com/news/2017/10/21/iraq-forces-in-full-control-of-kirkuk-province/> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Al Jazeera, Iraqi armed group vows more attacks on 'American occupation', 15/02/2021,  
<https://www.aljazeera.com/news/2021/2/15/north-iraq-airbase-hosting-us-troops-targeted-by-several-rockets> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Al Jazeera, Iraqi Kurdish region: Five killed in anti-KRG protests, 20/12/2017,  
<https://www.aljazeera.com/news/2017/12/171220075526896.html> [geraadpleegd op 02/03/2018]

Al Jazeera, Moqtada al-Sadr says he will participate in Iraq general election, 27/08/2021,  
<https://www.aljazeera.com/news/2021/8/27/iraq-sadr-says-he-will-participate-in-general-election> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Al Jazeera, One killed by Turkish strike on northern Iraq: Local official, 26/06/2020,  
<https://www.aljazeera.com/news/2020/6/26/one-killed-by-turkish-strike-on-northern-iraq-local-official> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Al Jazeera, Turkish army says 13 civilians killed as anti-PKK operation ends, 14/02/2021,  
<https://www.aljazeera.com/news/2021/2/14/turkey-completes-northern-iraq-operation-against-pkk-minister> [geraadpleegd op 16/07/2021]

Al Jazeera, *Vote count underway in Iraq after record low turnout*, 11/10/2021,  
<https://www.aljazeera.com/news/2021/10/11/iraqi-parliamentary-elections-see-record-low-voter-turnout>  
[geraadpleegd op 26/10/2021]

Al Jazeera, *What is behind the killings in Basra?*, 28/08/2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/8/28/what-is-behind-the-killings-in-basra> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Alaaldin, F., *Statement Shia Coordination Framework on #iraqelections results*, Twitterbericht, 16/10/2021,  
<https://twitter.com/farhad965/status/1449461965735219202> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Alarabiya News, *Coronavirus: pilgrims flood Iraq's Karbala for Arbaeen despite COVID-19 fears*, 05/10/2020,  
<https://english.alarabiya.net/coronavirus/2020/10/05/Coronavirus-Pilgrims-flood-Iraq-s-Karbala-for-Arbaeen-despite-COVID-19-fears> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Al-Bayan Center for Planning and Studies, *Legislative elections in Iraq for 2021: Analytical study*, 25/10/2021,  
<https://www.bayancenter.org/en/2021/10/2873/> [geraadpleegd op 24/11/2021]

Algemene Inlichtingen – en Veiligheidsdienst, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (AIVD),  
*Transformatie van het jihadisme in Nederland Zwermdynamiek en nieuwe slagkracht IVD*, 06/2014,  
[https://www.aivd.nl/binaries/aivd\\_nl/documenten/publicaties/2014/06/30/transformatie-van-het-jihadisme-in-nederland/Transformatie+jihadisme+in+nederland+20140630.pdf](https://www.aivd.nl/binaries/aivd_nl/documenten/publicaties/2014/06/30/transformatie-van-het-jihadisme-in-nederland/Transformatie+jihadisme+in+nederland+20140630.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

Al-Hashimi H., *ISIS in Iraq: From Abandoned Villages to the Cities*, 05/05/2020,  
<https://newlinesinstitute.org/isis/isis-in-iraq-from-abandoned-villages-to-the-cities/> [geraadpleegd op 12/07/2021]

Al-Maydeen, *Iraq: Protests Expand over Election Results, and Demand to Hold Fraudsters Accountable*, 18/10/2021, <https://english.almayadeen.net/news/politics/iraq:-protests-expand-over-election-results-and-demand-to-ho> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Al-Monitor (Chomani K.), *KRG, PKK make unlikely allies as they battle IS together*, 22/08/2014, <https://www.al-monitor.com/originals/2014/08/pkk-krg-peshmerga-join-forces-fight-islamic-state.html> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Al-Monitor (Salih M.A.), *Kurds prepare for counteroffensive as US strikes IS*, 10/08/2014, <https://www.al-monitor.com/originals/2014/08/kurds-iraq-isis-islamic-state-us-strikes-sinjar-yazidis.html> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Al-Monitor Iraq Pulse (Chomani K.), *Kirkuk's oil to play big role in Kurdish independence*, 09/06/2017,  
<http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/06/kirkuk-iraq-kurdistan-independence-baghdad-oil.html> [geraadpleegd op 19/06/2017]

Al-Monitor, *Attacks, 'unjustified' arrests mar security in southern Kirkuk*, 09/10/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/10/iraq-kirkuk-terrorism-security-isis.html> [geraadpleegd op 29/06/2021]

Al-Monitor, *Baghdad's row with Ankara could benefit either side*, 07/07/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/07/turkey-iraq-syria-pkk-operation-baghdad-ankara-row-escalates.html>  
[geraadpleegd op 04/06/2021]

Al-Monitor, *Dangers persist as Iraqi border crossing opens and IDPs return*, 31/10/2019, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/10/iraq-syria-qaim-idp.html#ixzz6DdUy1VXy> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Al-Monitor, *Drug smuggling, abuse on the rise in Iraq*, 04/11/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/11/iraq-security-drug-crystal-iran.html> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Al-Monitor, *Iraq security forces fill security vacuum that harbors Islamic State*, 26/05/2021, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/05/iraqi-security-forces-fill-security-vacuum-harbors-islamic-state> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Al-Monitor, *Iraq to shutter displacement camps*, 14/04/2021, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/04/iraq-shutter-displacement-camps> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Al-Monitor, *Iraqi KRG checkpoints part of crackdown on PKK*, 16/11/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/11/krg-pkk-turkey-assyrians-nahla-dohuk-iraq-baghdad-erbil.html> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Al-Monitor, *Iraqi Kurdistan's risky independence referendum*, 06/08/2017, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/08/iraq-kurdistan-region-independence-referendum-turkey-iran.html> [geraadpleegd op 08/08/2017]

Al-Monitor, *Iraqi protest groups will sit out October elections*, 08/09/2021, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/09/iraqi-protest-groups-will-sit-out-october-elections#ixzz764PcJW14> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Al-Monitor, *Iraqi protests resume as new government builds support for reform*, 20/05/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/05/iraq-kadimi-protests.html> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Al-Monitor, *Iraqi tribes seek to heal enduring wounds of IS legacy*, 22/05/2019, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/05/iraq-sunni-tribes-anbar-isis.html#ixzz6DaQJSHnm> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Al-Monitor, *IS militants exploit political unrest in Iraq to rise again*, 21/12/2019, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/12/iraq-terrorism-isis-protests-security.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Al-Monitor, *Islamic State resurfaces with attacks in Iraq's Diyala province*, 03/11/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/11/iraq-diyala-terrorism-isis-sectarianism.html> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Al-Monitor, *Kurdistan Regional Government of Iraq accuses PKK of attacks*, 04/11/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/11/pkk-attack-peshmerga-kdp-dahuk-iraq-kurdistan.html> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Al-Monitor, *PKK under pressure in Iraq's Kurdistan region*, 14/09/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/09/iraq-erbil-kurdistan-turkey-pkk.html> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Al-Monitor, *PMU react angrily to US attack on Kataib Hezbollah facilities near Syrian border*, 30/12/2019, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/12/iraq-syria-qaim-pmu-iran-us.html#ixzz6AQxORG3D> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Al-Monitor, *Qaim residents fearful following conflict between US, Iran-backed militias*, 27/01/2020, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/01/iraq-qaim-syria-kataib-hezbollah.html#ixzz6DHIZIpa4> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Al-Monitor, *Sadr and independents biggest winners under Iraq's new election law*, 13/10/2021, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/10/sadr-and-independents-biggest-winners-under-iraqs-new-election-law> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Al-Monitor, *Tribal disputes flare in southern Iraq over water scarcity*, 15/02/2018, <https://www.al-monitor.com/originals/2018/02/water-security-iraq-tribal-conflicts.html> [geraadpleegd op 01/07/2021]

Al-Monitor, *Turkey bombs PKK targets in northern Iraq as government ratings sag*, 15/06/2020, <https://www.al-monitor.com/originals/2020/06/turkey-strikes-pkk-kurdistan-iraq-sinjar-erdogan-hdp-akp.html> [geraadpleegd op 14/06/2021]

Al-Monitor, *Turkish attack near Makhmour camp extends anti-PKK operations deeper into Iraq*, 07/06/2021, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/06/turkish-attack-near-makhmour-camp-extends-anti-pkk-operations-deeper-iraq> [geraadpleegd op 14/06/2021]

Amnesty International (AI), *Death Sentences and Executions 2020*, 04/2021, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2049793/ACT5037602021ENGLISH.PDF> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Amnesty International (AI), *Iraq: Banished and dispossessed: Forced displacement and deliberate destruction in northern Iraq*, 20/01/2016, <https://www.amnesty.org/en/documents/mde14/3229/2016/en/> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Amnesty International (AI), *Marked for Life - Displaced Iraqis in Cycle of Abuse and Stigmatization [MDE 14/3318/2020]*, 11/2020, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2041230/MDE1433182020ENGLISH.pdf> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Anadolu Agency (AA), *Daesh/ISIS terrorists kill five civilians in eastern Iraq*, 05/07/2021, <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/daesh-isis-terrorists-kill-5-civilians-in-eastern-iraq/2294614> [geraadpleegd op 08/07/2021]

Anadolu Agency (AA), *Turkey launches operation Claw-Eagle*, 15/06/2020,  
<https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkey-launches-operation-claw-eagle/1877001> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Anderson L., *The disputed territories of Northern Iraq*, s.d.,  
[https://www.academia.edu/1542286/the\\_Disputed\\_Territories\\_of\\_Northern\\_Iraq](https://www.academia.edu/1542286/the_Disputed_Territories_of_Northern_Iraq) [geraadpleegd op 02/06/2021]

ANF News, *US begins withdrawal of troops from Iraq*, 09/10/2021, <https://anfenglish.com/human-rights/us-begins-withdrawal-of-troops-from-iraq-55424> [geraadpleegd op 26/10/2021]

AP, *Iraq ratifies new election law, paving way for early vote*, 05/11/2020, <https://apnews.com/article/baghdad-iraq-elections-laws-bd32c013a9c3c537793803d78377576a> [geraadpleegd op 26/10/2021]

AP, *Iraqis flee border areas as Turkey strikes Kurdish militants*, 22/06/2020,  
<https://apnews.com/article/f1da0790ff387806cbf3b2f21f8d9369> [geraadpleegd op 11/06/2021]

Arab Weekly, *EU, UN plan to monitor Iraq elections amid fears of voter fraud*, 07/09/2021,  
<https://thearabweekly.com/eu-un-plan-monitor-iraq-elections-amid-fears-voter-fraud> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Armed Conflict Location & Event Data (ACLED), *Curated data file - Middle East: Iraq, 1 February 2020*,  
<https://www.acleddata.com/download/2915/>, compilatie door Cedoca op Google Maps, 01/02/2020,  
<https://www.google.com/maps/d/viewer?hl=nl&hl=nl&mid=1vyrn4wAz5PA9n4q5XM6TktBgCobvJ7Qd&ll=34.476716049565674%2C42.666464276146826&z=7> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Armed Conflict Location & Event Data (ACLED), *Dashboard Iraq*, 01/01/2020 – 31/12/2020, 31/12/2020,  
<https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard/9541908C1F02F081C8ED1F7E19B43E4C/8E7D37DA08F905368E6002D64932868A> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Armed Conflict Location & Event Data (ACLED), *Dashboard Iraq*, 01/01/2020-31/12/2020, 31/12/2020,  
<https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard/D5A1BC67D655DFF82EE52B577F3200CA> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Armed Conflict Location & Event Data (ACLED), *Dashboard*, 01/01/2021-30/09/2021, 30/09/2021,  
<https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard/9541908C1F02F081C8ED1F7E19B43E4C> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Armed Conflict Location & Event Data (ACLED), *FAQs: ACLED Sourcing Methodology*, 09/10/2019,  
[https://www.acleddata.com/wp-content/uploads/dlm\\_uploads/2019/10/FAQs\\_ACLED-Sourcing-Methodology.pdf](https://www.acleddata.com/wp-content/uploads/dlm_uploads/2019/10/FAQs_ACLED-Sourcing-Methodology.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

Armed Conflict Location & Event Data (ACLED), *Turkey's Air War in Iraq*, 02/05/2018,  
<https://acleddata.com/2018/05/02/turkeys-air-war-in-iraq/> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Armed Conflict Location & Event Data (ACLED), *Via export tool geraadpleegde update: 30/09/2021*, compilatie door Cedoca op Google Maps, 20/10/2021,  
<https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1PrBDDFkhCbjOTm0efhN5uFiBl-1m-T-E&ll=33.32228924598123%2C43.7093154999998&z=6> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Codebook*, 10/04/2019,  
[https://acleddatanew/wp-content/uploads/dlm\\_uploads/2019/01/ACLED\\_Codebook\\_2019FINAL.docx.pdf](https://acleddatanew/wp-content/uploads/dlm_uploads/2019/01/ACLED_Codebook_2019FINAL.docx.pdf) [Geraadpleegd op 19/11/2021]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Guide for Media Users*, 10/04/2019,  
[file:///C:/Users/darcis/Downloads/ACLED\\_User-Guide-for-Media\\_2019FINAL.pdf](file:///C:/Users/darcis/Downloads/ACLED_User-Guide-for-Media_2019FINAL.pdf) [Geraadpleegd op 19/11/2021]

Asharq al-Awsat (Abdullah D.), *Tension in Iranian Kurdistan Pushes Regime to Attack Civilians*, 27/06/2016,  
<http://english.aawsat.com/2016/06/article55353409/tension-iranian-kurdistan-pushes-regime-attack-civilians> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Asharq al-Awsat, *Coronavirus Brings Abrupt End to Iraq Protest Movement*, 22/03/2020,  
<https://english.aawsat.com/home/article/2193021/coronavirus-brings-abrupt-end-iraq-protest-movement> [geraadpleegd op 01/07/2021]

Associated Press, *Protester killed in southern Iraq as tensions flare again*, 06/11/2020,  
<https://www.voanews.com/middle-east/protester-killed-southern-iraq-tensions-flare-again> [geraadpleegd op 01/07/2021]

BasNews, *140 villages of single district in Duhok abandoned due to PKK*, 29/06/2017,  
<http://www.basnews.com/index.php/en/news/kurdistan/360572> [geraadpleegd op 03/08/2017]

Basnews, *Diyala: IS militants set farms on fire as harvesting season approaches*, 05/06/2021,  
<https://www.basnews.com/en/babat/687113> [geraadpleegd op 21/06/2021]

Basnews, *KRG receives 100,000 doses of COVID-19 vaccines weekly: Ministry*, 23/09/2021,  
[https://www.basnews.com/en/babat/713995?\\_cf\\_chl\\_jschl\\_tk\\_=pmD\\_Dha6I\\_3UwxAom4kYCaIK39mUGbdoLIBOdafPzMbNw4-1632898836-0-qqNtZGzNAeWicnBszQg9](https://www.basnews.com/en/babat/713995?_cf_chl_jschl_tk_=pmD_Dha6I_3UwxAom4kYCaIK39mUGbdoLIBOdafPzMbNw4-1632898836-0-qqNtZGzNAeWicnBszQg9) [geraadpleegd op 29/09/2021]

BasNews, *Kurdistan Violent Protests: 5 Killed, Nearly 80 Wounded*, 19/12/2017,  
<http://www.basnews.com/index.php/en/news/kurdistan/401248> [geraadpleegd op 02/03/2018]

BBC, *Attacks targeting coalition convoys intensify in Iraq*, 19/02/2021,  
<https://professional.dowjones.com/factiva/> [geraadpleegd op 07/07/2021]

BBC, *Iraq hospital fire: protests as Covid ward blaze kills at least 92*, 14/07/2021,  
<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-57814954> [geraadpleegd op 15/07/2021]

BBC, *Iraq power cuts stir protests as summer temperatures scorch country*, 04/07/2021,  
<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-57693688> [geraadpleegd op 07/07/2021]

BBC, *Iraq takes disputed territories as 'Kurds withdraw to 2014 lines'*, 18/10/2017,  
<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41663350> [geraadpleegd op 15/06/2021]

BBC, *Iraqi Kurdish opposition parties report attacks on offices*, 30/10/2017, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-41804717> [geraadpleegd op 19/01/2018]

BBC, *Iraqi Kurds: Army claims full control of Kirkuk province*, 20/10/2017, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41693143> [geraadpleegd op 22/06/2021]

BBC, *Islamic State Crisis: How Jalawla became a changed town*, 15/12/2014, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-30477040> [geraadpleegd op 09/06/2021]

BBC, *US combat forces to leave Iraq by end of year*, 27/07/2021, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-57970464> [geraadpleegd op 26/10/2021]

BBC, *Who are Kurdistan Workers' Party (PKK) rebels?*, 04/11/2016, <https://www.bbc.com/news/world-europe-20971100> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Bellingcat, *Torching And Extortion: OSINT Analysis Of Burning Agriculture In Iraq*, 03/06/2019,  
<https://www.bellingcat.com/news/mena/2019/06/03/torching-and-extortion-osint-analysis-of-burning-agriculture-in-iraq/#:~:text=Torching%20And%20Extortion%3A%20OSINT%20Analysis%20Of%20Burning%20Agriculture%20In%20Iraq,-June%203%2C%202019&text=In%20early%20May%202019%2C%20it,the%20so-called%20Islamic%20State> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Brookings, Alshamary, M., *Iraq's upcoming elections: Voters and likely winners*, 24/06/2021,  
<https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2021/06/24/iraqs-upcoming-elections-voters-and-likely-winners/> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Brookings, *What will it take to bring growth back to Iraq?*, 27/10/2020, <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2020/10/27/what-will-it-take-to-bring-back-growth-in-iraq/> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Building Peaceful Futures, *Conflict Analysis Sinjar and Hawija, Iraq*, 2019,  
[https://static1.squarespace.com/static/5ab0691e5417fc8a1ee9a417/t/5e4b018f71f6217a28cb0ce1/1581973942237/BPF-Conflict-Analysis\\_Public.pdf](https://static1.squarespace.com/static/5ab0691e5417fc8a1ee9a417/t/5e4b018f71f6217a28cb0ce1/1581973942237/BPF-Conflict-Analysis_Public.pdf) [geraadpleegd op 22/06/2021]

Carnege Endowment for International Peace (CEIP) (Connelly M.), *Is Barzani stepping down or stepping up?*, 09/11/2017, <http://carnegieendowment.org/sada/74684> [geraadpleegd op 19/01/2018]

Carnege Endowment for International Peace (CEIP) (Natali D.), *Iraqi Kurds' referendum for political relevance*, 07/08/2017, <http://carnegieendowment.org/sada/72740> [geraadpleegd op 07/08/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (CEIP), *Kurdistan's Political Armies: The Challenge of Unifying the Peshmerga Forces*, 16/12/2015, <https://carnegieendowment.org/2015/12/16/kurdistan-s-political-armies-challenge-of-unifying-peshmerga-forces/ilqd> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Carnegie Endowment for International Peace (CEIP), *The Islamic State lives on*, 11/01/2019, <https://carnegieendowment.org/publications/78108> [geraadpleegd op 22/06/2021]

Carnegie Middle East Center, Hasan H., *Iraq Is Currently Being Shaken by Violent Protests*, 04/10/2019, <https://carnegie-mec.org/diwan/79993> [geraadpleegd op 01/07/2021]

CCM Cluster, REACH, IDP Camp Directory, *Comparative Dashboard & Camp Profiles, Round XIV, August-September 2020*, 02/03/2021, [https://www.impact-repository.org/document/reach/0fb0ccac/REACH IRQ\\_Camp-profiling\\_XIV\\_Sep2020.pdf](https://www.impact-repository.org/document/reach/0fb0ccac/REACH IRQ_Camp-profiling_XIV_Sep2020.pdf) [geraadpleegd op 26/10/2021]

Center for strategic & international studies (CSIS) (Cordesman A.), *Trends in Iraqi Violence, Casualties and Impact of War: 2003-2015*, 14/09/2015, [http://csis.org/files/publication/150914\\_Trends\\_in\\_Iraqi\\_Violence\\_Casualties.pdf](http://csis.org/files/publication/150914_Trends_in_Iraqi_Violence_Casualties.pdf) [geraadpleegd op 02/06/2021]

Chatham House, *Between Order and Chaos. A New Approach to Stalled State Transformations in Iraq and Yemen*, 05/09/2019, <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2019-09-05-StateTransformationsIraqYemen.pdf> [geraadpleegd op 10/09/2019]

Chatham House (Mansour R.), *Iraqis protest is symptom of embedded corruption*, 02/09/2021, <https://www.chathamhouse.org/2021/09/iraqis-protest-symptom-embedded-corruption> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Chatham House (Mansour R., Stewart-Jolley V.), *Explaining Iraq's election results*, 22/10/2021, <https://www.chathamhouse.org/2021/10/explaining-iraqs-election-results> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Christian Peacemaker Teams (CPT) (Brown J.), *Family impacts of Iranian cross border shelling*, 25/09/2017, <https://www.cpt.org/cptnet/2017/09/25/iraqi-kurdistan-family-impacts-iranian-cross-border-bombardments> [geraadpleegd op 19/01/2018]

Cigar, N., *Iraq's Shia warlords and their militias: political and security challenges and options*, Strategic Studies Institute, 06/2015, [https://www.jstor.org/stable/resrep11463?seq=1#metadata\\_info\\_tab\\_contents](https://www.jstor.org/stable/resrep11463?seq=1#metadata_info_tab_contents) [geraadpleegd op 01/07/2021]

CIVIC, "We Just Want Someone To Protect Us"; *Civilian Protection Challenges in Kirkuk*, 19/02/2019, <https://reliefweb.int/report/iraq/we-just-want-someone-protect-us-civilian-protection-challenges-kirkuk> [geraadpleegd op 01/07/2021]

Clingendael Institute (Al-Shadeedi H.), *The curious incident of the Turkish military base in Shiladze*, 13/02/2019, <https://www.clingendael.org/publication/curious-incident-turkish-military-base-shiladze> [geraadpleegd op 11/09/2019]

Clingendael Institute, *In the eye of the storm? (In)stability in Western Iraqi Kurdistan*, 13/07/2018, <https://www.clingendael.org/sites/default/files/2018-07/in-the-eye-of-the-storm.pdf> [Geraadpleegd op 19/11/2021]

Clingendael Institute, Van Veen, H., *Violent Incidents in Iraq 2021 (July)*, Twitterbericht, 24/08/2021, <https://twitter.com/ErwinVeen/status/1430100443577921542> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Clingendael Institute (Van Veen H.), *Violent Incidents in Iraq 2021 (June)*, Twitterbericht, 29/07/2021, <https://twitter.com/ErwinVeen/status/1420774878190477314> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Clingendael Institute (Van Veen H.), *Violent Incidents in Iraq 2021 (May and August)*, Twitterbericht, 15/09/2021, <https://twitter.com/ErwinVeen/status/1438092429089988616> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Clingendael Institute (Van Veen H.), *Violent Incidents in Iraq 2021 (September)*, Twitterbericht, 14/10/2021, <https://twitter.com/ErwinVeen/status/1448547785314349056> [geraadpleegd op 26/10/2021]

CNN, *Iraq battles two killer epidemics at once: Crystal meth and Covid-19*, 07/04/2021, <https://edition.cnn.com/2021/04/07/middleeast/iraq-crystal-meth-epidemic-intl/index.html> [geraadpleegd op 18/11/2021]

CNN, *There's more at stake in the Basra protests than dirty water and oil*, 07/09/2018,  
<https://edition.cnn.com/2018/09/07/middleeast/iraq-basra-protests-wedeman-intl/index.html> [geraadpleegd op 18/11/2021]

Combating terrorism center (CTC), *CTC Sentinel, Volume 11, Issue 11*, 14/12/2018,  
<https://ctc.usma.edu/app/uploads/2018/12/CTC-SENTINEL-122018.pdf> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Combating terrorism center (CTC), *From caliphate to caves: The Islamic State's asymmetric war in northern Iraq*, 10/09/2018, <https://ctc.usma.edu/caliphate-caves-islamic-states-asymmetric-war-northern-iraq/> [geraadpleegd op 18/11/2021]

Combating terrorism center (CTC), Knights, M., *Iran's Expanding Militia Army in Iraq: The New Special Groups*, 13/08/2019, <https://ctc.usma.edu/irans-expanding-militia-army-iraq-new-special-groups/> [geraadpleegd op 01/07/2021]

Combating Terrorism Center (CTC), *The Islamic State Inside Iraq: Losing Power or Preserving Strength?*, 12/2018, <https://ctc.usma.edu/islamic-state-inside-iraq-losing-power-preserving-strength/> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Congressional Research Service (CRS) – Library of Congress (Blanchard Ch. M.), *Iraq: Issues in the 115th Congress*, 04/10/2018, <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R45096.pdf> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Congressional Research Service (CRS) (Blanchard C.M.), *Iraq: Issues in the 116th Congress*, 26/03/2019, <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R45633.pdf> [geraadpleegd op 03/09/2019]

Congressional Research Service (CRS) (Katzman K.), *Iraq: Politics, Governance and human rights*, 09/03/2016, <https://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RS21968.pdf> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Daily Sabah, *Isolated KRG seeks talks with Iraqi government over airports, borders, banks*, 12/10/2017, <https://www.dailysabah.com/politics/2017/10/12/isolated-krg-seeks-talks-with-iraqi-government-over-airports-borders-banks> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Danish Immigration Service (DIS), *Iranian Kurds: Consequences of political activities in Iran and KRI*, 07/02/2020 <https://www.ecoi.net/en/file/local/2024578/Report+on+Iranian+Kurds+Feb+2020.pdf> [geraadpleegd op 13/07/2021]

Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), *DFAT Country Information Report Iraq*, 17/08/2020, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2036511/country-information-report-iraq.pdf> [geraadpleegd op 12/07/2021]

Diyaruna, *Coalition destroys ISIS hideout in Makhoul mountains*, 28/03/2019, [https://diyaruna.com/en\\_GB/articles/cnmi\\_di/features/2019/03/28/feature-02](https://diyaruna.com/en_GB/articles/cnmi_di/features/2019/03/28/feature-02) [geraadpleegd op 04/03/2020]

DW: Iraq: *Rockets target US-led coalition base in Erbil airport*, 01/10/2020, <https://www.dw.com/en/iraq-rockets-target-us-led-coalition-base-in-erbil-airport/a-55113186> [geraadpleegd op 13/07/2021]

Ekurd Daily, *Iran shells Kurdish rebels inside Iraqi Kurdistan*, 26/06/2016, <https://ekurd.net/iran-shells-kurdish-rebels-iraq-2016-06-26> [geraadpleegd op 21/10/2016]

Ekurd Daily, *Iraq cranks up pressure on Kurdistan with flight ban over referendum*, 28/09/2017, <http://ekurd.net/foreign-flights-kurdistan-stop-2017-09-28> [geraadpleegd op 19/01/2018]

Ekurd Daily, *Iraqi Kurdistan government announces Halabja as its fourth province*, 13/03/2014, <http://www.ekurd.net/mismas/articles/misc2014/3/state7824.htm> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Ekurd Daily, *Is the Iraqi Kurdish Spring here?*, 21/12/2017, <https://ekurd.net/iraqi-kurdish-spring-here-2017-12-21> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Ekurd Daily, *Kurdish KDPI looks to form alliances to counter Iran threat*, 03/07/2016, <https://ekurd.net/kdpi-looks-alliances-iran-2016-07-03> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: April 15 - April 22*, 2021, 22/04/2021, <https://enablingpeace.org/ishm300/> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: April 22 - April 29*, 2021, 29/04/2021, <https://enablingpeace.org/ishm301/> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: April 8 – April 15, 2021*, 15/04/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm299/> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: August 19 – August 26, 2021*, 26/08/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm317/> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: August 20 – August 27, 2020*, 27/08/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm269/> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: August 27 – September 3, 2020*, 03/09/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm270/> [geraadpleegd op 21/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: August 5 – August 12, 2021*, 12/08/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm315/> [geraadpleegd op 30/09/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: August 6 – August 13, 2020*, 13/08/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm267/> [geraadpleegd op 11/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: December 17 – December 24, 2021*, 24/12/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm285/> [geraadpleegd op 25/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: December 3 – December 10, 2020*, 10/12/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm283/> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: December 4, 2020 – January 7, 2021*, 07/01/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm286/> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: February 11 – February 25, 2021*, 25/02/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm292/> [geraadpleegd op 25/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: February 15 – 21, 2019*, 21/02/2019, <https://www.epic-usa.org/ishm195/#Headline1> [geraadpleegd op 11/09/2019]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: February 25 – March 4, 2021*, 04/03/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm293/> [geraadpleegd op 25/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: February 28 - March 7, 2019*, 07/03/2019, <https://www.epic-usa.org/ishm197/> [geraadpleegd op 23/09/2019]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: February 4 – February 11, 2021*, 11/02/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm291/> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: fo June 25 – July 2, 2020*, 02/07/2020,  
<https://reliefweb.int/report/iraq/ishm-june-25-july-2-2020> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: January 21 – January 28, 2021*, 28/01/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm289/> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: January 28 – February 4, 2021*, 04/02/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm290/> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: January 7 – January 14, 2021*, 14/01/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm287/> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: July 15 – July 22, 2021*, 22/07/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm313/> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: July 18 - July 25, 25/07/2019*,  
<https://enablingpeace.org/ishm214/?eType=EmailBlastContent&eId=b9d8a13a-e1ca-475b-a854-0e34768c72d1#Headline2> [geraadpleegd op 11/09/2019]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: July 22 – August 5, 2021*, 05/08/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm314/> [geraadpleegd op 30/09/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: July 4 - July 11 2019*, 11/07/2019,  
<https://enablingpeace.org/ishm212/?eType=EmailBlastContent&eId=b6ee80e4-079f-492e-a87e-3196af591821#Headline1> [geraadpleegd op 24/09/2019]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: June 10 – June 17, 2021*, 17/06/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm308/> [geraadpleegd op 25/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: June 3 – June 10, 2021*, 10/06/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm307/> [geraadpleegd op 25/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: March 18 – March 25, 2021*, 25/03/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm296/> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: March 25 – April 1, 2021*, 01/04/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm297/> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: March 4 – March 11, 2021*, 11/03/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm294/> [geraadpleegd op 10/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: May 13 – May 20, 2021*, 20/05/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm304/> [geraadpleegd op 25/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: May 20 – May 27, 2021*, 27/05/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm305/> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: May 21 – May 28, 2020*, 28/05/2020,  
<https://reliefweb.int/report/iraq/ishm-may-21-may-28-2020> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: May 26- June 3, 2021*, 03/06/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm306/> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: May 6 – May 13, 2021*, 13/05/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm303/> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: November 12 – November 19, 2020*, 19/11/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm281/> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: November 19 – December 3, 2020*, 03/12/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm282/> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: October 1 – October 8, 2020*, 08/10/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm275/> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: October 15 – October 22, 2020*, 22/10/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm277/> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: October 15- October 22, 2020*, 22/10/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm277/> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: October 29 – November 5, 2020*, 05/11/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm279/> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: September 10 – September 18, 2020*, 18/09/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm272/> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: September 16- September 23, 2021*, 23/09/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm321/> [geraadpleegd op 29/09/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: September 2 - September 9, 2021*, 09/09/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm319/> [geraadpleegd op 30/09/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: September 24 – October 1, 2020*, 01/10/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm274/> [geraadpleegd op 21/06/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: September 3 – September 10, 2020*, 10/09/2020,  
<https://enablingpeace.org/ishm271/> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *ISHM: September 9 – September 16, 2021*, 16/09/2021,  
<https://enablingpeace.org/ishm320/> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *The Long Game: Iraq's "Tishreen" Movement and the Struggle for Reform*, 30/09/2021 [https://enablingpeace.org/wp-content/uploads/2021/10/Tishreen\\_Report\\_October\\_2021.pdf](https://enablingpeace.org/wp-content/uploads/2021/10/Tishreen_Report_October_2021.pdf) [geraadpleegd op 26/10/2021]

Enabling Peace in Iraq Center (EPIC), *Violence in southern Iraq & Shia politics: interview with Benedict Robin D'Cruz – Part 1*, 25/01/2019, <https://enablingpeace.org/brdpt1/> [geraadpleegd 04/07/2021]

Euro-Med Human Rights Monitor, *Iraqi protests: an audacity to kill and absent justice*, 22/12/2019, <https://reliefweb.int/report/iraq/iraqi-protests-audacity-kill-and-absent-justice-report-documenting-violations-against> [geraadpleegd op 04/03/2020]

European Asylum Support Office (EASO), *COI Report Iraq – Security Situation*, 30/10/2020, [https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/10\\_2020\\_EASO\\_COI\\_Report\\_Iraq\\_Security\\_situation.pdf](https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/10_2020_EASO_COI_Report_Iraq_Security_situation.pdf) [Geraadpleegd op 19/11/2021]

European Asylum Support Office (EASO), *Country of Origin Information, Iraq Security situation (supplement) – Iraq Body Count – civilian deaths 2012, 2017-2018*, 13/03/2019, [https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Iraq\\_IBC\\_Civilian\\_Deaths.pdf](https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Iraq_IBC_Civilian_Deaths.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

European Asylum Support Office (EASO), *Country of Origin Information, Report Iraq Security situation*, 13/03/2019, [https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Iraq\\_security\\_situation.pdf](https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Iraq_security_situation.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

European Asylum Support Office (EASO), *Iraq: The Protest movement and treatment of protesters and activists*, 10/2020, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2039398/10\\_2020\\_EASO\\_COI\\_Report\\_Iraq\\_The\\_protest\\_movement\\_and\\_treatment\\_of\\_protesters.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2039398/10_2020_EASO_COI_Report_Iraq_The_protest_movement_and_treatment_of_protesters.pdf) [geraadpleegd op 02/07/2021]

European Council on Foreign Relations (ECFR), *Divided Kurds fight the Islamic State*, 02/10/2015, [http://www.ecfr.eu/article/commentary\\_divided\\_kurds\\_fight\\_the\\_islamic\\_state330](http://www.ecfr.eu/article/commentary_divided_kurds_fight_the_islamic_state330) [geraadpleegd op 02/06/2021]

Financial Times, *Iraq's Shia militias: capturing the state*, sd, <https://www.ft.com/content/ba4f7bb2-6d4d-11e8-852d-d8b934ff5ffa> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Foreign Policy Research Institute (FPRI) (Hama H.), *Systemic crisis in the Kurdistan Region of Iraq*, 08/01/2018, <https://www.fpri.org/article/2018/01/systemic-crisis-kurdistan-region-iraq/> [geraadpleegd op 19/01/2018]

Foreign Policy Research Institute (FPRI) (Helfont S.), *Getting Peshmerga reform right: helping Iraqi Kurds to help themselves in Post-ISIS Iraq*, 16/05/2017, <http://www.fpri.org/article/2017/05/getting-peshmerga-reform-right-helping-iraqi-kurds-help-post-isis-iraq/> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Foreign Policy, *A powerful Iran-backed militia is losing influence in Iraq*, 11/05/2020, <https://foreignpolicy.com/2020/05/11/a-powerful-iran-backed-militia-is-losing-influence-in-iraq/> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Foreign Policy, *Northern Iraq may be free but the south is seething*, 09/11/2018, <https://foreignpolicy.com/2018/11/09/northern-iraq-may-be-free-but-the-south-is-seething-basra-isis-sistani-pmf-shiites-oil-poverty/> [geraadpleegd op 30/06/2021]

France24, *Iraq sees low voter turnout in parliamentary election*, 11/10/2021, <https://www.france24.com/en/middle-east/20211011-iraq-sees-low-voter-turnout-in-parliamentary-election> [geraadpleegd op 24/11/2021]

France24, *Tribal Iraq: where petty squabbles turn lethal*, 27/06/2021, <https://www.france24.com/en/live-news/20210627-tribal-iraq-where-petty-squabbles-turn-lethal> [geraadpleegd op 04/07/2021]

France24, *Two Iraqis killed at protest demanding justice for slain pro-democracy activists*, 26/05/2021, <https://www.france24.com/en/middle-east/20210525-two-iraqis-killed-at-protest-in-iraq-over-unpunished-killings> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Garda World, *Iraq: supply convoy struck by improvised explosive device in Babil governorate*, 25/02/2021, <https://www.garda.com/crisis24/news-alerts/447836/iraq-supply-convoy-struck-by-improvised-explosive-device-in-babil-governorate-feb-25> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Geneva International Center for Justice (GICJ), *Iraq: ethnic and sectarian cleansing in Diyala*, 17/02/2016, <https://www.gicj.org/qicj-reports/500-human-rights-in-iraq-diyala-province-2> [geraadpleegd op 17/06/2021]

Global Public Policy Institute (GPPI), *At the tip of the spear: armed groups' impact on displacement and return in Post- Isil Iraq*, 18/02/2019, <https://www.gppi.net/2019/02/18/at-the-tip-of-the-spear> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Halawa H., *The Forgotten Iraq*, 16/03/2020, <https://www.mei.edu/publications/forgotten-iraq> [geraadpleegd op 21/06/2021]

Human Rights Watch (HRW), *Iraq: Authorities Violently Remove Protesters. Security Forces Shoot Demonstrators, Burn Tents*, 31/01/2020, <https://www.hrw.org/news/2020/01/31/iraq-authorities-violently-remove-protesters> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Human Rights Watch (HRW), *Iraq: Detentions of alleged "death squad"*, 24/02/2021, <https://www.hrw.org/news/2021/02/24/iraq-detentions-alleged-death-squad> [geraadpleegd op 06/07/2021]

Human Rights Watch (HRW), *Iraq: fighting in disputed territories kills civilians*, 20/10/2017, <https://www.hrw.org/news/2017/10/20/iraq-fighting-disputed-territories-kills-civilians> [geraadpleegd op 19/01/2018]

Human Rights Watch (HRW), *Iraq: Inadequate Plans for Camp Closures - Vulnerable People Stripped of Services During Pandemic*, 03/06/2021, <https://www.hrw.org/news/2021/06/03/iraq-inadequate-plans-camp-closures> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Human Rights Watch (HRW), *Iraq: Lethal Force Used Against Protesters. Attacks on Fleeing Demonstrators, Ambulances, Media*, 10/10/2019, <https://www.hrw.org/news/2019/10/10/iraq-lethal-force-used-against-protesters> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Human Rights Watch (HRW), *Iraq: Officials Arrest, Abuse, Harass Aid Workers - Corruption and Discrimination Intertwined*, 25/02/2019, <https://www.hrw.org/news/2019/02/25/iraq-officials-arrest-abuse-harass-aid-workers> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Human Rights Watch (HRW), *Kurdish Authorities Clampdown Ahead of Protests*, 19/05/2020, <https://www.ecoi.net/en/document/2030229.html> [geraadpleegd op 08/06/2021]

Human Rights Watch (HRW), *Kurdistan region of Iraq: Arabs blocked from returning*, 19/07/2020, <https://www.hrw.org/news/2020/07/19/kurdistan-region-iraq-arabs-blocked-returning> [geraadpleegd op 14/06/2021]

Human Rights Watch (HRW), *Kurdistan Region of Iraq: Detained Children Tortured*, 08/01/2019, <https://www.hrw.org/news/2019/01/08/kurdistan-region-iraq-detained-children-tortured> [geraadpleegd op 11/09/2019]

Human Rights Watch (HRW), *Turkey/Iraq: Strikes may break laws of war*, 19/09/2018, <https://www.hrw.org/news/2018/09/19/turkey/iraq-strikes-may-break-laws-war> [geraadpleegd op 03/09/2019]

Human Rights Watch (HRW), *World report 2019-Iraq*, 17/01/2019, <https://www.hrw.org/world-report/2019/country-chapters/iraq> [geraadpleegd op 11/09/2019]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2021 - Iraq*, 13/01/2021, <https://www.ecoi.net/en/document/2043505.html> [geraadpleegd op 08/06/2021]

Humanitarian Outcomes, Stoddard, A. e.a., *Humanitarian Access SCORE Report: Iraq. Survey on the Coverage, Operational Reach, and Effectiveness of Humanitarian Aid*, 07/2021, [https://www.humanitarianoutcomes.org/sites/default/files/publications/score\\_iraq\\_2021.pdf](https://www.humanitarianoutcomes.org/sites/default/files/publications/score_iraq_2021.pdf) [geraadpleegd op 26/10/2021]

INA, *F-16 launches air strikes targeting Daesh in Hamrin Mountains*, 19/12/2019, <http://www.ina.iq/eng/6975-f-16-launches-air-strikes-targeting-daesh-in-hamrin-mountains> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Inspector General - Department of Defense (USA), *Operation inherent resolve Lead Inspector General Report to the United States Congress*, 19/11/2019, <https://media.defense.gov/2019/Nov/21/2002214786/-1-1/1/Q4FY2019 LEADIG OIR REPORT .PDF> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Institute for the Study of War (ISW) (Kassim O.), *Iraqi Kurdish political fractures on looming elections*, 25/01/2018, <https://iswresearch.blogspot.com/2018/01/iraqi-kurdish-political-fractures-weigh.html> [geraadpleegd op 31/01/2018]

Institute for the Study of War (ISW) (Lawlor K., Wallace B.), *Warning Intelligence Update: Iran Increases Pressure on U.S. Forces in Iraq*, 23/01/2020, <https://iswresearch.blogspot.com/2020/01/warning-intelligence-update-iran.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Institute for the Study of War (ISW), *Iranian Escalation Timeline*, 10/01/2020, <https://iswresearch.blogspot.com/2020/01/iranian-escalation-timeline.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Institute for the Study of War (ISW), *Iraq is fragile, not hopeless: how Iraq's fragility undermines regional stability*, 12/2020, <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Iraq%20is%20Fragile%2C%20Not%20Hopeless.pdf> [geraadpleegd op 17/06/2021]

Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report: December 27, 2019 - January 3, 2020*, 06/01/2020, <https://iswresearch.blogspot.com/2020/01/iraq-situation-report-december-27-2019.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report: December 10 - 18, 2019*, 19/12/2019, <https://iswresearch.blogspot.com/2019/12/iraq-situation-report-december-10-18.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Institute for the Study of War (ISW), *ISIS Ramadan 2021 campaign review*, 26/05/2021, <http://www.understandingwar.org/backgrounder/isis-ramadan-2021-campaign-review> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Institute for the Study of War (ISW), *ISIS Sanctuary Map: October 27, 2019*, 08/11/2019, [https://1.bp.blogspot.com/-TS-Waistek/XcRpTpLLHcI/AAAAAAAACKy0/VzuA6mq8R9YNyS1etqw2OiuIRY08t3t0qCLcBGAsYHO/s1600/ISIS%2BSanctuary%2BMap%2BOCT%2B2019\\_Map%2Band%2BHeader.jpg](https://1.bp.blogspot.com/-TS-Waistek/XcRpTpLLHcI/AAAAAAAACKy0/VzuA6mq8R9YNyS1etqw2OiuIRY08t3t0qCLcBGAsYHO/s1600/ISIS%2BSanctuary%2BMap%2BOCT%2B2019_Map%2Band%2BHeader.jpg) [geraadpleegd op 04/03/2020]

Institute for the Study of War (ISW), *ISIS's Second Comeback, Assessing the next ISIS insurgency*, 23/07/2019, <http://www.understandingwar.org/report/isis-second-comeback-assessing-next-isis-insurgency> [geraadpleegd op 04/07/2021]

Institute for the Study of War (ISW), Kahan, E., *Isis and Iranian-Backed Militias Compete to Control Baghdad Region*, 06/05/2021, <https://www.understandingwar.org/backgrounder/isis-and-iranian-backed-militias-compete-control-baghdad-region> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Institute for The Study of War (ISW), *Situation Reports*, 08/2014, <http://www.understandingwar.org/project/iraq-situation-report?page=29> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Institute for the Study of War (ISW), *Warning Intelligence Update: Iran Increases Pressure on U.S. Forces in Iraq*, 24/01/2020, <https://iswresearch.blogspot.com/2020/01/anti-us-protests-in-baghdad-interim.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Institute for the Study of War (ISW) (Lawlor K., Carl N.), *The Iranian Proxy Response to the US-Iraq Strategic Dialogue*, 10/08/2021, <https://www.understandingwar.org/backgrounder/iranian-proxy-response-us-iraq-strategic-dialogue> [geraadpleegd op 26/10/2021]

International Crisis Group (ICG), *After Iraqi Kurdistan's Thwarted Independence Bid*, 27/03/2019, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2006023/199-after-iraqi-kurdistan.pdf> [geraadpleegd op 10/06/2021]

International Crisis Group (ICG), *Averting an ISIS Resurgence in Iraq and Syria*, Middle East Report N°207, 11/10/2019, [https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/207\\_averting-an-isis-resurgence.pdf](https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/207_averting-an-isis-resurgence.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

International Crisis Group (ICG), *Iraq and the Kurds: confronting withdrawal fears*, in: *Middle East Report N°103*, 28/03/2011, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/iraq/iraq-and-kurds-confronting-withdrawal-fears> [geraadpleegd op 02/06/2021]

International Crisis Group (ICG), *Iraq: Fixing Security in Kirkuk*, 15/06/2020,  
<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/iraq/215-iraq-fixing-security-kirkuk> [geraadpleegd op 21/06/2021]

International Crisis Group (ICG), *Iraq's Tishreen Uprising: From Barricades to Ballot Box*, 26/07/2021,  
<https://www.ecoi.net/en/file/local/2056850/223-iraq-tishreen.pdf> [geraadpleegd op 19/08/2021]

International Crisis Group (ICG), *Oil and borders: How to fix Iraq's Kurdish crisis*, 17/10/2017,  
<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/iraq/55-settling-iraqi-kurdists-boundaries-will-help-defuse-post-referendum-tensions> [geraadpleegd op 19/01/2018]

International Crisis Group (ICG), *Rescuing Iraq from the Iran-U.S. Crossfire*, 01/01/2020, p. 1,  
<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/rescuing-iraq-iran-us-crossfire> [geraadpleegd op 01/07/2021]

International Crisis Group (ICG), *Reviving UN Mediation on Iraq's Disputed Internal Boundaries*, 14/12/2018,  
<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/iraq/194-reviving-un-mediation-iraqs-disputed-internal-boundaries> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

International Crisis Group (ICG), *Twilight of the Kurds*, 16/01/2018, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/iraq/twilight-kurds> [geraadpleegd op 23/09/2019]

International Crisis Group (ICG), *Winning the post-ISIS battle for Iraq in Sinjar*, 20/02/2018,  
<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/iraq/183-winning-post-isis-battle-iraq-sinjar> [geraadpleegd op 20/02/2018]

International Federation of Red Cross And Red Crescent Societies (IFRC), *Iraq: Tayaran Square Explosions - Operation Update No: 2 (MDRIQ011)*, 04/07/2021, <https://reliefweb.int/report/iraq/iraq-tayaran-square-explosions-operation-update-no-2-mdriq011> [geraadpleegd op 26/10/2021]

International Institute for Strategic Studies (IISS), *Iran's network of influence on the Middle East- Chapter four: Iraq*, 06/11/2019, <https://www.iiss.org/publications/strategic-dossiers/iran-dossier/iran-19-06-ch-4-iraq> [geraadpleegd op 12/07/2021]

International Organization for Migration (IOM) Iraq, *Integrated location assessment IV*, 03/02/2020,  
[http://iraqdtm.iom.int/images/ILA/20203124330549\\_IOM%20-%20Integrated%20Location%20Assessment%20IV%20-%20English%20-%20Digital.pdf](http://iraqdtm.iom.int/images/ILA/20203124330549_IOM%20-%20Integrated%20Location%20Assessment%20IV%20-%20English%20-%20Digital.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

International Organization for Migration (IOM) Iraq, *Integrated Location Assessment III*, 02/01/2019,  
<https://reliefweb.int/report/iraq/iom-iraq-integrated-location-assessment-iii> [geraadpleegd op 04/03/2020]

International Organization for Migration (IOM) Iraq, *Reasons To Remain: An In-Depth Analysis Of The Main Districts Of Origin*, 18/04/2019, <https://iraq.iom.int/file/63005/download?token=3eW3jDnI> [geraadpleegd op 04/03/2020]

International Organization for Migration (IOM) Iraq, *Rural Areas In Ninewa, Legacies of Conflict on Rural Economies and Communities in Sinjar and Ninewa Plains*, 28/11/2019,  
<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/IOM%20Rural%20areas%20in%20Ninewa.pdf> [geraadpleegd op 04/03/2020]

International Organization for Migration (IOM), *An Overview of Displacement in Iraq, DTM Integrated Location Assessment V*, 2020, 03/2021,  
[http://iraqdtm.iom.int/files/ILA/2021322157136\\_iom\\_DTM\\_ILAV\\_An\\_Overview\\_of\\_Displacement\\_in\\_Iraq.pdf](http://iraqdtm.iom.int/files/ILA/2021322157136_iom_DTM_ILAV_An_Overview_of_Displacement_in_Iraq.pdf) [geraadpleegd op 26/10/2021]

International Organization for Migration (IOM), *Displacement Overview*, 30/09/2021  
<http://iraqdtm.iom.int/Dashboard> [laatst geraadpleegd op 25/10/2021]

International Organization for Migration (IOM), *Integrated Location Assessment Part II – Governorate Profiles*, 10/2017, [https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ILA%20II\\_PART1%20Thematic%20Overview.pdf](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ILA%20II_PART1%20Thematic%20Overview.pdf) [geraadpleegd op 12/07/2021]

International Organization for Migration (IOM), *Iraq Master List Report 123 (August-September 2021)*, 24/10/2021,

[http://iraqdtm.iom.int/images/MasterList/20211024524569\\_DTM\\_123\\_Report\\_August\\_September\\_2021.pdf](http://iraqdtm.iom.int/images/MasterList/20211024524569_DTM_123_Report_August_September_2021.pdf)  
[geraadpleegd op 26/10/2021]

International Organization for Migration (IOM), *Iraq Mission – Dashboards*, 30/09/2021,  
<http://iraqdtm.iom.int/Dashboard> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

International Organization for Migration (IOM), *Labour market opportunities and challenges: Khanaqin district*,  
04/2019, <https://iraq.iom.int/files/Khanaqin%2C%20Diyala.pdf> [geraadpleegd op 13/07/2021]

International Organization for Migration (IOM), *Return Index, Findings Round Thirteen – Iraq*, October 2021,  
10/2021,  
[http://iraqdtm.iom.int/images/ReturnIndex/2021101904352\\_IOM\\_dtm\\_return\\_index\\_round13\\_Sep\\_2021.pdf](http://iraqdtm.iom.int/images/ReturnIndex/2021101904352_IOM_dtm_return_index_round13_Sep_2021.pdf)  
[geraadpleegd op 26/10/2021]

International Organization for Migration (IOM), *Return Overview*, 30/09/2021 <http://iraqdtm.iom.int/Dashboard>  
[laatst geraadpleegd op 25/10/2021]

International Organization for Migration (IOM), *Returns in Iraq: 2020 Overview, December 2019 (Round 7) – December 2020 (Round 11)*, 07/2021,  
[http://iraqdtm.iom.int/images/ReturnIndex/20217151345870\\_IOM\\_dtm\\_Returns\\_in\\_iraq\\_2020\\_overview.pdf](http://iraqdtm.iom.int/images/ReturnIndex/20217151345870_IOM_dtm_Returns_in_iraq_2020_overview.pdf)  
[geraadpleegd op 26/10/2021]

International Review, *Iraq's Diyala faces a new insurgency*, 22/03/2019, <https://international-review.org/iraq-2019-diyala-faces-a-new-insurgency/> [geraadpleegd op 21/06/2019]

Iran Press, *ISIS terrorists attack on Iraq's oil wells*, 29/07/2019, 04/10/2019,  
[https://iranpress.com/en/middle\\_east-i137085-isis\\_terrorists\\_attack\\_on\\_iraq's\\_oil\\_wells](https://iranpress.com/en/middle_east-i137085-isis_terrorists_attack_on_iraq's_oil_wells) [geraadpleegd op 04/03/2020]

Iraq Body Count (IBC), *Data sources*, 11/09/2007, <https://www.iraqbodycount.org/about/methods/2>  
[geraadpleegd op 04/03/2020]

Iraq Body Count (IBC), *Iraq 2020: Legitimacy, security and war crime let-offs*, 31/12/2020,  
<https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2020/> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Iraq Body Count (IBC), *Iraq in 2019: Calls for a 'True Homeland' met with deadly violence*, 31/12/2019,  
<https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2019/> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Iraq Body Count (IBC), *Overview*, 11/09/2007, <https://www.iraqbodycount.org/about/methods/1> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Iraq Body Count (IBC), *Sources used by Iraq Body Count*, 29/07/2013,  
<https://www.iraqbodycount.org/analysis/reference/sources/> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Iraqi High Commission For Human Rights (IHCHR), *Demonstrations in Iraq, Report I (1-6, Oct. 2019) (25, Oct. – 2, Nov. 2019)*, 02/01/2020, <http://ihchr.iq/upload/upfile/en/20.pdf> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Iraqi High Commission For Human Rights (IHCHR), *Demonstrations in Iraq, Report II (3-15 Nov. 2019)*,  
02/01/2020, <http://ihchr.iq/upload/upfile/en/21.pdf> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Iraqi News, *Air raid kills two Islamic State militants in Iraq's Diyala*, 09/10/2019,  
<https://www.iraqinews.com/iraq-war/air-raid-kills-two-islamic-state-militants-in-iraqs-diyala/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Islam Times, *Rioters attack Iranian consulate in Karbala*, 09/05/2021,  
<https://www.islamtimes.org/en/news/931739/rioters-attack-iranian-consulate-in-karbala> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Jamestown Foundation, *Operation Iraqi Heroes in Kirkuk*, 17/06/2020,  
<https://jamestown.org/program/operation-iraqi-heroes-in-kirkuk/> [geraadpleegd op 23/06/2021]

Joel Wing, *My blogs*, zd, <https://www.blogger.com/profile/09611810110771744360> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Kirkuk Now, *5 policemen killed by ISIS south of Kirkuk*, 25/06/2021, <https://kirkuknow.com/en/news/65897>  
[geraadpleegd op 23/06/2021]

Kirkuk Now, *Daesh remnants force six villages of Daquq to evacuate*, 19/06/2021,  
<https://kirkuknow.com/en/news/65840> [geraadpleegd op 22/07/2021]

Kirkuk Now, *Explosion kills girl and severely wounds four others in Kirkuk*, 16/08/2020,  
<https://kirkuknow.com/en/news/63058> [geraadpleegd op 28/06/2021]

Kirkuk Now, *Kurdish villages in Makhmour become desolate*, 19/01/2021, <https://kirkuknow.com/en/news/64628>  
[geraadpleegd op 12/07/2021]

Kirkuk Now, *Man killed & son injured by militants south of Kirkuk*, 10/06/2021,  
<https://kirkuknow.com/en/news/65773> [geraadpleegd op 29/06/2021]

Kirkuk Now, *The peshmerga back to Kirkuk*, 24/05/2021, <https://kirkuknow.com/en/news/65623> [geraadpleegd  
op 29/06/2021]

Kirkuk Now, *Woman killed, four wounded by car bomb explosion in Kirkuk*, 01/09/2020,  
<https://kirkuknow.com/en/news/63203> [geraadpleegd op 29/06/2021]

Knights M. en Almeida A., *Remaining and Expanding: The Recovery of Islamic State Operations in Iraq in 2019-2020*, CTC, 05/2020, <https://ctc.usma.edu/remaining-and-expanding-the-recovery-of-islamic-state-operations-in-iraq-in-2019-2020/> [geraadpleegd op 22/06/2021]

Knights M., *Back into the shadows? The future of Kata'ib Hezbollah and Iran's other proxies in Iraq*, 10/2020,  
<https://ctc.usma.edu/back-into-the-shadows-the-future-of-kataib-hezbollah-and-irans-other-proxies-in-iraq/>  
[geraadpleegd op 26/07/2021]

Knights M., *Losing Mosul, Regenerating in Diyala: How the Islamic State Could Exploit Iraq's Sectarian Tinderbox*,  
10/2016, p. 1, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/losing-mosul-regenerating-diyala-how-islamic-state-could-exploit-iraqs-sectarian> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Knights M., Malik H. en Al-Tamimi, J., *Honored, not contained – the future of Iraq's Popular Mobilization Forces*,  
03/2020, pp. 128-129, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/honored-not-contained-future-iraqs-popular-mobilization-forces> [geraadpleegd op 01/07/2021]

Kurdistan 24 (Nawzad K.), *Turkish shelling killed three in Kurdistan Region's Amedi: official*, 15/11/2018,  
<https://www.kurdistan24.net/en/news/8d4fb4b3-94ac-48ce-8df6-703c08648be4> [geraadpleegd op  
01/07/2021]

Kurdistan 24, *Evacuation of villages continues in Kurdistan as Turkish shellings intensify against PKK*,  
23/08/2019, <https://www.kurdistan24.net/en/story/20510-Evacuation-of-villages-continues-in-Kurdistan-as-Turkish-shellings-intensify-against-PKK> [geraadpleegd op 11/06/2021]

Kurdistan 24, *Iraqi warplanes shell ISIS hideout in Diyala's Hamrin area, kill all occupants*, 21/12/2019,  
<https://www.kurdistan24.net/en/story/21496-Iraqi-warplanes-shell-ISIS-hideout-in-Diyala%E2%80%99s-Hamrin-area,-kill-all-occupants> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Kurdistan 24, *Over 10 Christian villages evacuate as PKK-Turkey clashes intensify*, 01/07/2020,  
<https://www.kurdistan24.net/en/story/22717-Over-10-Christian-villages-evacuate-as-PKK-Turkey-clashes-intensify> [geraadpleegd op 11/06/2021]

Kurdistan 24, *US sanctions Nineveh Plain's militia leaders for terrorizing population, blocking IDPs' return, and corruption*, 19/07/2019, <https://www.kurdistan24.net/en/news/fc822f07-9717-4757-874f-d75b3798754b>  
[geraadpleegd op 04/03/2020]

Kurdistan 24, *Village leader: Kurds outside Kirkuk face renewed phase of Arabization, arson*, 14/05/2020,  
<https://www.kurdistan24.net/en/story/22431-Village-leader:-Kurds-outside-Kirkuk-face-renewed-phase-of-Arabization,-arson> [geraadpleegd op 22/06/2021]

Le Monde, *Irak : une tentative d'assassinat vise un journaliste, au lendemain de la mort d'un militant*,  
20/05/2021, [https://www.lemonde.fr/international/article/2021/05/10/irak-une-tentative-d-assassinat-vise-un-journaliste-24-heures-apres-la-mort-d-un-militant\\_6079682\\_3210.html](https://www.lemonde.fr/international/article/2021/05/10/irak-une-tentative-d-assassinat-vise-un-journaliste-24-heures-apres-la-mort-d-un-militant_6079682_3210.html) [geraadpleegd op 24/11/2021]

Le Quotidien Numérique, *En Irak, un journaliste entre la vie et la mort après l'assassinat d'un militant*,  
10/05/2021, <https://www.lequotidien.com/actualites/monde/en-irak-un-journaliste-entre-la-vie-et-la-mort-apres-l-lassassinat-d-un-militant-9e3a6751c9d225ea77f0a3c4d7294aca> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Lead Inspector General, *Operation Inherent Resolve*, 09/08/2019,

<https://media.defense.gov/2019/Aug/09/2002169448/-1/-1/1/Q3FY2019 LEADIG OIR REPORT.PDF>

[geraadpleegd op 04/03/2020]

Les Echos, *Kirkouk et son or noir au coeur des tensions en Irak*, 05/06/2019,

<https://www.lesechos.fr/monde/afrique-moyen-orient/kirkouk-et-son-or-noir-au-coeur-des-tensions-en-irak-1026695> [geraadpleegd op 22/06/2021]

Live UA Map, *Iraq*, 2019, 2020, <https://iraq.liveuamap.com/en> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Local Area Development Programme in Iraq (LADP), *Provincial response plan Diyala governorate*, 02/2018, [https://new.ladp-iraq.eu/c/1c\\_prp/docs/Diyala\\_PRP\\_2018-2022\\_en.pdf](https://new.ladp-iraq.eu/c/1c_prp/docs/Diyala_PRP_2018-2022_en.pdf) [geraadpleegd op 15/06/2021]

LSE Middle East Centre, *Iraq's Disputed Internal Boundaries After ISIS Heterogeneous Actors Vying For Influence*, 25/02/2019, <https://eprints.lse.ac.uk/100100/3/DIBsReport.pdf> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Middle East Eye, *Coronavirus: Shia pilgrims gather in Iraq's Karbala despite calls to avoid gatherings*, 21/08/2020, <https://www.middleeasteye.net/news/coronavirus-shia-pilgrims-karbala-muharram> [geraadpleegd op 30/06/2021]

Middle East Eye, *In south Iraq, political murders are dismissed as 'personal' to quash investigations*, 01/04/2021, <https://www.middleeasteye.net/news/iraq-murder-assassination-epidemic-south-amara> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Middle East Eye, *Iraq elections: Why ruling parties fear the worst*, 25/08/2021, <https://www.middleeasteye.net/opinion/iraq-election-dilemma-ruling-parties-no-win-reformists> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Middle East Eye, *Iraq: Villagers bear brunt of Turkey's air strikes in the north*, 10/06/2021, <https://www.middleeasteye.net/news/turkey-iraq-pkk-air-strikes-villagers-bear-brunt> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Middle East Institute (MEI), *Al-Kadhimi and the Kataib Hezbollah raid*, 30/06/2020, <https://www.mei.edu/publications/al-kadhimi-and-kataib-hezbollah-raid> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Middle East Monitor (MEMO), *Iraq thwarts second attempt to rig upcoming parliamentary elections*, 02/09/2021, <https://www.middleeastmonitor.com/20210902-iraq-thwarts-second-attempt-to-rig-upcoming-parliamentary-elections/> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Middle East Monitor (MEMO), *Iraq: Protesters continue to call for dismissal of Al-Muthanna governor*, 09/03/2021, <https://www.middleeastmonitor.com/20210309-iraq-protesters-continue-to-call-for-dismissal-of-al-muthanna-governor/> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Middle East Monitor (MEMO), *US forces begin withdrawing from Iraq*, 08/10/2021, <https://www.middleeastmonitor.com/20211008-us-forces-begin-withdrawing-from-iraq/> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Migrationsverket – Swedish Migration Agency, *Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar om internationellt skydd m.m. för medborgare i Irak*, [informal translation : 'Legal position concerning the examination of applications for international protection etc. for Iraqi citizens'], 17/12/2019, <https://web.archive.org/web/20200805194010/https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=47849> [geraadpleegd op 01/07/2021]

Military Times, *ISIS tries to stage comeback amid rising US-Iran tensions*, 28/01/2020, <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2020/01/28/isis-tries-to-stage-comeback-amid-rising-us-iran-tensions/> [geraadpleegd op 24/11/2021]

Ministerie van Buitenlandse Zaken NL, *Algemeen ambtsbericht Irak*, 20/12/2019, <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/ambtsberichten/2019/12/20/algemeen-ambtsbericht-irak-december-2019/Algemeen+Ambtsbericht+Irak+%28december+2019%29.pdf> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Musings on Iraq, *649 Deaths, 275 Wounded Feb 2018 In Iraq*, 03/03/2018,

<https://musingsoniraq.blogspot.com/2018/03/643-deaths-256-wounded-feb-2018-in-iraq.html> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Musings on Iraq, *Can The Islamic State Make A Comeback In Iraq Part 3? Interview With Horizon's Alex Mello*, 19/08/2019, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2019/08/can-islamic-state-make-comeback-in-iraq.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Musings on Iraq, *Could Missile Attack On Iraqi Bases Defuse US-Iran Tensions?*, 08/01/2020, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/01/could-missile-attack-on-iraqi-bases.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Musings on Iraq, *Crimes And Misdemeanors Of Kataib Hezbollah During War Vs ISIS Interview With Free Lance Journalist Jonathan Lee Krohn*, 03/01/2020, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/01/crimes-and-misdemeanors-of-kataib.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Musings on Iraq, Hashd's 30th Brigade In Ninewa Assaults Dep Governor and MP, 16/09/2019, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2019/09/hashds-30th-brigade-in-ninewa-assaults.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Musings on Iraq, How Will The Deaths Of General Suleimani and Abu Muhandis Affect Iraq? Comments by the Washington Institute's Mike Knights, 04/01/2020, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/01/how-will-deaths-of-general-suleimani.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Musings on Iraq, *Is A New Islamic State Offensive Beginning In Iraq?*, 02/09/2020, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/09/is-new-islamic-state-offensive.html> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Musings on Iraq, *Islamic State Attacks Decline In December 2020*, 04/01/2021, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/01/islamic-state-attacks-decline-in.html> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Musings on Iraq, *Islamic State attacks slowly creep up in Iraq*, 05/11/2020, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/11/islamic-state-attacks-slowly-creep-up.html> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Musings on Iraq, *Islamic State Ends Its Summer Offensive In Iraq*, 04/10/2021, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/10/islamic-state-ends-it-summer-offensive.html> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Musings on Iraq, *Islamic State Makes Its Return In December 2019*, 06/01/2020, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/01/islamic-state-makes-its-return-in.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Musings on Iraq, *Islamic State Ramadan Offensive Begins, Pro-Iran Groups Increase Attacks In April 2021*, 03/05/2021, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/05/islamic-state-ramadan-offensive-begins.html> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Musings on Iraq, *Islamic State Returns To Baghdad While Overall Security In Iraq Remains Steady*, 06/10/2018, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2018/10/islamic-state-returns-to-baghdad-while.html> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Musings on Iraq, *Islamic State Waits Out The Protests In Iraq*, 02/12/2019, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2019/12/islamic-state-waits-out-protests-in-iraq.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Musings on Iraq, *Islamic state's offensive appears over while pro-Iran groups maintain campaign in May 2021*, 07/06/2021, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/06/islamic-states-offensive-appears-over.html> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Musings on Iraq, *Islamic State's Summer Offensive In Iraq Ends In August*, 06/09/2021, <https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/09/islamic-states-summer-offensive-in-iraq.html> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Musings on Iraq, *Large Drop In Violence In Iraq November 2018*, Musings on Iraq [Blog], 03/12/2018, <http://musingsoniraq.blogspot.com/2018/12/large-drop-in-violence-in-iraq-november.html> [geraadpleegd op 09/06/2021]

Musings on Iraq, *Manual Recount In Iraq, Parties Start Forming Alliances, Early Election Returns*, 14/10/2021,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/10/manual-recount-in-iraq-parties-start.html> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Musings on Iraq, *More On Cheating Before Iraq's Oct Election*, 28/09/2021,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/09/more-on-cheating-before-iraqs-oct.html> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Musings on Iraq, *Protests Continue In Iraq Over Election Results*, 25/10/2021,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/10/protests-continue-in-iraq-over-election.html> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Musings on Iraq, *Security handover in Diyala allows Islamic State to rebuild*, 27/11/2018,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2018/11/security-handover-in-diyala-allows.html> [geraadpleegd op 15/06/2021]

Musings on Iraq, *Security in Iraq April 8-14, 2018*, 14/04/2018,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2018/04/security-in-iraq-apr-8-14-2018.html> [geraadpleegd op 11/09/2019]

Musings on Iraq, *Security in Iraq Jun 8-14, 2021*, 16/06/2021,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/06/security-in-iraq-jun-8-14-2021.html> [geraadpleegd op 17/06/2021]

Musings on Iraq, *Security in Iraq November 2020*, 03/12/2020,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/12/security-in-iraq-november-2020.html> [geraadpleegd op 29/06/2021]

Musings on Iraq, *Security In Iraq Sep 15-21, 2021*, 27/09/2021,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/09/security-in-iraq-sep-15-21-2021.html> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Musings on Iraq, *Security in Iraq, Nov 1-7, 2020*, 10/11/2020,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/11/security-in-iraq-nov-1-7-2020.html> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Musings on Iraq, *Violence continues to decline in Iraq Winter 2020-21*, 04/02/2021,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/02/violence-continues-to-decline-in-iraq.html> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Musings on Iraq, *Violence in Iraq, March 2021*, 05/04/2021,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/04/violence-in-iraq-march-2021.html> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Musings on Iraq, *Violence picks up again in Iraq in July 2021*, 02/08/2021,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2021/08/violence-picks-up-again-in-iraq-in-july.html> [geraadpleegd op 01/10/2021]

Musings on Iraq, *Violence remains low in Iraq July 2020*, 04/08/2020,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2020/08/violence-remains-low-in-iraq-july-2020.html> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Musings on Iraq, *Violence Slightly Down In Iraq July 2018*, [Weblog Musings on Iraq], 02/08/2018,  
<https://musingsoniraq.blogspot.com/2018/08/violence-slightly-down-in-iraq-july-2018.html> [geraadpleegd op 09/06/2021]

National Iraqi News Agency (NINA), *A clan conflict in Dhi Qar leaves one dead and three wounded*, 21/04/2021,  
<https://www.ninanews.com/Website/News/Details?key=900261> [geraadpleegd op 07/07/2021]

National Iraqi News Agency (NINA), *A farmer was killed in an explosive device explosion on the outskirts of Al-Araba district in Diyala*, 15/10/2020, <https://snapshot.factiva.com/Search/SSResults> [geraadpleegd op 21/06/2021]

National Iraqi News Agency (NINA), *A security source: 4 dead and 3 wounded, the outcome of a fight in Al-Hira district, south of Najaf*, 29/06/2021, <https://www.ninanews.com/Website/News/Details?key=912869> [geraadpleegd op 07/07/2021]

National Iraqi News Agency (NINA), *A young man died during a demonstration calling for improvement of electricity in Qalaat Saleh district in Maysan*, 03/07/2021,  
<https://www.ninanews.com/Website/News/Details?key=913475> [geraadpleegd op 07/07/2021]

National Iraqi News Agency (NINA), *ISIS attacks an agricultural village in the countryside of Jalawla in Diyala governorate*, 21/04/2021, <https://www.ninanews.com/Website/News/Details?key=900304> [geraadpleegd op 21/06/2021]

National Iraqi News Agency (NINA), *Two people were murdered and another one wounded as a result of an ancient tribal revenge in Maysan*, 01/12/2020, <https://www.ninanews.com/Website/News/Details?key=873714> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Newlines Institute, *A Thousand Hezbollahs: Iraq's Emerging Militia State*, 05/2021,  
<https://newlinesinstitute.org/wp-content/uploads/Shia-Militia-Briefing-Newlines-Institute-1.pdf> [geraadpleegd op 26/10/2021]

NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), *Diyala Governorate Profile*, 01/2016, pp. 3-4,  
[https://www.ncciraq.org/images/infobygov/NCCI\\_Diyala\\_Governorate\\_Profile.pdf+&cd=1&hl=fr&ct=clnk&gl=be](https://www.ncciraq.org/images/infobygov/NCCI_Diyala_Governorate_Profile.pdf+&cd=1&hl=fr&ct=clnk&gl=be) [geraadpleegd op 12/07/2021]

Niqash, *New frenemies: Extremists return to Diyala, to reunite with old allies*, Al Qaeda, 27/04/2017,  
<https://web.archive.org/web/20200922173901/http://www.niqash.org/en/articles/security/5566/> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Noria (Quesay A. & Beaumont R.), *The return of the State and inter-militia competition in Northern Iraq*, 14/06/2018, <https://www.noria-research.com/the-return-of-the-state-and-inter-militia-competition-in-northern-iraq/> [geraadpleegd op 02/06/2021]

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR-HCDH), *Report on the Protection of Civilians in the Non International Armed Conflict in Iraq: 5 June – 5 July 2014*, 18/07/2014,  
[https://www.ohchr.org/Documents/Countries/IQ/UNAMI\\_OHCHR\\_POC%20Report\\_FINAL\\_18July2014A.pdf](https://www.ohchr.org/Documents/Countries/IQ/UNAMI_OHCHR_POC%20Report_FINAL_18July2014A.pdf) [Geraadpleegd op 19/11/2021]

Overseas Security Advisory Council (OSAC) - Bureau of Diplomatic Security - U.S. Department of State, *Iraq 2019 Crime & Safety Report: Erbil*, 01/03/2019,  
<https://www.osac.gov/Country/Iraq/Content/Detail/Report/4a39048a-e5a2-4090-9d30-15f4aeac68e9> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Iraq 2017 Crime & Safety Report: Erbil*, 13/02/2017,  
<https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=21244> [geraadpleegd op 04/08/2017]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Iraq 2020 Crime & Safety Report: Erbil*, 05/12/2020,  
<https://www.osac.gov/Content/Report/03a0875f-e7ed-402f-b641-18aa90d5ec98> [geraadpleegd op 09/06/2021]

OXFAM, *Protection Landscapes in Diyala and Kirkuk, Iraq*, 03/2020, <https://policy-practice.oxfam.org/resources/protection-landscapes-in-diyala-and-kirkuk-iraq-620965/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Press TV, *4 killed as Turkey intensifies attacks on 'PKK targets' in Iraqi Kurdistan*, 14/06/2021,  
<https://www.presstv.com/Detail/2021/06/14/658994/Iraq-Kurdistan-Turkey-attacks-PKK> [geraadpleegd op 21/06/2021]

REACH, *Fallujah City Area-Based Assessment*, 28/01/2019, [https://www.impact-repository.org/document/reach/2657933e/reach\\_irq\\_report\\_aba\\_fallujah\\_city\\_january\\_2019\\_2.pdf](https://www.impact-repository.org/document/reach/2657933e/reach_irq_report_aba_fallujah_city_january_2019_2.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

Reuters, *After years of war and draught, Iraq's bumper crop is burning*, 20/6/2019,  
<https://www.reuters.com/article/us-iraq-wheat-fires-insight-idUSKCN1TL08T> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Reuters, *Explosives-laden drone targets U.S. forces at Iraq's Erbil airport*, 14/04/2021,  
<https://www.reuters.com/world/middle-east/rocket-hits-near-erbil-airport-northern-iraq-kurdish-security-officials-2021-04-14/> [geraadpleegd op 19/07/2021]

Reuters, *Gunmen kill three policemen near Iraq's Kirkuk*, 07/05/2019, <https://www.reuters.com/article/us-iraq-security-gunmen-kill-three-policemen-near-iraqs-kirkuk-idUSKCN1SD0J1> [geraadpleegd op 22/06/2021]

Reuters, *Iraq wants foreign troops out after air strike; Trump threatens sanctions*, 05/01/2020,  
<https://www.reuters.com/article/us-iraq-security/iraq-wants-foreign-troops-out-after-air-strike-trump-threatens-sanctions-idUSKBN1Z409A?feedName=worldNews&feedType=RSS> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Reuters, *Iraqi security forces raid protest camps after Sadr supporters withdraw*, 25/01/2020,  
<https://www.reuters.com/article/us-iraq-protests/iraqi-security-forces-raid-protest-camps-after-sadr-supporters-withdraw-idUSKBN1Z0OAN> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Reuters, *Islamic State makes comeback in Iraq with switch to guerrilla tactics*, 24/07/2018,  
<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-security/islamic-state-makes-comeback-in-iraq-with-switch-to-guerrilla-tactics-idUSKBN1KE0MH> [geraadpleegd op 15/06/2021]

Reuters, *Mortar attack kills three people in northern Iraq: police*, 09/07/2019,  
<https://www.reuters.com/article/us-iraq-security/mortar-attack-kills-three-people-in-northern-iraq-police-idUSKCN1U4127> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Reuters, *Series of attacks target U.S. personnel in Iraq and Syria*, 08/07/2021,  
<https://www.reuters.com/world/middle-east/rocket-attack-iraqi-base-housing-us-forces-iraqi-military-sources-2021-07-07/> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Reuters, *Suicide attack in Iraq's Sadr City kills at least 35, wounds dozens –sources*, 20/07/2021,  
<https://www.reuters.com/world/middle-east/two-killed-13-wounded-explosion-iraqs-sadr-city-sources-2021-07-19/> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Reuters, *Tribal clashes, political void threaten oil installations in Iraq's south*, 11/09/2017,  
<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-oil-basra-idUSKCN1BM1BJ> [geraadpleegd op 01/07/2021]

Rudaw.net, *Ankara has built nearly 40 'military points' in Kurdistan Region: Turkish presidency*, 07/07/2020,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/06072020> [geraadpleegd op 11/06/2021]

Rudaw.net, *At least three Turkish soldiers killed in Duhok province operation*, 11/02/2021,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/110220211> [geraadpleegd op 14/06/2021]

Rudaw.net, *Civilians flee surging ISIS in Diyala*, 03/05/2021,  
<https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/030520212> [geraadpleegd op 18/06/2021]

Rudaw.net, *Erbil and Baghdad kick talks to fill security vacuum in disputed areas into high gear*, 25/06/2020,  
<https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/erbil-baghdad-250620201> [geraadpleegd op 16/06/2021]

Rudaw.net, *Five Peshmerga killed, seven injured in PKK attack: ministry*, 05/06/2021,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/05062021> [geraadpleegd op 14/06/2021]

Rudaw.net, *In Makhmour, Iraqi and Kurdish forces collaborate against common enemy ISIS*, 25/05/2021,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/25052021> [geraadpleegd op 12/07/2021]

Rudaw.net, *Iraqi counter-terror forces begin operation against ISIS in northern mountains*, 11/04/2019,  
<https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/110420191> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Rudaw.net, *ISIS insurgents move freely in disputed Kirkuk: locals*, 21/05/2019,  
<https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/21052019> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

Rudaw.net, *New coronavirus restrictions announced in Kurdistan region*, 30/03/2021,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/300320211> [geraadpleegd op 12/07/2021]

Rudaw.net, *One Peshmerga dead, two wounded after PKK attack in Amedi: sources*, 04/11/2020,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/04112020> [geraadpleegd op 14/06/2021]

Rudaw.net, *Protests in Iraq's Najaf see second day of clashes*, 14/03/2021,  
<https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/140320211> [geraadpleegd op 07/07/2021]

Rudaw.net, *Under flight ban, Erbil airport may not be able to afford to stay open*, 6/10/2017,  
<http://www.rudaw.net/mobile/english/kurdistan/061020171> [geraadpleegd op 07/03/2018]

Rudaw.net, *Updated: Iran shelling inside Kurdistan Region*, 26/06/2016,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/26062016> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

- Rudaw.net, *Years on, Halabja still waiting for full province status*, 26/06/2017,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/260620174> [geraadpleegd op 10/09/2019]
- Rudaw.net, *Zakho Kurds vacate another village as Turkey deploys more troops: officials*, 10/07/2020,  
<https://www.rudaw.net/english/kurdistan/10072020> [geraadpleegd op 11/06/2021]
- Rule of Law in Armed Conflicts (RULAC), *About RULAC*, sd, <http://www.rulac.org/about> [Geraadpleegd op 19/11/2021]
- Rule of Law in Armed Conflicts (RULAC), *International armed conflict in Iraq*, 15/02/2018,  
<http://www.rulac.org/browse/conflicts/international-armed-conflict-in-iraq> [geraadpleegd op 04/03/2020]
- Rule of Law in Armed Conflicts (RULAC), *Non-international armed conflicts in Iraq*, 30/04/2021,  
<https://www.rulac.org/browse/conflicts/non-international-armed-conflicts-in-iraq#collapse1accord>  
[Geraadpleegd op 19/11/2021]
- Saeed, Y., *After Arson in Kirkuk Against Kurdish Farmers, Kurdish Parties Remain Divided*, 31/05/2019,  
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-arson-kirkuk-against-kurdish-farmers-kurdish-parties-remain-divided> [geraadpleegd op 22/06/2021]
- Saleem A. Z., Skelton M., van den Toorn C., *Security and governance in the disputed territories under a fractured GOI: the case of Northern Diyala*. Conflict Research Programme Blog, 06/12/2018,  
<http://eprints.lse.ac.uk/102014/> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- Saleem Z.A., Skelton M., *Searching for ghosts: fighting corruption at Iraq's border crossings*, 24/02/2021,  
<https://blogs.lse.ac.uk/crp/2021/02/24/searching-for-ghosts-fighting-corruption-at-iraqs-border-crossings/#search> [geraadpleegd op 21/06/2021]
- Sanad for Peacebuilding and Social Inquiry, *Conflict Fragility and Social Cohesion in Diyala Governorate: Khalis, Muqdadiya, Kifri, and Balad*, 14/06/2018,  
<https://static1.squarespace.com/static/5bbb4e4c29f2cc31b47ff50f/t/5c515fd5758d4639fb8908c7/1548836894008/Diyala+Peace+Dynamics+Study+-+Final+Version.pdf> [geraadpleegd op 15/06/2021]
- Shafaaq, *American report: Turkey has set up 13 military bases in Kurdistan region*, 12/09/2019,  
<https://shafaaq.com/ar/Kurdistan/american-report-turkey-has-set-up-13-military-bases-in-kurdistan-region>  
[geraadpleegd op 04/06/2021]
- Shamsi P., *The future of the Kurdistan region after the defeat of ISIS and the failure of the 2017 independence referendum*, <https://www.fpri.org/wp-content/uploads/2020/12/master-iraq-edited-volume-.pdf> [geraadpleegd op 04/06/2021]
- Skelton, Mac and Ali Saleem, *Iraq's disputed internal boundaries after ISIS: heterogeneous actors vying for influence*, 14/02/2019, <http://eprints.lse.ac.uk/100100/> [Geraadpleegd op 18/11/2021]
- Special Inspector General for Iraqi Reconstruction (SIGIR), *Quarterly Report to the United States Congress, 30/04/2012*, <http://www.iraq-businessnews.com/pdf/Report - April 2012.pdf?d9c344> [geraadpleegd op 02/06/2021]
- Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), *Governing 'the ungoverned': Suppressing the Islamic State's insurgency in Iraq*, 12/04/2019, <https://www.sipri.org/commentary/blog/2019/governing-ungoverned-suppressing-islamic-states-insurgency-iraq> [geraadpleegd op 02/06/2021]
- The Arab Weekly, *Baghdad liquor stores live in 'constant fear' of firebombings*, 16/12/2020,  
<https://thearabweekly.com/baghdad-liquor-stores-live-constant-fear-firebombings> [geraadpleegd op 26/10/2021]
- The Arab Weekly, *Death sparks new protests in Nasiriyah*, 14/01/2021, <https://thearabweekly.com/deaths-spark-new-protests-nasiriyah> [geraadpleegd op 02/07/2021]
- The Defense Post, *"It's very easy for ISIS" – Peshmerga commander warns of return to Iraq mountain town*, 18/11/2019, <https://www.thedefensepost.com/2019/11/18/iraq-kurdistan-makhmour-isis-peshmerga/>  
[geraadpleegd op 12/07/2021]
- The Economist, *Iraq and the Kurds: the other Jerusalem*, 04/04/2007,  
<https://www.economist.com/taxonomy/term/137?page=109> [geraadpleegd op 30/06/2021]

The Economist, *Iraq is too broken to protect itself from covid-19*, 03/10/2020,  
<https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2020/10/03/iraq-is-too-broken-to-protect-itself-from-covid-19> [geraadpleegd op 07/07/2021]

The Economist, *Why Kurds are losing hope of having their own state*, 13/04/2021,  
<https://www.economist.com/the-economist-explains/2021/04/13/why-kurds-are-losing-hope-of-having-their-own-state> [geraadpleegd op 21/06/2021]

The Guardian, *'Iraq is dying': oil flows freely but corruption fuels growing anger*, 27/08/2018,  
<https://www.theguardian.com/world/2018/aug/27/iraq-is-dying-oil-corruption-protest-basra> [geraadpleegd op 30/06/2021]

The Guardian, *'I've seen death in this city, but nothing as sad as this'*: how a ferry disaster exposed the corruption devastating Iraq, 05/12/2019, <https://www.theguardian.com/world/2019/dec/05/mosul-iraq-ferry-disaster-corruption-protests> [Geraadpleegd op 19/11/2021]

The Guardian, *'They will never let go', ISIS fighters regroup in the heart of Iraq*, 11/07/2021,  
<https://www.theguardian.com/world/2021/jul/11/isis-fighters-regroup-in-the-heart-of-iraq> [geraadpleegd op 15/07/2021]

The Guardian, *Airstrikes kill 18 pro-Iran fighters in eastern Syria*, 09/09/2019,  
<https://www.theguardian.com/world/2019/sep/09/hezbollah-says-it-has-downed-israeli-drone-over-lebanon> [geraadpleegd op 04/03/2020]

The Guardian, *Kurds in 'mountain prison' cower as Turkey fights PKK with drones in Iraq*, 04/04/2021,  
<https://www.theguardian.com/world/2021/apr/04/iraq-turkey-pkk-drones-kurds-kurdistan> [geraadpleegd op 14/06/2021]

The Guardian, *Making of a martyr: how Qassem Suleimani was hunted down*, 05/01/2020,  
<https://www.theguardian.com/world/2020/jan/05/making-of-a-martyr-how-qassem-suleimani-was-hunted-down> [geraadpleegd op 04/03/2020]

The Independent, *Iraq crisis: Isis declares its territories a new Islamic state with 'restoration of caliphate' in Middle East*, 30/06/2014, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-declares-newislamic-state-in-middle-east-with-abu-bakr-al-baghdadi-as-emir-removing-iraq-and-9571374.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

The Independent, *Iraq protests: Baghdad security forces firing tear gas grenades that shatter skulls, Amnesty warns*, 31/10/2019, <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/iraq-protests-latest-military-gas-grenades-security-baghdad-death-toll-a9179791.html> [geraadpleegd op 04/03/2020]

The Intercept, *The underground Caliphate*, 16/09/2018, <https://theintercept.com/2018/09/16/isis-has-not-vanished-it-is-fighting-a-querrilla-war-against-the-iraqi-state/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

The Jamestown Foundation (Sehmr A.), *Iraq: Space for change in the KRG*, 10/11/2017,  
<https://jamestown.org/program/briefs-274/> [geraadpleegd op 19/01/2018]

The Jamestown Foundation (van Wilgenburg W.), *Islamic State's threat to the Kurds in Syria and Northern Iraq*, 19/12/2014, <https://www.ecoi.net/en/document/1002416.html> [geraadpleegd op 02/06/2021]

The Jamestown Foundation (van Wilgenburg W.), *The Kurdish periphery*, 17/12/2015,  
<https://jamestown.org/program/the-kurdish-periphery/> [geraadpleegd op 03/06/2021]

The National, *Moqtada Al Sadr turns against Iraq's uprising*, 27/01/2020,  
<https://www.thenational.ae/world/moqtada-al-sadr-turns-against-iraq-s-uprising-1.970384> [geraadpleegd op 04/03/2020]

The New York Times, *Death of soldiers and policemen held by Kurdish guerrillas roil Turkish politics*, 15/02/2021,  
<https://www.nytimes.com/2021/02/15/world/middleeast/turkey-soldiers-deaths-kurdish-guerrillas.html> [geraadpleegd op 16/07/2021]

The New York Times, *Drought and abundance in the Mesopotamian marshes*, 12/04/2021,  
<https://www.nytimes.com/2021/04/12/travel/iraq-mesopotamian-marshes.html> [geraadpleegd op 30/06/2021]

The New York Times, *In Strategic Iraqi City, a Week of Deadly Turmoil*, 08/09/2018,  
<https://www.nytimes.com/2018/09/08/world/middleeast/in-strategic-iraqi-city-a-week-of-deadly-turmoil.html> [geraadpleegd op 30/06/2021]

The New York Times, *Iraq faces a new adversary: Crystal Meth*, 14/09/2019,  
<https://www.nytimes.com/2019/09/14/world/middleeast/iraq-drug-addiction-meth.html> [geraadpleegd op 19/07/2021]

The New York Times, *Iraq is caught in the middle as U.S. and Iraq spar on its soil*, 28/06/2021,  
<https://www.nytimes.com/2021/06/28/world/middleeast/iraq-us-airstrikes-militias-iran.html> [geraadpleegd op 19/07/2021]

The New York Times, *Iraqi activism fights for survival amid murder and threats*, 25/05/2021,  
<https://www.nytimes.com/2021/05/25/world/middleeast/iraq-protest-murder-iran.html> [geraadpleegd op 04/07/2021]

The New York Times, *Southern Iraq's toxic twilight*, 16/06/2020,  
<https://www.nytimes.com/2020/07/16/world/middleeast/iraq-gas-flaring-cancer-environment.html> [geraadpleegd op 30/06/2021]

The Norwegian Country of Origin Information Centre (Landinfo), *Topical note: Iraq: security situation and internally displaced people in Diyala, April 2015*, 24/04/2015, <https://www.refworld.org/pdfid/55b75cc4.pdf> [geraadpleegd op 20/07/2021]

The Swedish Institute of International Affairs, *Challenges to the post- 2003 political order in Iraq*, 01/07/2019,  
<https://www.ui.se/butiken/uis-publikationer/ui-paper/2019/challenges-to-the-post-2003-political-order-in-iraq/> [geraadpleegd op 30/06/2021]

The Telegraph, *Thousands of Iraqis join protests despite cleric Moqtada Al-Sadr asking them to go home*, 26/01/2020, <https://www.telegraph.co.uk/news/2020/01/26/thousands-iraqis-join-protests-despite-cleric-moqtadr-al-sadr/> [geraadpleegd op 04/03/2020]

The Washington Institute for Near East Policy (Jeffrey J.F.), *ISIS military success: a multiple threat*, 05/08/2014,  
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/isis-military-success-multiple-threat> [geraadpleegd op 02/06/2021]

The Washington Institute for Near East Policy, *How Soleimani's Killing Could Make a Stronger Iraq*, 05/01/2020,  
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/how-soleimanis-killing-could-make-a-stronger-iraq> [geraadpleegd op 04/03/2020]

The Washington Institute for Near East Policy, *Iran's missile attack in Iraqi Kurdistan could backfire*, 11/09/2018,  
<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-missile-attack-iraqi-kurdistan-could-backfire> [geraadpleegd op 11/07/2021]

TheNewArab (Al-Araby Al-Jadeed), *Rockets strike Iraq's Ain al-Asad base hosting US troops*, 04/12/2019,  
<https://www.alaraby.co.uk/english/news/2019/12/4/rockets-strike-western-iraq-base-hosting-us-troops> [geraadpleegd op 04/03/2020]

TRT World, *Turkey begins fresh anti-terror Operation Claw-Tiger in northern Iraq*, 16/06/2020,  
<https://www.trtworld.com/turkey/turkey-begins-fresh-anti-terror-operation-claw-tiger-in-northerniraq-37337> [geraadpleegd op 09/06/2021]

U.S. Department of State (USDOS), Office of Inspector General, *Operation Inherent Resolve - Quarterly Report to Congress - Apr. 1 to Jun 30, 2021*, 10/08/2021, <https://www.stateig.gov/news/10892> [geraadpleegd op 26/10/2021]

UN Assistance Mission for Iraq (UNAMI), *Human Rights Violations and Abuses in the Context of Demonstrations in Iraq October 2019 to April 2020*, 08/2020, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2036637/Demonstrations-Iraq-UNAMI-OHCHR-report.pdf> [geraadpleegd op 04/07/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2421 (2018)*, 02/05/2019,  
[https://www.ecoi.net/en/file/local/2008023/S\\_2019\\_365\\_E.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2008023/S_2019_365_E.pdf) [Geraadpleegd op 18/11/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2421 (2018); Report of the Secretary-General [S/2019/365]*, 02/05/2019, <https://undocs.org/s/2019/365> [geraadpleegd op 09/06/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2470 (2019) - Report of the Secretary-General*, 06/05/2020, <https://reliefweb.int/report/iraq/implementation-resolution-2470-2019-report-secretary-general-s2020363-enar> [geraadpleegd op 01/07/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2470 (2019)*, 05/08/2019, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2015616/S\\_2019\\_660\\_E.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2015616/S_2019_660_E.pdf) [Geraadpleegd op 18/11/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2470 (2019); Report of the Secretary-General [S/2020/363]*, 06/05/2020, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2029812/S\\_2020\\_363\\_E.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2029812/S_2020_363_E.pdf) [geraadpleegd op 23/06/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2522 (2020); Report of the Secretary-General [S/2020/792]*, 11/08/2020, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2036554/S\\_2020\\_792\\_E.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2036554/S_2020_792_E.pdf) [geraadpleegd op 23/06/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2522 (2020); Report of the Secretary-General [S/2021/426]*, 04/05/2021, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2051319/S\\_2021\\_426\\_E.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2051319/S_2021_426_E.pdf) [geraadpleegd op 08/06/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2522 (2020); Report of the Secretary-General [S/2021/120]*, 08/02/2021, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2045546/S\\_2021\\_120\\_E.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2045546/S_2021_120_E.pdf) [geraadpleegd op 09/06/2021]

UN Security Council, *Implementation of resolution 2522 (2020); Report of the Secretary-General [S/2020/1099]*, 10/10/2020, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2040947/S\\_2020\\_1099\\_E.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2040947/S_2020_1099_E.pdf) [geraadpleegd op 02/07/2021]

United Nations (UN) IRAQ, *Civilian Casualties*, sd, [http://www.uniraq.org/index.php?option=com\\_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=159&Itemid=633&lang=en](http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=itemlist&layout=category&task=category&id=159&Itemid=633&lang=en) [geraadpleegd op 04/03/2020]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of resolution 2470 (2019) Report of the Secretary-General, S/2019/903*, 22/11/2019, [http://www.uniraq.org/images/SGReports/S\\_2019\\_903\\_E.pdf](http://www.uniraq.org/images/SGReports/S_2019_903_E.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of resolution 2470 (2019) Report of the Secretary-General, S/2019/660*, 05/08/2019, <https://undocs.org/en/S/2019/660> [geraadpleegd op 04/03/2020]

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI), *Update on Demonstrations in Iraq: Accountability for Human Rights Violations and Abuses by Unidentified Armed Elements*, 05/2021, p. 8, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2054109/UNAMI\\_Report\\_Accountability\\_for\\_Human\\_Rights\\_Violations\\_and\\_Abuses\\_300521.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2054109/UNAMI_Report_Accountability_for_Human_Rights_Violations_and_Abuses_300521.pdf) [geraadpleegd op 02/07/2021]

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI), *Demonstrations in Iraq, 1-9 October 2019*, 22/10/2019, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2019889/UNAMI\\_Special\\_Report\\_on\\_Demonstrations\\_in\\_Iraq\\_22\\_October\\_2019.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2019889/UNAMI_Special_Report_on_Demonstrations_in_Iraq_22_October_2019.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI), *Demonstrations in Iraq: update, 25 October – 4 November, 05/11/2019*, [https://www.ecoi.net/en/file/local/2019890/2nd\\_UNAMI\\_Special\\_Report\\_on\\_Human\\_Rights\\_in\\_Iraq\\_Demonstrations\\_5\\_November\\_2019.pdf](https://www.ecoi.net/en/file/local/2019890/2nd_UNAMI_Special_Report_on_Human_Rights_in_Iraq_Demonstrations_5_November_2019.pdf) [geraadpleegd op 04/03/2020]

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI), *Demonstrations in Iraq – 2nd update, 5 November - 9 December 2019*, 11/12/2019, <https://reliefweb.int/report/iraq/human-rights-special-report-demonstrations-iraq-2nd-update-5-november-9-december-2019> [geraadpleegd op 04/03/2020]

United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI), *Security Council Press Statement: United Nations Assistance Mission for Iraq, 22 October 2021*, 22/10/2021, <https://reliefweb.int/report/iraq/security-council-press-statement-united-nations-assistance-mission-iraq-22-october-2021> [geraadpleegd op 26/10/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *International Protection Considerations with Regard to People Fleeing the Republic of Iraq*, 12/11/2019, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2007789/5cc9b20c4.pdf> [geraadpleegd op 04/03/2020]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *International Protection Considerations with Regard to People Fleeing the Republic of Iraq*, 05/2019, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2007789/5cc9b20c4.pdf> [geraadpleegd op 15/06/2021]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Iraq*, 11/01/2021, <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/rwmain?page=search&docid=5ffc243b4&skip=0&publisher=UNHCR&coi=IRQ&searchin=fulltext&adv>

[search=y&process=y&allwords=&exactphrase=&atleastone=&without=&title=&monthfrom=&yearfrom=&monthto=&yearto=&coa=&language=&citation=&sort=date](https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/iraq_camp_closure_status_cccm-ocha_20210117.pdf) [geraadpleegd op 26/10/2021]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *IRAQ: Camp Closure Status*, 17/01/2021,  
[https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/iraq\\_camp\\_closure\\_status\\_cccm-ocha\\_20210117.pdf](https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/iraq_camp_closure_status_cccm-ocha_20210117.pdf) [geraadpleegd op 26/10/2021]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *UN expresses concern over return of IDPs from Ninewa to al-Anbar, Kirkuk and Salah al Din governorates*, 02/09/2019,  
<https://reliefweb.int/report/iraq/united-nations-expresses-concern-over-return-idps-ninewa-alanbar-kirkuk-and-salah-al-din> [geraadpleegd op 04/03/2020]

United Nations Security Council (UNSC), *Security Council Press Statement on 19 July Terrorist Attack in Iraq*, 25/08/2021, <https://reliefweb.int/report/iraq/elections-nearing-iraq-transparency-accountability-key-gaining-public-trust-assistance> [geraadpleegd op 26/10/2021]

United Nations Security Council (UNSC), *Security Council Press Statement on 19 July Terrorist Attack in Iraq*, 21/07/2021, <https://www.un.org/press/en/2021/sc14584.doc.htm> [geraadpleegd op 26/10/2021]

US Department of Defense (USDOD), *Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve – Quarterly Report to the United States Congress*, April 1, 2020 – June 30, 2020, 31/07/2020, <https://www.dodig.mil/Reports/Lead-Inspector-General-Reports/Article/2298912/lead-inspector-general-for-operation-inherent-resolve-quarterly-report-to-the-u/> [geraadpleegd op 16/06/2021]

US Department of Defense (USDOD), *Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve – Quarterly Report to the United States Congress* July 1, 2020-September 30, 2020, 30/10/2020,  
<https://media.defense.gov/2020/Nov/03/2002528608/-1-/1/1/LEAD%20INSPECTOR%20GENERAL%20FOR%20OPERATION%20INHERENT%20RESOLVE.PDF>  
[geraadpleegd op 17/06/2021]

US Department of Defense (USDOD), *Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve – Quarterly Report to the United States Congress* October 1, 2020 - December 31, 2020, 05/02/2021,  
<https://media.defense.gov/2021/Feb/09/2002578750/-1-/1/1/LEAD%20INSPECTOR%20GENERAL%20FOR%20OPERATION%20INHERENT%20RESOLVE.PDF>  
[geraadpleegd op 17/06/2021]

US Department of Defense (USDOD), *OPERATION INHERENT RESOLVE*, 05/08/2021,  
<https://oig.usaid.gov/sites/default/files/2021-08/Operation%20Inherent%20Resolve%20Quarterly%20Report%20to%20Congress%2C%20April%20201%2C%202021-June%2030%2C%202021.PDF> [Geraadpleegd op 19/11/2021]

US Department of Defense (USDOD), *Operation Inherent Resolve, Report to the United States Congress*, 13/05/2020, [https://www.stateoig.gov/system/files/lig\\_oir\\_q2\\_mar2020\\_gold\\_508\\_0513.pdf](https://www.stateoig.gov/system/files/lig_oir_q2_mar2020_gold_508_0513.pdf) [Geraadpleegd op 18/11/2021]

US Department of State (USDOS), *2018 Country report on Human Rights Practices Iraq*, 03/2019,  
<https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/03/IRAQ-2018.pdf> [geraadpleegd op 23/09/2019]

US Department of State (USDOS), *2020 Country Report on Human Rights Practices: Iraq*, 30/03/2021,  
<https://www.ecoi.net/en/document/2048100.html> [geraadpleegd op 09/06/2021]

US Department of State (USDOS), *2020 Report on International Religious Freedom: Iraq*, 12/05/2021,  
<https://www.ecoi.net/en/document/2051589.html> [geraadpleegd op 17/06/2021]

Vice News, *Meet the PKK 'Terrorists' Battling the Islamic State on the Frontlines of Iraq*, 22/08/2014,  
<https://www.vice.com/en/article/ev787k/meet-the-pkk-terrorists-battling-the-islamic-state-on-the-frontlines-of-iraq> [Geraadpleegd op 18/11/2021]

War is boring (Saadullah V), *Turkish jets bombed these villages*, 05/08/2015, <https://warisboring.com/turkish-jets-bombed-these-villages/> [geraadpleegd op 04/06/2021]

War on the Rocks, Kuoti, Y., *Iraqi The Vote: Can Elections Bring Reform In Baghdad?*, 20/09/2021,  
<https://warontherocks.com/2021/09/iraqi-the-vote-can-elections-bring-reform-in-baghdad/> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Washington Institute for Near East Policy, Malik, H., *Militias Issue Post-Election Threats Against UNAMI and the UAE*, 19/10/2021, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/militias-issue-post-election-threats-against-unami-and-uae> [geraadpleegd op 26/10/2021]

Washington Kurdish Institute, *Kirkuk minute, May 27, 2021*, 27/05/2021, <https://dckurd.org/2021/05/27/kirkuk-minute-may-27-2021/> [geraadpleegd op 22/07/2021]

WVTF Radio, *We've been fighting over what to call ISIS since it started*, 16/11/2015, <https://www.wvtf.org/post/weve-been-fighting-over-what-call-isis-it-started#stream/0> [geraadpleegd op 04/03/2020]

Xinhua, *9 IS militants killed in security operation, U.S.-led coalition airstrike in Iraq*, 09/09/2019, [http://www.xinhuanet.com/english/2019-09/09/c\\_138378856.htm](http://www.xinhuanet.com/english/2019-09/09/c_138378856.htm) [geraadpleegd op 04/03/2020]

Zelin A.Y., *A year since Baghuz, the Islamic State is neither defeated nor resurging (yet)*, 25/03/2020, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/year-baghuz-islamic-state-neither-defeated-nor-resurging-yet> [geraadpleegd op 16/06/2021]